

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ**

**ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**

**«Μελέτη για τη Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς
Εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου»**

3^ο Παραδοτέο

**«Μελέτη για τη Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς
Εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου»**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

advice
management consultants

ADVICE Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε.

26^{ης} Οκτωβρίου 90, Τ.Κ. 54627 Θεσσαλονίκη.

Τηλ.: (2310) 535888.

Fax: (2310) 537677.

<http://www.advicemd.gr>

e- mail: central@advicemd.gr

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	4
1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	8
1.1. Γενικά Στοιχεία.....	8
1.2. Επιδόσεις προς την Ε2020.....	9
1.2.1. Συμμετοχή της Περιφέρειας στα εθνικά μεγέθη	10
1.2.2. Συγκριτικά στοιχεία εργατικού δυναμικού	10
1.3. Οικονομικές επιδόσεις.....	12
1.3.1. Εξαγωγικές επιδόσεις.....	13
1.3.2. Επιδόσεις Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης	18
1.4. Παραγωγική διάρθρωση	19
1.4.1. Προστιθέμενη αξία ανά τομέα	19
1.4.2. Απασχόληση ανά τομέα	22
1.4.3. Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα.....	24
1.4.4. Σχηματισμός παγίου κεφαλαίου ανά τομέα	25
1.4.5. Κλαδική διάρθρωση εξαγωγών	27
1.5. Κλαδική Ανάλυση	29
1.5.1. Πρωτογενής τομέας.....	29
1.5.2. Δευτερογενής τομέας.....	30
1.5.3. Τριτογενής τομέας.....	32
1.5.4. Ο κλάδος του τουρισμού	35
2. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	36
2.1. Εργατικό δυναμικό.....	36
2.1.1. Φύλο, Ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης.....	36
2.2. Χαρακτηριστικά απασχολούμενων.....	39
2.2.1. Φύλο, Ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης απασχολούμενων	39
2.2.2. Διαχρονικές τάσεις στην απασχόληση (1991-2011)	42
2.2.3. Διάρθρωση της απασχόλησης σήμερα.....	42
2.3. Χαρακτηριστικά ανέργων	47
2.3.1. Στοιχεία Μητρώου ΟΑΕΔ	47
2.3.2. Φύλο, Ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης.....	50
2.3.3. Εργασιακή Εμπειρία ανέργων (προηγούμενη απασχόληση).....	53

3.	ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ - ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	56
3.1.	Μεθοδολογία Υπολογισμού Δείγματος Επιχειρήσεων	56
3.2.	Συμπεράσματα Συναντήσεων με τους Φορείς της Περιφέρειας.....	59
3.3.	Καταγραφή – Έρευνα ερωτηματολογίου	60
3.3.1.	Αποτελέσματα ερωτηματολογίου.....	60
3.3.2.	Αποτελέσματα ερωτηματολογίου Επιχειρήσεων.....	67
4.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	80
4.1.	Οι Δομές της Περιφέρειας Ηπείρου	80
4.2.	Προσφερόμενες Δεξιότητες	81
5.	ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	91
6.	Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2020	102
6.1.	Κύριες Θεσμικές Εξελίξεις.....	102
6.2.	Εθνικές και Ευρωπαϊκές προτεραιότητες	103
6.2.1.	Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020».....	104
6.2.2.	Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020	113
6.2.3.	Εγγύηση για τη Νεολαία (Youth Guarantee) & Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (Youth Employment Initiative)	117
6.3.	Το Περιφερειακό Πλαίσιο	119
6.3.1.	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020.....	119
6.3.2.	Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Ηπείρου	127
6.3.3.	Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη.....	134
7.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ.....	144
7.1.	Αναντιστοιχίες και δυσχέρειες στην κάλυψη κενών θέσεων εργασίας.....	144
7.2.	Προβλέψεις αναγκών σε ειδικότητες και δεξιότητες.....	152
7.3.	Αξιολόγηση Προβλέψεων για την Περιφέρεια Ηπείρου	161
8.	ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ.....	168
8.1.	Προτεινόμενοι Περιφερειακοί Μηχανισμοί Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας.....	168
8.1.1.	Σύσταση Συμβουλίου για την Απασχόληση και την Κατάρτιση στην Ήπειρο	168
8.1.2.	Μηχανισμός Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας.....	172
9.	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ.....	176
9.1.	Σχέδιο Εξειδίκευσης Δράσεων.....	180
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ερωτηματολόγια προς Φορείς	198
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Ερωτηματολόγια προς Επιχειρήσεις.....	199

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα μελέτη εντάσσεται στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Περιφέρειας Ηπείρου για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 και την ικανοποίηση των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων για την ενεργοποίηση δράσεων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2020. Αποτελεί προαπαιτούμενο για την ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του **ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 από το ΕΚΤ στους τομείς της εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων**.

Αφορά το 3^ο συμβατικό παραδοτέο (Π.3.) της εταιρείας ADVICE Σύμβουλοι Επιχειρησών για την υλοποίηση του έργου **«Μελέτη για τη Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου»** και αποτυπώνει το σύνολο της μελέτης.

Στόχος της μελέτης είναι να καλύψει την εξής δέσμευση του εγκεκριμένου Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ηπείρου:

«Έως την ολοκλήρωση και την πλήρη εφαρμογή του Συστήματος Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας σε εθνικό επίπεδο και προκειμένου να επιτευχθεί με τρόπο λειτουργικό ο συστηματικός και περιοδικός προσδιορισμός των ζητούμενων αναγκών σε δεξιότητες και επαγγέλματα, δεν θα ενεργοποιηθεί καμία δράση εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα».

Πιο συγκεκριμένα, αποσκοπεί στο να εντοπίσει και να καταγράψει με τρόπο συστηματικό **τις ανάγκες της περιφερειακής αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα** προκειμένου να είναι δυνατόν να ενεργοποιηθούν οι κατάλληλες δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων από το ΠΕΠ.

Η μελέτη διαρθρώνεται σε εννέα (9) κεφάλαια τα οποία αφορούν στην καταγραφή, παρουσίαση, ανάλυση των βασικών δεδομένων της Περιφέρειας Ηπείρου για την απασχόληση, την ανεργία, το εργατικό δυναμικό, την παραγωγική διάρθρωση και τις ανάγκες των επιχειρήσεων καθώς και την ανάλυση των προβλέψεων του Προγραμματικού Πλαισίου 2014-2020 σχετικά με θέματα κατάρτισης, εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, της αξιολόγησης τάσεων και προβλέψεων αναγκών σε δεξιότητες και επαγγέλματα, την πρόταση για έναν μηχανισμό διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας και σύζευξης της προσφοράς και της ζήτησης και τέλος ένα σχέδιο εξειδίκευσης σχετικών δράσεων κατάρτισης του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020.

Αναλυτικότερα:

Στο πρώτο κεφάλαιο καταγράφεται το οικονομικό προφίλ της Περιφέρειας. Παρουσιάζεται η συμβολή βασικών οικονομικών μεγεθών της Περιφέρειας σε επίπεδο χώρας καθώς και η διάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού της Περιφέρειας σε επίπεδο των τριών τομέων και επιμέρους κλάδων. Επίσης, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά και ανάλυση στην παρουσία των

επιχειρήσεων στον παραγωγικό καμβά της Περιφέρειας και των τάσεων που παρουσιάζονται, ως αποτέλεσμα και των επιλογών της Περιφέρειας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα βασικά δεδομένα (ποσοτικά και ποιοτικά) που αφορούν στην απασχόληση στην Περιφέρεια, με ιδιαίτερη έμφαση στις πρόσφατες και αναμενόμενες μεταβολές ανά τομέα κλάδο, στην διάρθρωση των ειδικοτήτων, στη σύνθεση των επαγγελματικών προφίλ, στις τάσεις αύξησης και μείωσης της ζήτησης για επαγγέλματα και ειδικότητες. Επίσης, παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά της ανεργίας με έμφαση στα χαρακτηριστικά των ανέργων.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι ανάγκες των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ηπείρου σε ειδικότητες- δεξιότητες, οι οποίες προέκυψαν από δύο (2) στάδια ενεργειών του Συμβούλου. Κατά το πρώτο στάδιο, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με Φορείς της Περιφέρειας για την καταγραφή και συλλογή των απόψεών τους για την αγορά εργασίας της Ηπείρου μέσω διαμορφωμένου ερωτηματολογίου. Στο δεύτερο στάδιο, διενεργήθηκε έρευνα μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο συλλέχθηκε μετά από επί τόπου συναντήσεις ή / και τηλεφωνική επικοινωνία με το αντιπροσωπευτικό δείγμα των επιχειρήσεων. Το δείγμα επιλέχθηκε προσεχτικά από του Σύμβουλο και την Ομάδα Εργασίας και μετά από προτάσεις και συστάσεις των συνεργαζόμενων Φορέων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο καταγράφεται το υπόβαθρο σε γνώσεις και δεξιότητες που προσφέρουν οι εκπαιδευτικές δομές της περιφέρειας (επαγγελματικά λύκεια, οι σχολές μαθητείας ΟΑΕΔ, ΙΕΚ, ιδιωτικές σχολές, εργαστήρια κτλ).

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ) των οποίων ο κύριος στόχος τους, είναι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης για ανέργους, με την ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με την ανάλυση των επιμέρους δράσεων και στόχων τους καθώς της συνεισφοράς που έχει η υλοποίηση τους στην καταγραφή των αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας και στην σκιαγράφηση των χαρακτηριστικών ενός μόνιμου περιφερειακού μηχανισμού για τη διάγνωση των αναγκών της περιφερειακής αγοράς εργασίας.

Στο έκτο κεφάλαιο αναλύεται το προγραμματικό πλαίσιο του 2014-2020 και καταγράφονται οι θεσμικές εξελίξεις στον τομέα της κατάρτισης και επαγγελματικών προσόντων. Ειδικότερα αναγνωρίζονται οι κατευθύνσεις των ΕΠ ΑΑΔ-Εκπαίδευση – ΔΒΜ και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 για τους τομείς εξειδίκευσης της οικονομίας, την στρατηγική και τις σχετικές δράσεις για την ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα, αγορά εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτιση. Επίσης παρουσιάζεται η ιδιαίτερα σημαντική εγγύηση για την Νεολαία και η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τέλος, καταγράφονται οι ανάλογες προβλέψεις του νέου ΠΕΠ Ηπείρου, της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη.

Στο έβδομο κεφάλαιο καταγράφονται τα αποτελέσματα ερευνών και μελετών για τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και τις δυσχέρειες στην κάλυψη κενών θέσεων εργασίας που παρατηρούνται στην Ελλάδα ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα και για την αγορά της Ηπείρου, σε συνδυασμό με την έρευνα πεδίου που διενέργησε ο Σύμβουλος κατά το 1^ο Παραδοτέο του Έργου.

Στη συνέχεια αναλύονται οι προβλέψεις φορέων και μελετών σχετικά με την εξέλιξη της απασχόλησης και τα αναδυόμενα επαγγέλματα που αναμένεται να στηρίζουν το νέο μοντέλο ανάπτυξης της χώρας. Τέλος, ο Σύμβουλος προχωρά σε συνθετική αξιολόγηση των προαναφερθέντων σε σχέση με τα συμπεράσματα του 1^{ου} Παραδοτέου, ώστε να τροφοδοτήσει τις προτάσεις για τον Μηχανισμό Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας και την εξειδίκευση των δράσεων του ΠΕΠ.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναπτύσσονται οι προτάσεις του Συμβούλου για έναν Περιφερειακό Μηχανισμό Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, ο οποίος θα στηρίζει την σύζευξη μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασίας καθώς και άμβλυνση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων και δυσχερειών στην κάλυψη θέσεων εργασίας.

Τέλος, στο ένατο κεφάλαιο παρουσιάζεται πρόταση για την εξειδίκευση δράσεων του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 σε θέματα κατάρτισης, ανάπτυξης δεξιοτήτων και απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αιρεσιμότητες και αυτοδεσμεύσεις του προγράμματος, την συμβολή στους στόχους και τους δείκτες εκροών.

Η Ομάδα Έργου που εκπόνησε το παρόν Παραδοτέο αποτελείται από τα εξής στελέχη:

A/A	ΣΤΕΛΕΧΗ	ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ
1.	Παπαδόπουλος Νικόλαος, Δρ. Περιφερειακής Ανάπτυξης	Υπεύθυνος Έργου
2.	Κουτσομάρκος Νίκος, Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, MSc	Αναπληρωτής Υπεύθυνος Έργου
3.	Καρπουχτσής Κώστας, Οικονομολόγος με Μεταπτυχιακό στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)	Υπεύθυνος ερευνών πεδίου
4.	Τζιάγκαλος Ιωάννης, Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, MSc	Σύμβουλος Περιφερειακής Ανάπτυξης
5.	Γρηγορίου Αγλαΐα, Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, MSc	Σύμβουλος Περιφερειακής Ανάπτυξης
6.	Κυριτσάκα Αλεξάνδρα, Οικονομολόγος	Τεχνική Υποστήριξη ερευνών πεδίου και αναλύσεων

Η Ομάδα Έργου θα ήθελε να ευχαριστήσει για την πολύτιμη συμβολή τους: τα στελέχη της ΕΥΔ Ηπείρου, τις συμμετέχουσες στην έρευνα πεδίου επιχειρήσεις και τους εκπροσώπους των φορέων για την κατάθεση των απόψεών τους.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η Περιφέρεια Ηπείρου, η οικονομία της και η αγορά εργασίας της δέχτηκαν ισχυρό σοκ από την έναρξη της δημοσιονομικής κρίσης στην χώρα, με απώλειες που κορυφώθηκαν μεταξύ 2011/2012 για να παρουσιάσουν ορισμένα σημάδια σταθεροποίησης μετά το 2013. Το εργατικό δυναμικό της περιφέρειας παρουσίασε μείωση μετά από μια δεκαετία αύξησης, αλλά η μείωση της απασχόλησης ήταν εντονότερη με συνέπεια την κατακόρυφη αύξηση της ανεργίας.

Συνοπτικά η αγορά εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου αποτελείται από:

- 24.329 επιχειρήσεις το 2012, εκ των οποίων 5.842 οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα, 18.487 οι επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα χωρίς την δημόσια διοίκηση. Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις ανέρχονται σε 33.530 (το 2010).
- Αντίστοιχα το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας ανέρχεται το 2014 σε 141.988 άτομα. Εξ αυτών οι απασχολούμενοι είναι οι 103.946 και οι άνεργοι 38.041.
- Ανά τομέα οι απασχολούμενοι έχουν ως εξής: 23.061 στον πρωτογενή, 15.850 στον δευτερογενή, 65.036 στον τριτογενή εκ των οποίων στη δημόσια διοίκηση, άμυνα εκπαίδευση, υγεία 26.160.
- Τα ιδρύματα εκπαίδευσης είναι: Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), Εξειδικευμένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, Ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΙΙΕΚ), Ινστιτούτο Εργασίας Ηπείρου (Γ.Σ.Ε.Ε.), Μονάδες εκπαίδευσης και κατάρτισης του Ο.Α.ΕΔ. (ΕΠΑΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ-ΙΕΚ ΟΑΕΔ-ΚΕΚ ΟΑΕΔ), το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων καθώς και δομές τις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/κατάρτισης, όπως τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ).

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της αγοράς εργασίας της Ηπείρου είναι:

- Η μείωση του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, η οποία μπορεί να ερμηνευτεί ως αυξημένη μετακίνηση εκτός Περιφέρειας για αναζήτηση εργασίας ή σπουδές, αφού τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού εμφανίζουν βελτίωση
- Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων είναι νεανική καθώς η ομάδα 15-29 αντιστοιχεί στο 1/3 των ανέργων της Περιφέρειας.
- Ο κλάδος των κατασκευών είναι αυτός στον οποίο απασχολούνταν το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων, στη συνέχεια ακολουθούν οι κλάδοι της δημόσιας διοίκησης, το εμπόριο και κλάδος των υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης. Όσον αφορά στη θέση στο επάγγελμα το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων ήταν μισθωτοί (61,4%) στην προηγούμενη απασχόλησή τους.

- Όσον αφορά την απασχόληση η μεγαλύτερη μείωση (-56%) εμφανίζεται στην ηλικιακή ομάδα 15-29 ετών.
- Οι περισσότερες θέσεις εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου φαίνεται να είναι χαμηλής ειδίκευσης-προσόντων καθώς οι απασχολούμενοι με μεταπτυχιακό αποτελούν μόλις το 1,9% ενώ το σύνολο όσων έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση φτάνει το 30% ενώ των μέσης εκπαίδευσης το 64%.
- Η διάρθρωση της απασχόλησης σήμερα είναι στραμμένη στη γεωργία και τις υπηρεσίες.
- Μείωση απασχολούμενων παρουσιάστηκε σε όλα τα επαγγέλματα εκτός από τους απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και τους πωλητές οι οποίοι αυξήθηκαν κατά 15%.
- Διαχρονικά η παραγωγική διάρθρωση της Ηπείρου χαρακτηρίζεται από την μείωση της συμμετοχής του πρωτογενούς τομέα (από το 9,6% το 2003 στο 7% το 2011), μείωση της συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα (14,7%) και αύξηση του τριτογενούς (78,3%).
- Ανά κλάδο προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο ΑΓΑ στην Περιφέρεια Ηπείρου έχουν η δημόσια διοίκηση, άμυνα, ασφάλεια, υγεία, ακολουθούμενες από τον κλάδο του εμπορίου/τουρισμού και των χρηματοπιστωτικών και επαγγελματικών υπηρεσιών.
- Σε τριψήφιο επίπεδο κλάδου επιχειρήσεων, στο δευτερογενή τομέα το μεγαλύτερο μερίδιο απασχόλησης έχει ο κλάδος των τροφίμων και ακολουθεί ο κλάδος των μεταλλικών προϊόντων, ενώ στον τριτογενή τομέα το μεγαλύτερο ποσοστό της απασχόλησης συγκεντρώνει το Λιανεμπόριο, η Εστίαση, το Χονδρεμπόριο και οι Μεταφορές/Αποθήκευση.
- Στην κλαδική διάρθρωση των εξαγωγών της Περιφέρειας την πρωτοκαθεδρία καταλαμβάνουν τα τρόφιμα με μερίδιο 62% εκ των οποίων τα ιχθυηρά προϊόντα καταλαμβάνουν το 32%, τα γαλακτοκομικά 15%, οι νωποί καρποί και φρούτα το 5%, τα κρέατα 4% και τα ζωντανά ζώα 2%. Δεύτερος σημαντικότερος εξαγωγικός κλάδος είναι τα χημικά και πλαστικά με 14%.

Τα συμπεράσματα από την έρευνα πεδίου είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Στην Περιφέρεια Ηπείρου δραστηριοποιούνται κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, με την πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού να απασχολείται στην παροχή υπηρεσιών και στο αντικείμενο της πώλησης.
- ✓ Η πλειονότητα των επιχειρήσεων δηλώνει ότι θα διατηρήσει σταθερές τουλάχιστον για τον επόμενο χρόνο τις θέσεις εργασίας που προσφέρει.
- ✓ Σύμφωνα με την άποψη των επιχειρηματιών, έλλειψη παρουσιάζεται ή θα παρουσιαστεί στο εγγύς μέλλον στις ειδικότητες που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις καθώς και σε εργαζομένους που απασχολούνται στις θέσεις λογιστών ή / και υπαλλήλων γραφείου.

- ✓ Τέλος, θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική η κατάρτιση των υφιστάμενων εργαζομένων των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι αναγνωρίζεται από την πλειοψηφία των εργοδοτών η ανάγκη βελτίωσης και ανάπτυξης των επαγγελματικών δεξιοτήτων και προσωπικών ικανοτήτων του απασχολούμενου προσωπικού.

Το ζήτημα της διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας αντιμετωπίζεται τα τελευταία χρόνια με ιδιαίτερη ένταση από όλους τους εμπλεκόμενους θεσμούς, ήτοι τις αρμόδιες αρχές, τις επαγγελματικές ενώσεις, τους εκπροσώπους των επιχειρήσεων και τους παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο θεσμός αναφοράς είναι το CEDEFOP – το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οι δράσεις του κινούνται προς την κατεύθυνση τυποποίησης και ομογενοποίησης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο των σχετικών ορισμών, πλαισίων και μηχανισμών για την πιστοποίηση, την πρόβλεψη και την σύζευξη προσόντων και θέσεων εργασίας. Αντίστοιχα στην Ελλάδα προβλέπεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων η Δημιουργία μόνιμου μηχανισμού διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας.

Η πρόταση της Ομάδας Μελέτης προς την Περιφέρεια Ηπείρου έχει ως στόχο να συμβάλλει στην υλοποίηση του αναπτυξιακού οράματος της Περιφέρειας της Προγραμματιστικής Περιόδου 2014-2020, στο οποίο εντάσσονται στόχοι - δράσεις σχετικές με την Επένδυση στην εκπαίδευση- κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διαβίου μάθηση του δυναμικού της.

Σε αυτόν τον άξονα, προτείνονται δύο (2) πιθανά σενάρια για την εφαρμογή των στρατηγικών Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Περιφέρεια. Το πρώτο σενάριο αναφέρεται στη σύσταση ενός Συμβουλίου για την Απασχόληση και την Κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου, στο οποίο θα συμμετέχουν αρμόδιοι φορείς και δομές σχετικές με την εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων εργαζομένων και ανέργων, καθώς και φοιτητών/ μαθητών. Το εν λόγω Συμβούλιο και θα προτείνει δράσεις για την καταπολέμηση των ελλείψεων και των αναγκών του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, από τις οποίες οι καταλληλότερες θα επιλέγονται μέσω μίας διαδικασίας διαβούλευσης των ενδιαφερομένων μερών που θα συμμετέχουν σε αυτό.

Ως εναλλακτικό σενάριο προβλέπεται η δημιουργία ενός Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου, ο οποίος θα καθοδηγεί, σε μηνιαία βάση με συναντήσεις των εμπλεκόμενων μερών του Μηχανισμού, την ατζέντα των εργασιακών δεξιοτήτων και την ανάδειξη ελλείψεων σε σχέση με τις ανάγκες σε κατάρτιση και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού (ανέργων και απασχολούμενων). Ο εν λόγω Μηχανισμός θα είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση και την εποπτεία δράσεων που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της αγοράς εργασίας στην Ήπειρο, μέσα στο πλαίσιο που ορίζουν οι γενικότερες εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές πολιτικές.

Κύρια ζητήματα, τα οποία καλούνται να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά οι παραπάνω δομές, τόσο από τη μεριά της ζήτησης όσο και της προσφοράς εργασίας, είναι, σύμφωνα με την αποτύπωση της κατάστασης της Περιφέρειας στα πλαίσια της παρούσας Μελέτης, τα εξής:

- ✓ Από την πλευρά των εργοδοτών, υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ των προσφερόμενων θέσεων εργασίας και των προσόντων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.
- ✓ Από την άλλη πλευρά, αυτή η θεώρηση των αναντιστοιχιών παραβλέπει άλλους σημαντικούς παράγοντες, κυρίως από την μεριά των εργαζομένων, όπως τη μικρή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, τις εποχικές διακυμάνσεις, την έλλειψη πληροφόρησης και τις μισθολογικές αγκυλώσεις.

Η πολιτική της Περιφέρειας, καθώς και ένας Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών αλλά και σύζευξης της προσφοράς και ζήτησης, οφείλει να τοποθετηθεί ως προς τις δράσεις του στα εξής ζητήματα:

- Θα επιδιώξει την προσφορά εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων για τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας μόνο ή
- θα επιδιώξει την προσφορά γνώσεων και δεξιοτήτων προς τους κατοίκους, που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν επίσης στο εθνικό ή ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Επιπλέον, θα κληθεί να λειτουργήσει σε ένα περιβάλλον αντιφατικό όπου από τη μία η μεγάλη αύξηση της ανεργίας, η οποία σε συνδυασμό με την σημαντική μείωση των θέσεων απασχόλησης, έχει μειώσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εργοδότες στο να καλύψουν κενές/ νέες θέσεις, ενώ από την άλλη η μετανάστευση στο εξωτερικό, κυρίως του ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, δημιουργεί προβλήματα στην εύρεση του κατάλληλου προσωπικού.

Αξιολογώντας τα ευρήματα για την Περιφέρεια Ηπείρου, η Ομάδα Μελέτης διαπιστώνει την ύπαρξη συμβατότητας με τις διαπιστώσεις των ερευνών άλλων φορέων σε επίπεδο χώρας, ως προς τις διαπιστώσεις σε δυσχέρειες κάλυψης θέσεων. Ο μεγαλύτερος βαθμός συνάφειας προκύπτει στις θέσεις πωλητών και ακολούθως σε θέσεις ΤΠΕ, ενώ η ζήτηση σε διευθυντικά/ διοικητικά στελέχη δεν εμφανίζεται το ίδιο αυξημένη με το εθνικό επίπεδο. Συμβατότητα παρατηρείται και στις ελλείψεις, καθώς περίπου το ίδιο ποσοστό επιχειρήσεων εμφανίζεται να παρουσιάζει ελλείψεις σε ορισμένες ειδικότητες. Η αξιολόγηση των ευρημάτων στην Περιφέρεια Ηπείρου ως προς τα συμπεράσματα και διαπιστώσεις ερευνών σε εθνικό επίπεδο καταδεικνύει συμβατότητα στα ζητούμενα προσόντα και δεξιότητες.

Ως προς τις τάσεις της μεταβολής της απασχόλησης η Ομάδα Μελέτης προχώρησε σε ποιοτική εκτίμηση των προβολών του CEDEFOP /Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (European Center for the Development of Vocational Training) σε επίπεδο χώρας για το 2021 ως προς τις παρατηρούμενες τάσεις στην Περιφέρεια μεταξύ 2009-2014.

Τα συμπεράσματα της παρούσας Μελέτης προφανώς πέρα από τον ρόλο τους στην τεκμηρίωση της εξειδίκευσης των δράσεων κατάρτισης και εκπαίδευσης του ΠΕΠ, συμβάλλουν σημαντικά στην πληροφόρηση της πολιτικής της Περιφέρειας για την ενίσχυση της απασχόλησης, την υποστήριξη των επιχειρήσεων και την άμβλυνση του κοινωνικού αποκλεισμού, εν μέρει μέσω του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας.

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

1.1. Γενικά Στοιχεία

Η Περιφέρεια καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, αποτελώντας Πύλη εισόδου-εξόδου προς τα Βαλκάνια και τη Δυτική Ευρώπη. Δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος, ενώ ανατολικά συνορεύει με την Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Νότια εκτείνεται μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και το νομό Αιτωλοακαρνανίας. Τέλος, στα Βόρεια συνορεύει με την Αλβανία. Αποτελείται από τις περιφερειακές ενότητες Άρτας, Πρεβέζης, Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας, με έδρα τα Ιωάννινα, πρωτεύουσα του ομώνυμου περιφέρειας. Περιλαμβάνει 4 Περιφερειακές Ενότητες-ΠΕ (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας), με συνολική έκταση 9.203 τ.χλμ (6,9% της χώρας). Η πυκνότητα κατοίκησης στο σύνολο της Ηπείρου (37 κάτοικοι/τ.χλμ.) είναι ουσιαστικά χαμηλότερη από τη μέση της χώρας (82) κατατάσσοντας την περιφέρεια στην 11η θέση μεταξύ των 13 περιφερειών της Ελλάδας. Από γεωμορφολογική άποψη, οι ορεινές περιοχές καλύπτουν το 74,2% της συνολικής έκτασης.

Η Ήπειρος επί δεκαετίες καταλάμβανε μια από τις πλέον «περιφερειακές» και απομακρυσμένες θέσεις της Ελλάδας και της Ε.Ε. τόσο σε όρους προσβασιμότητας όσο και σε όρους κκΑΕΠ. Κατά την τελευταία δεκαετία όμως η Ήπειρος, όπως και η Ελλάδα στο σύνολό της, έχει βελτιώσει τον δείκτη προσβασιμότητας της Eurostat. Παρ' όλα αυτά, δηλαδή την άρση των γεωγραφικών περιορισμών μέσω των σημαντικών επενδύσεων σε υποδομές προσβασιμότητας, η Περιφέρεια δεν έχει βελτιώσει την σχετική της θέση ως προς το κκΑΕΠ, παραμένοντας σε μια από της τελευταίες θέσεις σε επίπεδο χώρας και Ε.Ε., εμφανίζοντας μάλιστα μείωση.

Το έλλειμμα στη δημιουργία αναπτυξιακών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των μεταφορικών υποδομών μπορεί να αποδοθεί τόσο στις γενικότερες επιπτώσεις της οικονομικής συγκυρίας, αλλά και στην ελλειμματική υλοποίηση των μεταφορικών υποδομών, σε όρους καθυστερήσεων στην κατασκευή όσο και σε όρους μη υλοποίησης των προβλεπόμενων συνδέσεων ή/και αναβαθμίσεων¹.

Παρ' όλα αυτά η εξέλιξη του απόλυτου πληθυσμιακού μεγέθους την τελευταία δεκαετία στο σύνολο της περιφέρειας ήταν λιγότερο δυσμενής από τις αντίστοιχες στο σύνολο της χώρας. Ειδικότερα ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσίασε αύξηση κατά την περίοδο 2003-2013, σε αντίθεση με τον συνολικό πληθυσμό της Ελλάδας που παρέμεινε σχεδόν σταθερός και με τις γειτονικές Περιφέρειες οι οποίες εμφάνισαν μείωση.

Δυσμενής, τέλος παρατηρείται η εξέλιξη του δείκτη γήρανσης ο οποίος από την ήδη αυξημένη τιμή 1,45 του 2001 ανήλθε στην τιμή 1,74 για το σύνολο της Περιφέρειας το 2011.

¹ Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑ Περιφέρειας Ηπείρου, Φάση Α' – Στάδιο Α2, Σύνοψη Πορισμάτων της Έκθεσης Αξιολόγησης, 2012

Πίνακας του Πληθυσμού Περιφερειών σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας και της Ε.Ε.

	Πληθυσμός (σε αριθμ. Κατοίκων)	
	2003	2013
ΕΕ-27	486.646.114	μ.δ.
Ελλάδα	11.006.377	11.062.508
Ήπειρος	338.028	347.052
Ιόνια Νησιά	216.255	211.334
Δυτική Ελλάδα	728.083	677.335

Πηγή: EUROSTAT, 2014

1.2. Επιδόσεις προς την E2020

Οι διαρθρωτικές επιδόσεις της Περιφέρειας Ηπείρου μπορούν να προσεγγιστούν αρχικά με την χρήση επιλεγμένων στατιστικών στοιχείων – κλειδιών που αντικατοπτρίζουν την πορεία ως προς τους στόχους της στρατηγικής E2020. Συγκεκριμένα, όπως αποτυπώνεται και στον επόμενο πίνακα η Περιφέρεια Ηπείρου:

- Στον στόχο των επενδύσεων σε Ε&Α παρουσιάζει καλύτερες επιδόσεις από το σύνολο της χώρας με τις δαπάνες σε Ε&Α να αντιπροσωπεύουν το 0,85% του ΑΕΠ της.
- Στον στόχο της απασχόλησης η κατάσταση είναι οριακά καλύτερη της εθνικής επίδοσης. Θα απαιτηθεί ιδιαίτερη προσπάθεια για την προσέγγιση του εθνικού στόχου του 70% στο επίπεδο της Περιφέρειας.
- Στον στόχο της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου η επίδοση της Περιφέρειας είναι χειρότερη από την εθνική.
- Στον στόχο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των νέων παρατηρείται μια σημαντική τάση σύγκλισης και πλέον υπέρβασης των εθνικών επιδόσεων τα τελευταία χρόνια. Μάλιστα η Περιφέρεια επιτυγχάνει ήδη τον εθνικό στόχο για το 2020.

Στόχοι «Ευρώπη 2020»		Στόχοι χώρας για το 2020	Ελλάδα	Ήπειρος
Επενδύσεις σε Ε&Α (% του ΑΕΠ)	3%	0,67%	0,57% (2007)	0,65%
			0,67% (2011)	0,85%
Ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20-64)	75%	70,0%	64% (2010)	63,9%
			59,9% (2011)	59,6%
			55,3% (2012)	56,2%
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (%)	κάτω από 10%	9,7%	13,7% (2010)	12,8%
			13,1% (2011)	14,9%
			11,4% (2012)	12,3%
Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (%)	Τουλάχιστον 40% των νέων ηλικίας 30-34 ετών	32,0%	28,4% (2010)	25,8%
			28,9% (2011)	30,0%
			30,9% (2012)	32,4%

Πηγή: EUROSTAT, 2014

1.2.1. Συμμετοχή της Περιφέρειας στα εθνικά μεγέθη

Επιπρόσθετη πληροφορία για το μέγεθος της συμβολής της Περιφέρειας Ηπείρου στους εθνικούς στόχους για το 2020 δίνει και ο παρακάτω πίνακας στον οποίο παρουσιάζονται τα σχετικά κύρια μεγέθη και αποτυπώνεται η βαρύτητα της Περιφέρειας Ηπείρου σε αυτά. Συνολικά, εκτιμάται μικρή συνεισφορά της Περιφέρειας Ηπείρου στους εθνικούς στόχους για το 2020 σε απόλυτα μεγέθη, λόγω της μικρής πληθυσμιακής και οικονομικής βαρύτητας της Περιφέρειας ως προς το σύνολο της χώρας, η οποία κυμαίνεται γύρω από το 3%.

Οικονομικά Μεγέθη	Ελλάδα	Ήπειρος	% Ήπειρος / Ελλάδα
ΑΕγχΠ (δισ. €) (2011)	208,53	4,50	2,2%
Δαπάνες Ε&Α (εκμ. €) (2011)	1.391,16	38,37	2,8%
Ιδιωτικές επενδύσεις Ε&Α (εκμ. €) (2011)	485,86	1,22	0,3%
Πληθυσμός 20-64 (2013)	6.667.963,00	199.173,00	3,0%
Αριθμός απασχολούμενων 20-64	3.548.500,00	109.100,00	3,1%
Πληθυσμός 30-34 (2013)	819.753,00	22.505,00	2,7%
Πληθυσμός 30-34 με εκπαίδευση ISCED 5 και 6 (%) (2013)	34,6%	33,5%	
Πληθυσμός 18-24 (2013)	847.962,00	27.082,00	3,2%
Πληθυσμός 18-24 με εκπαίδευση ISCED 0, 1, 2, 3c (2013)	10,1%	10,6%	
Πληθυσμός (2013)	11.062.508,00	347.052,00	3,1%
Αριθμός ατόμων σε κατάσταση ή κίνδυνο φτώχειας και αποκλεισμού (%) (2012)	34,6%	*33,0%	
Εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ (MW) (2012)	3.237,50	58,40	1,8%
Ισχύς ΑΠΕ υπό αδειοδότηση (MW) (2012)	23.928,60	1.450,10	6,1%

* 2010, στοιχεία για Κεντρική Ελλάδα

Πηγή: EUROSTAT και P.A.E.

1.2.2. Συγκριτικά στοιχεία εργατικού δυναμικού

Το εργατικό δυναμικό στην Περιφέρεια Ηπείρου έχει αυξηθεί οριακά μεταξύ 2005-2012, κυρίως λόγω της αύξησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των γυναικών. Αντίθετα το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού έχει μειωθεί από το 56,3% στο 52,0% και αποκλίνει από τον ευρωπαϊκό ποσοστό που αυξήθηκε στο 64%. Η μείωση του ποσοστού απασχόλησης είναι περισσότερο έντονη στον πληθυσμό των νέων 15-24 ετών από το 21,9% στο 15,7%.

Στους δείκτες της ανεργίας η εικόνα για την ίδια χρονική περίοδο έχει ανατραπεί πλήρως. Στην Περιφέρεια Ηπείρου τα ποσοστά ανεργίας το 2012 έχουν πλέον διπλασιαστεί (από 11,5 σε 22,9%).

Μεγέθη Απασχόλησης	Δυτική Ελλάδα		Ιόνια Νησιά		Ήπειρος		ΕΕ-27	
	2005	2012	2005	2012	2005	2012	2005	2012
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15 και άνω (1.000)	300	318	99	106	139	155	233.517	243.603
Άντρες	188	191	58	61	85	88	129.315	132.477
Γυναίκες	112	127	41	45	54	67	104.203	111.126
Ποσοστό (%) απασχολούμενων 15 – 64 ετών	56,6	48,8	64,1	59,3	56,3	52,0	63,3	64,0
Άντρες	72,5	59,0	77,4	70,3	71,8	60,6	70,7	69,6
Γυναίκες	39,8	37,9	50,6	48,1	40,5	43,2	56,0	58,5
Ποσοστό (%) απασχολούμενων 15 – 24 ετών	21,0%	11,2	30,1	24,3	16,4	12,0	35,8	32,7
Άντρες	27,7	15,0	38,1	31,8	22,2	16,9	38,7	34,7
Γυναίκες	13,7	7,1	22,1	16,2	10,7	10,1	32,8	30,6
Ποσοστό (%) ανέργων 15 ετών και άνω	10,6	25,5	8,5	14,7	11,5	22,9	9,0	10,5
Άντρες	5,8	22,3	5,8	10,9	6,8	19,7	8,3	10,4
Γυναίκες	18,6	30,2	12,4	19,8	19	27	9,8	10,6
Μακροχρόνια ανέργοι (% επί των ανέργων)	58,0	64,1	25,2	40,4	62,8	53,0	45,1	44,6

Πηγή: EUROSTAT

Το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού της Περιφέρειας έχει βελτιωθεί αρκετά μεταξύ 2004-2012 αλλά υπολείπεται ακόμα του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού 24-64 ετών εξακολουθεί να έχει μόρφωση πρωτοβάθμιου επιπέδου ή χαμηλού δευτεροβάθμιου, παρόλη τη σημαντική μείωσή του μεταξύ 2004-2012. Αντίθετα, τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει το μικρότερο μέρος του πληθυσμού.

Επίπεδο εκπαίδευσης πληθυσμού	Ήπειρος		ΕΥ-25	ΕΥ-28
	2004	2012	2004	2012
Πρωτοβάθμια και πρώτο μέρος δευτεροβάθμιας, Επίπεδο 0-2 (ISCED 1997)	51,1	43,0	31,7	25,8
Δεύτερο μέρος δευτεροβάθμιας, Επίπεδο 3-4 (ISCED 1997)	29,7	33,1	46,5	46,6
Ανώτερη, Επίπεδο 5-6 (ISCED 1997)	19,2	23,8	21,8	27,6
Φοιτητές (ISCED 5-6) - % του συνόλου φοιτητών της χώρας (ISCED 5-6)	4,2	4,4		

Πηγή: EUROSTAT

1.3. Οικονομικές επιδόσεις

Η Περιφέρεια Ηπείρου επηρεάστηκε βαθιά από την οικονομική κρίση, με την απώλεια του 10% του ΑΕΠ της το διάστημα 2003-2011, ενώ αντίθετα η χώρα παρουσίασε αύξηση του ΑΕΠ κατά 7%. Η επίδοση αυτή σημαίνει και την υποχώρηση της Περιφέρειας Ηπείρου στη συμμετοχή της στο εθνικό ΑΕΠ από το 5% στο 4%. Επιπλέον, στη σύγκριση με τις γειτονικές της Περιφέρειες η Ήπειρος βρίσκεται σε μειονεκτικότερη κατάσταση εμφανίζοντας μεγαλύτερες απώλειες σε όρους παραγωγής.

	ΑΕΠ (ΙΑΔ) εκ. €			%μεταβολή ΑΕΠ (ΙΑΔ)	% εθνικού ΑΕΠ (ΙΑΔ)		
	2003	2007	2011	(2003-2011)	2003	2007	2011
ΕΕ-27	10.101.206	12.406.443	12.646.599	25%			
Ελλάδα	211.106	251.751	226.286	7%			
Ήπειρος	5.427	5.597	4.882	-10%	0,05%	0,05%	0,04%
Ιόνια Νησιά	4.131	4.932	4.033	-2%	0,04%	0,04%	0,04%
Δυτική Ελλάδα	11.040	12.226	10.412	-6%	0,10%	0,11%	0,09%

Πηγή: EUROSTAT

Ο δείκτης ευημερίας του κατά κεφαλή ΑΕΠ (σε ΙΑΔ) εμφανίζει ιδιαίτερα αρνητική πορεία για την Περιφέρεια Ηπείρου την περίοδο 2003-2011 και αποκλίνει σημαντικά από την θετική μεταβολή του εθνικού κκΑΕΠ. Εμφανίζει την μεγαλύτερη κάμψη χάνοντας την περίοδο αυτή το 14% του κκΑΕΠ της και πλέον αποτελεί την φτωχότερη ελληνική Περιφέρεια.

Περιφέρεια	Κατάταξη ΑΕΠκκ (ΙΑΔ) στη χώρα		
	2003	2007	2011
Ήπειρος	11/13	13/13	13/13
Ιόνια Νησιά	4/13	3/13	4/13
Δυτική Ελλάδα	12/13	10/13	10/13

Πηγή: EUROSTAT

Η θέση της Περιφέρειας Ηπείρου έχει επιδεινωθεί σημαντικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο και συγκαταλέγεται πλέον στις φτωχότερες ευρωπαϊκές περιφέρειες με κκΑΕΠ αρκετά χαμηλότερα από το 75% του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

	κκΑΕΠ (ΙΑΔ) %ΕΕ-27			κκΑΕΠ (ΙΑΔ)			%μεταβολή κκΑΕΠ (ΙΑΔ)
	2003	2007	2011	2003	2007	2011	(2003-2011)
ΕΕ-27	100	100	100	20.700	25.000	25.200	22%
Ελλάδα	93	90	80	19.200	22.500	20.000	4%
Ήπειρος	78	65	55	16.000	16.100	13.800	-14%
Ιόνια Νησιά	92	94	75	19.000	23.400	18.900	-1%
Δυτική Ελλάδα	73	70	59	15.100	17.400	14.900	-1%

Πηγή: EUROSTAT

Ενδοπεριφερειακά, καταγράφονται σημαντικές αποκλίσεις του επιπέδου ευημερίας όπως αυτό προσεγγίζεται από το κ.κ.ΑΕΠ. Σε ότι αφορά στην κατανομή του ΑΕΠ σημειώνεται ότι τα Ιωάννινα παράγουν περίπου το ½ του ΑΕΠ της Περιφέρειας, ενώ διαχρονικά δεν παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στην κατανομή του παραγόμενου ΑΕΠ μεταξύ των χωρικών ενότητων της Ηπείρου

Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της οικονομίας της Περιφέρειας Ηπείρου εμφάνιζε οριακή μείωση το διάστημα 2003-2011, τόσο σε απόλυτα μεγέθη όσο και ως ποσοστό συμμετοχής στην ΑΠΑ της χώρας. Ιδιαίτερη μείωση εμφάνισε η ΑΠΑ του πρωτογενούς τομέα, ενώ αντίθετα ο τριτογενής τομέας παρουσίασε αύξηση. Παρόλες τις μεταβολές ο πρωτογενής τομέας της Περιφέρειας Ηπείρου παραμένει σημαντικός με διπλάσιο ποσοστό συμμετοχής στην συνολική ΑΠΑ σε σχέση με την αντίστοιχη συμμετοχή του σε εθνικό επίπεδο.

ΑΠΑ	α' γενής		β' γενής		γ' γενής		ΣΥΝΟΛΟ	
	2003	2011	2003	2011	2003	2011	2003	2011
Ελλάδα	8.448	6.175	29.371	28.963	116.484	147.999	154.303	183.137
% ποσοστό τομέα	5,5%	3,4%	19,0%	15,8%	75,5%	80,8%		
Ήπειρος	381	278	638	581	2.949	3.093	3.967	3.951
% ποσοστό τομέα	9,6%	7,0%	16,1%	14,7%	74,3%	78,3%		
% συμμετοχής στη χώρα	4,5%	4,5%	2,2%	2,0%	2,5%	2,1%	2,6%	2,2%

Πηγή: EUROSTAT

Η παραγωγικότητα της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζει σημαντικό έλλειμμα και απόκλιση από το επίπεδο της χώρας καθώς παρουσίασε μείωση την περίοδο 2003-2011 έναντι της αύξησης σε εθνικό επίπεδο.

Παραγωγικότητα (ΑΠΑ €/απασχολούμενο)	2003	2011	% μεταβολή
Ελλάδα	36.791,4	45.595,0	24%
Ήπειρος	32.677,9	31.917,6	-2%
% ποσοστό χώρας	89%	70%	

Πηγή: EUROSTAT

1.3.1. Εξαγωγικές επιδόσεις

Οι εξαγωγές της Περιφέρειας Ηπείρου, βάσει των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων στοιχείων από την ΕΛΣΤΑΤ (2012) ανέρχονται σε 152.500.000 €. Η αξία των εξαγωγών της Περιφέρειας αυξήθηκε το διάστημα 2008-2012 με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 5,5%. Ο ρυθμός αυτός δείχνει ότι η Ήπειρος κατάφερε στο διάστημα αυτό να ακολουθήσει τον μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της χώρας και εντάσσεται στο γκρουπ των πλέον δυναμικών Περιφερειών.

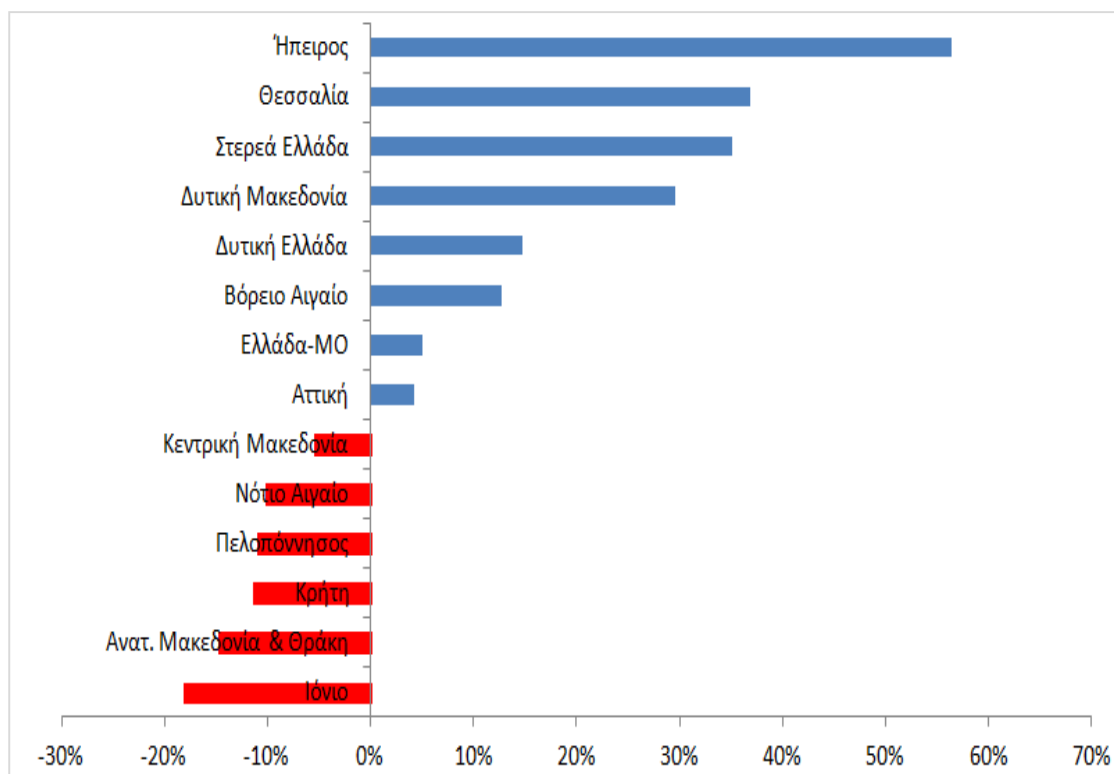
Πίνακας: Εξωτερικό Εμπόριο (εκ. ευρώ σε σταθερές τιμές 2000)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2005		2008		2010		2012		ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ (%) 2005- 2008		ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ (%) 2008- 2010		ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ (%) 2010- 2012		ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ (%) 2005- 2012	
	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	532,66	613,68	614,73	448,24	388,00	368,64	322,60	456,80	4,89	-9,94	-20,55	-9,31	-8,82	11,32	-6,91	-4,13
Κεντρική Μακεδονία	5799,40	3035,10	6420,26	3206,71	4865,15	2797,98	4486,70	3181,48	3,45	1,85	-12,95	-6,59	-3,97	6,63	-3,60	0,68
Δυτική Μακεδονία	238,43	259,79	262,54	279,30	162,41	275,41	243,49	277,09	3,26	2,44	-21,35	-0,70	22,44	0,30	0,30	0,93
Θεσσαλία	650,82	563,12	982,29	654,50	476,64	656,82	420,89	723,44	14,71	5,14	-30,34	0,18	-6,03	4,95	-6,04	3,64
Ηπειρος	114,17	104,46	198,05	123,32	148,52	123,08	164,33	152,56	20,15	5,69	-13,40	-0,10	5,19	11,33	5,34	5,56
Ζώνη Επιρροής IV	7335,48	4576,15	8477,87	4712,07	6040,72	4221,93	5638,01	4791,37	4,94	0,98	-15,59	-5,34	-3,39	6,53	-3,69	0,66
Ιόνιοι Νήσοι	34,94	29,14	39,99	15,93	30,94	13,82	33,96	37,27	4,60	-18,23	-12,05	-6,86	4,78	64,23	-0,40	3,58
Δυτική Ελλάδα	301,91	272,20	1038,83	284,15	289,56	325,37	278,93	356,75	50,97	1,44	-47,20	7,01	-1,85	4,71	-1,12	3,94
Στερεά Ελλάδα	1093,77	683,37	1549,67	717,34	1021,09	552,92	677,80	638,29	12,31	1,63	-18,83	-12,21	-18,53	7,44	-6,61	-0,97
Πελοπόννησος	2033,96	1219,81	2796,03	637,41	3001,62	602,79	4319,31	3219,90	11,19	-19,45	3,61	-2,75	19,96	131,12	11,36	14,87
Αττική	29085,59	5179,52	35752,17	7235,78	26122,19	6600,83	21966,91	8891,92	7,12	11,79	-14,52	-4,49	-8,30	16,06	-3,93	8,03
Βόρειο Αιγαίο	49,35	71,48	145,08	97,63	49,97	123,25	54,10	124,46	43,26	10,95	-41,31	12,36	4,05	0,49	1,32	8,24
Νότιο Αιγαίο	86,90	40,26	90,80	95,11	55,81	57,07	54,08	85,65	1,48	33,18	-21,60	-22,54	-1,56	22,51	-6,55	11,39
Κρήτη	296,28	275,01	422,98	294,51	303,85	280,03	192,88	284,98	12,60	2,31	-15,24	-2,49	-20,33	0,88	-5,95	0,51
Σύνολο Χώρας	40318,17	12346,94	50313,43	14089,94	36915,75	12778,02	33215,99	18430,59	7,66	4,50	-14,34	-4,77	-5,14	20,10	-2,73	5,89

Πηγή: Παρατηρητήριο Εγνατίας Οδού Α.Ε.

Ως ιδιαίτερα σημαντικό αξιολογείται το γεγονός ότι οι εξαγωγές της Ηπείρου διαγράφουν ανοδική πορεία στο σύνολο της πενταετίας 2008-2012 και μάλιστα καταγράφοντας το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης μεταξύ των Περιφερειών.

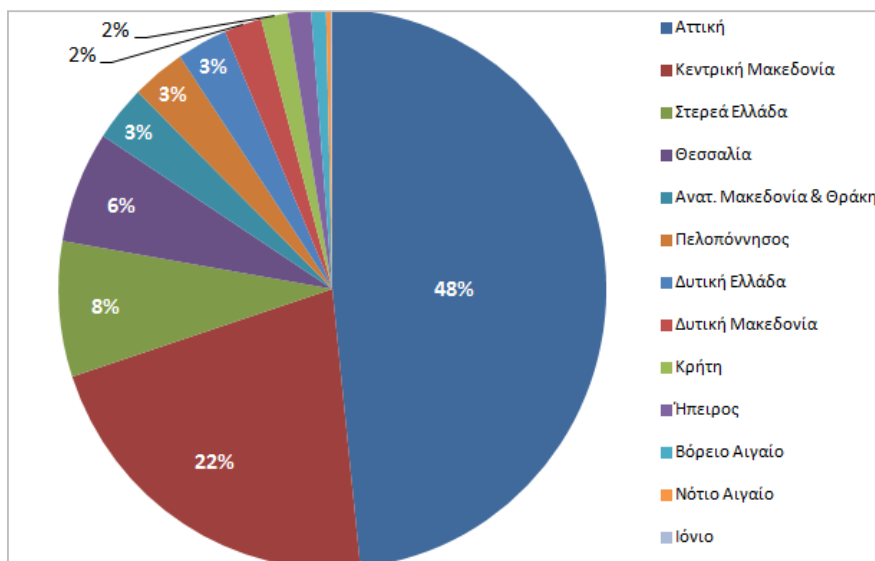
Διάγραμμα: Μεταβολή εξαγωγών 2008-2012 (%)

Πηγή: ΣΕΒΕ

Η εξωστρέφεια της οικονομίας της Περιφέρειας Ηπείρου παραμένει όμως σε σχετικά χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, με τον λόγο εξαγωγών προς ΑΕΠ να κυμαίνεται για το 2012 λίγο πάνω από το 3%. Η επίδοση αυτή κατατάσσει την οικονομία της Ηπείρου στις τελευταίες θέσεις των Περιφερειών ως προς την εξωστρέφειά της.

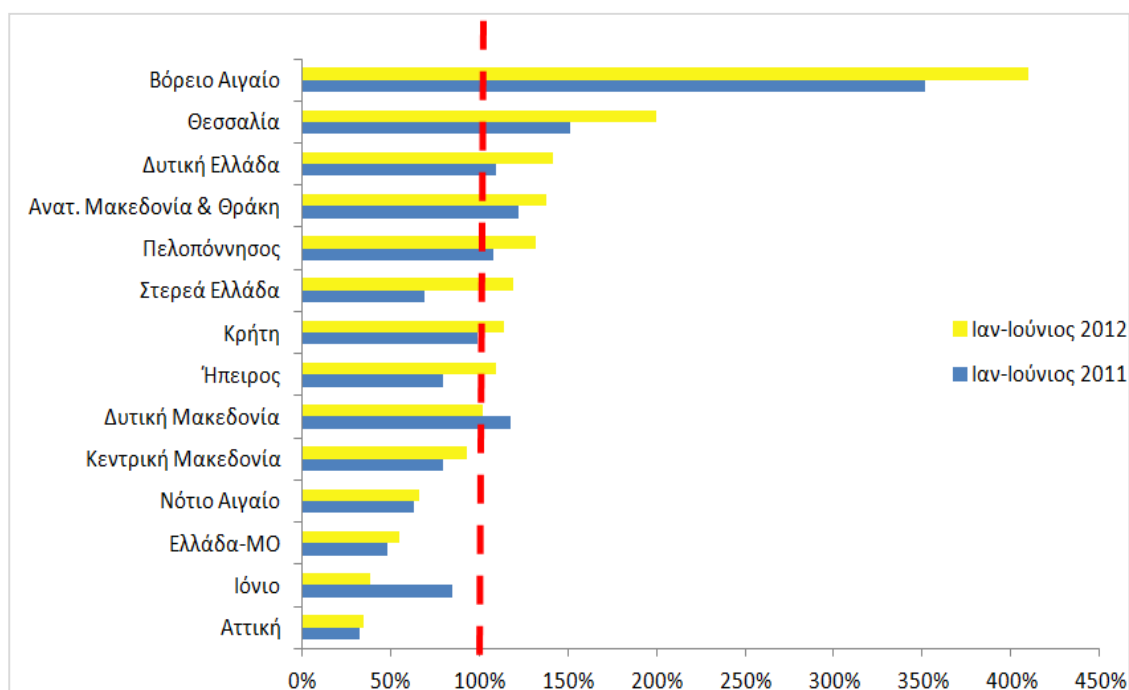
Διάγραμμα: Μερίδιο Περιφερειών στο σύνολο των εξαγωγών, 2012 (%)

Πηγή: ΣΕΒΕ

Όμως, ως θετικό στοιχείο αξιολογείται η επίτευξη ισοσκελισμένου εμπορικού ισοζυγίου για την Περιφέρεια Ηπείρου το 2012, με τον δείκτη επικάλυψης εξαγωγών/ εισαγωγών να υπερβαίνει το 100%.

Διάγραμμα: Εμπορικό ισοζύγιο Περιφερειών 2011, 2012

Πηγή: ΣΕΒΕ

1.3.2. Επιδόσεις Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης

Οι συνολικές δαπάνες ΕΤΑ της Περιφέρειας Ηπείρου για το 2011 ανέρχονται σε 38,34 εκ. € ή αλλιώς στο 0,85% του ΑΕΠ. Η επίδοση αυτή είναι καλύτερη του μ.ο. της χώρας, που ανέρχεται στο 0,67% αλλά σημαντικά κατώτερη του ευρωπαϊκού μέσου που υπολογίζεται στο 2,05%. Η πλειονότητα σχεδόν των δραστηριοτήτων ΕΤΑ στην Ήπειρο διεξάγεται στα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, δηλαδή από τον δημόσιο τομέα.

Από την άλλη ο ιδιωτικός τομέας της Περιφέρειας διεξήγαγε το 3% της έρευνας, ενώ ο μέσος όρος στην ΕΕ27 ξεπερνά το 63%. Ειδικότερα, οι δαπάνες των επιχειρήσεων της Περιφέρειας το 2011 για έρευνα και ανάπτυξη παρουσιάζουν αρνητική εικόνα καθώς ανέρχονται σε 1,2 εκ. €. ή αλλιώς στο 0,03% του ΑΕΠ της Περιφέρειας. Αυτό σημαίνει ότι συγκριτικά με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας η Ήπειρος κατατάσσεται στην 9^η θέση ως προς τις δαπάνες Ε&Α των επιχειρήσεων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Δαπάνες Ε&Α 2011** (εκ. Ευρώ)	ΑΕΠ 2011 *** (εκ. Ευρώ)	Ένταση Ε&Α 2011 (Δαπάνες Ε&Α ως % ΑΕΠ)
Περισσότερο αναπτυγμένες	ΑΤΤΙΚΗ	363,3	100.317,3	0,36
	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0,7	7.076,4	0,01
		364,0	107.393,7	0,34
Περιφέρειες σε μετάβαση	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2,8	5.371,3	0,05
	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	32,1	9.542,5	0,34
	ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	0,2	3.716,7	0,01
	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	7,9	8.978,2	0,09
	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0,7	3.009,1	0,02
	ΚΡΗΤΗ	6,5	10.196,7	0,06
		50,2	40.814,5	0,12
Λιγότερο αναπτυγμένες	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	13,6	8.227,7	0,17
	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	44,4	28.095,4	0,16
	ΗΠΕΙΡΟΣ	1,2	4.499,3	0,03
	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,1	9.905,7	0,01
	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	11,3	9.595,4	0,12
		71,6	60.323,5	0,12
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ		485,9	208.531,7	0,23

**πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, στατιστικά στοιχεία Ε&Α για το 2011

*** πηγή: Eurostat

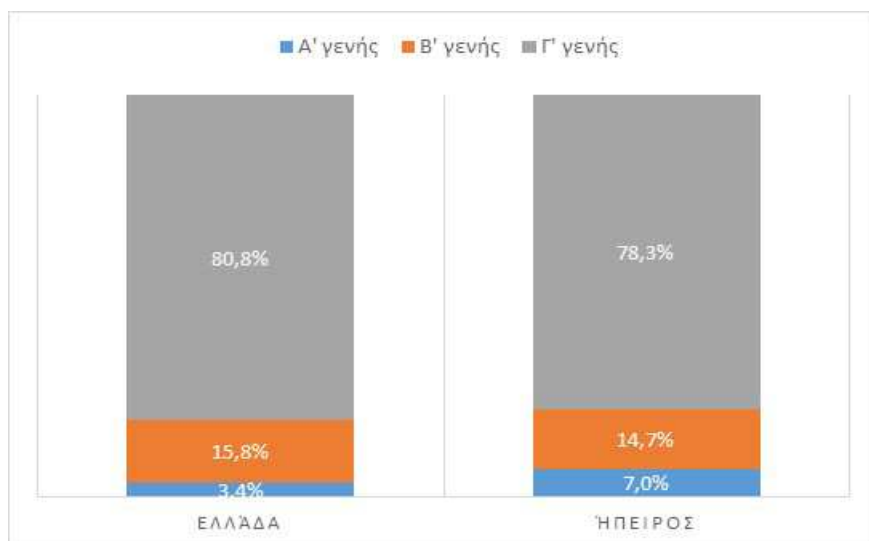
1.4. Παραγωγική διάρθρωση

Η παραγωγική διάρθρωση της Περιφέρειας Ηπείρου προσεγγίζεται βάσει των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων στοιχείων για την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία και την απασχόληση ανά τομέα και βασικό κλάδο της οικονομίας. Για λόγους συγκρισιμότητας και ομοιογένειας τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται έχουν αντληθεί από τη βάση δεδομένων της Eurostat.

1.4.1. Προστιθέμενη αξία ανά τομέα

Η Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2011 της Eurostat για την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Περιφέρεια Ηπείρου, το μερίδιο του πρωτογενούς τομέα της ανερχόταν στο 7% της ΑΠΑ έναντι του 3,4% σε επίπεδο χώρας, καταδεικνύοντας μια εξειδίκευση της Περιφέρειας. Στον δευτερογενή τομέα αντιστοιχεί το 14,7% της ΑΠΑ της Περιφέρειας έναντι του 15,8% της χώρας ενώ στο τριτογενή το 78,3% έναντι του 80,8% σε επίπεδο χώρας.

Διάγραμμα: Παραγωγική Διάρθρωση Ηπείρου, Χώρας 2011 (ΑΠΑ σε εκ. €)

Πηγή: EUROSTAT

Διαχρονικά η παραγωγική διάρθρωση της Ηπείρου χαρακτηρίζεται από την μείωση της συμμετοχής του πρωτογενούς τομέα (από το 9,6% το 2003 στο 7% το 2011), μείωση της συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα και αύξηση του τριτογενούς. Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι σε απόλυτο μέγεθος η ΑΠΑ του πρωτογενούς τομέα τα τελευταία έτη εμφανίζει αύξηση.

ΑΠΑ 2011 (εκ. €)	2003	2011	Μεταβολή (%)
Α' γενής	9,6%	7,0%	-27%
Β' γενής	16,1%	14,7%	-9%
Γ' γενής	74,3%	78,3%	5%

Πηγή: EUROSTAT

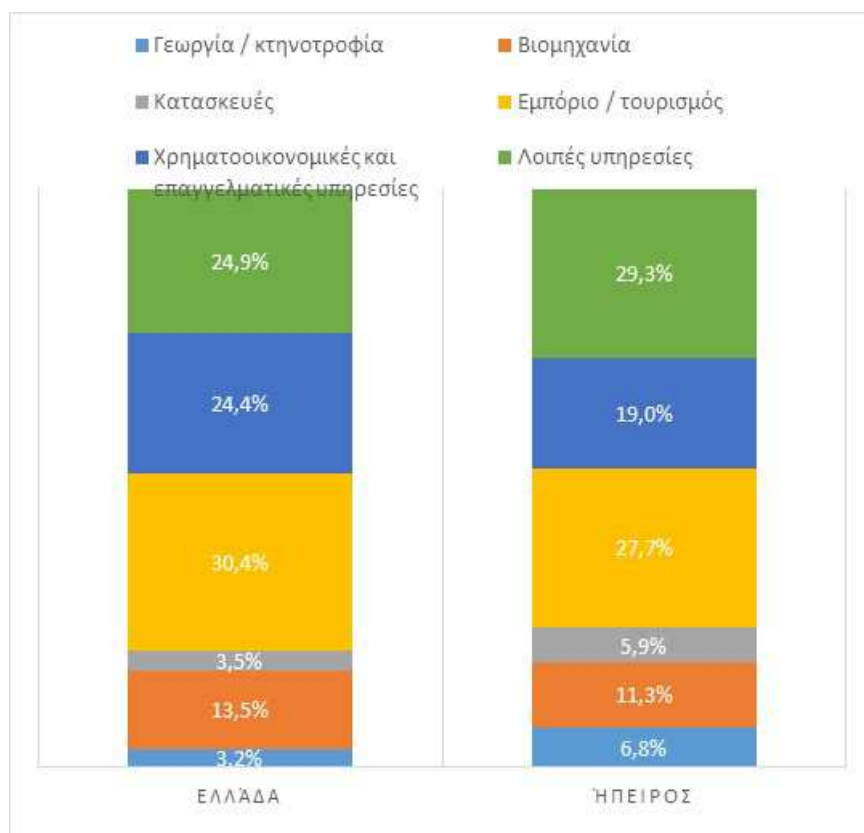
Αντίστοιχα η συνεισφορά της Περιφέρειας στην ΑΠΑ της χώρας και σε κάθε τομέα για το 2011 παρουσιάζεται ισχνή στο 2,2%, Μάλιστα παρατηρείται υποχώρηση της συμμετοχής στην ΑΠΑ της χώρας έναντι του 2003. Η εξειδίκευση στον πρωτογενή τομέα είναι εμφανής καθώς όσον αφορά την ΑΠΑ του συμμετέχει στο 4,5% της χώρας έναντι περίπου 2% συμμετοχής των άλλων δυο τομέων.

ΑΠΑ 2011 (εκ. €)	Ελλάδα	Ήπειρος	Συμμετοχή Περ./ χώρα 2011	Συμμετοχή Περ./ χώρα 2003
Α' γενής	6.175	278	4,5%	4,5%
Β' γενής	28.963	581	2,0%	2,2%
Γ' γενής	147.999	3.093	2,1%	2,5%
ΣΥΝΟΛΟ	183.137	3.951	2,2%	2,6%

Πηγή: EUROSTAT

Αναλυτικότερα, εξετάζοντας την ΑΠΑ του 2010 (πλέον πρόσφατα στοιχεία Eurostat σε μονοψήφιο κλάδο) ανά κλάδο προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο στην Περιφέρεια Ηπείρου έχουν οι λοιπές υπηρεσίες (δημόσια διοίκηση, άμυνα, ασφάλεια, υγεία κ.α.) ακολουθούμενες από τον κλάδο του εμπορίου/τουρισμού και των χρηματοπιστωτικών και επαγγελματικών υπηρεσιών.

Διάγραμμα: Μερίδιο ΑΠΑ ανά κλάδο σε Ήπειρο και Ελλάδα, 2010 (εκ. €)

Πηγή: EUROSTAT

Σε σχέση με την κλαδική διάρθρωση στο σύνολο της χώρας οι διαφοροποιήσεις της Ηπείρου εντοπίζονται στα εξής:

- ✓ Υψηλότερη συμμετοχή της γεωργίας/κτηνοτροφίας/αλιείας
- ✓ Υψηλότερη συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών
- ✓ Χαμηλότερη συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών και επαγγελματικών υπηρεσιών.

Οι κλαδικές εξειδικεύσεις της Περιφέρειας μπορούν να προσεγγιστούν σε συνδυασμό με τα ποσοστά συμμετοχής των κλάδων στη χώρα. Συνεπώς, έχοντας ως σύνολο συμμετοχής της Περιφέρειας στην ΑΠΑ της χώρας στο ποσοστό του 2,2% προκύπτει εξειδίκευση στους κλάδους της γεωργίας/κτηνοτροφίας με αυξημένη συμμετοχή στο 4,7%, και στις κατασκευές με συμμετοχή 3,8%. Αντίθετα χαμηλότερη συμβολή εμφανίζει ο κλάδος των χρηματοοικονομικών και επαγγελματικών υπηρεσιών.

ΑΠΑ ανά κλάδο 2010 (εκ. €)	Ελλάδα	Ήπειρος	Συμμετοχή Περ./ χώρα
Γεωργία / κτηνοτροφία	6.299,6	293,9	4,7%
Βιομηχανία	26.370,8	485,6	1,8%
Κατασκευές	6.772,2	255,6	3,8%
Εμπόριο / τουρισμός	59.444,6	1.189,3	2,0%
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	47.665,8	816,0	1,7%
Λοιπές υπηρεσίες	48.668,2	1.257,9	2,6%
ΣΥΝΟΛΟ	195.221,7	4.298,4	2,2%

Πηγή: EUROSTAT

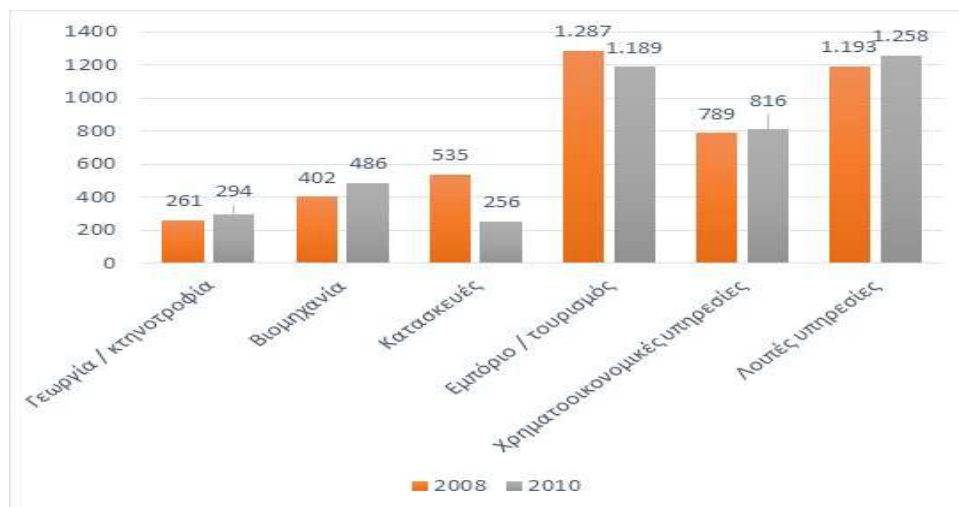
Οι τάσεις των κλάδων της οικονομίας της Ηπείρου κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών της κρίσης, 2008-2010, αποτυπώνουν νέες διαφοροποιήσεις στη διάρθρωση της οικονομίας.

Ο πρωτογενής τομέας, αν και ως ποσοστό εμφανίζεται να μειώνει το μερίδιό του στη συνολική ΑΠΑ, εντούτοις αυξάνεται σε απόλυτα μεγέθη κατά 12,7%. Αντίστοιχα, η βιομηχανία κερδίζει μερίδιο ενώ αυξάνεται σημαντικά και σε απόλυτα μεγέθη κατά 20,7%.

Οι κατασκευές είναι ο κλάδος του δευτερογενούς τομέα που ευθύνεται αποκλειστικά για τις απώλειες του τομέα, καθώς εμφανίζει καθίζηση χάνοντας περισσότερο από το μισό της ΑΠΑ του 2008 (-52,7%). Αξιοσημείωτο γεγονός είναι η μείωση της ΑΠΑ του κλάδου του εμπορίου/τουρισμού κατά 7,6%.

Παρ' όλα αυτά **ο τριτογενής τομέας** αυξάνει το μερίδιό του χάρις στην αύξηση των ΑΠΑ των κλάδων των χρηματοπιστωτικών και επαγγελματικών υπηρεσιών καθώς και των λοιπών υπηρεσιών.

Διάγραμμα: ΑΠΑ ανά κλάδο στην Ήπειρο 2008, 2010 (εκ. €)

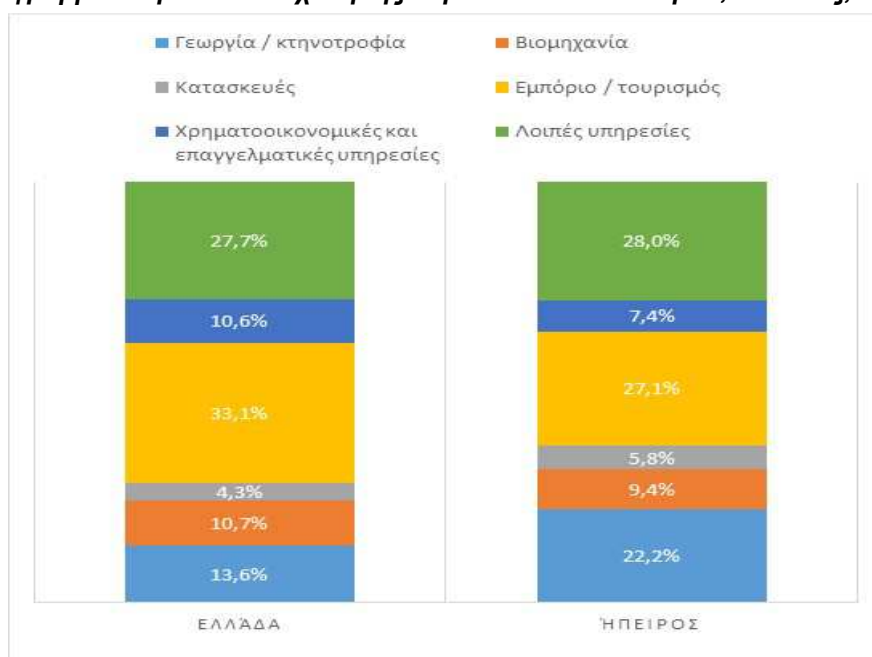

Πηγή: EUROSTAT

1.4.2. Απασχόληση ανά τομέα

Τα στοιχεία της απασχόλησης παρέχονται σε επίπεδο μονοψήφιου κλάδου για το 2014 από την Eurostat. Το μεγαλύτερο μερίδιο στην απασχόληση καταλαμβάνει ο τριτογενής τομέας με 62,6%, το οποίο εκτιμάται ως χαμηλό συγκριτικά με το μερίδιο στη χώρα που ανέρχεται σε 71,4%. Ακολουθεί ο πρωτογενής τομέας με μερίδιο απασχόλησης 22,2% σημαντικά μεγαλύτερο της χώρας το οποίο ανέρχεται σε 13,6%. Τέλος η απασχόληση στον τομέα της βιομηχανίας βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με την χώρα, στο 15,2%.

Διάγραμμα: Μερίδια απασχόλησης κύριων κλάδων Ηπείρου, Ελλάδας, 2014

Πηγή: EUROSTAT

Αξιοσημείωτες είναι οι τάσεις που καταγράφονται στα μερίδια της απασχόλησης ανά κύριο κλάδο της οικονομίας της Περιφέρειας κατά τα έτη από το ξεκίνημα της κρίσης, 2008-2014. Βέβαια στην ανάλυση αυτή δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η επίδραση της μείωσης των απασχολούμενων κατά 23% ή 30.000 εργαζόμενους την περίοδο αυτή. Έχοντας υπόψη αυτό το γεγονός, καταγράφεται μια αναδιάρθρωση στα μερίδια της απασχόλησης ανά κλάδο. Ο πρωτογενής τομέας αυξάνει τη συμμετοχή του, καθώς εμφανίζεται ανθεκτικότερος στην κρίση και χάνει «μόνο» το 8,3% των απασχολούμενων. Η βιομηχανία φαίνεται ότι διατηρεί σχεδόν το μερίδιό της στη συνολική απασχόληση, χάνοντας όμως το 32% των απασχολούμενων. Αντίστοιχα στις κατασκευές παρατηρείται καθίζηση τόσο σε όρους μεριδίου (υποχώρηση κατά 6%) αλλά κυρίως λόγω της μείωσης της απασχόλησης στον κλάδο κατά 61%!. Στον κλάδο του εμπορίου και τουρισμού πίσω από την βελτίωση του μεριδίου δεν θα πρέπει να παραβλέπεται η μείωση της απασχόλησης κατά 16,5%.

Ο μόνος κλάδος που δεν εμφάνισε μείωση της απασχόλησης είναι οι χρηματοοικονομικές και επαγγελματικές υπηρεσίες με συνέπεια να βελτιώσει και το μερίδιο στη συνολική απασχόληση. Τέλος, στις λοιπές υπηρεσίες επίσης σημειώνεται σημαντική μείωση των απασχολούμενων κατά 23,5% όμως το μερίδιο παραμένει σταθερό και το υψηλότερο μεταξύ όλων των κλάδων.

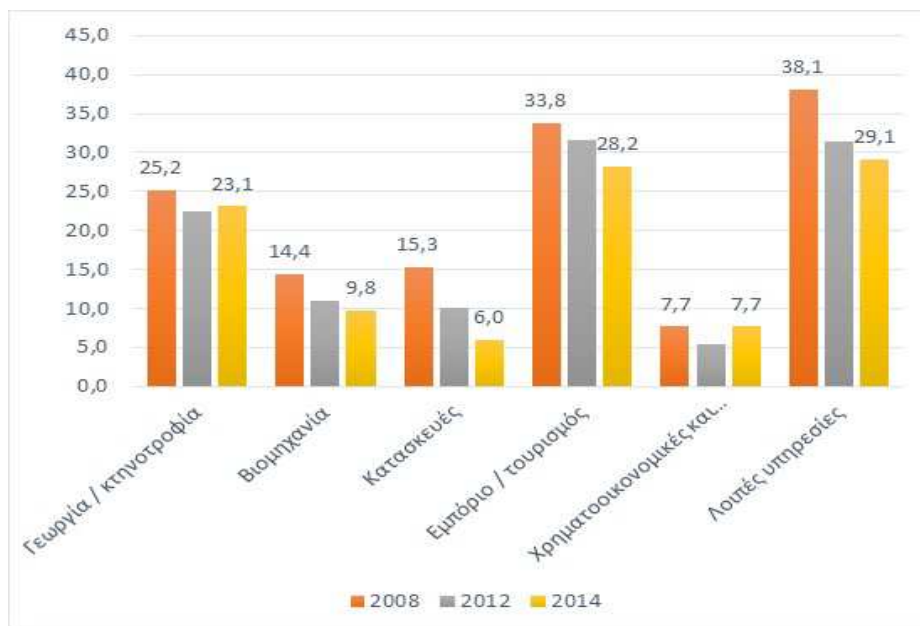
Μερίδια απασχόλησης Ήπειρος	2008	2012	2014	Μεταβολή αριθμού απασχολούμενων 2008-2014 (%)
Γεωργία / κτηνοτροφία	18,7%	20,0%	22,2%	-8,3%
Βιομηχανία	10,7%	9,7%	9,4%	-31,9%
Κατασκευές	11,4%	9,0%	5,8%	-60,8%
Εμπόριο / τουρισμός	25,1%	28,1%	27,1%	-16,6%
Χρηματοοικονομικές και επαγγελματικές υπηρεσίες	5,7%	4,9%	7,4%	0,0%
Λοιπές υπηρεσίες	28,3%	27,9%	28,0%	-23,6%
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%	-22,8%

Κατά συνέπεια η μεγάλη μείωση της συνολικής απασχόλησης μεταξύ 2008-2014 δημιούργησε μια νέα εικόνα στην κλαδική διάρθρωση της οικονομίας της Περιφέρειας, η οποία προέκυψε κατά κύριο λόγο από την ανθεκτικότητα ορισμένων κλάδων έναντι άλλων. Συγκεκριμένα:

- Ο πρωτογενής τομέας αύξησε τη συμμετοχή του χάνοντας «μόνο» 2.000 απασχολούμενους
- Η βιομηχανία εμφάνισε μικρή μείωση αλλά απώλεσε 4.500 θέσεις εργασίας
- Οι κατασκευές γνώρισαν καθίζηση χάνοντας 9.300 απασχολούμενους
- Το εμπόριο/τουρισμός αύξησε σε μικρό βαθμό το μερίδιο χάνοντας όμως 5.500 θέσεις

- Οι χρηματοπιστωτικές και επαγγελματικές υπηρεσίες ήταν οι πλέον ανθεκτικές, κυρίως λόγω του χαμηλότερου βαθμού αρχικής ανάπτυξης και συμμετοχής τους έναντι της χώρας, καθώς όχι μετά από μια πρόσκαιρη μείωση εμφανίζονται πλέον με το ίδιο αριθμό απασχολούμενων του 2008.
- Οι λοιπές υπηρεσίες (κυρίως δημόσια διοίκηση) έχασαν 9.000 θέσεις αλλά διατήρησαν το μερίδιό τους.

Διάγραμμα: Αριθμός απασχολούμενων ανά κλάδο στην Ήπειρο 2008-2014 (σε χιλιάδες)

Πηγή: EUROSTAT

1.4.3. Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα

Ενδιαφέροντα στοιχεία αντλούνται από τα διαρθρωτικά στατιστικά στοιχεία των επιχειρήσεων από τη Eurostat τα οποία καταγράφουν τον αριθμό των μονάδων ανά κλάδο της οικονομίας και την απασχόληση σε αυτές.

Για λόγους πληρότητας στον πίνακα παρουσιάζονται και τα στοιχεία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων τα οποία προέρχονται από διαφορετική έρευνα. Δεν λαμβάνονται όμως υπόψη στην ανάλυση της συμμετοχής ανά κλάδο καθώς ο αριθμός τους δεν είναι συγκρίσιμος με τις λοιπές μονάδες καθώς ανέρχεται το 2010 σε 33.530. Διαχρονικά παρατηρείται μείωση των εκμεταλλεύσεων κατά 24% μεταξύ 2007-2010.

Οι λοιποί κλάδοι της οικονομίας αθροίζουν το 2012 συνολικά 24.329 μονάδες. Το μεγαλύτερο μερίδιο μονάδων καταγράφεται στον κλάδο του χονδρεμπορίου-λιανεμπορίου με 36%. Ακολουθούν τα καταλύματα και εστίαση με 17,6%, οι κατασκευές με μερίδιο 15,2%.

Αξιόλογα είναι και τα μερίδια για τους επαγγελματίες, επιστήμονες και τεχνικούς με 10,8%, της μεταποίησης με 8,6% και των μεταφορών-αποθηκών με 7,8%.

Από τις τάσεις που παρατηρούνται μεταξύ 2009-2010 αξίζει να σημειωθεί η αύξηση κατά 19% των μονάδων στον κλάδο των μεταφορών-αποθηκών αλλά και η ανθεκτικότητα του κλάδου του τουρισμού (καταλύματα/ εστίαση) και των επαγγελματικών, επιστημόνων, τεχνικών όπου δεν σημειώθηκαν μεταβολές. Από την άλλη πλευρά μείωση καταγράφηκε στις μονάδες της μεταποίησης κατά 13% και των κατασκευών κατά 16%.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ο συνολικός αριθμός επιχειρήσεων (πλην των αγροτικών εκμεταλλεύσεων) μειώθηκε μόνο κατά 5% τα χρόνια της κρίσης μεταξύ 2009-2012.

Αριθμός επιχειρήσεων	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012 (χωρίς αγρ. εκμετ.)
Αγροτικές εκμεταλλεύσεις	(2007) 44.270	(2010) 33.530	-24%	
Ορυχεία και Μεταλλεία	59	44	-25%	0,2%
Μεταποίηση	2.409	2.093	-13%	8,6%
Νερό, απόβλητα κλπ	4	5*	25%	0,0%
Κατασκευές	4.403	3700*	-16%	15,2%
Χονδρεμπόριο λιανεμπόριο και συνεργεία	9.141	8.770	-4%	36,0%
Μεταφορές και αποθήκευση	1.602	1.900	19%	7,8%
Καταλύματα και εστίαση	4.262	4.282	0%	17,6%
ΤΠΕ	291	250	-14%	1,0%
Κτηματομεσιτικές υπηρεσίες	77	77	0%	0,3%
Επαγγελματίες, επιστήμονες, τεχνικοί	2.610	2.632	1%	10,8%
Άλλες υπηρεσίες	733	576	-21%	2,4%
ΣΥΝΟΛΟ (πλην αγροτικών εκμεταλλεύσεων)	25.591	24.329	-5%	100,0%

*Στοιχεία 2011

Πηγή: EUROSTAT

1.4.4. Σχηματισμός παγίου κεφαλαίου ανά τομέα

Χρήσιμα στοιχεία για την δυναμικότητα των κλάδων της οικονομίας της Περιφέρειας Ηπείρου αντλούνται και από την ανάλυση του σχηματισμού ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου, το οποίο αποτελεί έναν εκτιμητή των επενδύσεων και του τεχνολογικού επιπέδου των επιχειρήσεων.

Η πλειονότητα του παγίου κεφαλαίου στην Περιφέρεια δημιουργείται από τον κλάδο των χρηματοοικονομικών και επαγγελματικών υπηρεσιών, ο οποίος για το 2011 έχει μερίδιο 60%. Σε δεύτερο επίπεδο συμβάλουν η δημόσια διοίκηση και λοιπές υπηρεσίες με 21%.

Πολύ χαμηλά είναι τα μερίδια της βιομηχανίας με 1,6% και των κατασκευών με μόνο 0,7% αλλά και του εμπορίου/τουρισμού με 10%, ιδιαίτερα σε σύγκριση με τα μερίδια των κλάδων σε επίπεδο χώρας. Αντιθέτως ως υψηλό για τον τομέα κρίνεται το μερίδιο της γεωργίας με 5,1%.

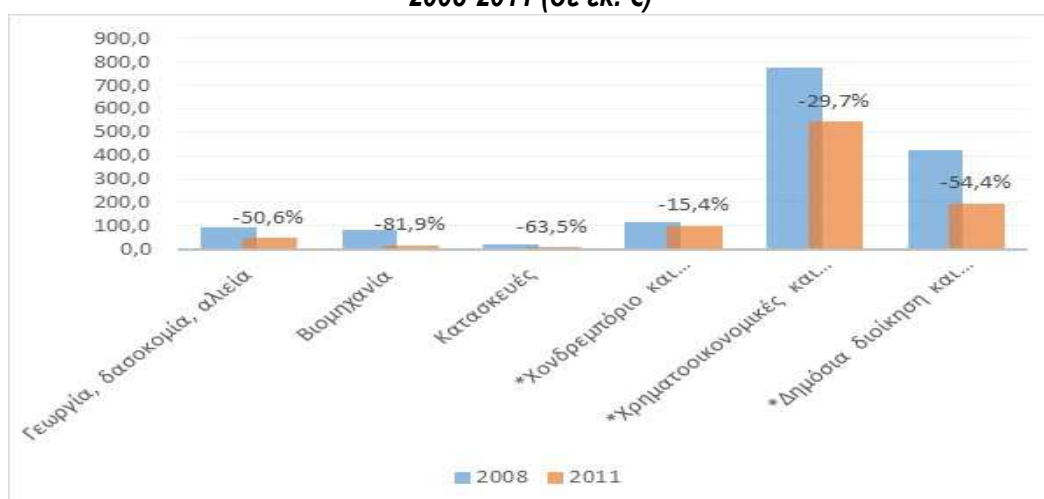
Σχηματισμός ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου Ηπείρου	2008	2011	διάρθρωση (%) 2008	διάρθρωση (%) 2011	διάρθρωση χώρας 2011
Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	93,0	45,9	6,2%	5,1%	4,2%
Βιομηχανία	79,7	14,4	5,3%	1,6%	7,0%
Κατασκευές	17,8	6,5	1,2%	0,7%	3,1%
Χονδρεμπόριο και λιανεμπόριο, μεταφορές, καταλύματα και εστίαση, ΤΠΕ	116,6	98,6*	7,7%	10,9%	34,0%
Χρηματοοικονομικές και επαγγελματικές υπηρεσίες	775,2	544,6*	51,5%	60,3%	29,8%
Δημόσια διοίκηση και άλλες υπηρεσίες	423,7	193,3*	28,1%	21,4%	21,8%
ΣΥΝΟΛΟ	1.506,0	903,3*			

*Εκτίμηση βάσει μεταβολής 2007-2010

Πηγή: EUROSTAT

Την περίοδο 2008-2011, δηλαδή τα πρώτα χρόνια της κρίσης, καταγράφεται μια σημαντική μείωση στον σχηματισμό παγίου κεφαλαίου στην Περιφέρεια η οποία φτάνει το 40%. Την μεγαλύτερη μείωση σε ποσοστό καταγράφει ο κλάδος της βιομηχανίας και των κατασκευών, δηλαδή ο δευτερογενής τομέας. Σε απόλυτα μεγέθη η από-επένδυση στους κλάδους των χρηματοοικονομικών και επαγγελματικών υπηρεσιών και στη δημόσια διοίκηση και λοιπές υπηρεσίες είναι παρόμοια και ανέρχεται στα 230 εκ. € για κάθε έναν.

Σχηματισμός ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου κατά κλάδο της οικονομίας της Ηπείρου 2008-2011 (σε εκ. €)

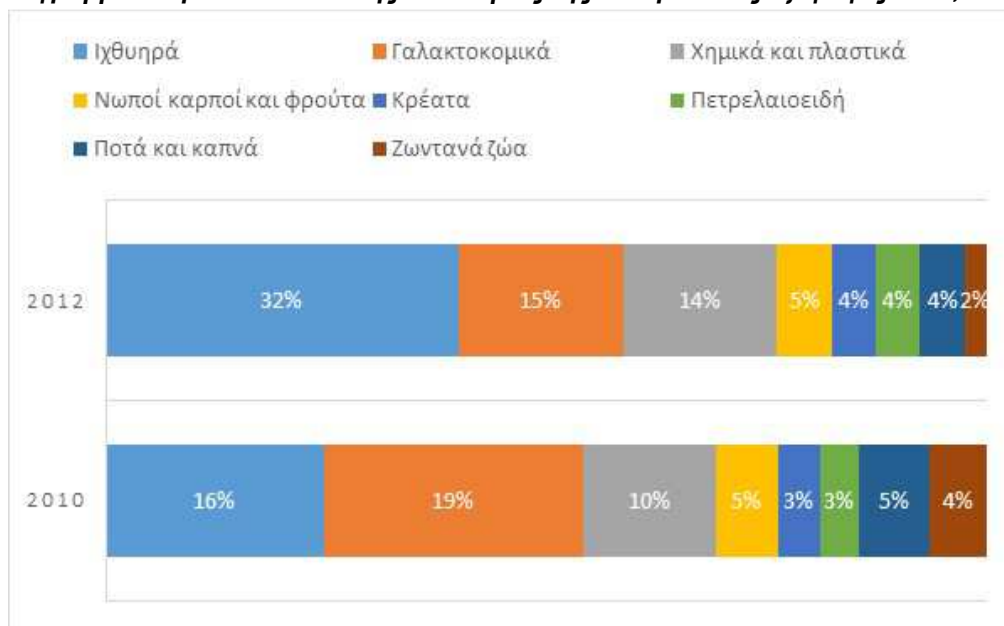
*Εκτίμηση βάσει μεταβολής 2007-2010

Πηγή: EUROSTAT

1.4.5. Κλαδική διάρθρωση εξαγωγών

Στην κλαδική διάρθρωση των εξαγωγών της Περιφέρειας την πρωτοκαθεδρία καταλαμβάνουν τα τρόφιμα με μερίδιο 62% εκ των οποίων τα ιχθυηρά προϊόντα καταλαμβάνουν το 32%, τα γαλακτοκομικά 15%, οι νωποί καρποί και φρούτα το 5%, τα κρέατα 4% και τα ζωντανά ζώα 2%. Δεύτερος σημαντικότερος εξαγωγικός κλάδος είναι τα χημικά και πλαστικά με 14%.

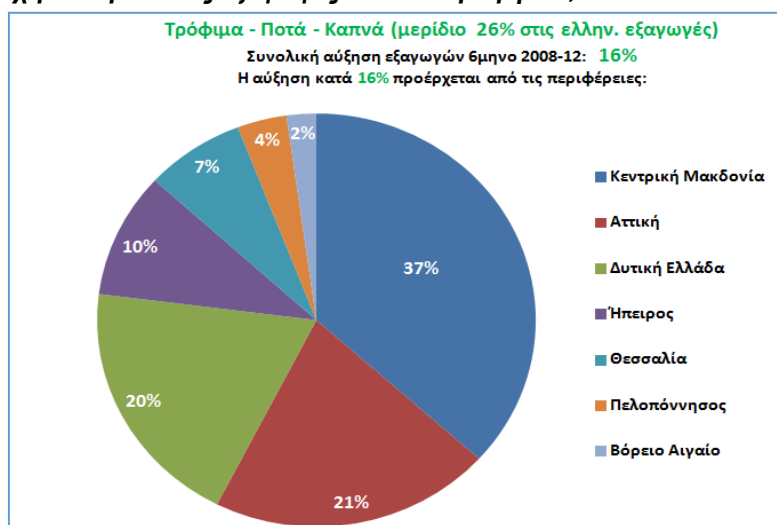
Διάγραμμα: Μερίδια κλάδων της οικονομίας της Ηπείρου στις εξαγωγές 2011, 2012

Πηγή: ΣΕΒΕ

Οι δυναμικοί εξαγωγικοί κλάδοι της Περιφέρειας Ηπείρου αναγνωρίζονται από την συμμετοχή τους στην συνολική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω σχήμα.

Συμμετοχή Ηπείρου στις εξαγωγές κλάδου τροφίμων, ποτών και καπνών 2012

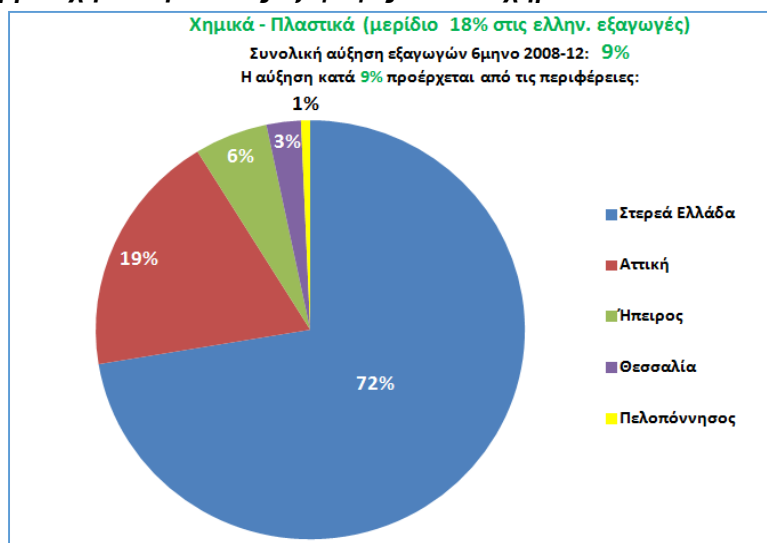

Πηγή: ΣΕΒΕ

Σε εθνικό επίπεδο το μεγαλύτερο μερίδιο στις εξαγωγές (26%) αλλά και συνολική αύξηση κατά 16% την περίοδο 2008-2012 εμφανίζει ο κλάδος των τροφίμων-ποτών-καπνών. Στην αύξηση του κλάδου η Ήπειρος συμμετέχει δυναμικά στην 4^η θέση συμβάλλοντας με ποσοστό 10%.

Αντίστοιχα ο κλάδος των χημικών-πλαστικών με μερίδιο 18% στις ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκε κατά 9% την περίοδο 2008-2012. Η Ήπειρος συμμετέχει σε αυτήν την αύξηση με ποσοστό 6%, καταλαμβάνοντας την 3^η θέση.

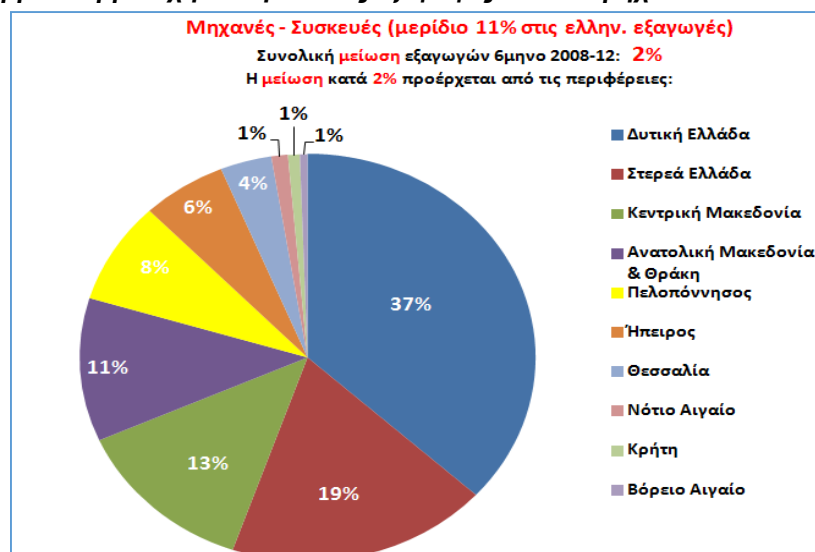
Συμμετοχή Ηπείρου στις εξαγωγές κλάδου χημικών-πλαστικών 2012

Πηγή: ΣΕΒΕ

Από την αντίθετη πλευρά αναγνωρίζονται οι κλάδοι με υπολογίσιμο μερίδιο στις ελληνικές εξαγωγές αλλά με μείωση το διάστημα που εξετάστηκε. Στο κλάδο των μηχανών-συσκευών η μείωση ανήλθε σε 2% με την Περιφέρεια Ηπείρου να συμβάλει στην μείωση αυτή κατά 6%.

Διάγραμμα: Συμμετοχή Ηπείρου στις εξαγωγές κλάδου μηχανών-συσκευών 2012

Πηγή: ΣΕΒΕ

1.5. Κλαδική Ανάλυση

1.5.1. Πρωτογενής τομέας

Η ανάλυση της Μελέτης Αναθεώρησης και Αξιολόγησης του ΠΠΧΣΑΑ Ηπείρου² επισημαίνει ότι η κτηνοτροφία εξακολουθεί να παραμένει σημαντικός τομέας οικονομικής βάσης στην Ήπειρο, με σημαντικές εξαγωγές προς άλλες περιοχές της Ελλάδας και του εξωτερικού, κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων. Η αλιεία και κυρίως η ιχθυοκαλλιέργεια είναι αναπτυσσόμενες σε αξιόλογο βαθμό, με επίσης σημαντικές εξαγωγικές επιδόσεις. Παράλληλα, αξιόλογες είναι και οι εξαγωγές ορισμένων άλλων προϊόντων της φυτικής παραγωγής, όπως τα εσπεριδοειδή και τα ακτινίδια, καθώς και προϊόντων ξύλου. Διαμορφώνονται κάθετες διασυνδέσεις της πρωτογενούς παραγωγής με τη μεταποίηση και το εμπόριο.

Αντίστοιχα, η Μελέτη για την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας³ εντοπίζει στον πρωτογενή τομέα μια αντιστροφή της τάσης ενίσχυσης της απασχόλησης του πρωτογενή τομέα, ο οποίος κατά την πρώτη φάση της ύφεσης (2008-2010) παρουσίασε μια ενίσχυση της απασχόλησης, η οποία είχε αποδοθεί στην στροφή των ανέργων στις αγροτικές εργασίες. Η μείωση αφορούσε τους 2 από τους 3 διψήφιους κλάδους του πρωτογενή τομέα και συγκεκριμένα τη γεωργία, κτηνοτροφία και δασοκομία, με την κύρια μείωση της απασχόλησης να έχει προέλθει από τον πρώτο, ενώ αύξηση παρουσίασε ο κλάδος της Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών.

Οι γεωργοκτηνοτροφικές περιοχές της Περιφέρειας με τις σημαντικότερες παραγωγικές επιδόσεις σε όλους τους κλάδους του πρωτογενή τομέα είναι το Λεκανοπέδιο των Ιωαννίνων και η πεδιάδα Άρτας- Φιλιππιάδας με προεκτάσεις προς την Πρέβεζα. Πρόκειται για περιοχές με ανεπτυγμένο δίκτυο διακίνησης και έντονη συγκέντρωση μονάδων μεταποίησης των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων. Περιοχές με σημαντική εξειδίκευση σε επιμέρους κλάδους του πρωτογενή τομέα είναι:

- α) οι κοιλάδες και οι εκβολές των π. Καλαμά και Αχέροντα, η κοιλάδα του Άνω Καλαμά και ο κάμπος της Κόνιτσας (γεωργία),
- β) ο Δ. Ζηρού κατά μήκος της Ε.Ο. Ιωαννίνων – Άρτας, η ευρύτερη περιοχή του Καλπακίου, οι ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις του Καλπακίου, της Ζίτσας και του Μετσόβου (κτηνοτροφία) και
- γ) η λωρίδα της Σαγιάδας, ο Αμβρακικός κόλπος και ο π. Λούρος (ιχθυοκαλλιέργειες).

² Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑ Περιφέρειας Ηπείρου, Φάση Α' – Στάδιο Α2, Σύνοψη Πορισμάτων της Έκθεσης Αξιολόγησης, 2012

³ Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Ηπείρου, 2014

1.5.2. Δευτερογενής τομέας

Σύμφωνα με την χωροταξική ανάλυση η οργάνωση της μεταποιητικής δραστηριότητας διατηρεί τα χαρακτηριστικά που διαχρονικά διαμορφώθηκαν, με την κυριαρχία των βασικών αστικών κέντρων και πρωτίστως των Ιωαννίνων ως βασικών πόλων έλξης της μεταποίησης και την σύνδεσή της με τον α' γενή τομέα. Η λειτουργία της Εγνατίας, που αναδεικνύεται σε βασικό αναπτυξιακό άξονα, φαίνεται να αποτελεί τη σημαντικότερη διαφοροποίηση σε σχέση με την ελκυστικότητα εγκατάστασης μεταποιητικών μονάδων.

Από την ανάλυση των δομικών στατιστικών για τις επιχειρήσεις της Eurostat, φαίνεται ότι στον δευτερογενή τομέα το μεγαλύτερο μερίδιο απασχόλησης το 2012 καταλαμβάνει η μεταποίηση (7.785 άτομα) και ακολουθούν οι κατασκευές (5.583). Αντίστροφα, ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων του κλάδου συγκεντρώνεται στις κατασκευές (3.700) και ακολούθως στην μεταποίηση (2.093). Σε τριψήφιο επίπεδο κλάδου της μεταποίησης το μεγαλύτερο μερίδιο απασχόλησης έχει ο κλάδος των τροφίμων (3.336 άτομα) και ακολουθεί ο κλάδος των μεταλλικών προϊόντων με 1.221 απασχολούμενους.

Κλάδος	ΜΟΝΑΔΕΣ				ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			
	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012
Μεταλλεία και ορυχεία	59	44	-25%	0,7%	146	63	-57%	0,5%
Μεταποίηση	2.409	2.093	-13%	35,4%	9.322	7.785	-16%	55,9%
Τρόφιμα	779	561	-28%	9,5%	4.341	3.336	-23%	24,0%
Ποτά	5	18	260%	0,3%	571	328	-43%	2,4%
Υφάσματα	**30	37		0,6%	**72	81	13%	0,6%
Ένδυση	411	50	-88%	0,8%	486	92	-81%	0,7%
Ξυλεία	172	304	77%	5,1%	433	540	25%	3,9%
Χαρτί	**13	14	8%	0,2%	**46	36	-22%	0,3%
Εκτύπωση και αναπαραγωγή εγγράφων μέσω	**58	47	-19%	0,8%	**194	115	-41%	0,8%
Χημικά	**17	21	24%	0,4%	**71	73	3%	0,5%
Ελαστικά	**22	10	-55%	0,2%	**350	200	-43%	1,4%
Μη μεταλλικά ορυκτά	128	232	81%	3,9%	912	766	-16%	5,5%
Βασικά μέταλλα	**32	10	-69%	0,2%	**32	60	88%	0,4%
Μεταλλικά προϊόντα	319	425	33%	7,2%	1.195	1.221	2%	8,8%
Η/Υ, ηλεκτρονικά	**9	6	-33%	0,1%	**42	19	-55%	0,1%
Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	**23	25	9%	0,4%	**58	61	5%	0,4%
Μηχανές και εξοπλισμός	106	25	-76%	0,4%	212	111	-48%	0,8%
Οχήματα	**3	6	100%	0,1%	**20	38	90%	0,3%

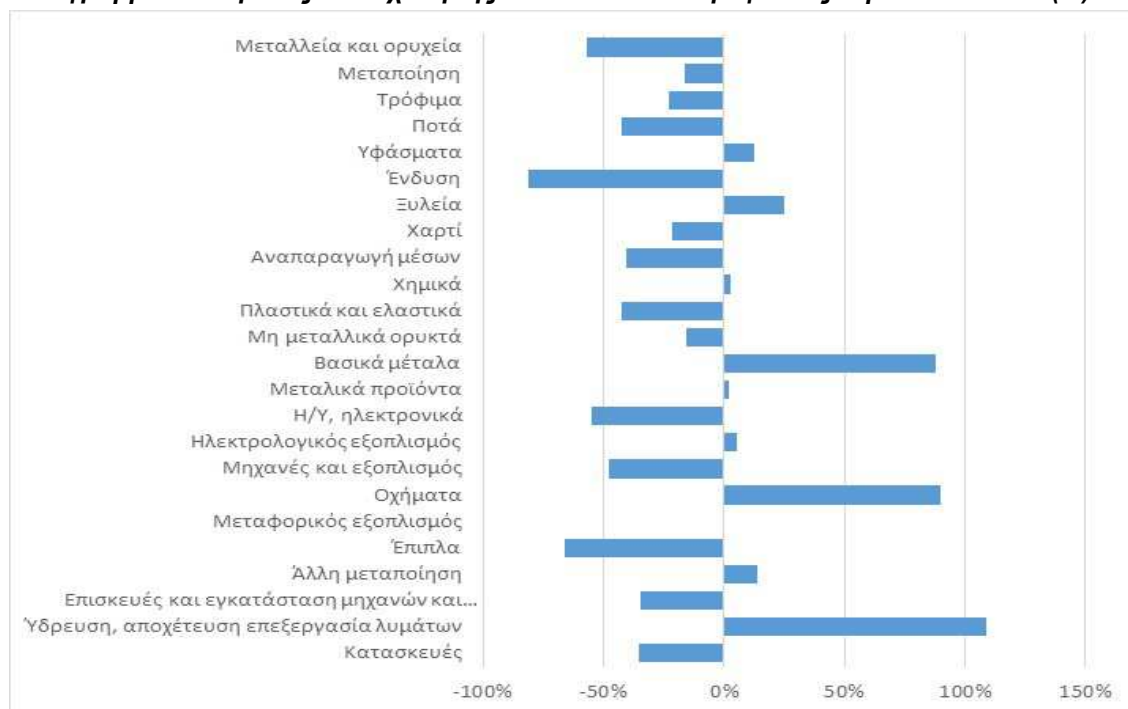
Κλάδος	ΜΟΝΑΔΕΣ				ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			
	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012
Μεταφορικός εξοπλισμός		3		0,1%		8		0,1%
Έπιπλα	314	132	-58%	2,2%	715	240	-66%	1,7%
Άλλη μεταποίηση	165	97	-41%	1,6%	165	188	14%	1,3%
Επισκευές και εγκατάσταση μηχανών και εξοπλισμού	**77	64	-17%	1,1%	**186	121	-35%	0,9%
Υδρευση, αποχέτευση επεξεργασία λυμάτων	4	5*	25%	0,1%	179	374*	109%	2,7%
Κατασκευές	4.403	3.700*	-16%	62,6%	8.627	5.583*	-35%	40,1%
ΣΥΝΟΛΟ	6.875	5.906	-14%	100,0%	18.274	13.926	-24%	100,0%

*Στοιχεία 2011 **Στοιχεία 2008

Πηγή: EUROSTAT

Όσον αφορά τις μεταβολές μεταξύ 2009-2012 το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης της απασχόλησης εμφανίζεται στους κλάδους της Ένδυσης με χαρακτηριστικά κατάρρευσης (-81%), των Επίπλων (-66%), των μεταλλείων-ορυχείων (-57%), των μηχανών-εξοπλισμού (-48%) και των Πλαστικών-Ελαστικών (43%).

Διάγραμμα: Μεταβολές απασχόλησης ανά κλάδο δευτερογενούς τομέα 2009-2012 (%)

Πηγή: EUROSTAT

Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι, η μεγάλη μείωση της απασχόλησης σε αυτούς του κλάδους συνοδεύεται και από αντίστοιχες μειώσεις στους αριθμούς των επιχειρήσεων. Εξαιρεση αποτελεί ο κλάδος των Ποτών, στον οποίο παρόλη τη μείωση της απασχόλησης κατά 43% παρατηρείται υπερτριπλασιασμός των επιχειρήσεων.

Αντίθετα, θετική πορεία τα χρόνια της κρίσης φαίνεται να καταγράφει ο κλάδος της Ξυλείας με αύξηση της απασχόλησης (25%) και των επιχειρήσεων (77%) καθώς και ο κλάδος των Οχημάτων. Επίσης ως ανθεκτικοί καταγράφονται οι κλάδοι των Μεταλλικών προϊόντων, Χημικών και Ηλεκτρολογικού υλικού, διατηρώντας την απασχόληση και αυξάνοντας τον αριθμό των μονάδων.

1.5.3. Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας της Περιφέρειας Ηπείρου αναπτύσσεται με πόλους τα τέσσερα (4) αστικά κέντρα της Περιφέρειας, με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση να παρατηρείται στα Ιωάννινα, με ισχυρότερους κλάδους το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευές, καταλύματα-εστίαση, μεταφορές και αποθηκεύσεις. Η Φιλιππιάδα και η Παραμυθιά και η Πάργα διατηρούν αξιόλογα μερίδια σε συγκεκριμένους κλάδους του τομέα.

Αναλύοντας τα στοιχεία της Eurostat για τον αριθμό των επιχειρήσεων και τους απασχολούμενους ανά κλάδο του τριτογενούς τομέα (εκτός δημόσιας διοίκησης), φαίνεται ότι τη μεγαλύτερη συμμετοχή έχει ο κλάδος του εμπορίου ο οποίος αντιστοιχεί σχεδόν στο ½ της απασχόλησης και των επιχειρήσεων του τομέα το 2012.

Ακολουθεί ο κλάδος του Τουρισμού (καταλύματα και εστίαση) με 23%, ο κλάδος των Επαγγελματιών, Επιστημόνων, Τεχνικών και ο κλάδος των Μεταφορών και αποθηκών.

Σε επίπεδο τριψήφιου κλάδου το μεγαλύτερο ποσοστό της απασχόλησης συγκεντρώνει το Λιανεμπόριο (30,5%) η Εστίαση (19%), το Χονδρεμπόριο (14,5%) και οι Μεταφορές/Αποθήκευση (9%).

Συγκεντρωτικά διαχρονικά στοιχεία της Eurostat, για όλους τους κλάδους σε μονάδες και ως ποσοστό επί των απασχολούμενων της Περιφέρειας Ηπείρου, τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα.

Κλάδος	ΜΟΝΑΔΕΣ				ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			
	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012	2009	2012	Μεταβολή (%)	Συμμετοχή (%) 2012
Χονδρεμπόριο - λιανεμπόριο	9.141	8.770	-4%	47,4%	23.084	20.698	-10%	49,8%
Οχημάτων και μηχανών	991	848	-14%	4,6%	2.095	2.010	-4%	4,8%
Εκτός οχημάτων και μηχανών	1.762	1.923	9%	10,4%	6.677	6.019	-10%	14,5%
Λιανεμπόριο	6.388	5.999	-6%	32,4%	14.313	12.668	-11%	30,5%
Μεταφορές και αποθήκευση	1.602	1.900	19%	10,3%	4.611	3.792	-18%	9,1%
Καταλύματα και εστίαση	4.262	4.282	0%	23,1%	7.570	9.457	25%	22,8%
Καταλύματα	754	734	-3%	4,0%	1.271	1.615	27%	3,9%
Εστίαση	3.508	3.548	1%	19,2%	6.299	7.842	24%	18,9%
ΤΠΕ	291	250	-14%	1,4%	794	848	7%	2,0%
Εκδόσεις	67	69	3%	0,4%	216	291	35%	0,7%
Ταινίες, βίντεο, τηλεόραση, ηχογράφηση	59	24	-59%	0,1%	63	38	-40%	0,1%
Δραστηριότητες προγραμμάτων και μεταδόσεων	33	37	12%	0,2%	103	65	-37%	0,2%
Τηλεπικοινωνίες	24	10	-58%	0,1%	231	292	26%	0,7%
Δραστηριότητες Η/Υ	98	90	-8%	0,5%	161	139	-14%	0,3%
Δραστηριότητες πληροφορικής	10	21	110%	0,1%	20	24	20%	0,1%
Κτηματομεσιτικές υπηρεσίες	77	77	0%	0,4%	104	94	-10%	0,2%
Επαγγελματίες, επιστήμονες, τεχνικοί	2.610	2.632	1%	14,2%	4.438	4.237	-5%	10,2%
Νομικές και λογιστικές	478	679	42%	3,7%	1.180	1.436	22%	3,5%
Συμβουλευτικές	176	157	-11%	0,8%	580	221	-62%	0,5%
Μηχανικών	1.577	1.517	-4%	8,2%	1.813	1.665	-8%	4,0%
Επιστημόνων και ερευνητών	170	76	-55%	0,4%	476	360	-24%	0,9%
Διαφήμισης και ερευνών	74	67	-9%	0,4%	143	133	-7%	0,3%
Άλλες	114	111	-3%	0,6%	225	398	77%	1,0%
Κτηνιατρικές	19	24	26%	0,1%	21	24	14%	0,1%
Άλλες υπηρεσίες (διοίκηση και υποστήριξη)	733	576	-21%	3,1%	1.925	2.327	21%	5,6%
Τουριστικοί πράκτορες και συναφείς	115	89*	-23%	0,5%	229	193*	-16%	0,5%
ΣΥΝΟΛΟ	18.754	18.499	-1%		42.651	41.552	-3%	

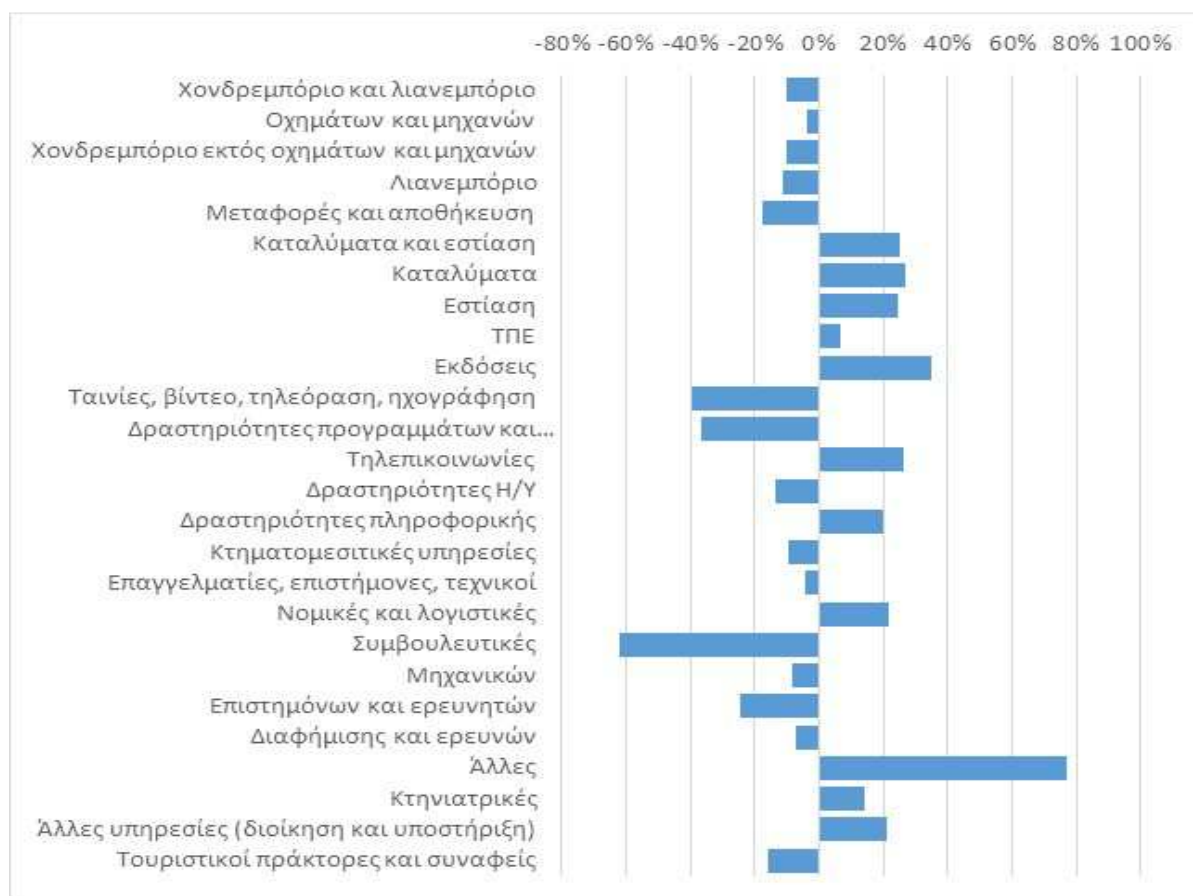
*Στοιχεία 2011

Πηγή: EUROSTAT

Οι τάσεις που καταγράφονται την περίοδο 2009-2012 είναι οι εξής:

- ✓ Σημαντική αύξηση της απασχόλησης σε Καταλύματα και Εστίαση (25%) αλλά με στασιμότητα στον αριθμό των επιχειρήσεων.
- ✓ Αντίστοιχα σημαντική αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών αλλά με απώλεια περισσότερων των μισών επιχειρήσεων (-58%).
- ✓ Σημαντική αύξηση της απασχόλησης σε Νομικές και Λογιστικές υπηρεσίες (22%) με υπερδιπλάσια αύξηση των μονάδων (42%).
- ✓ Κατακόρυφη αύξηση της απασχόλησης σε άλλες Επαγγελματικές επιστημονικές και τεχνικές υπηρεσίες (77%).
- ✓ Κατακόρυφη μείωση της απασχόλησης στον κλάδο των Συμβουλευτικών υπηρεσιών (-62%).
- ✓ Μεγάλη μείωση στην απασχόληση στους κλάδους των ΜΜΕ (-40%).
- ✓ Σημαντική μείωση στον κλάδο των επιστημόνων και ερευνητών (-24%).
- ✓ Σε απόλυτο αριθμό σημαντική μείωση των απασχολούμενων στους κλάδους του Χονδρεμπορίου και λιανεμπορίου (-10%).

Διάγραμμα: Μεταβολές απασχόλησης ανά κλάδο τριτογενούς τομέα 2009-2012 (%)

Πηγή: EUROSTAT

1.5.4. Ο κλάδος του τουρισμού

Ο τουρισμός αποτελεί έναν δυναμικό κλάδο για την Περιφέρεια Ηπείρου καθώς το διάστημα 2005-2012 εμφανίζει σημαντικότερη αύξηση αφίξεων και διανυκτερεύσεων κατά 77% και 89% αντίστοιχα, η οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην βελτίωση της προσβασιμότητας με την ολοκλήρωση εθνικών οδικών αξόνων.

	Αφίξεις			Διανυκτερεύσεις		
	2005	2012	% μεταβολή	2005	2012	% μεταβολή
Ελλάδα	13.412.596	18.342.752	36,8%	55.264.093	78.177.354	41,5%
Ήπειρος	1.002.743	1.779.143	77,4%	753.923	1.428.677	89,5%

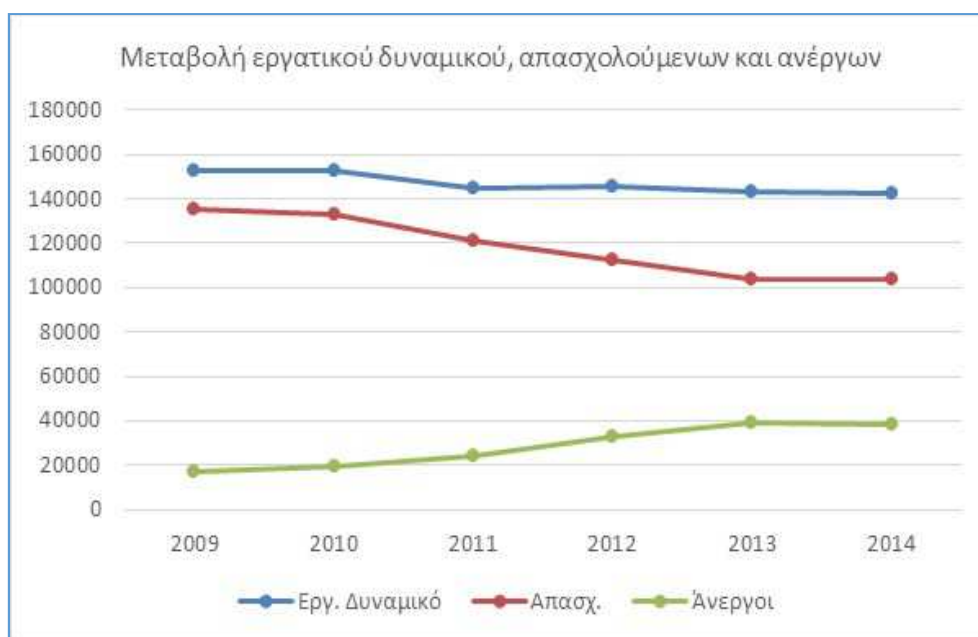
Η τουριστική ανωδομή της Περιφέρειας περιλαμβάνει 372 ξενοδοχειακές και ανάλογες μονάδες και 15 κάμπινγκ, με δυναμικότητα 15.149 και 3.256 κλινών αντίστοιχα. Η αύξηση των ξενοδοχειακών μονάδων υπήρξε αξιοσημείωτη μεταξύ 2005-2012.

		Ξενοδοχεία			Κάμπινγκ	
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Κλίνες
Ήπειρος	2005	253	5.637	10.933	19	4.479
	2012	372	7.719	15.149	15	3.526
	2012	2.566	106.582	217.332	185	87.364

Ειδικότερα, διαπιστώνεται η τάση συγκέντρωσης ξενοδοχειακών κλινών στην παράκτια ζώνη Πρέβεζας – Θεσπρωτίας. Στην ενδοχώρα της Περιφέρειας, μεγάλη συγκέντρωση κλινών σε απόλυτα μεγέθη παρατηρείται μόνο στα Ιωάννινα, ενώ μεσαίου ξενοδοχειακού δυναμικού μονάδες βρίσκονται στην Άρτα, στο Μέτσοβο και στα Ζαγοροχώρια και μικρού σχετικά δυναμικού μονάδες εντοπίζονται στην Κόνιτσα, στον περιαστικό χώρο των Ιωαννίνων (Πέραμα) και στα Πράμαντα. Η δυναμική του παρακτίου μετώπου, ως προς την τουριστική ανάπτυξη, υπογραμμίζεται και από μια τάση πύκνωσης των τουριστικών αγκυροβολίων και μαρίνων (Πάργα, Σύβοτα, Πρέβεζα,).

2. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η Περιφέρεια Ηπείρου, η οικονομία της και η αγορά εργασίας της δέχτηκαν ισχυρό σοκ από την έναρξη της δημοσιονομικής κρίσης στην χώρα, με απώλειες που κορυφώθηκαν μεταξύ 2011/2012 για να παρουσιάσουν ορισμένα σημάδια σταθεροποίησης μετά το 2013. Το εργατικό δυναμικό της περιφέρειας παρουσίασε μείωση μετά από μια δεκαετία αύξησης, αλλά η μείωση της απασχόλησης ήταν εντονότερη με συνέπεια την κατακόρυφη αύξηση της ανεργίας.

Στη συνέχεια θα αναλυθούν τα χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, των απασχολούμενων και των ανέργων ώστε να αναγνωριστεί η δεξαμενή του δυναμικού της Περιφέρειας και να τροφοδοτηθούν οι κατάλληλες συστάσεις για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας.

2.1. Εργατικό δυναμικό

2.1.1. Φύλο, Ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης

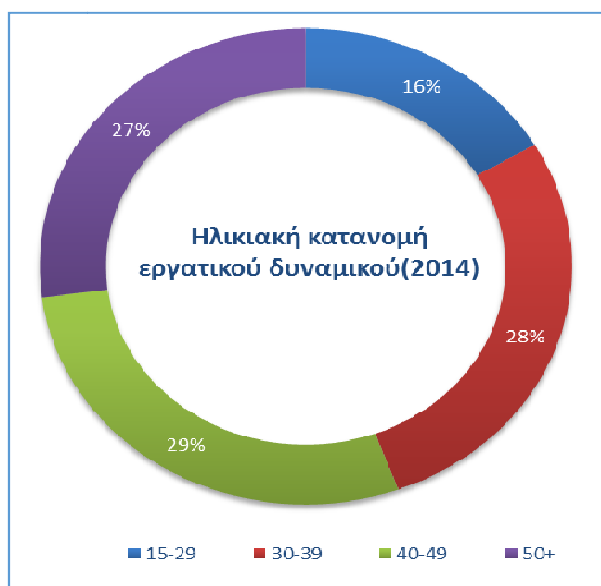
Το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας Ηπείρου ανέρχεται σε 141.988 άτομα το 2014 και παρουσιάζει μια μικρή μείωση της τάξης του 7% την τελευταία πενταετία (2009-2014). Η μείωση είναι πιο εμφανής στους άνδρες (-12%) ενώ στις γυναίκες η μεταβολή είναι αμελητέα (+1%).

Πίνακας: Εργατικό δυναμικό Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές του κατά ομάδες ηλικιών και φύλο

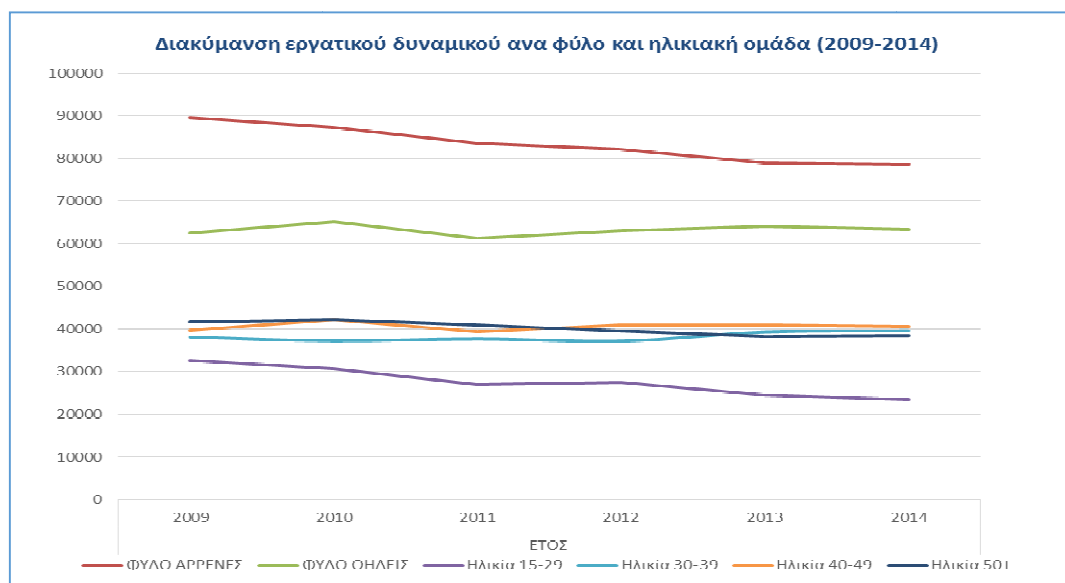
		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου (2014)
		2009	2014			
Φύλο	ΣΥΝΟΛΟ	152227	141988	-10239	-7%	
	ΑΡΡΕΝΕΣ	89624	78608	-11016	-12%	55%
	ΘΗΛΕΙΣ	62603	63380	777	1%	45%
Ηλικία	15-29	32707	23385	-9321	-29%	16%
	30-39	38129	39591	1462	4%	28%
	40-49	39676	40534	858	2%	29%
	50+	41715	38478	-3237	-8%	27%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από άνδρες σε ποσοστό 55% και γυναίκες σε ποσοστό 45%. Το 16% του εργατικού δυναμικού αποτελείται από άτομα ηλικίας 15-29, το 28% από άτομα ηλικίας 30-39, το 29% από άτομα ηλικίας 40-49 και το υπόλοιπο 27% από άτομα 50+ ετών.

Η μεταβολή στην κατανομή του εργατικού δυναμικού στις ηλικιακές ομάδες παρουσιάζει μια μικρή αύξηση 4% και 2% στις ενδιάμεσες ηλικιακές ομάδες 30-39 και 40-49, μια μικρή μείωση στην ομάδα 50+ και μια σημαντική μείωση στην ομάδα 15-29 (-29%). Η μείωση αυτή πιθανόν οφείλεται σε αυξημένη μετακίνηση του πληθυσμού της ομάδας αυτής εκτός της Περιφέρειας Ηπείρου ή της χώρας είτε για σπουδές είτε για αναζήτηση εργασίας.

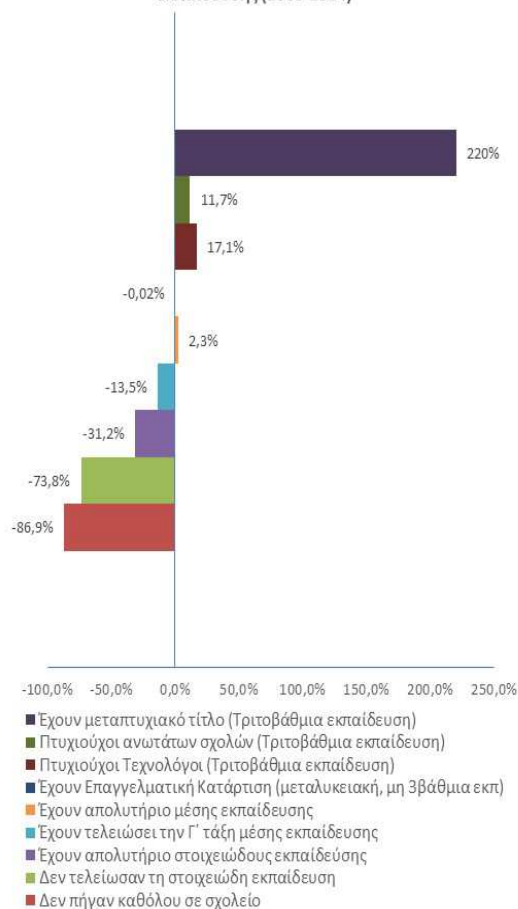
Όσον αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου το μεγαλύτερο ποσοστό έχει απολυτήριο μέσης (35%) και στοιχειώδους (20,6%) εκπαίδευσης αν και παρατηρείται μια αύξηση των ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με το παρελθόν. Συγκεκριμένα παρουσιάζεται αύξηση τόσο στο ποσοστό των πτυχιούχων Τεχνολόγων όσο και τον πτυχιούχων ανώτατων σχολών ενώ η πιο σημαντική αύξηση παρουσιάζεται στους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου (220%). Η τάση αυτή φανερώνει πιθανόν μια προσπάθεια απόκτησης περισσότερων προσόντων με στόχο όχι μόνο την αύξηση των πιθανοτήτων εύρεσης εργασίας αλλά και την εύρεση μιας καλύτερης θέσης στο επάγγελμα.

Πίνακας: Εργατικό δυναμικό Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές του κατά επίπεδο εκπαίδευσης

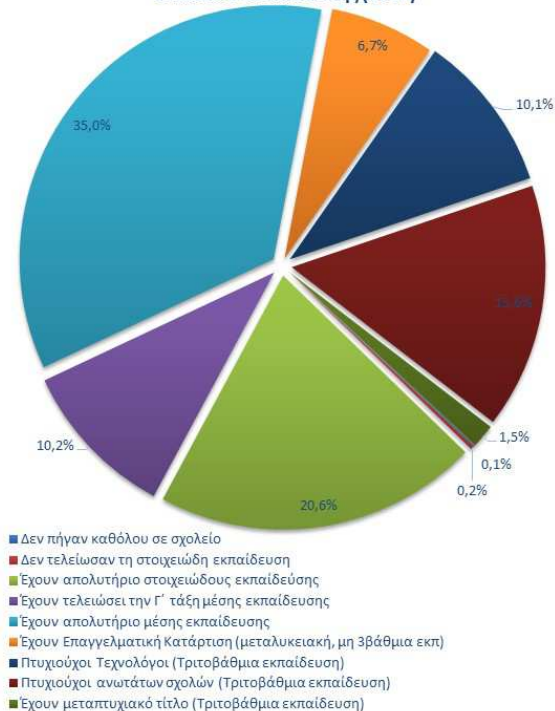
		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου (2014)
		2009	2014			
Ανώτατο ολοκληρωμένο επίπεδο εκπαίδευσης	Δεν πήγαν καθόλου σε σχολείο	1048	137	-911	-86,9%	0,1%
	Δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση	1103	289	-814	-73,8%	0,2%
	Έχουν απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης	42572	29278	-13294	-31,2%	20,6%
	Έχουν τελειώσει την Γ' τάξη μέσης εκπαίδευσης	16668	14414	-2254	-13,5%	10,2%
	Έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης	48554	49694	1140	2,3%	35,0%
	Έχουν Επαγγελματική Κατάρτιση (μεταλυκειακή, μη 3βάθμια εκπαίδευση)	9487	9485	-2	0,0%	6,7%
	Πτυχιούχοι Τεχνολόγοι (3βάθμια εκπ.)	12266	14360	2094	17,1%	10,1%
	Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών (Τριτοβάθμια εκπαίδευση)	19855	22174	2319	11,7%	15,6%
	Έχουν μεταπτυχιακό τίτλο (3βάθμια εκπαίδευση)	673	2155	1482	220,0%	1,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Ποσοστιαία μεταβολή ανώτατου ολοκληρωμένου επιπέδου εκπαίδευσης (2009-2014)

Ποσοστιαία κατανομή ανώτατου ολοκληρωμένου επιπέδου εκπαίδευσης (2014)

2.2. Χαρακτηριστικά απασχολούμενων

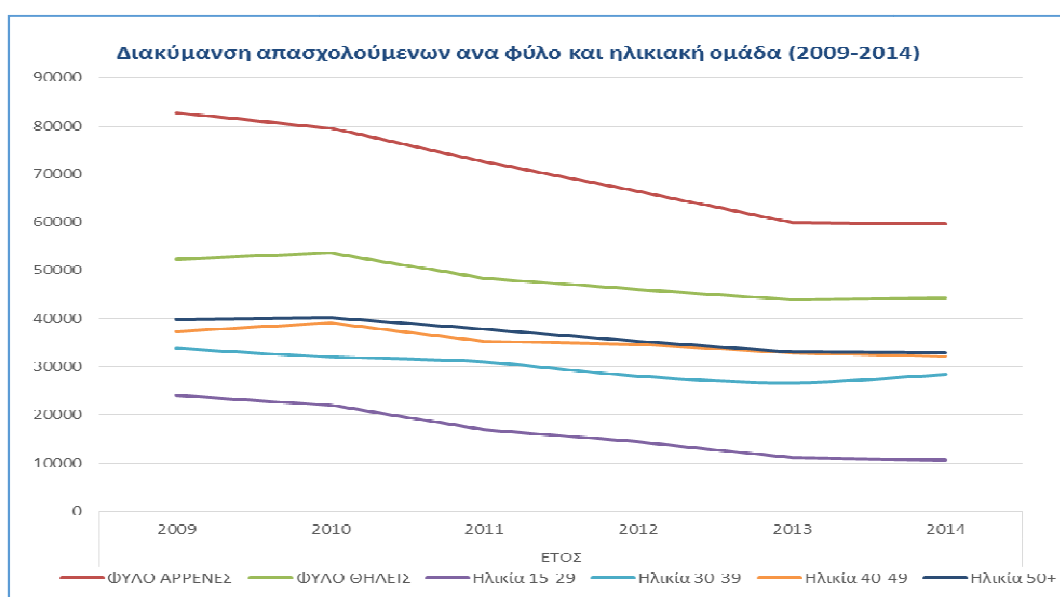
2.2.1. Φύλο, Ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης απασχολούμενων

Οι απασχολούμενοι της Περιφέρειας Ηπείρου το 2014 αριθμούν 103.946 άτομα και είναι κατά 23% λιγότεροι από ότι το 2009 ενώ αποτελούν το 73% του εργατικού δυναμικού. Η τάση της μείωσης των απασχολούμενων είναι εμφανής και στα δύο φύλα αλλά και σε κάθε ηλικιακή ομάδα. Η μεγαλύτερη μείωση παρουσιάζεται στους άνδρες και στα άτομα ηλικίας 15-29 (-56%). Η μεγάλη αυτή μείωση στις ηλικίες 15-29 μπορεί να οφείλεται στην μετακίνηση εκτός της Περιφέρειας ή και της χώρας για εύρεση εργασίας, στη μεγαλύτερή δυσκολία εύρεσης νέας εργασίας -σε σχέση με τη διατήρηση της υπάρχουσας- ή και στην έλλειψη θέσεων εργασίας υψηλότερων προσόντων που πιθανόν να αναζητούν τα άτομα αυτής της ηλικιακής ομάδας λόγω και του υψηλότερου επιπέδου γνώσεων τους.

Πίνακας: Απασχολούμενοι Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές τους κατά ομάδες ηλικιών και φύλο

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Φύλο	Σύνολο	135180	103946	-31233	-23%	
	ΑΡΡΕΝΕΣ	82779	59650	-23129	-28%	57,4%
	ΘΗΛΕΙΣ	52401	44297	-8104	-15%	42,6%
Ηλικία	15-29	24076	10609	-13468	-56%	10,2%
	30-39	33832	28365	-5466	-16%	27,3%
	40-49	37426	32080	-5345	-14%	30,9%
	50+	39846	32892	-6954	-17%	31,6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Όπως είναι αναμενόμενο μετά την σημαντική μείωση των απασχολούμενων ηλικιών 15 - 29 ετών τα άτομα αυτά αποτελούν μόνο το 10,2% του συνόλου των απασχολούμενου ενώ το υπόλοιπο τμήμα καλύπτουν σχεδόν σε ίσο ποσοστό οι υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες.

Όσον αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολούμενων της Περιφέρειας Ηπείρου παρατηρείται μια αύξηση των πτυχιούχων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μια σημαντική μείωση σε όλες τις κατώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης. Τέλος, όπως και στην περίπτωση του εργατικού δυναμικού, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση κατά 199% των απασχολούμενων με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

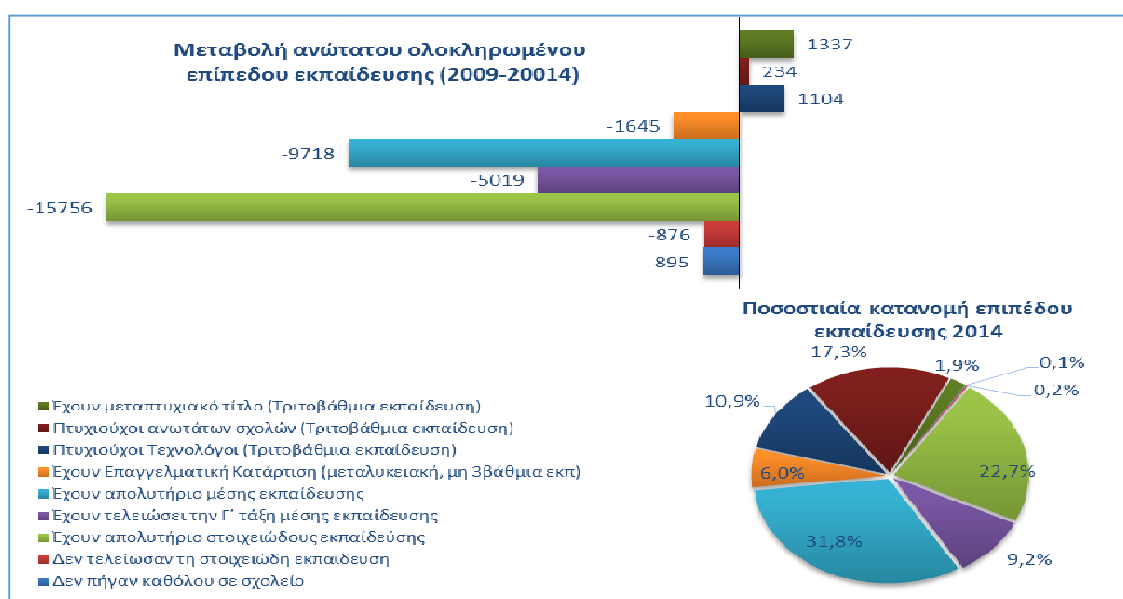

Πίνακας: Απασχολούμενοι Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές τους κατά επίπεδο εκπαίδευσης

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή	Μεταβολή	%
		2009	2014	2009-2014	2009-2014 (%)	συνόλου
Ανώτατο ολοκληρωμένο επίπεδο εκπαίδευσης	Δεν πήγαν καθόλου σε σχολείο	1009	114	-895	-89%	0,1%
	Δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση	1063	186	-876	-82%	0,2%
	Έχουν απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης	39320	23564	-15756	-40%	22,7%
	Έχουν τελειώσει την Γ' τάξη μέσης εκπαίδευσης	14584	9566	-5019	-34%	9,2%
	Έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης	42789	33071	-9718	-23%	31,8%
	Έχουν Επαγγελματική Κατάρτιση (μεταλυκειακή, μη 3βάθμια εκπαίδευση)	7844	6199	-1645	-21%	6,0%
	Πτυχιούχοι Τεχνολόγοι (Τριτοβάθμια εκπαίδευση)	10176	11279	1104	11%	10,9%
	Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών (Τριτοβάθμια εκπαίδευση)	17722	17956	234	1%	17,3%
	Έχουν μεταπτυχιακό τίτλο (Τριτοβάθμια εκπαίδευση)	673	2010	1337	199%	1,9%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Το μεγαλύτερο ποσοστό (31,8%) των απασχολούμενων έχει απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης, το 22,7% έχει απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης ενώ 10,9% των απασχολουμένων είναι πτυχιούχοι Τεχνολόγοι και το 17,3% είναι πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών. Παρά τη μεγάλη αύξηση των απασχολούμενων με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών αυτοί αποτελούν μόνο το 1,9% του συνόλου. Όλα τα παραπάνω φανερώνουν ότι οι περισσότερες θέσεις εργασίας που υπάρχουν- προσφέρονται στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι σχετικά χαμηλής εξειδίκευσης – προσόντων.

2.2.2. Διαχρονικές τάσεις στην απασχόληση (1991-2011)

Για την ορθή ερμηνεία των δεδομένων της απασχόλησης ανά κλάδο την περίοδο της κρίσης 2009-2014 χρήσιμη είναι και η παράθεση της ιστορικής εξέλιξης αυτών την τελευταία εικοσαετία. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται οι διαπιστώσεις της Μελέτης Αξιολόγησης και Αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑ Ηπείρου⁴. Τα κύρια χρήσιμα συμπεράσματα είναι τα εξής:

- Καθ' όλη την εικοσαετία 1991-2011 η μείωση της απασχόλησης του πρωτογενή στην Ήπειρο ήταν αισθητά ταχύτερη από ό,τι στο σύνολο της Ελλάδας. Οι μειώσεις αυτές της απασχόλησης στον πρωτογενή είχαν στην Ήπειρο πολύ μεγαλύτερες επιπτώσεις από ό,τι στο σύνολο της Ελλάδας, δεδομένου ότι, κατά το 1991 ο πρωτογενής τομέας αντιστοιχούσε στο 1/3 των απασχολούμενων.
- Στο σύνολο της εικοσαετίας, η απασχόληση σε όλους τους άλλους κλάδους αυξήθηκε στην Ήπειρο, περιλαμβανομένων κλάδων που, στο σύνολο της χώρας, γνώρισαν μειώσεις – όπως η εξόρυξη, η μεταποίηση και οι κατασκευές (οι οποίοι στην Ήπειρο σημείωσαν έστω περιορισμένη αύξηση κατά την εικοσαετία). Αυξήσεις απασχόλησης σε όλους τους κλάδους πλην πρωτογενή εκτιμάται ότι υπήρξαν στην Ήπειρο και κατά την πιο πρόσφατη δεκαετία 2001-2011 – με εξαίρεση τις κατασκευές.
- Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη αύξηση απασχόλησης στην Ήπειρο κατά την εικοσαετία 1991-2011 είναι το εμπόριο-εστιατόρια-ξενοδοχεία, η παροχή ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου, ύδρευσης κλπ., οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, οι λοιπές υπηρεσίες (όπου περιλαμβάνονται δημόσια διοίκηση-άμυνα, εκπαίδευση-υγεία κλπ., επιχειρηματικές και προσωπικές υπηρεσίες κ.α.) και οι μεταφορές-αποθηκεύσεις-επικοινωνίες.
- Η ανάπτυξή τους δεν ήταν επαρκής για την αντιμετώπιση της αύξησης της ζήτησης εργασίας (όπως φαίνεται από την αύξηση της συμμετοχής του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό), με συνολικό αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας.

2.2.3. Διάρθρωση της απασχόλησης σήμερα

Εξετάζοντας τους απασχολούμενους ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας παρατηρείται μια μείωση σε όλους τους κλάδους πλην τριών, από τους οποίους σημαντική αύξηση 62% παρουσιάζει ο κλάδος **‘Ι. Ενημέρωση και επικοινωνία’** ενώ μια μικρότερη αύξηση 10% παρουσιάζεται στον κλάδο **‘Ν. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες’**. Σημαντική μείωση εμφανίζουν οι κλάδοι **‘Β. Ορυχεία και λατομεία’** με μείωση 61% των απασχολούμενων, **‘ΣΤ. Κατασκευές’** με μείωση 58%, **‘Σ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών’** με μείωση 55%, **‘Ρ. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία’** με μείωση 44% κλπ (βλέπε παρακάτω πίνακα).

Οι κλάδοι με τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη μείωση τόσο σε ποσοστό όσο και σε απόλυτο αριθμό είναι οι κλάδοι της μεταποίησης, των

⁴ Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑ Περιφέρειας Ηπείρου, Φάση Α' – Στάδιο Α2, Σύνοψη Πορισμάτων της Έκθεσης Αξιολόγησης, 2012

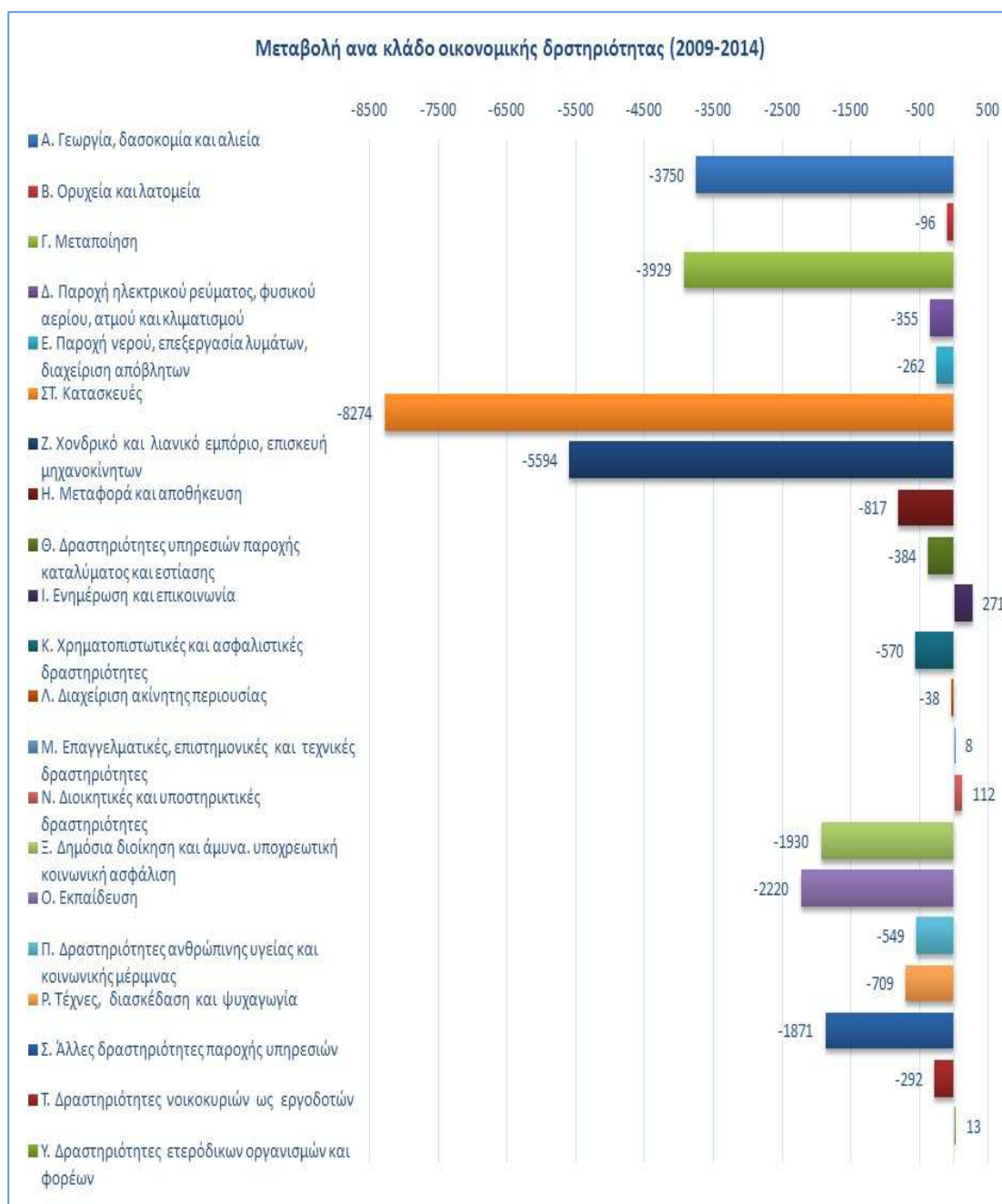
κατασκευών, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, της εκπαίδευσης, της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας, της παροχής υπηρεσιών και της δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης.

Παρόλα αυτά το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων συγκεντρώνεται στον τομέα της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας και στον τομέα του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και επισκευών μηχανοκίνητων.

Πίνακας: Απασχολούμενοι Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές τους κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	A. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	26811	23061	-3750	-14%	22,2%
	B. Ορυχεία και λατομεία	157	61	-96	-61%	0,1%
	Γ. Μεταποίηση	12631	8702	-3929	-31%	8,4%
	Δ. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	850	495	-355	-42%	0,5%
	Ε. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση απόβλητων	846	584	-262	-31%	0,6%
	ΣΤ. Κατασκευές	14281	6007	-8274	-58%	5,8%
	Z. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων	21265	15672	-5594	-26%	15,1%
	Η. Μεταφορά και αποθήκευση	3815	2999	-817	-21%	2,9%
	Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	9906	9522	-384	-4%	9,2%
	Ι. Ενημέρωση και επικοινωνία	439	711	271	62%	0,7%
	Κ. Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	1985	1415	-570	-29%	1,4%
	Λ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	96	58	-38	-40%	0,1%
	Μ. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	4404	4412	8	0,2%	4,2%
	Ν. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	1084	1197	112	10%	1,2%
	Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα. υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	10809	8880	-1930	-18%	8,5%
	Ο. Εκπαίδευση	11511	9291	-2220	-19%	8,9%
	Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	8539	7990	-549	-6%	7,7%
	Ρ. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	1607	898	-709	-44%	0,9%
	Σ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	3378	1508	-1871	-55%	1,5%
	Τ. Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	746	455	-292	-39%	0,4%
	Υ. Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	18	32	13	74%	0,0%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Μείωση απασχολούμενων παρουσιάστηκε επίσης σε όλα τα επαγγέλματα εκτός από τους απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και τους πωλητές οι οποίοι αυξήθηκαν κατά 15% και τους Επαγγελματίες οι οποίοι είχαν όμως μια πολύ μικρή αύξηση. Σε όλα τα υπόλοιπα επαγγέλματα υπήρξε μείωση των απασχολούμενων με τη μεγαλύτερη (σε απόλυτο αριθμό) να παρουσιάζεται στους ειδικευμένους τεχνίτες σε ποσοστό 54%, στα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη σε ποσοστό 67%, στους υπαλλήλους γραφείου σε ποσοστό 55%, στους ειδικευμένους γεωργούς κτηνοτρόφους, δασοκόμους και αλιείς κατά 17% κλπ.

Πίνακας: Απασχολούμενοι της Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές τους ανά επάγγελμα

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή	Μεταβολή	% συνόλου
		2009	2014	2009-2014	2009-2014 (%)	
Επάγγελμα	1 Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	11747	3888	-7860	-67%	3,7%
	2 Επαγγελματίες	17413	18296	883	5%	17,6%
	3 Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	8300	7330	-970	-12%	7,1%
	4 Υπάλληλοι γραφείου	12672	5756	-6916	-55%	5,5%
	5 Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	19550	22428	2878	15%	21,6%
	6 Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	25169	20898	-4271	-17%	20,1%
	7 Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	21462	9910	-11552	-54%	9,5%
	8 Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	9726	7632	-2094	-22%	7,3%
	9 Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	8472	7316	-1156	-14%	7,0%
	10. Πρόσωπα μη δυνάμενα να καταταγούν	668	492	-176	-26%	0,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων αποτελείται από άτομα που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών, πωλητές (21,6%) και επαγγελματίες (17,6%), τα μοναδικά επαγγέλματα με αύξηση των απασχολουμένων, αλλά και από ειδικευμένους γεωργούς, κτηνοτρόφους, δασοκόμους και αλιείς (20,1%) παρά την σχετικά μεγάλη αριθμητική τους μείωση.

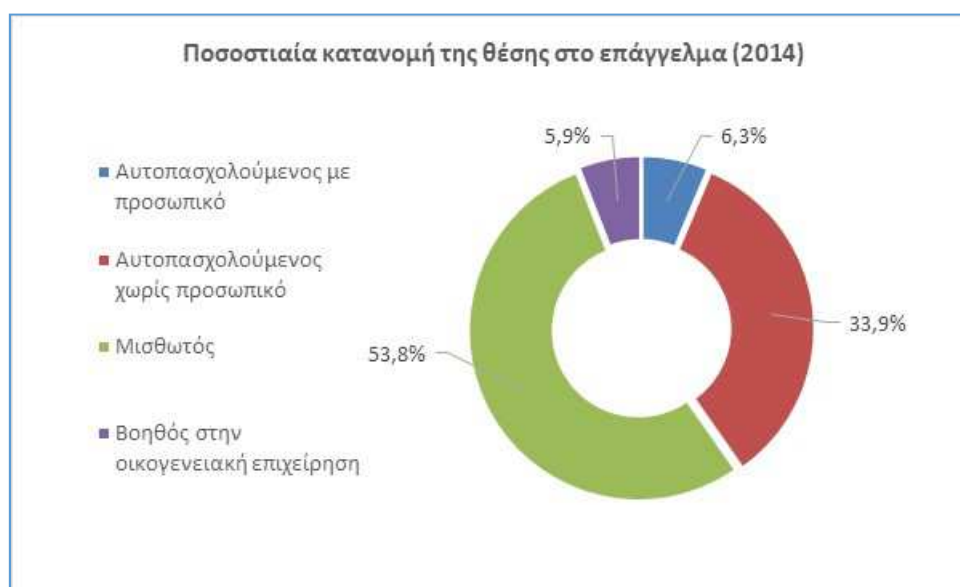

Αναφορικά με τη θέση στο επάγγελμα μεγαλύτερη μείωση παρουσιάζουν οι μισθωτοί και στη συνέχεια οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό. Παρόλα αυτά το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων είναι μισθωτοί (53,8) και αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό (33,9%) γεγονός που σε συνδυασμό και με την μεγάλη μείωση των μισθωτών δείχνει ότι επιχειρηματικότητα είναι μικρή και όταν παρουσιάζεται αφορά κυρίως αυτοαπασχολούμενους.

Πίνακας: Απασχολούμενοι της Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές τους θέση στο επάγγελμα

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Θέση στο επάγγελμα 1η απασχόληση	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	14556	6592	-7964	-55%	6,3%
	Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	38380	35266	-3113	-8%	33,9%
	Μισθωτός	73342	55912	-17430	-24%	53,8%
	Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	8901	6176	-2725	-31%	5,9%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

2.3. Χαρακτηριστικά ανέργων

2.3.1. Στοιχεία Μητρώου ΟΑΕΔ

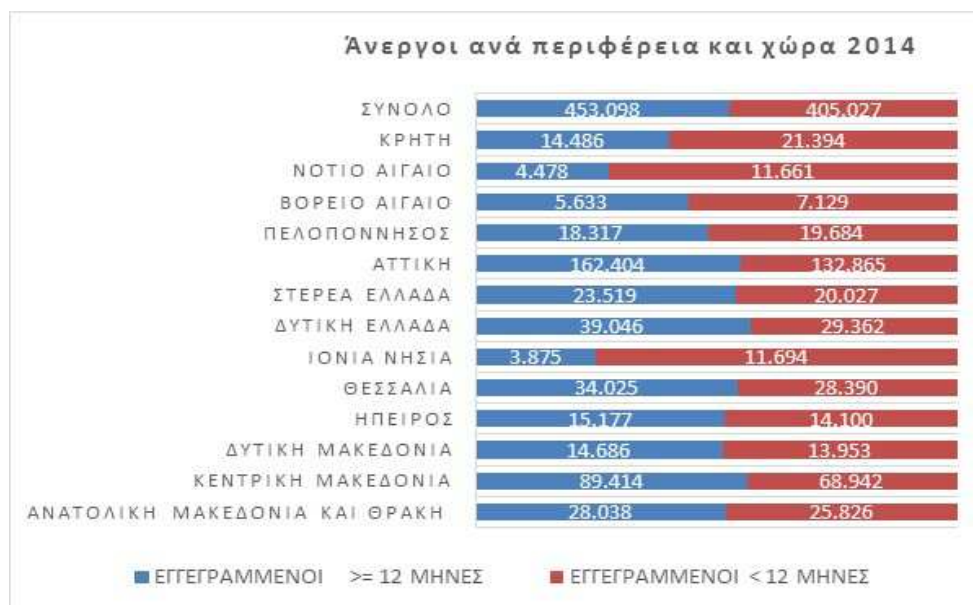
Από τα στοιχεία που τηρούνται στον ΟΑΕΔ για το σύνολο των ανέργων η Περιφέρεια Ηπείρου βρίσκεται στην 8^η θέση ανάμεσα στις 13 Περιφέρειες της χώρας. Το 2014 το σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων ανέρχονταν σε 29.277 από τους οποίους 15.177 είναι εγγεγραμμένοι άνεργοι τουλάχιστον ένα χρόνο ενώ οι 14.100 λιγότερο από 12 μήνες.

Πίνακας: Εγγεγραμμένοι άνεργοι (ΟΑΕΔ) κατά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ [ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑ]		
	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ≥ 12 ΜΗΝΕΣ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	28.038	25.826	53.864
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	89.414	68.942	158.356
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14.686	13.953	28.639
ΗΠΕΙΡΟΣ	15.177	14.100	29.277
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	34.025	28.390	62.415
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	3.875	11.694	15.569
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	39.046	29.362	68.408
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	23.519	20.027	43.546
ΑΤΤΙΚΗ	162.404	132.865	295.269
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	18.317	19.684	38.001
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	5.633	7.129	12.762
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	4.478	11.661	16.139
ΚΡΗΤΗ	14.486	21.394	35.880
ΣΥΝΟΛΟ	453.098	405.027	858.125

Πηγή: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΠΣ-ΟΑΕΔ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Η κατανομή των εγγεγραμμένων ανέργων της Περιφέρειας Ηπείρου δεν διαφοροποιείται σημαντικά της χώρας και των λοιπών περιφερειών (πλην των νησιωτικών - τουριστικών) και εμφανίζεται σχεδόν ισομερής μεταξύ μακροχρόνια και βραχυχρόνια ανέργων.

Επίσης από στοιχεία του ΟΑΕΔ σε σχέση με τις κατηγορίες των επιδοτούμενων ανέργων το 2014 το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων ανήκουν στην κατηγορία των κοινών⁵ και στη συνέχεια στην κατηγορία των εποχικών του τουρισμού.

Πίνακας: Κατηγορίες επιδοτούμενων ανέργων κατά Περιφέρεια

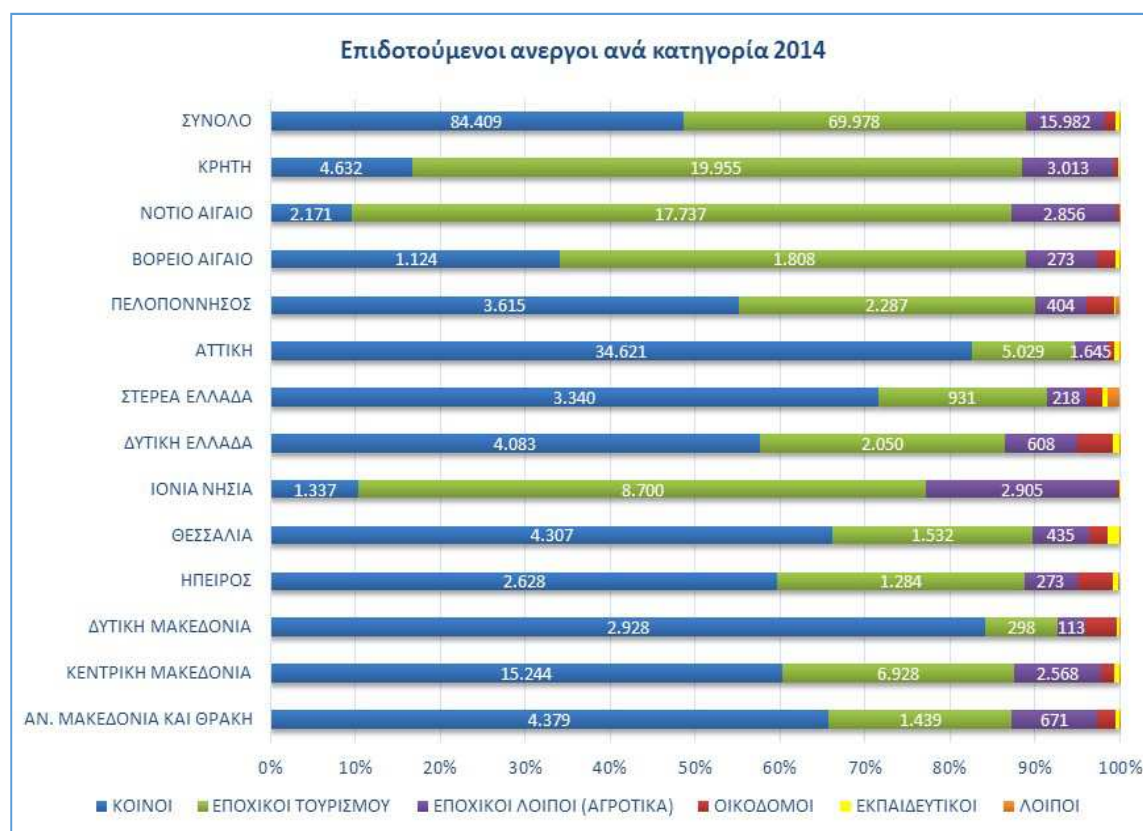
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ					
	ΚΟΙΝΟΙ	ΟΙΚΟΔΟΜΟΙ	ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΛΟΙΠΟΙ (ΑΓΡΟΤΙΚΑ)	ΕΚΠΑΙ-ΔΕΥΤΙΚΟΙ	ΛΟΙΠΟΙ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	4.379	141	1.439	671	30	4
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15.244	401	6.928	2.568	167	3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2.928	127	298	113	13	1
ΗΠΕΙΡΟΣ	2.628	187	1.284	273	27	6
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	4.307	145	1.532	435	84	7
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	1.337	42	8.700	2.905	11	0
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	4.083	295	2.050	608	57	1
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	3.340	88	931	218	28	65

⁵ Κοινοί: Περιλαμβάνονται οι άνεργοι που προέρχονται απ' όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, πλην αυτών που εντάσσονται στις λοιπές κατηγορίες, και των οποίων η σχέση εργασίας ήταν αορίστου χρόνου. Ακόμα περιλαμβάνει τους ανέργους που απασχολήθηκαν στους αναφερόμενους τομείς με σύμβαση ορισμένου χρόνου και δεν εντάσσονται σε μία από τις λοιπές κατηγορίες

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ					
	ΚΟΙΝΟΙ	ΟΙΚΟΔΟΜΟΙ	ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΛΟΙΠΟΙ (ΑΓΡΟΤΙΚΑ)	ΕΚΠΑΙ-ΔΕΥΤΙΚΟΙ	ΛΟΙΠΟΙ
ΑΤΤΙΚΗ	34.621	330	5.029	1.645	272	10
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	3.615	210	2.287	404	16	28
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.124	72	1.808	273	14	3
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.171	48	17.737	2.856	22	1
ΚΡΗΤΗ	4.632	153	19.955	3.013	48	0
ΣΥΝΟΛΟ	84.409	2.239	69.978	15.982	789	129

Πηγή: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΠΣ-ΟΑΕΔ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Η Περιφέρεια Ηπείρου φαίνεται να έχει συγκριτικά λιγότερους επιδοτούμενους εποχικούς ανέργους σε σχέση με το σύνολο της χώρας και αρκετές ακόμα περιφέρειες (κυρίως τουριστικές).

2.3.2. Φύλο, Ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης

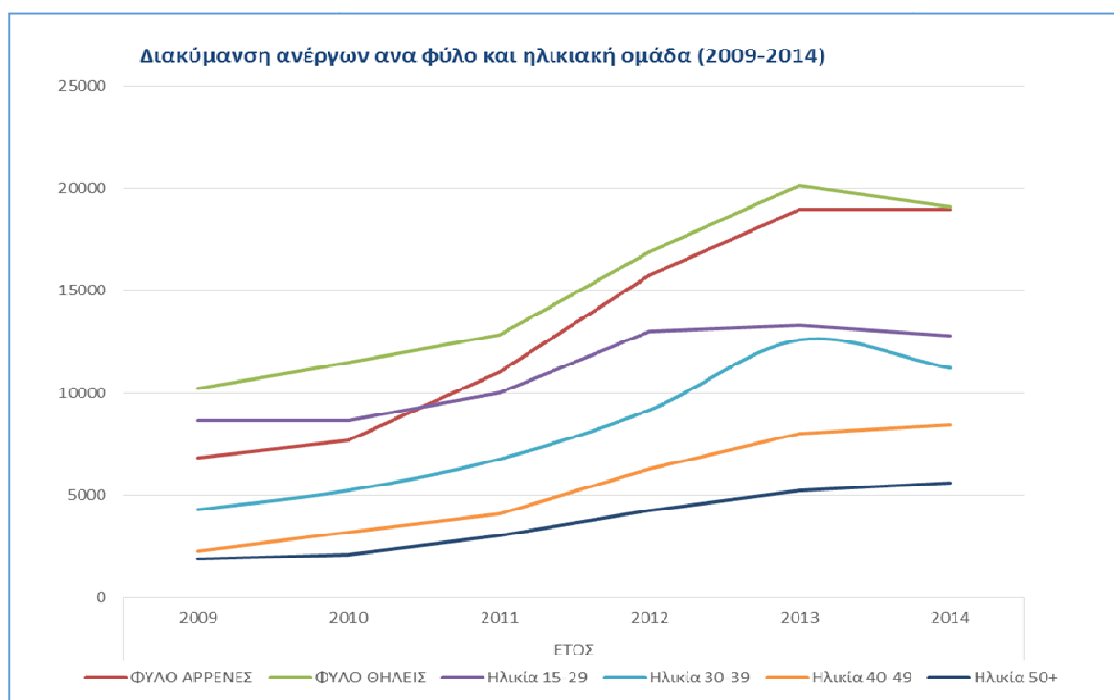
Όπως ήταν αναμενόμενο την τελευταία πενταετία (2009-2014) υπήρξε μεγάλη αύξηση της ανεργίας σε ποσοστό 123% με την πιο απότομη αύξηση να συμβαίνει από το 2012 προς το 2013. Μεγάλη αύξηση παρατηρείται τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες με αυτή στους άνδρες να εμφανίζεται το 2014 κατά 177% αυξημένη σε σχέση με το 2009.

Πίνακας: Άνεργοι της Περιφέρειας Ηπείρου και οι μεταβολές τους ανά φύλο και ηλικία

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
ΦΥΛΟ	Σύνολο	17047	38041	20994	123%	
	ΑΡΡΕΝΕΣ	6845	18958	12113	177%	49,8%
	ΘΗΛΕΙΣ	10202	19083	8881	87%	50,2%
Ηλικία	15-29	8630	12777	4146	48%	33,6%
	30-39	4298	11226	6928	161%	29,5%
	40-49	2250	8453	6203	276%	22,2%
	50+	1869	5586	3716	199%	14,7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Το μεγαλύτερο πλήγμα αριθμητικά δέχθηκαν οι ηλικιακές ομάδες 30-39, 40-49 και 15-29 ενώ σαν ποσοστό μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζεται στις ηλικίες 40-49 και 50+. Οι περισσότεροι άνεργοι εξακολουθούν να είναι άτομα ηλικίας 15-29 ετών ενώ πλέον μεγάλο είναι και το ποσοστό των ανέργων ηλικίας 30-39 ετών.

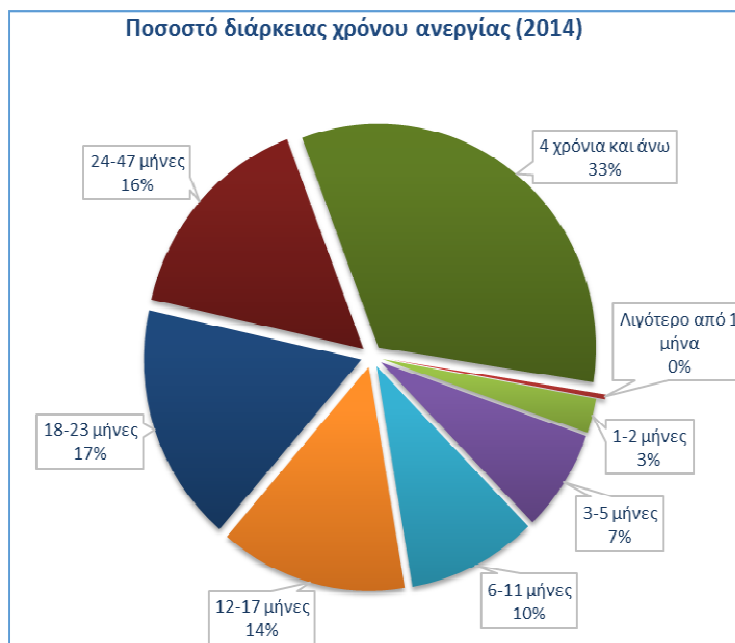
Παρατηρείται πλέον μια έντονη συσχέτιση χρόνου ανεργίας και αριθμού ανέργων. Ενώ το 2009 παρατηρούνταν σχετικά μεγάλα ποσοστά βραχυχρόνιας ανεργίας και σε ορισμένες περιπτώσεις μικρότερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας, γεγονός που σήμαινε ότι μπορεί κάποιος να μην είχε εργασία για 1-2 μήνες αλλά στη συνέχεια να έβρισκε, πλέον το 2014 όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια του χρόνου ανεργίας τόσο μεγαλύτερος είναι και ο αριθμός των ανέργων. Αυτό σημαίνει ότι παρά πολλά άτομα που έχασαν την εργασία τους το 2009 δεν έχουν ξανά απασχοληθεί.

Πίνακας: Άνεργοι της Περιφέρειας Ηπείρου σε σχέση με τη διάρκεια χρόνου ανεργίας

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Διάρκεια χρόνου ανεργίας	Τώρα θα αναζητήσει ή αναλαμβάνει εργασία εντός 3 μηνών	171	95	-77	-45%	0,2%
	Λιγότερο από 1 μήνα	801	682	-118	-15%	1,8%
	1-2 μήνες	2018	2005	-13	-1%	5,3%
	3-5 μήνες	1975	2627	652	33%	6,9%
	6-11 μήνες	2616	3799	1183	45%	10,0%
	12-17 μήνες	1909	4695	2786	146%	12,3%
	18-23 μήνες	1323	4290	2967	224%	11,3%
	24-47 μήνες	2514	9047	6534	260%	23,8%
	4 χρόνια και άνω	3721	10801	7080	190%	28,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Το μεγαλύτερο λοιπόν ποσοστό ανέργων αποτελούν άτομα που δεν απασχολούνται τα τελευταία 4 και άνω χρόνια (28,4%), ακολουθούν τα άτομα χωρίς εργασία 2-4 χρόνια και ου το καθεξής.

Από τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό πλέον των ανέργων δεν είναι νέοι άνεργοι, αν και το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί σε σχέση με το παρελθόν, αλλά άτομα που εργάστηκαν και στο παρελθόν, με το 67,5% των ανέργων να δηλώνει ότι έχει εργαστεί τα τελευταία 8 έτη. Ενώ λοιπόν παλιότερα το ποσοστό των νέων ανέργων ήταν ίσο με αυτό των ατόμων που έχαναν την εργασία τους, πλέον φαίνεται ότι αυτοί που έχασαν την εργασία τους είναι πολύ περισσότεροι γεγονός που φανερώνει όχι μόνο την μη δημιουργία θέσεων εργασίας αλλά κυρίως την απώλεια θέσεων εργασίας.

Πίνακας: Άνεργοι της Περιφέρειας Ηπείρου και εργασία στο παρελθόν

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Εργάστηκαν στο παρελθόν	Ναι εργάστηκε στο παρελθόν	8713	27376	18663	214%	72,0%
	Όχι δεν εργάστηκε στο παρελθόν	8334	10666	2331	28%	28,0%
Εργάστηκαν τα τελευταία 8 έτη		8052	25665	17613	219%	67,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

2.3.3. Εργασιακή Εμπειρία ανέργων (προηγούμενη απασχόληση)

Εξετάζοντας στοιχεία σχετικά με την προηγούμενη απασχόληση των ανέργων προκύπτουν και οι κλάδοι οι οποίοι έχουν πληγεί περισσότερο στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Πίνακας: Άνεργοι της Περιφέρειας Ηπείρου ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας της προηγούμενης απασχόλησης

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ-08) - προηγούμενη απασχόληση	A. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	406	675	270	66%	1,8%
	B. Ορυχεία και λατομεία	0	270	270	-	0,7%
	Γ. Μεταποίηση	1019	2253	1234	121%	5,9%
	Δ. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	35	70	35	99%	0,2%
	E. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση απόβλητων	334	140	-194	-58%	0,4%
	ΣΤ. Κατασκευές	985	4332	3347	340%	11,4%
	Z. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων	1059	3791	2731	258%	10,0%
	H. Μεταφορά και αποθήκευση	154	525	371	241%	1,4%
	Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	1157	3609	2452	212%	9,5%
	I. Ενημέρωση και επικοινωνία	0	159	159	-	0,4%
	K. Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	120	254	134	111%	0,7%
	Λ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	0	0	0	-	0,0%
	M. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	322	1136	814	253%	3,0%
	N. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	252	856	604	240%	2,2%
	Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα. υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	612	3828	3216	525%	10,1%
	O. Εκπαίδευση	471	1053	583	124%	2,8%
	Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	455	1337	882	194%	3,5%
	P. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	376	406	30	8%	1,1%
	Σ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	118	867	749	636%	2,3%
	T. Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	179	105	-73	-41%	0,3%
	Y. Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	0	0	0	-	0,0%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Ο κλάδος των κατασκευών είναι αυτός στον οποίο απασχολούνταν το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων (11,4%), στη συνέχεια ακολουθούν οι κλάδοι της δημόσιας διοίκησης, άμυνας και υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, το χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων και ο κλάδος των δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης.

Τα επαγγέλματα στα οποία εντάσσονταν οι άνεργοι της Περιφέρειας κατά την προηγούμενη απασχόλησή τους είναι αυτό των απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών και πωλητών όπου συγκεντρώνει το 17,4% των ανέργων, των ανειδίκευτων εργατών, χειρωνακτών και μικροεπαγγελματιών (13,8%), των ειδικευμένων τεχνιτών και ασκούντων συναφή επαγγέλματα (13%) και των υπαλλήλων γραφείου (7,4%).

Πίνακας: Άνεργοι της Περιφέρειας Ηπείρου ανά επάγγελμα στην προηγούμενη απασχόληση

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή 2009-2014	Μεταβολή 2009-2014 (%)	% συνόλου
		2009	2014			
Επάγγελμα (ΣΤΕΠ-08) - προηγούμενη απασχόληση	1 Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	235	418	183	78%	1,1%
	2 Επαγγελματίες	523	1595	1071	205%	4,2%
	3 Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	731	1603	873	119%	4,2%
	4 Υπάλληλοι γραφείου	797	2831	2034	255%	7,4%
	5 Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	1543	6637	5094	330%	17,4%
	6 Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	155	474	319	206%	1,2%
	7 Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1464	4931	3467	237%	13,0%
	8 Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	408	1923	1514	371%	5,1%
	9 Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	2195	5253	3057	139%	13,8%
	Πρόσωπα μη δυνάμενα να καταταγούν	0	0	0	-	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

Όσον αφορά στη θέση στο επάγγελμα το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων ήταν μισθωτοί (61,4%) στην προηγούμενη απασχόλησή τους και ενώ το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων ήταν αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό (4,7%) παρατηρείται σημαντική μεταβολή σε σχέση με το παρελθόν και στους αυτοαπασχολούμενους με προσωπικό όπου αυξήθηκαν 210% από το 2009.

Πίνακας: Άνεργοι της Περιφέρειας Ηπείρου ανά θέση στο επάγγελμα της προηγούμενης απασχόλησης

		ΕΤΟΣ		Μεταβολή	Μεταβολή	% συνόλου
		2009	2014	2009-2014	2009-2014 (%)	
Θέση στο επάγγελμα - προηγούμενη απασχόληση	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	104	322	218	210%	0,8%
	Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	725	1791	1066	147%	4,7%
	Μισθωτός	7048	23346	16298	231%	61,4%
	Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	175	206	31	17%	0,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2014

3. ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ - ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε εκπαίδευση και σε κατάρτιση του εργατικού δυναμικού καθώς και των επιχειρηματιών – εργοδοτών της Περιφέρειας Ηπείρου, όπως αυτές προέκυψαν μετά τη διεξαγωγή έρευνας μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία συμπληρώθηκαν από επιχειρήσεις και φορείς της Περιφέρειας στα πλαίσια συναντήσεων με τον Σύμβουλο καθώς και μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας.

3.1. Μεθοδολογία Υπολογισμού Δείγματος Επιχειρήσεων

Στα πλαίσια του 1^{ου} Παραδοτέου του έργου, ζητήθηκε από επιχειρήσεις οι οποίες εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Ηπείρου να απαντήσουν σε δομημένο ερωτηματολόγιο καταγραφής των χαρακτηριστικών του ανθρωπίνου δυναμικού που απασχολούν (όπως αριθμός, εργαζομένων, ειδικότητες στις οποίες απασχολούνται, επίπεδο εκπαίδευσης και εργασιακή εμπειρία), τις ανάγκες σε κατάρτιση των εργαζομένων τους, τις ελλείψεις σε ειδικότητες, δεξιότητες και προσόντα καθώς και τις θέσεις εργασίας που προσφέρουν.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε και στις τέσσερις (4) Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ηπείρου (Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας).

Συγκεντρωτικά, οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιήθηκαν ανά νομό και τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας, ώστε να επιλεγεί προσεκτικά το δείγμα αλλά και να αξιολογηθεί η ποιότητα αυτού, μετά την ανταπόκριση των επιχειρήσεων.

Συνολικά προσεγγίστηκαν από το Σύμβουλο, πάνω από 200 επιχειρήσεις της Περιφέρειας μετά από προτάσεις των Γραφείων Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου της Ηπείρου, των Επιμελητηρίων της Περιφέρειας καθώς και του Κέντρου Επιχείρησης & Καινοτομίας (BIC Ηπείρου). Στη φάση αυτή ανταποκρίθηκαν πενήντα τέσσερις (54) επιχειρήσεις στο σύνολο της Περιφέρειας ικανός αριθμός για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

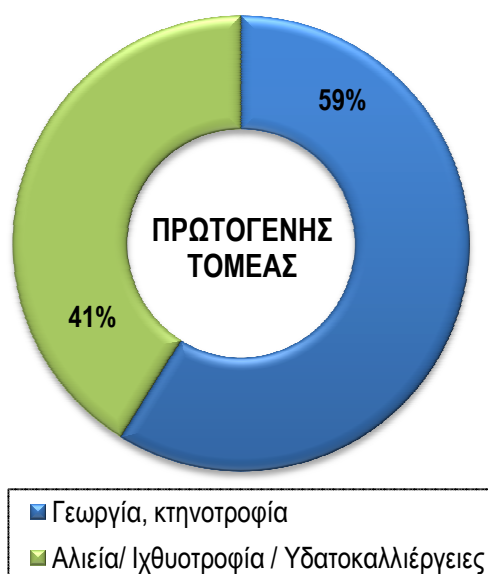
Πίνακας Επιχειρήσεων ανά νομό της Περιφέρειας

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός Επιχειρήσεων που Προσεγγίστηκαν	Αριθμός Επιχειρήσεων που Ανταποκρίθηκαν
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	140	46
ΑΡΤΑΣ	20	1
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	29	2
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	25	5
Σύνολο	214	54

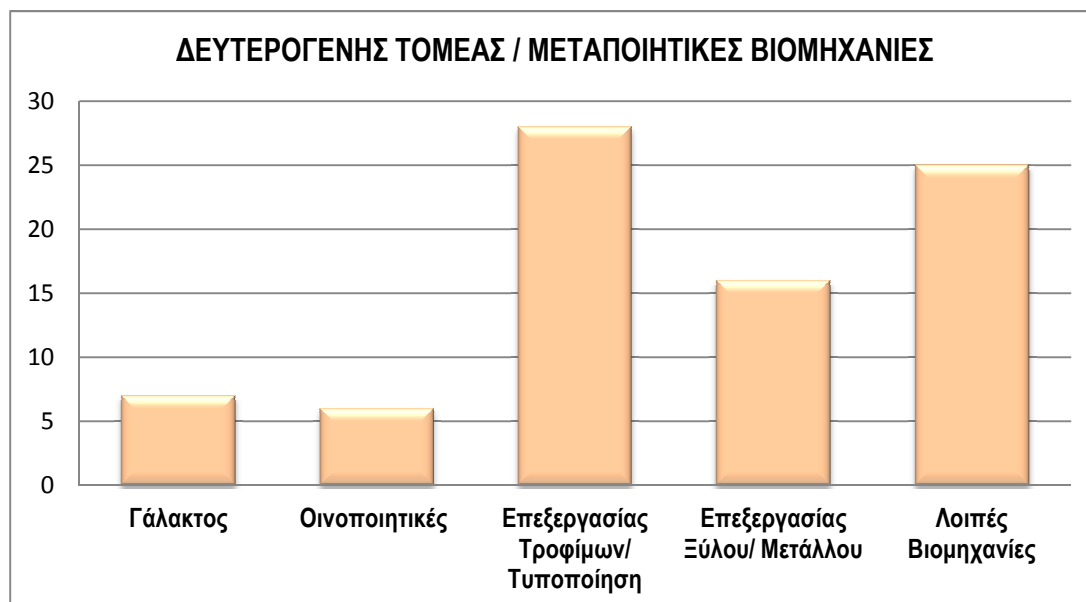
Όσον αφορά στη χωρική αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος προσεγγίστηκε ικανοποιητικός αριθμός επιχειρήσεων από κάθε νομό, όπως παρουσιάζεται και στον παραπάνω πίνακα, ο οποίος είναι ανάλογος του μεγέθους της επιχειρηματικής δραστηριότητας του κάθε νομού της Περιφέρειας (Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Άρτας και Ηγουμενίτσας).

Επιπρόσθετα, το μέγεθος του δείγματος είναι αντιπροσωπευτικό του συνόλου των μεγεθών των επιχειρήσεων (πολύ μικρές, μεσαίες, μεγάλες και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις), οι οποίες επηρεάζουν την αγορά εργασίας της Περιφέρειας με τις θέσεις εργασίας που δημιουργούν και προσφέρουν. Συμπερασματικά, από το σύνολο των επιχειρήσεων που ανταποκρίθηκαν, το 85% είναι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, η πλειοψηφία του δείγματος αποτελείται από μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, ενώ οι μεγάλες και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις που απασχολούν από 50 και περισσότερους από 250 εργαζομένους αντίστοιχα, αποτελούν μόλις το 15% του δείγματος.

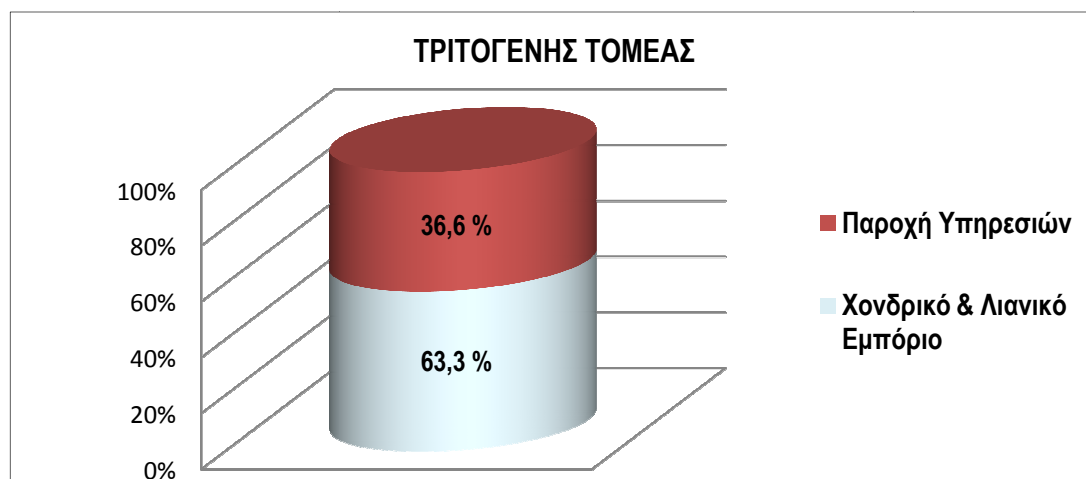
Το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής, όπως παρουσιάζεται και στα διαγράμματα του αριθμού των επιχειρήσεων ανά πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα, που ακολουθούν. Από το σύνολο των επιχειρήσεων που προσεγγίστηκαν, στα πλαίσια της διεξαγωγής της έρευνας του Συμβούλου με δομημένα ερωτηματολόγια, το 20% αφορούσε επιχειρήσεις, των οποίων οι δραστηριότητες εντάσσονται στον πρωτογενή τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας, ποσοστό που αντιπροσωπεύει το μερίδιο της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) του εν λόγω τομέα στην Περιφέρεια, οπότε και θεωρείται ικανοποιητικό. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις με αντικείμενο την κτηνοτροφία εξειδικεύονται στην πτηνοτροφία καθώς και την εκτροφή χοίρων, ενώ οι ιχθυοκαλλιέργειες αποτελούν το βασικό αντικείμενο των δραστηριοτήτων των υπόλοιπων επιχειρήσεων του πρωτογενούς τομέα.

Ο δευτερογενής τομέας, ο οποίος περιλαμβάνει τις μεταποιητικές βιομηχανίες και τις κατασκευές και καταλαμβάνει το 55% των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα, ποσοστό το οποίο θεωρείται επαρκές και αναλύεται στις εξής κατηγορίες βιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια, όπως παρουσιάζονται στο παρακάτω γράφημα.

Η επιλογή του δείγματος των επιχειρήσεων στον τριτογενή τομέα αντιπροσωπεύει τη συμβολή του στην ΑΠΑ στην Περιφέρεια, που κυμαίνεται στο 78% σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία. Συμπερασματικά, το δείγμα των 60 επιχειρήσεων με αντικείμενα το χονδρικό και λιανικό εμπόριο καθώς και την παροχή υπηρεσιών από το σύνολο των 200 επιχειρήσεων αποτελεί μία ικανοποιητική προσέγγιση και αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στον εν λόγω τομέα δραστηριότητας της Περιφέρειας Ηπείρου.

Τέλος, σημειώνεται, ότι η διαδικασία της συλλογής των ερωτηματολογίων είναι δυναμική και χρονοβόρα, αν αναλογιστούμε την ετεροχρονισμένη ανταπόκριση των επιχειρήσεων, λόγω του αυξημένου φόρτου εργασίας τους.

3.2. Συμπεράσματα Συναντήσεων με τους Φορείς της Περιφέρειας

Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις του Συμβούλου με έξι (6) αντιπροσωπευτικούς Φορείς της Περιφέρειας Ηπείρου, οι ανταποκρίθηκαν από το σύνολο των φορέων που προσέγγισε ο Σύμβουλος. Η συνεισφορά τους αποδείχθηκε ουσιαστική για την καταγραφή και αποτύπωση μιας σφαιρικής και ολοκληρωμένης εικόνας για τις ζητούμενες ειδικότητες των εργαζομένων στις επιχειρήσεις και το προφίλ των προσφερόμενων θέσεων εργασίας στην Περιφέρεια.

Ειδική αναφορά γίνεται στη Δομή Απασχόλησης & Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, καθώς μέσω της ουσιαστικής συνεργασίας με το Σύμβουλο, με συνεχή επικοινωνία και τακτικές συναντήσεις, συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες που αφορούν στην Αγορά Εργασίας της Περιφέρειας, τόσο από τη μεριά της προσφοράς, όσο και της ζήτησης των επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, η Δομή Απασχόλησης & Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) έχει αναπτύξει το **"Δίκτυο Συνεργαζόμενων Επιχειρήσεων"** οι οποίες απευθύνονται στη ΔΑΣΤΑ για τη δημοσίευση αγγελίας για θέση εργασίας. Στη συνέχεια, η ίδια η ΔΑΣΤΑ αναλαμβάνει τη συγκέντρωση των βιογραφικών σημειωμάτων των ενδιαφερομένων και την αποστολή τους στην επιχείρηση που προσφέρει τη θέση εργασίας. Ο μηχανισμός αυτός έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο, τόσο των θέσεων εργασίας που προσφέρουν οι επιχειρήσεις (όπως το αντικείμενο της θέσης, τα απαραίτητα προσόντα και την εργασιακή εμπειρία των υποψηφίων), όσο και τα αντίστοιχα γνωρίσματα των ατόμων που αναζητούν εργασία στην Περιφέρεια, δημιουργώντας μία πλατφόρμα δεδομένων που αποτυπώνει αυτούσια την υφιστάμενη κατάσταση της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου.

Στο πλαίσιο αυτό, για το διάστημα 2012-2015 έχουν καλυφθεί ογδόντα επτά (87) θέσεις μόνιμης απασχόλησης, μέσω των υπηρεσιών της ΔΑΣΤΑ.

Αναφορικά με τα ποιοτικά στοιχεία ζήτησης ειδικοτήτων από την αγορά εργασίας, όπως προκύπτει από τη βάση δεδομένων (ΟΠΣ της ΔΑΣΤΑ) οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις αναζητήσαν κυρίως υποψηφίους των εξής ειδικοτήτων:

✓ προγραμματιστές - πληροφορικούς,	✓ φαρμακοποιοί,
✓ καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων,	✓ τεχνικοί βοηθοί επιστημών υγείας,
✓ οικονομολόγοι,	✓ περιβαλλοντολόγοι,
✓ υπάλληλοι γραφείων,	✓ γεωπόνοι,
✓ λογιστές,	✓ ειδικοί πλαστικών τεχνών.
✓ ηλεκτρολόγοι μηχανικοί,	

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν τόσο από τους Φορείς (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι) όσο και τις Επιχειρήσεις (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ) αποτυπωμένα συσσωρευτικά με τη χρήση διαγραμμάτων και σχημάτων.

3.3. Καταγραφή – Έρευνα ερωτηματολογίου

3.3.1. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου

Στα πλαίσια της έρευνας που διεξήχθη ανταποκρίθηκαν οι παρακάτω φορείς και απάντησαν στο εν λόγω ερωτηματολόγιο.

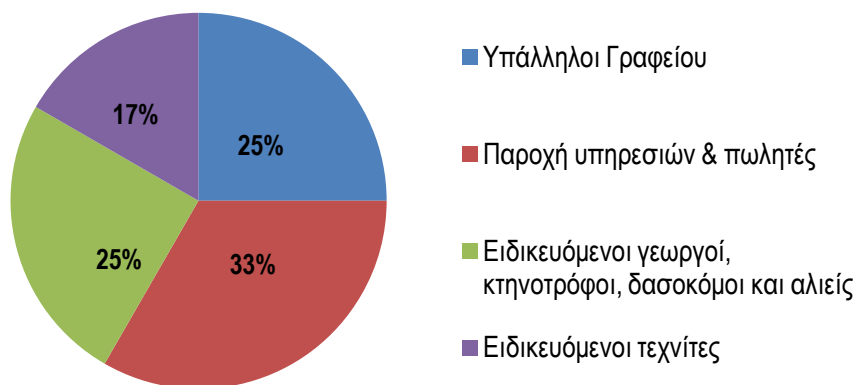
Φορείς της Περιφέρειας:

1. Κέντρο Επιχείρησης & Καινοτομίας Ηπείρου (BIC Ηπείρου)
2. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
3. Επιμελητήριο Ιωαννίνων
4. Επιμελητήριο Θεσπρωτίας
5. ΙΝΕ / ΓΕΣΕΕ Ηπείρου
6. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε. (ΕΤΕΠΗ Α.Ε.)

Τα αποτελέσματα της έρευνας, για το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα φορέων, συγκεντρώθηκαν και περιγράφονται παρακάτω αναλυτικά για την κάθε ερώτηση ξεχωριστά.

1. Σε ποια κατηγορία απασχόλησης εκτιμάται ότι απασχολούνται οι περισσότεροι από τους εργαζομένους τις Περιφέρειας Ηπείρου; (Ερώτηση 5)

Ποσοστό εργαζομένων ανά κατηγορία Απασχόλησης στους Φορείς της Περιφέρειας

Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει ότι συνολικά στους τέσσερις (4) από τους έξι (6) Φορείς της Περιφέρειας Ηπείρου που συμμετείχαν στην έρευνα, η κατηγορία “Παροχή υπηρεσιών & πωλητές” απασχολεί την πλειοψηφία των εργαζομένων. Οι ειδικευόμενοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι, αλιείς και οι υπάλληλοι γραφείου αποτελούν τις δεύτερες

σε αριθμό μεγαλύτερες κατηγορίες απασχολούμενων στους φορείς της Περιφέρειας. Τέλος, η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία απασχολούμενων μόνο για τη ΙΝΕ / ΓΕΣΕΕ Ηπείρου αποτελείται από ειδικευμένους τεχνίτες, γεγονός που οφείλεται στη φύση των δραστηριοτήτων του εν λόγω φορέα.

2. Οι θέσεις εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου στους επόμενους δώδεκα (12) μήνες εκτιμάται ότι; (Ερώτηση 6)

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ
Θα μειωθούν	3
Θα παραμείνουν ίδιες	3
Θα αυξηθούν	-

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι η πλειοψηφία των φορέων δήλωσε ότι οι θέσεις θα παραμείνουν σταθερές και ως έχουν στον επόμενο χρόνο. Τρεις (3) φορείς (Επιμελητήριο Ιωαννίνων, ΒΙΟ Ηπείρου και ΕΤΕΠΗ Α.Ε.) προβλέπουν ότι οι θέσεις θα μειωθούν, ενώ κανένας φορέας δεν ανταποκρίνεται θετικά στο αισιόδοξο σενάριο της αύξησης των θέσεων εργασίας.

3. Θεωρείτε ότι τα προσόντα και δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων της περιοχής; (Ερώτηση 7)

Οι δύο (2) από τους Φορείς απαντούν θετικά και θεωρούν ότι τα προσόντα και οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων της περιοχής, ενώ οι υπόλοιποι Φορείς θεωρούν ότι είναι μερικώς επαρκή τα προσόντα και οι δεξιότητες του δυναμικού της Περιφέρειας για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων. Κανένας από τους Φορείς δεν έδωσε αρνητική απάντηση στην παραπάνω ερώτηση.

4. Ποιες ελλείψεις εντοπίζετε στα προσόντα και τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου; (Ερώτηση 8)

Οι ελλείψεις που σημειώθηκαν από το σύνολο των Φορέων είναι οι εξής:

1. Έλλειψη επιχειρηματικής κουλτούρας / χαρακτήρας επαγγελματισμού
2. Έλλειψη σε συνεργατικούς σχηματισμούς
3. Επικοινωνιακές Ικανότητες
4. Οργανωτικές Ικανότητες
5. Χρήση Η/Υ
6. Σε γνώσεις σχετικά με την εξωστρέφεια και τις εξαγωγές προϊόντων
7. Σε γνώσεις σχετικά με την προώθηση και τοποθέτηση προϊόντος / γνώση για την αγορά
8. Ελλείψεις σε εξειδίκευση
9. Ελλείψεις σε κατάρτιση στον τομέα του Τουρισμού

5. Αναφέρατε έως και 3 ειδικότητες που πιστεύετε ότι υπάρχει ή θα υπάρξει έλλειψη εργαζομένων στην Περιφέρεια: (Ερώτηση 9)

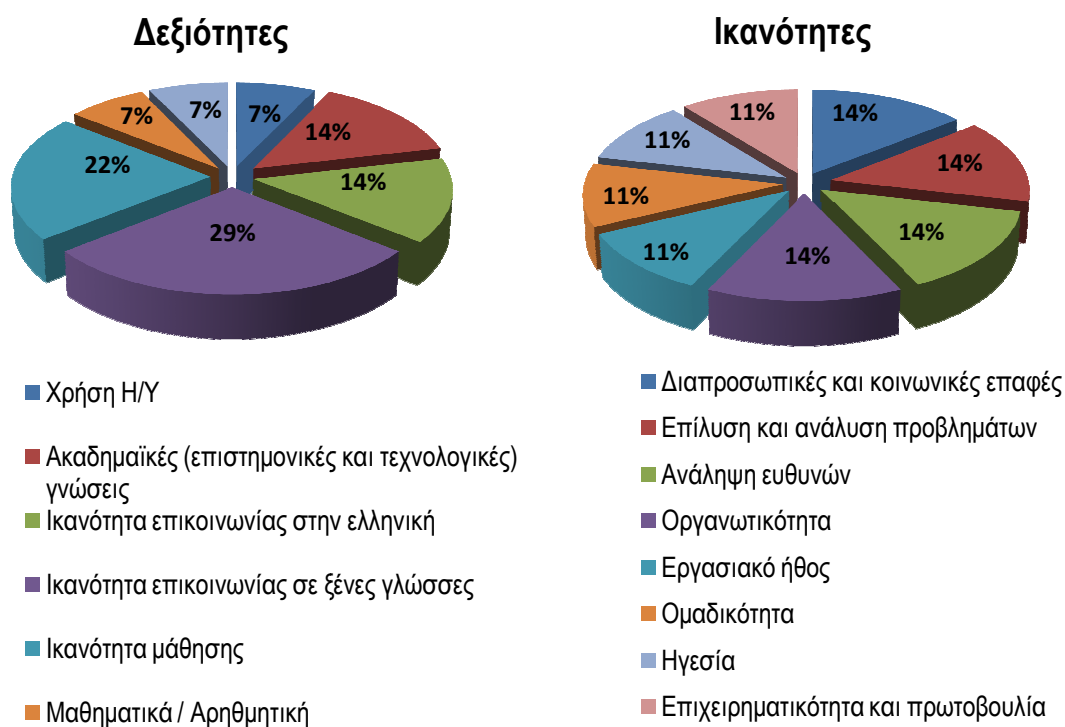
Δύο (2) Φορείς θεωρούν ότι δεν υπάρχει ούτε θα υπάρξει έλλειψη σε ειδικότητες εργαζομένων στην Περιφέρεια, ενώ οι υπόλοιποι φορείς ανέφεραν τις παρακάτω ειδικότητες:

1	• Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη
2	• Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (τεχνίτες κατασκευών)
3	• Παροχή υπηρεσιών και πωλητές (πωλητές εμπορικών καταστημάτων)
4	• Ειδικευόμενοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς
5	• Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού

6. Ποια προσόντα θεωρείτε πως οφείλει να έχει ένας υποψήφιος υπάλληλος, στις ειδικότητες που βρίσκονται σε έλλειψη στην Περιφέρεια Ηπείρου; (Ερώτηση 10)

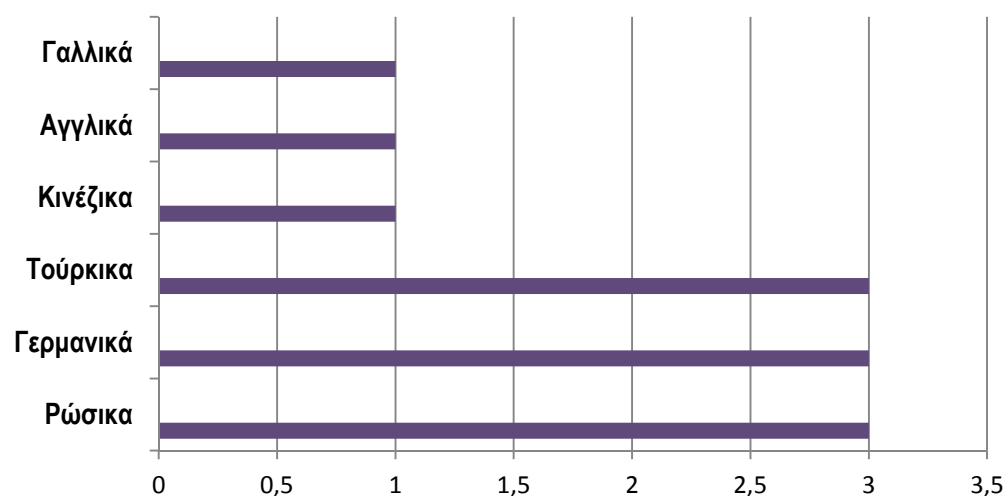

7. Ποιες επαγγελματικές δεξιότητες θεωρείτε πως οφείλει να έχει ένας υποψήφιος υπάλληλός, στις ειδικότητες που βρίσκονται σε έλλειψη στην Περιφέρεια; (Ερώτηση 11)

8. Αν επιλέξατε ως δεξιότητα σε έλλειψη την ικανότητα επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες παρακαλώ επιλέξτε σημειώνοντας με Χ έως 3 γλώσσες: (Ερώτηση 12)

Οι γλώσσες τις οποίες επέλεξαν οι Φορείς ότι βρίσκονται σε έλλειψη στην ικανότητα επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες είναι οι εξής:

9. Σε ποιο βαθμό θεωρείται ότι η διοίκηση των επιχειρήσεων της Περιφέρειας έχει ανάγκη πληροφόρησης για τα παρακάτω θέματα; (Ερώτηση 13)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των Φορέων, η διοίκηση των επιχειρήσεων της Περιφέρειας έχει ανάγκη πληροφόρησης για τα παρακάτω θέματα, σε κατηγορίες αναφορικά με το βαθμό σημαντικότητάς τους ως εξής:

Σε μεγάλο βαθμό σημαντικότητας (ΝΑΙ 1):

- Εξέλιξη κλάδων στην διεθνή και εγχώρια αγορά
- Αξιοποίηση επιδοτήσεων για επενδύσεις
- Αξιοποίηση επιδοτήσεων για απασχόληση
- Επιχειρηματικό σχεδιασμό
- Συλλογική συμμετοχή σε εκθέσεις

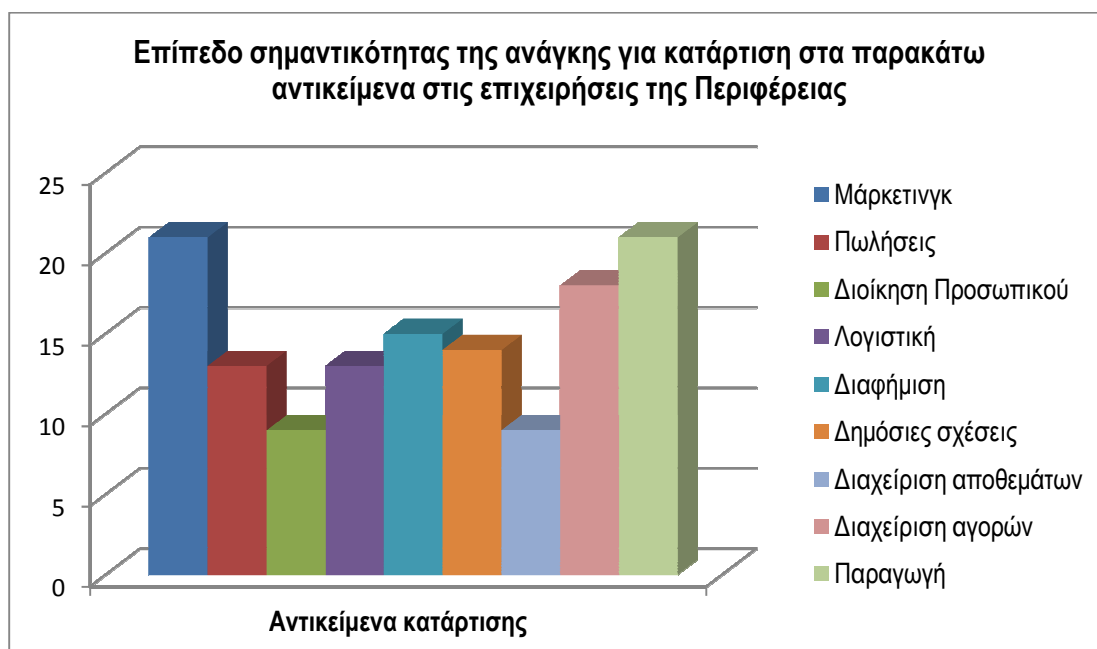
Σε μέτριο βαθμό σημαντικότητας (ΝΑΙ 2):

- Νέοι μέθοδοι οργάνωσης
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
- Αξιοποίηση νέων σχημάτων συνεργασιών
- Αξιοποίηση κοινών δικτύων διανομής
- Αξιοποίηση κοινών δικτύων αγοράς πρώτων υλών

Σχεδόν καθόλου σημαντικό (ΟΧΙ 3):

- Αγορά προϊόντων / υπηρεσιών της επιχείρησης

10. Σε ποια από τα παρακάτω αντικείμενα θεωρείτε ότι υπάρχει ανάγκη κατάρτισης (δεξιότητες / ικανότητες) στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας; (Ερώτηση 14)

Παρατηρούμε με βάση το παραπάνω γράφημα, στο μάρκετινγκ και στην παραγωγή εμφανίζονται οι περισσότερες ελλείψεις και οι ανάγκες σε κατάρτιση (δεξιότητες / ικανότητες) στους εργαζομένους των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ηπείρου. Επίσης, υψηλή ανάγκη για κατάρτιση εμφανίζουν και άλλες ειδικότητες όπως αυτές της διαφήμισης και των δημοσίων σχέσεων, που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο του μάρκετινγκ, ενώ επαρκώς καταρτισμένοι στο αντικείμενό τους βρίσκονται να είναι οι εργαζόμενοι των επιχειρήσεων στα αντικείμενα της διαχείρισης αποθεμάτων και της λογιστικής.

11. Σε ποιες δεξιότητες πρέπει να λάβει περαιτέρω κατάρτιση το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας ανά αντικείμενο; (Ερώτηση 15)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	
Δεξιότητες	
Μαθηματικά/Αριθμητική	
Χρήση Η/Υ	
Γνώση εξειδικευμένων λογισμικών Η/Υ	
Ακαδημαϊκές (επιστημονικές και τεχνολογικές) γνώσεις	
Ικανότητα επικοινωνίας στην Ελληνική γλώσσα	
Ικανότητα επικοινωνίας σε Ξένες γλώσσες	B2-C1-C2
Ικανότητα μάθησης	
Άλλη (προσδιορίστε):	

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	
Ικανότητες	
Ηγεσία	
Επιχειρηματικότητα και πρωτοβουλία	
Εργασιακό ήθος	
Διαπροσωπικές και κοινωνικές επαφές	
Επίλυση και ανάλυση προβλημάτων	
Ανάληψη ευθυνών	
Οργανωτικότητα	
Ομαδικότητας	
Άλλη (προσδιορίστε):	

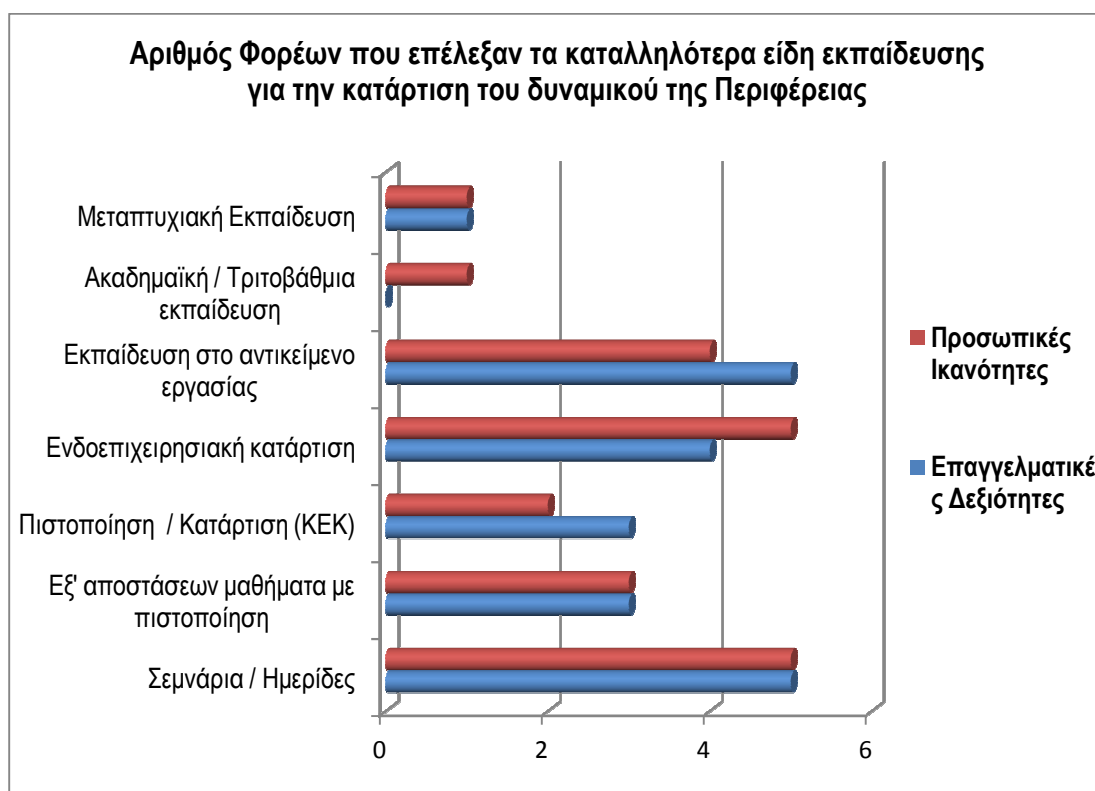
ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ	
	Επιλέχθηκε από 1 Φορέα
	Επιλέχθηκε από 2 Φορείς
	Επιλέχθηκε από 3 Φορείς
	Επιλέχθηκε από 4-5 Φορείς

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τις απαντήσεις των φορέων, περαιτέρω κατάρτιση στο εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας απαιτείται στην ικανότητα επικοινωνίας στην Ελληνική Γλώσσα, όσον αφορά τις δεξιότητες. Επιπλέον, η πλειοψηφία των φορέων αναγνώρισε ως αναγκαίες για περαιτέρω κατάρτιση τις ικανότητες στην επίλυση και ανάλυση προβλημάτων των εργαζομένων, στην ανάληψη ευθυνών και στην οργανωτικότητα.

12. Πιστεύετε πως με την κατάλληλη εκπαίδευση και κατάρτιση των υφιστάμενων εργαζομένων μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς το έλλειμμα στις ειδικότητες που επιλέξατε παραπάνω; (Ερώτηση 16)

Απόλυτα πεπεισμένος σχετικά με το γεγονός ότι η κατάρτιση των υφιστάμενων εργαζομένων των επιχειρήσεων της Περιφέρειας μπορεί να αντιμετωπίσει επιτυχώς το έλλειμμα σε δεξιότητες, εμφανίστηκε μόνο ένας (1) Φορέας, ενώ οι υπόλοιποι θεωρούν ότι εν μέρει θα αντιμετωπιστεί το έλλειμμα των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των εργαζομένων.

13. Τι είδους εκπαίδευση πιστεύετε πως θα ήταν επαρκής για την κατάρτιση του δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου; (Ερώτηση 17)

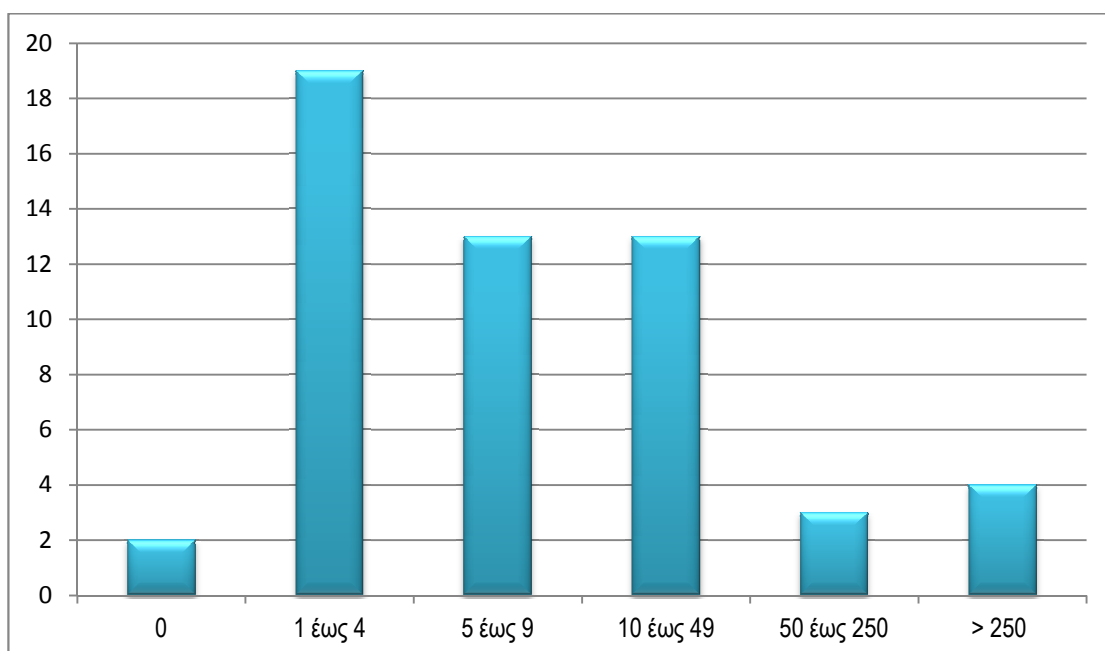
Σημαντικό αποτελεί το γεγονός ότι και για την ανάπτυξη των προσωπικών ικανοτήτων αλλά και των επαγγελματικών δεξιοτήτων όλοι οι Φορείς επέλεξαν τα διάφορα Σεμινάρια / Ημερίδες ως τα πιο αποτελεσματικά. Ειδικότερα, για την ανάπτυξη των Επαγγελματικών Δεξιοτήτων σημαντικότερη εμφανίζεται η εκπαίδευση στο αντικείμενο εργασίας, ενώ για βελτίωση των Προσωπικών Ικανοτήτων, η ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση. Τέλος, ως το λιγότερο σημαντικό είδος εκπαίδευση σχετικά με τις Επαγγελματικές Δεξιότητες θεωρείται από τους Φορείς η Ακαδημαϊκή / Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

3.3.2. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου Επιχειρήσεων

Στα πλαίσια της έρευνας που διεξήχθη ανταποκρίθηκαν πενήντα τέσσερις (54) επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Περιφέρεια και απάντησαν στο εν λόγω ερωτηματολόγιο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, για το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα επιχειρήσεων, συγκεντρώθηκαν και περιγράφονται παρακάτω αναλυτικά για την κάθε ερώτηση ξεχωριστά.

1. Πόσοι εργαζόμενοι απασχολούνται στην επιχείρησή σας; (Ερώτηση 7)

Σχεδόν το 35% των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν πολύ μικρές ή ατομικές επιχειρήσεις με 1 έως 4 εργαζόμενους, ενώ μικρομεσαίες επιχειρήσεις με 5 έως 49 εργαζόμενους αποτελούσαν συνολικά το 48% του συνολικού δείγματος των επιχειρήσεων. Επίσης, ανταποκρίθηκαν τρεις (3) μεγάλες επιχειρήσεις με περισσότερους από 50 εργαζόμενους καθώς και τέσσερις (4) πολύ μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον πτηνοτροφικό τομέα με περισσότερα από 250 άτομα απασχολούμενο προσωπικό. Σύμφωνα με τα παραπάνω το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Ηπείρου.

2. Αριθμός θέσεων εργασίας και ειδικότητες που δημιουργήθηκαν την τελευταία 2ετία: (Ερώτηση 8)

Κατά την τελευταία 2ετία οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα προσέφεραν 258 θέσεις εργασίας στην περιφέρεια Ηπείρου, με τις περισσότερες εξ' αυτών να αφορούν ανειδίκευτους εργάτες, πωλητές και σε ορισμένες περιπτώσεις ειδικευμένους τεχνίτες. Δεν δημιουργήθηκε ωστόσο καμία θέση για ειδικευμένο προσωπικό του πρωτογενούς τομέα

(ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι κτλ), διότι οι ειδικότητες αυτές στην αγορά εργασίας καλύπτονται από ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους, όπως φαίνεται στο γράφημα που ακολουθεί.

Αριθμός θέσεων εργασίας ανά ειδικότητα

3. Οι θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας τους επόμενους δώδεκα (12) μήνες: (Ερώτηση 9)

Θα μειωθούν	2
Θα παραμείνουν οι ίδιες	39
Θα αυξηθούν	13

Το 72% των εταιριών πιστεύει ότι δεν θα υπάρξει κάποια μεταβολή στην απασχόληση της εταιρίας βραχυχρόνια, ενώ το 24% απαντά ότι σκοπεύει να αυξήσει τις θέσεις εργασίας στην επιχείρηση. Μόνο δύο (2) εταιρίες, εκτιμούν ότι θα μειώσουν τις θέσεις απασχόλησης στους επόμενους 12 μήνες, γεγονός που συνδέεται με την κακή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται, λόγω χρεών και δανείων, όπως μας ανέφεραν οι ίδιοι οι ερωτώμενοι..

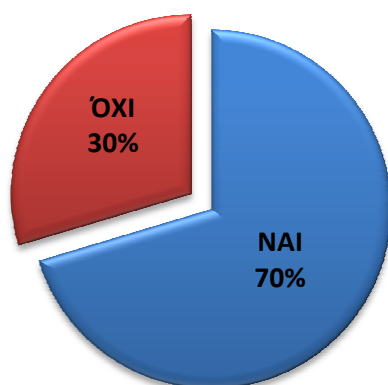
4. Σε ποια ειδικότητα απασχολούνται οι περισσότεροι από τους εργαζομένους σας; (Ερώτηση 10)

Στις περισσότερες εταιρίες, ο κύριος όγκος του εργατικού τους δυναμικού απασχολείται σε θέσεις παροχής υπηρεσιών, κυρίως ως πωλητές. Στην συνέχεια, τις περισσότερες θέσεις καταλαμβάνουν οι υπάλληλοι γραφείου, ενώ υπάρχει και σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων που απασχολεί κυρίως χειρωνακτές, ανειδίκευτους εργάτες (στον πρωτογενή τομέα και την μεταποίηση).

Αριθμός εργαζομένων ανά ειδικότητα

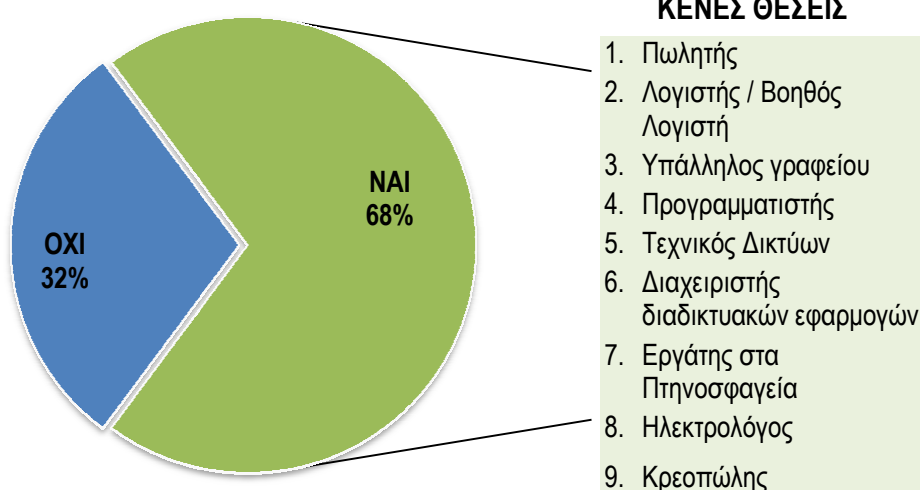
5. Με γνώμονα και τις μελλοντικές σας ανάγκες, πιστεύετε ότι διαθέτετε επαρκές προσωπικό για όλες τις ειδικότητες που χρειάζεστε ή θα χρειαστείτε; (Ερώτηση 11)

Περίπου 3 στους 10 επιχειρηματίες θεωρούν ότι δεν διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό για τις ειδικότητες που απαιτεί η επιχείρησή τους σήμερα ή για το μέλλον. Στον αντίποδα, το 70% πιστεύει πως το προσωπικό του είναι απόλυτα επαρκές για τη διεκπεραίωση των παρόντων και μελλοντικών δραστηριοτήτων της επιχείρησής τους.

6. Υπάρχουν σήμερα στην επιχείρησή σας κενές θέσεις εργασίας οι οποίες δε μπορούν να καλυφθούν λόγω της έλλειψης προσόντων και δεξιοτήτων των υποψηφίων; Αν ναι τι θέσεις; (Ερώτηση 12)

Περίπου το 70% των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Ηπείρου θεωρούν ότι τα προσόντα και οι δεξιότητες των υποψηφίων και υπαρχόντων εργαζομένων καλύπτουν όλες τις θέσεις εργασίας, σύμφωνα με την προηγούμενη ερώτηση ενώ σημαντικά μικρότερο είναι το ποσοστό των επιχειρηματιών που δηλώνει ότι υπάρχουν προσφερόμενες θέσεις εργασίας, οι οποίες δεν έχουν καλυφθεί μέχρι στιγμής λόγω των ελλείψεων που παρουσιάζονται στα προσόντα και στις δεξιότητες των υποψηφίων. Οι κενές θέσεις παρουσιάζονται στο παραπάνω σχήμα σε σειρά από τη θέση όπου ζητούνται τα περισσότερα άτομα έως τη θέση όπου ζητείται ένα (1) άτομο για την κάλυψή της, η οποία αφορά συνήθως και εξειδικευμένη ειδικότητα.

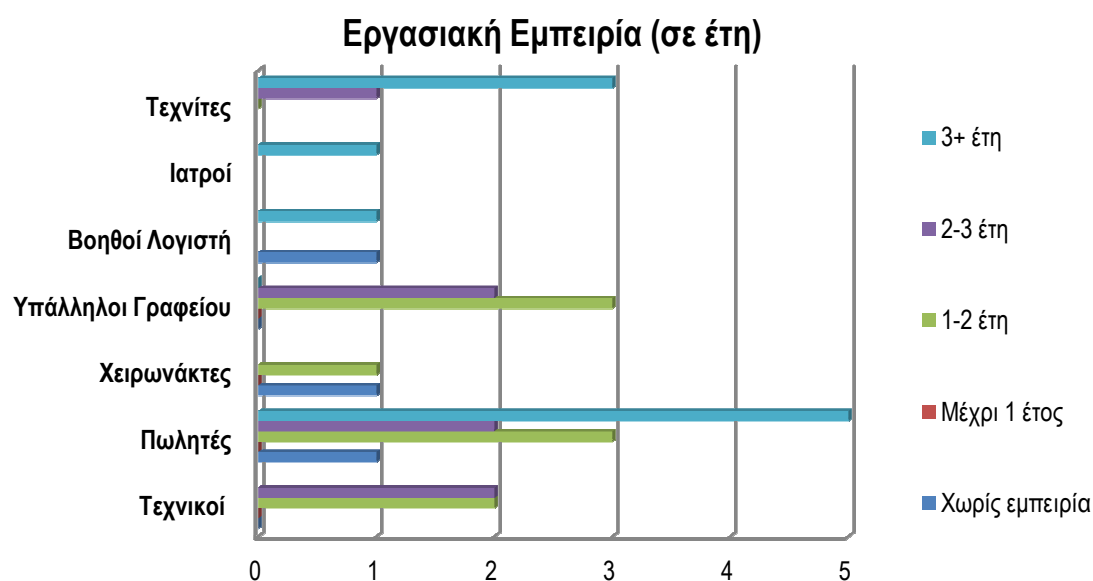
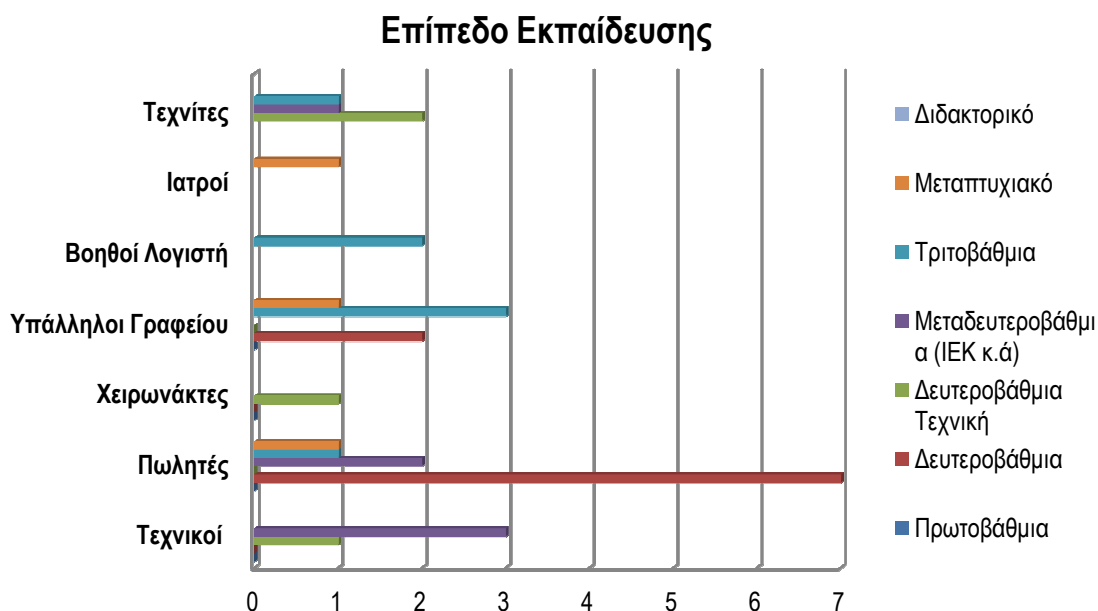

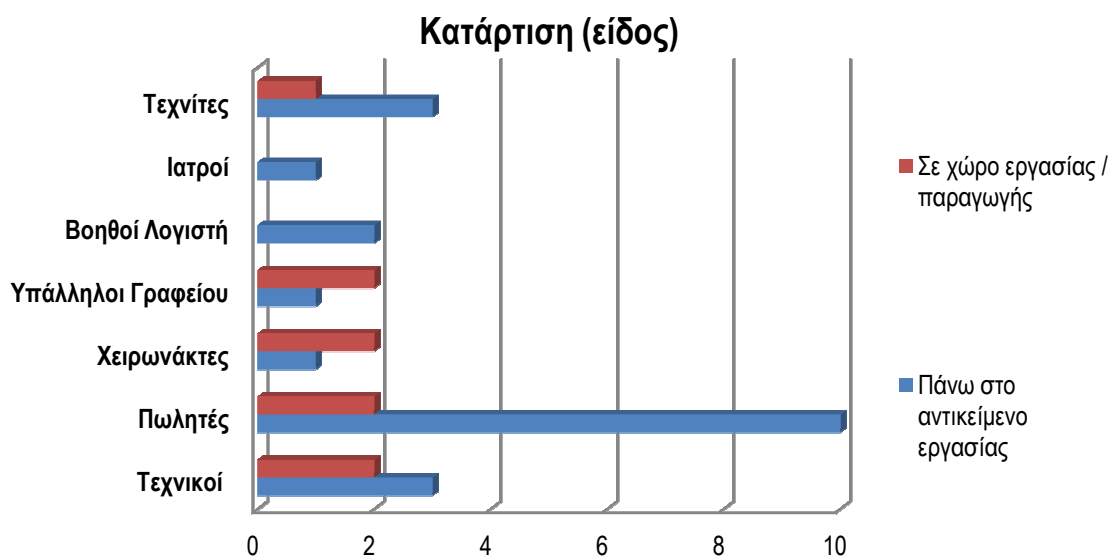
7. Αναφέρετε έως και 3 ειδικότητες που πιστεύετε ότι υπάρχει ή θα υπάρξει στο μέλλον έλλειψη εργαζομένων στην επιχείρηση: (Ερώτηση 13)

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων εκτιμά ότι δεν υπάρχει αλλά ούτε θα υπάρξει στο μέλλον έλλειψη εργαζομένων σε καμία από τις ειδικότητες που απασχολούνται σε αυτές. Από την άλλη μεριά, οι ελλείψεις που έχουν ή εκτιμούν ότι θα έχουν επιχειρήσεις της Περιφέρειας Ηπείρου επικεντρώνονται στις ειδικότητες της παροχής υπηρεσιών και πωλητών, των υπαλλήλων γραφείου καθώς και των τεχνικών και συναφών επαγγελματιών, ενώ λιγότερες επιχειρήσεις αναζητούν ή θα αναζητήσουν εργαζομένους για τις θέσεις ανώτερων διευθυντικών και διοικητικών στελεχών, ειδικευόμενων τεχνιτών και ανειδίκευτων εργατών, όπως φαίνεται και στο παρακάτω ραβδόγραμμα.

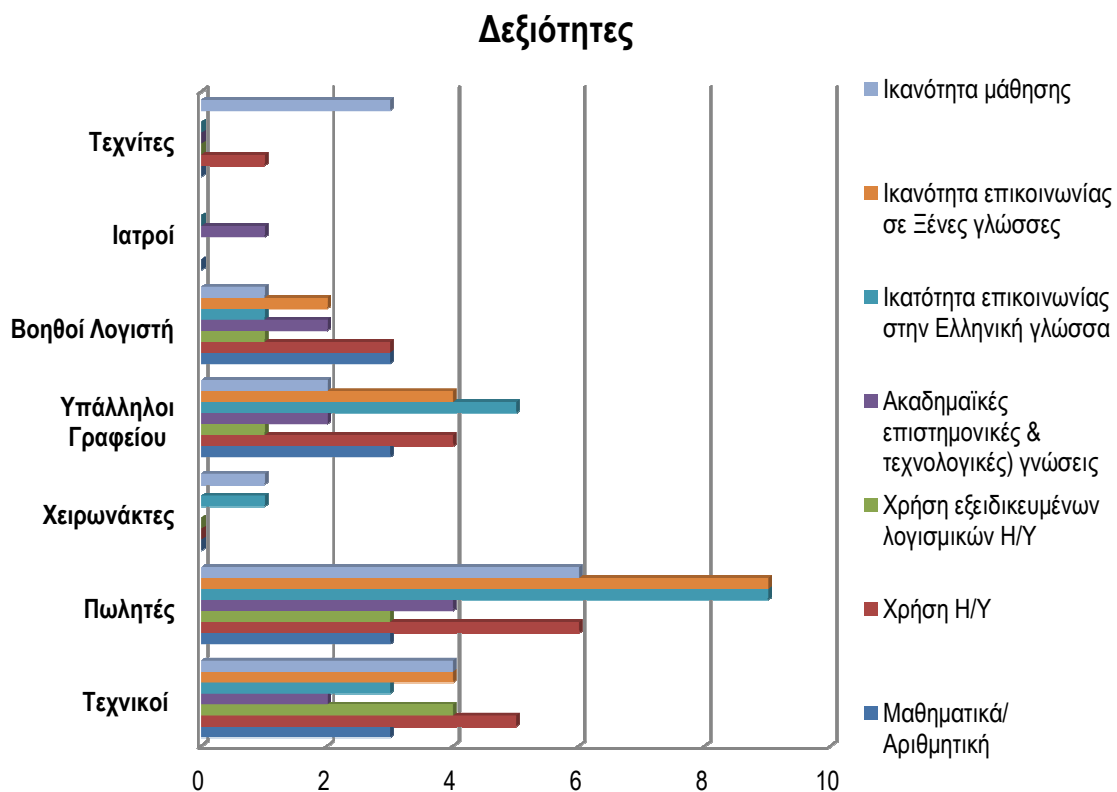
8. Ποια προσόντα θεωρείτε πως οφείλει να έχει ένας υποψήφιος υπάλληλος, στις ειδικότητες που βρίσκονται σε έλλειψη στην επιχείρησή σας; (Ερώτηση 14)

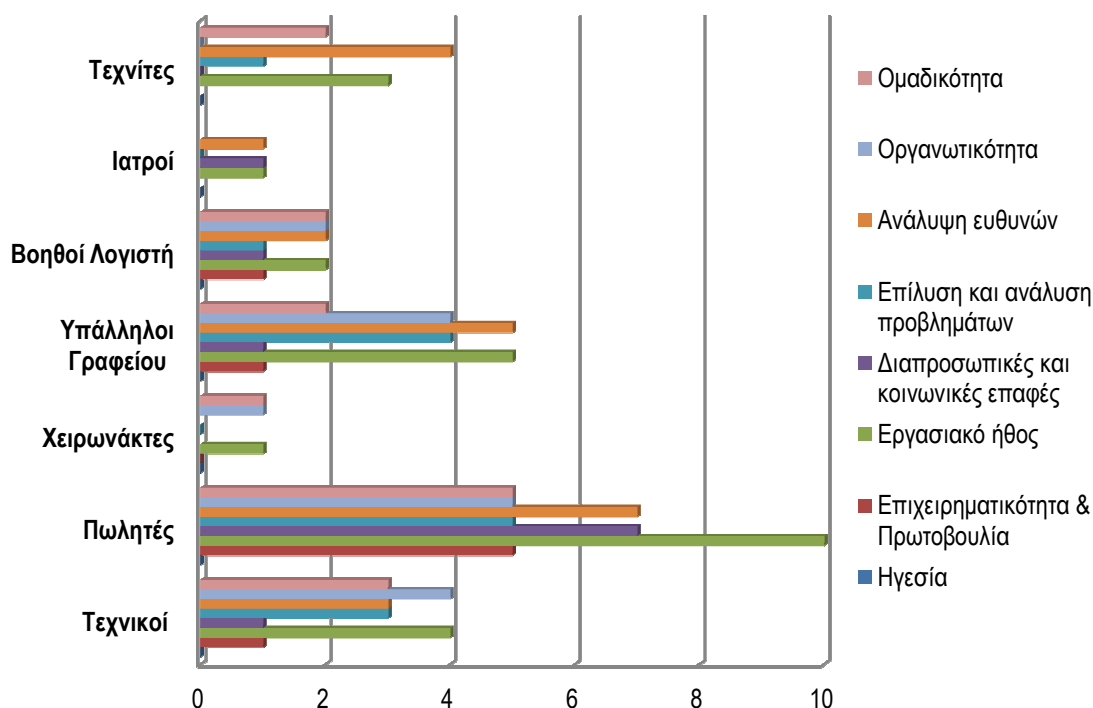

9. Ποιες δεξιότητες θεωρείτε πως οφείλει να έχει ένας υποψήφιος υπάλληλος, στις ειδικότητες που βρίσκονται σε έλλειψη στην επιχείρησή σας; (Ερώτηση 15)

Οι δεξιότητες και οι ικανότητες κατ' επέκταση ενός υποψηφίου, για την κάλυψη μίας από τις θέσεις εργασίας που ζητούνται κατά περίπτωση από το δείγμα των επιχειρήσεων, συγκεντρώθηκαν ανά ειδικότητα που βρίσκεται σε έλλειψη σύμφωνα με τις απαντήσεις των επιχειρηματιών και παρουσιάζονται αναλυτικά στα διαγράμματα που ακολουθούν.

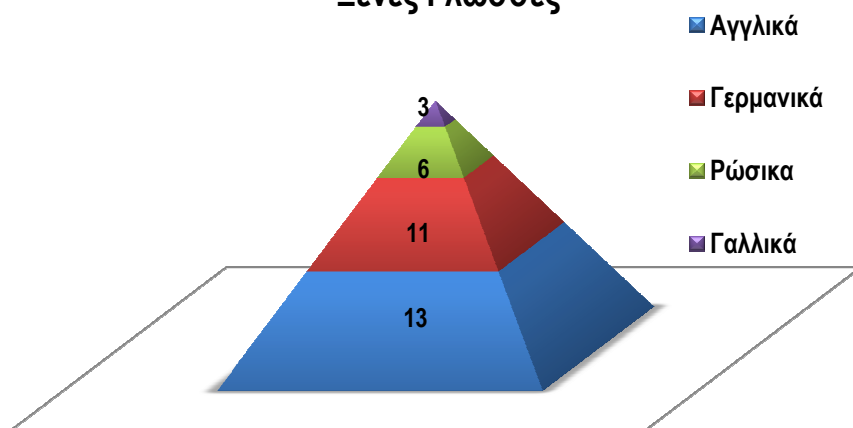

Ικανότητες

10. Αν επιλέξατε ως δεξιότητα σε έλλειψη την ικανότητα επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες: (Ερώτηση 16)

Ξένες Γλώσσες

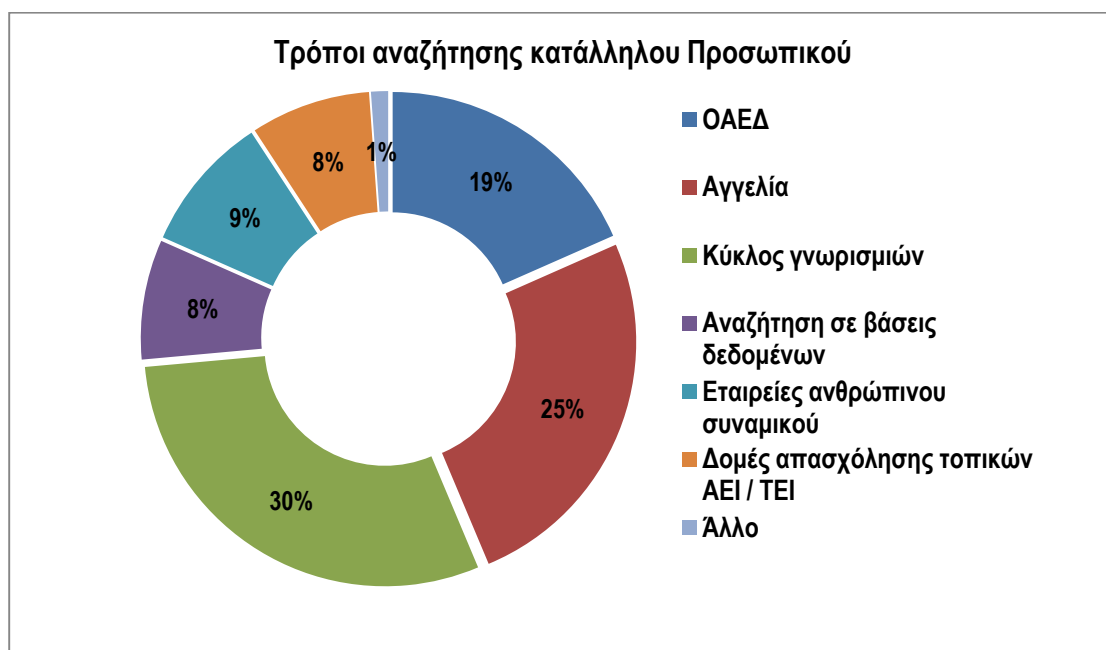

Τα αγγλικά εμφανίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις, ως η ξένη γλώσσα η οποία βρίσκεται σε έλλειψη στις δεξιότητες των εργαζομένων που ζητούν οι επιχειρήσεις. Η απάντηση κατά πλειοψηφία συνοδεύτηκε από το σχόλιο ότι οι εργαζόμενοι για τις ειδικότητες που ζητούνται γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα αλλά όχι στο επίπεδο που απαιτεί η θέση. Επιπλέον, δεν υπάρχουν εργαζόμενοι που να κατέχουν την ικανότητα επικοινωνίας σε Γερμανικά και Ρώσικα, δεξιότητα που απαιτείται για την κάλυψη ορισμένων εκ των προσφερόμενων θέσεων.

11. Πιστεύετε πως με την κατάλληλη εκπαίδευση και κατάρτιση των υφιστάμενων εργαζομένων μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς το έλλειμμα σε ειδικότητες όπως τις επισημάνατε παραπάνω; (Ερώτηση 17)

Η κατάλληλη εκπαίδευση και κατάρτιση των υφιστάμενων εργαζομένων θα αντιμετωπίσει επιτυχώς το έλλειμμα σε δεξιότητες, απάντησε η πλειοψηφία των επιχειρηματιών, οι οποίοι έχουν αναγνωρίσει την ύπαρξη ελλείμματος δεξιοτήτων στις επιχειρήσεις τους, αποφεύγοντας το επιπλέον κόστος της πρόληψης και εκπαίδευσης νέων εργαζομένων. Οι υπόλοιποι θεωρούν ότι η κατάρτιση αντιμετωπίζει μερικώς τις ελλείψεις, ενώ την πρόσληψη εργαζομένων οι οποίοι κατέχουν τις δεξιότητες που λείπουν από την επιχείρηση, επιλέγει περίπου το 10% των εργοδοτών.

12. Με ποιον τρόπο θα αναζητούσατε το κατάλληλο προσωπικό; (Ερώτηση 18)

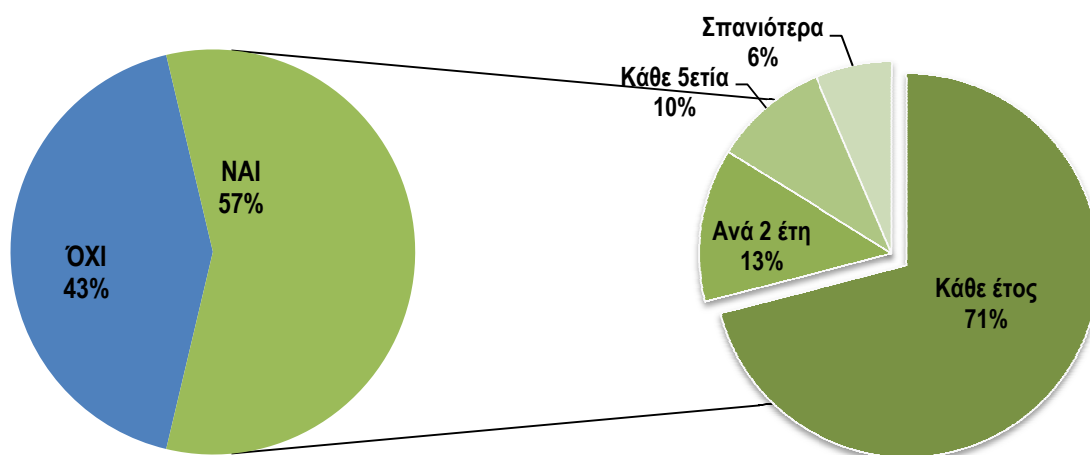
Η αναζήτηση εργαζομένων για τις επιχειρήσεις μέσω του κύκλου γνωριμιών τους αποτελεί την πιο διαδεδομένη απάντηση μεταξύ των ερωτηθέντων, για το λόγο ότι θεωρούν ότι τα άτομα τα οποία τους προτείνουν το προσωπικό παρέχουν κάποιο είδος εγγύησης για την αποτελεσματικότητα, τις δεξιότητες και ικανότητες τους. Αμέσως επόμενη επιλογή για τις επιχειρήσεις αποτελεί η επιλογή προσωπικού μέσω του ΟΑΕΔ, όπου θεωρούν ότι υπάρχει πληθώρα επιλογών, ενώ σπανιότερα, οι εργοδότες συμβουλευονται τις βάσεις δεδομένων (π.χ. LinkedIn) για την αναζήτηση εργαζομένων.

13. Ποιες ελλείψεις εντοπίζετε στα προσόντα και τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου; (Ερώτηση 19-20)

Το κύριο μειονέκτημα που χαρακτηρίζει το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας Ηπείρου θεωρείται ότι είναι η έλλειψη εμπειρίας στο αντικείμενο της ειδικότητας που προσφέρουν οι επιχειρήσεις για την κάλυψη θέσεων εργασίας. Άλλες ελλείψεις σημείωσαν επιχειρήσεις σε ποιο εξειδικευμένα προσόντα και δεξιότητες όπως οι γνώσεις χρηματοοικονομικών και η γνώση ειδικών γλωσσών προγραμματισμού (π.χ. γλώσσα αντικειμενοστραφούς προγραμματισμού C#). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί και η απάντηση μίας (1) από τις επιχειρήσεις, ότι το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας παρουσιάζει μία τάση απροθυμίας για την απασχόλησή του στον ιδιωτικό τομέα, προτιμώντας την αναμονή για την προκήρυξη ζήτησης θέσεων από το δημόσιο τομέα.

14. Επανεξετάζει η επιχείρησή σας σε τακτική βάση τις δεξιότητες και τις ανάγκες σε κατάρτιση των υπαλλήλων της; Αν ναι, πόσο τακτικά; (Ερώτηση 21)

Ποσοστό συχνότητας της επανεξέτασης των αναγκών κατάρτισης των υπαλλήλων των επιχειρήσεων

15. Συμμετείχαν οι υπάλληλοί σας, το 2014, σε ενδοεπιχειρησιακά ή εξωτερικά προγράμματα εκπαίδευσης / κατάρτισης, τα οποία ήταν ολικώς ή μερικώς χρηματοδοτούμενα από την επιχείρησή σας, εκτός της όποιας εκπαίδευσης που απαιτείται από το νόμο να παρέχετε; (Ερώτηση 22)

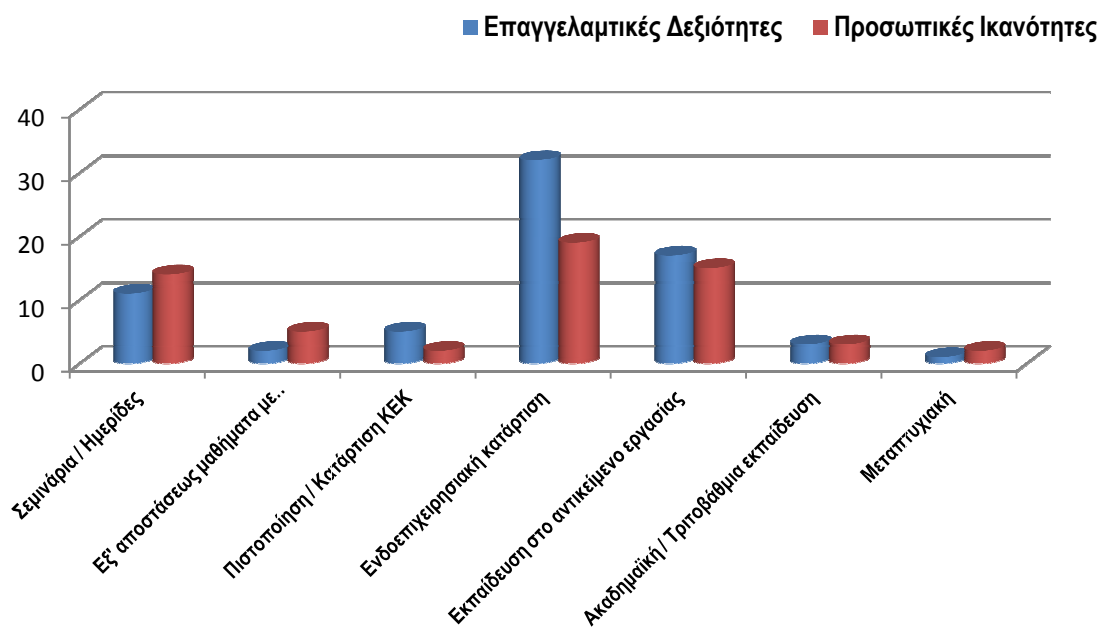
Οι υπάλληλοι επιχειρήσεων συμμετείχαν στα εξής ενδοεπιχειρησιακά ή εξωτερικά προγράμματα εκπαίδευσης / κατάρτισης, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν ολικώς ή μερικώς από τις επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονται:

1. Πρόγραμμα με τίτλο "Team Building"

2. Πρόγραμμα με τίτλο “Time Management”
3. Πρόγραμμα με τίτλο “Six Sigma – Yellow Belt”
4. Πρόγραμμα με τίτλο “Webseminars TaxHeaven”
5. Προγράμματα ALTEC
6. Διάφορα Προγράμματα κατάρτισης μέσω ΟΕΕ & Επιμελητηρίων
7. Διάφορα Προγράμματα κατάρτισης μέσω ΚΕΚ
8. Ειδικά Προγράμματα κατάρτισης για Οινολόγους και Μηχανολόγους
9. Πρόγραμμα “Εκπαίδευση ανέργων με πρακτική σε επιχείρηση”
10. Πρόγραμμα μέσω ΚΕΚ κατάρτισης εργαζομένων μικρών και πολύ μικτών επιχειρήσεων (1-49 άτομα προσωπικό)
11. Πρόγραμμα κοστολόγησης ίδρυσης και λειτουργίας επιχείρησης
12. Εκπαίδευση ποιότητας ISO

Οι δυσμενείς, όμως, οικονομικές συνθήκες και τα περιορισμένα κέρδη των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ηπείρου, απέτρεψαν την πλειοψηφία των επιχειρήσεων να πραγματοποιήσει ενέργειες για την περαιτέρω κατάρτιση των εργαζομένων τους.

16. Τι είδους εκπαίδευση πιστεύετε θα ήταν επαρκής για την κατάρτιση του προσωπικού σας; (Ερώτηση 23)

Όπως φαίνεται και από το παραπάνω σχήμα, οι περισσότερες επιχειρήσεις θα επέλεγαν την ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση καθώς και την εκπαίδευση στο αντικείμενο εργασίας ως καταλληλότερες για την ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων των προσωπικού τους αλλά και των προσωπικών τους ικανοτήτων. Επιπλέον, για την ανάπτυξη των προσωπικών ικανοτήτων των εργαζομένων πολλοί εργοδότες επιλέγουν αποκλειστικά τη συμμετοχή σε σεμινάρια / ημερίδες.

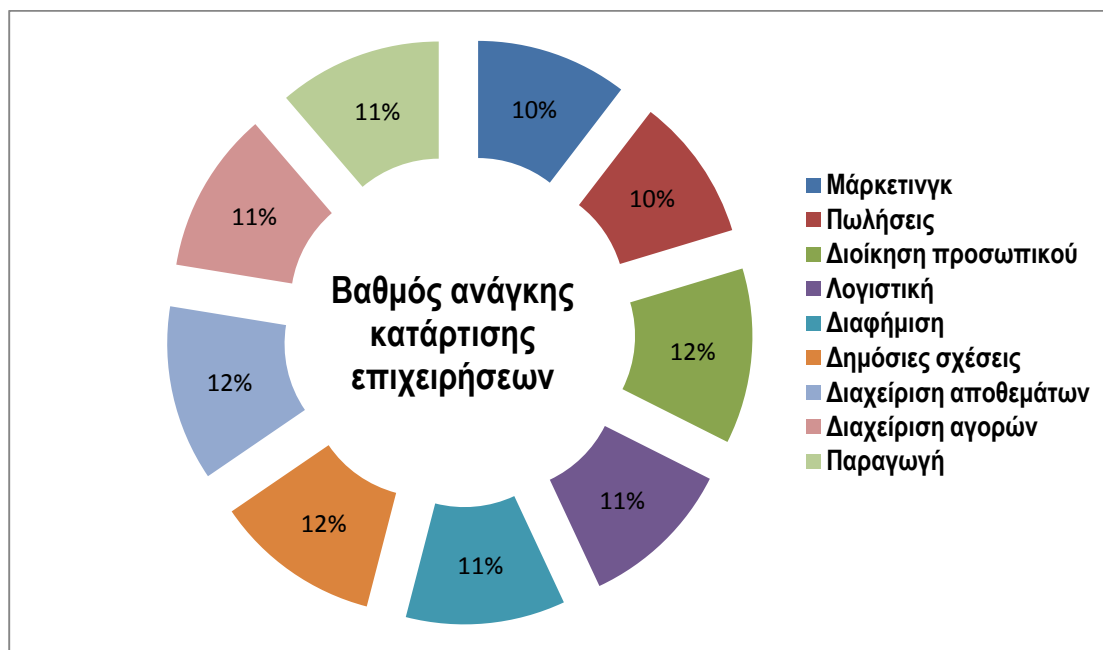
17. Σε ποιο βαθμό θεωρείται ότι η διοίκηση της επιχείρησης (εργοδότης) έχει ανάγκη πληροφόρησης για τα παρακάτω θέματα; (Ερώτηση 24)

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ανέδειξε την έλλειψη πληροφόρησης από τους αρμόδιους φορείς προς τις επιχειρήσεις όσον αφορά την αξιοποίηση επιδοτήσεων για την απασχόληση. Η αξιοποίηση των νέων μεθόδων οργάνωσης και νέων τεχνολογιών, η εξέλιξη των κλάδων στη διεθνή και εγχώρια αγορά καθώς και οι συνθήκες στην αγορά προϊόντων / υπηρεσιών της εκάστοτε επιχείρησης αποτελούν τα θέματα που απασχολούν επίσης τους επιχειρήσεις και για τα οποία θεωρούν ότι δε λαμβάνουν επαρκή πληροφόρηση.

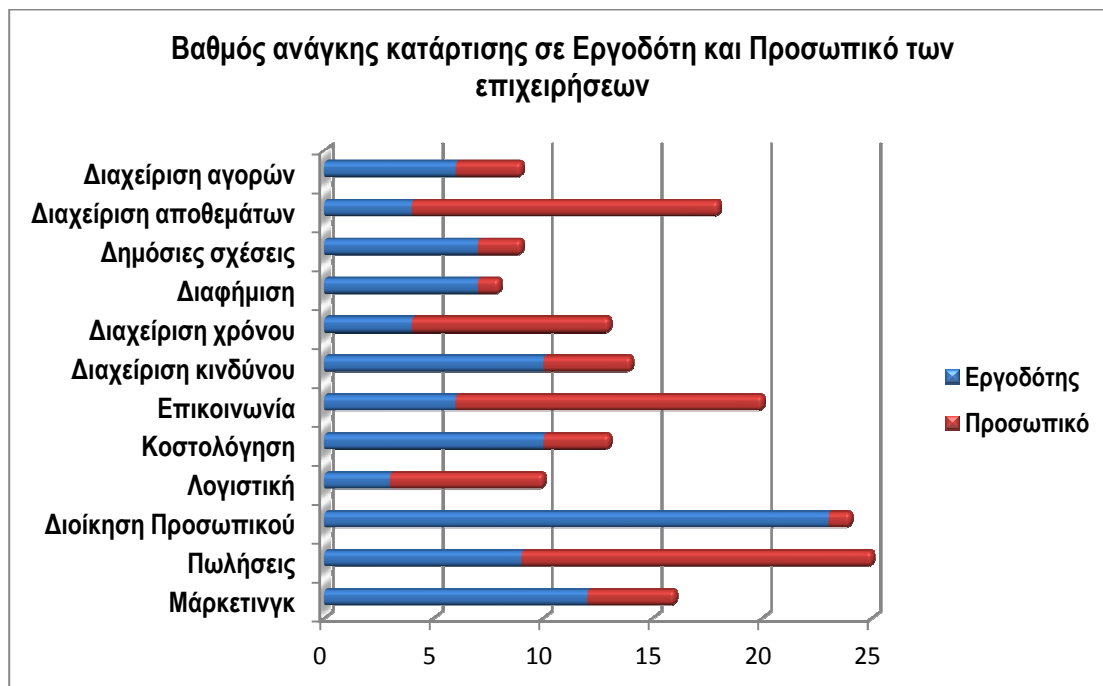
18. Σε ποια από τα παρακάτω αντικείμενα θεωρείτε ότι υπάρχει ανάγκη κατάρτισης (δεξιότητες/ ικανότητες) στην επιχείρηση; (Ερώτηση 25)

Το παρακάτω σχήμα δηλώνει την ανάγκη κατάρτισης σε δεξιότητες και ικανότητες των εργαζομένων των επιχειρήσεων σε όλα τα αντικείμενα. Γίνονται εμφανείς με αυτό τον τρόπο οι ελλείψεις και τα μειονεκτήματα των επιχειρήσεων που συνδέονται με το εργατικό δυναμικό και τα περιθώρια της ανάπτυξης και της βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς του.

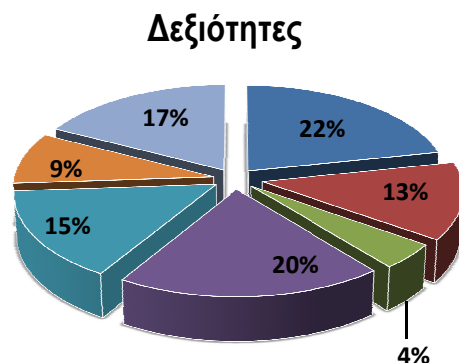

19. Σε ποια από τα παρακάτω αντικείμενα θεωρείται ότι υπάρχει ανάγκη κατάρτισης στην επιχείρηση; (Ερώτηση 26)

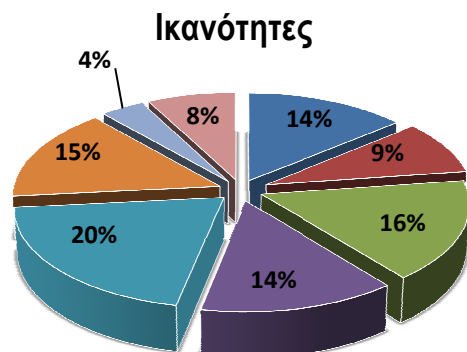
Οι ανάγκες για κατάρτιση διακρίνονται σε αυτές για το προσωπικό και σε αυτές για τον εργοδότη. Η διάκριση οφείλεται στη φύση της εργασίας τους, των αποφάσεων που λαμβάνουν σε καθημερινή βάση και τον τρόπο με τον οποίο ο καθένας συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης. Συγκεντρώνοντας τις απαντήσεις του δείγματος των επιχειρήσεων, προέκυψε ότι οι η πλειοψηφία των εργοδοτών χρειάζεται να καταρτιστούν σχετικά με τη διοίκηση του προσωπικού τους και το μάρκετινγκ που ασκούν, ενώ το προσωπικό σχετικά με τη διαχείριση αποθεμάτων των εταιρειών και με τις πωλήσεις των προϊόντων/ υπηρεσιών των επιχειρήσεων στις οποίες απασχολούνται.

20. Σε ποιες δεξιότητες πρέπει να λάβουν περαιτέρω κατάρτιση οι εργαζόμενοι της επιχείρησής σας ανά αντικείμενο; (Ερώτηση 27)

- Χρήση Η/Υ
- Ακαδημαϊκές (επιστημονικές και τεχνολογικές) γνώσεις
- Ικανότητα επικοινωνίας στην ελληνική
- Ικανότητα επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες
- Ικανότητα μάθησης
- Μαθηματικά / Αριθμητική
- Γνώση εξειδικευμένων λογισμικών Η/Υ

- Διαπροσωπικές και κοινωνικές επαφές
- Επίλυση και ανάλυση προβλημάτων
- Ανάληψη ευθυνών
- Οργανωτικότητα
- Εργασιακό ήθος
- Ομαδικότητα
- Ηγεσία
- Επιχειρηματικότητα και πρωτοβουλία

4. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

4.1. Οι Δομές της Περιφέρειας Ηπείρου

Οι δομές της Περιφέρειας Ηπείρου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση του εργατικού δυναμικού, περιλαμβάνουν:

- ✓ Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)
- ✓ Εξειδικευμένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης
- ✓ Ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΙΙΕΚ)
- ✓ Ινστιτούτο Εργασίας Ηπείρου (Γ.Σ.Ε.Ε.)
- ✓ Μονάδες εκπαίδευσης και κατάρτισης του Ο.Α.ΕΔ. (ΕΠΑΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ-ΙΕΚ ΟΑΕΔ-ΚΕΚ ΟΑΕΔ)
- ✓ Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)

Στόχος των δομών αυτών είναι να αποκτήσει ο εκπαιδευόμενος επαγγελματική εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες εργασίας, ώστε να προετοιμαστεί κατάλληλα για την ένταξή του στην αγορά εργασίας, να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι επαγγελματικές δεξιότητες, στο πλαίσιο της προετοιμασίας τους για την ένταξη ή την επανένταξη στην αγορά εργασίας, σε περίπτωση που έχουν μείνει άνεργοι για ορισμένο χρονικό διάστημα, με τις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις.

Ειδική αναφορά γίνεται στη δομή των ΕΠΑ.Λ., λόγω του ότι σε αυτά φοιτούν μαθητές οι οποίοι προέρχονται από το τυπικό σύστημα εκπαίδευσης. Δεν έχουν υπάρξει εργαζόμενοι, ούτε άνεργοι. Επομένως, η κατάρτισή τους βασίζεται ουσιαστικά στην εκμάθηση τεχνικών γνώσεων και ειδικοτήτων, όπως αναφέρονται στους παρακάτω πίνακες, οι οποίες τους δίνουν την ικανότητα και την πιστοποίηση που απαιτείται ώστε με την αποφοίτησή τους να θεωρούνται άρτια εκπαιδευμένοι ώστε να ενταχθούν άμεσα στην αγορά εργασίας. Η δομή κατάρτισης των ΕΠΑ.Λ. είναι από τις σημαντικότερες της Περιφέρειας, αφού διαμορφώνει τον επαγγελματικό προσανατολισμό και τις γνώσεις των νέων εργαζομένων που το σημαντικότερο κομμάτι του εργατικού δυναμικού, αφού αυτό θα διαμορφώσει την αγορά εργασίας μακροπρόθεσμα.

Ειδικότερα στην Περιφέρεια Ηπείρου δραστηριοποιούνται περίπου τριάντα επτά (37) Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), τρία (3) Ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΙΙΕΚ), καθώς και το Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ) Ηπείρου, το οποίο διατηρεί από ένα (1) παράρτημα σε κάθε πρωτεύουσα των νομών της Περιφέρειας (Ιωάννινα, Άρτα, Πρέβεζα, Ηγουμενίτσα). Από αυτά τα είκοσι (20) ΚΕΚ εδρεύουν στα

Ιωάννινα, (οκτώ) 8 στην Πρέβεζα, έξι (6) στην Άρτα και τρία (3) στην Θεσπρωτία, ενώ παράλληλα άλλα τρία (3) ΙΙΕΚ εδρεύουν στα Ιωάννινα.

Όσον αφορά την κατάρτιση σε επίπεδο δευτεροβάθμιας στην περιφέρεια λειτουργούν δεκαπέντε (15) άρτια οργανωμένα ΕΠΑ.Λ. καλύπτοντας επαρκώς τις ανάγκες των μεγαλύτερων οικιστικών περιοχών της Ηπείρου και το μεγαλύτερο γεωγραφικά και πληθυσμιακά μέρος της. Έχει αποφασιστεί από το Υπουργείο Παιδείας η επαναλειτουργία άλλων δύο (2) μονάδων, στον νομό Άρτας, στη Γραμμενίτσα και την Φιλοθέη κάτι που θα αυξήσει τον συνολικό αριθμό σε (δεκαεπτά) 17 μονάδες σε δεκατρία (13) αστικά και ημιαστικά κέντρα.

4.2. Προσφερόμενες Δεξιότητες

Οι δομές της περιφέρειας Ηπείρου, που ασχολούνται με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προσφέρουν διάφορες δεξιότητες, οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω διαχωρισμένες ανά νομό της Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε τοπικές αγορές εργασίας.

ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Στην πρωτεύουσα της περιφέρειας εδρεύουν τα περισσότερα ΚΕΚ και συμμετέχουν σε όλες τις διεθνείς και εγχώριες δράσεις για προσφορά επιδοτούμενης κατάρτισης και πρακτικής σε ανέργους, εργαζομένους, απόφοιτους, ΑμΕΑ και αστέγους καθώς και (τρία) 3 Ιδιωτικά ΙΕΚ (ΙΙΕΚ), το ΙΕΚ ΔΕΛΤΑ, το ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΙΕΚ και το ΙΕΚ ORANGE. Οι δομές αυτές, προσφέρουν πληθώρα ειδικοτήτων στο σύνολό τους καθώς επίσης και σεμινάρια που οδηγούν στην λήψη πιστοποιήσεων και επαγγελματικών αδειών. Λόγω της λειτουργίας μεγάλων αγροτικών και κτηνοτροφικών επιχειρήσεων παρατηρούνται και σπάνιες εξειδικεύσεις τόσο σε θέματα πρωτογενούς παραγωγής όσο και στη μεταποίηση και διοίκηση του συγκεκριμένου τομέα. Οι προσφερόμενες ειδικότητες από τα ΚΕΚ και ΙΕΚ του Νομού παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

A/A	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΣ
1.	Οργάνωση και διοίκηση αγροτουριστικών επιχειρήσεων
2.	Υποστήριξη και πώληση Η/Υ και δικτύων
3.	Υπάλληλος τουρισμού και εστίασης
4.	Πωλητής
5.	Στέλεχος διοίκησης
6.	Ανάπτυξη Εξαγωγών
7.	E-Marketing & Social Media
8.	Γαλακτοκόμος
9.	Τυροκόμος

A/A	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΣ
10.	Χειριστής Αγροτικών Μηχανημάτων
11.	Δημόσιες σχέσεις και επικοινωνίας
12.	Διοίκηση μονάδων υγείας
13.	Διαχείριση Πληροφοριών
14.	Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών (security)
15.	Εκπαιδευτών ενηλίκων
16.	Ενεργειακός Επιθεωρητής
17.	Δημοσιογραφία
18.	Τεχνίτης Οχημάτων
19.	Τεχνικός Ασφάλειας
20.	Τεχνικός ψύξης και αερισμού
21.	Τεχνικός Θέρμανσης
22.	Τεχνικός Λογισμικού
23.	Τεχνικός Δικτύων
24.	Τεχνικός Η/Υ
25.	Τεχνικός Μηχανοτρονικής
26.	Τεχνικός Αυτοματισμού
27.	Τεχνικός Ασφάλειας τροφίμων
28.	Τεχνολόγος Αυτοκινήτου
29.	Τεχνικός Δομικών έργων
30.	Τεχνικός Ήχου
31.	Τεχνικός αισθητικής τέχνης και μακιγιάζ
32.	Βοηθός Εργοθεραπείας
33.	Τουριστικά επαγγέλματα
34.	Εκπαιδευτής υποψήφιων οδηγών
35.	Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης
36.	Γραφιστική
37.	Σύμβουλος Διατροφής
38.	Αισθητικός Ποδολογίας και Ονυχοπλαστικής
39.	Ειδικός εφαρμογών αισθητικής
40.	Ειδικός φοροτεχνικού γραφείου
41.	Νοσηλευτικής τραυματολογία
42.	Προσχολικής αγωγής δραστηριοτήτων έκφρασης
43.	Τεχνικός εφαρμογών πληροφορικής με πολυμέσα (MULTIMEDIA)
44.	Ειδικό μηχανογραφημένου λογιστηρίου
45.	Τεχνικός σχεδίασης και ανάπτυξης ιστοχώρων (WEB DESIGNER-DEVELOPER)

Από την πλευρά της ζήτησης, οι επιχειρήσεις του νομού αναζητούν εργαζομένους σε ειδικότητες τεχνικών καθώς και στελέχη με γνώσεις στους τομείς της κτηνοτροφίας και γαλακτοκομίας, για τμήματα παραγωγής, διαχείρισης ποιότητας, συσκευασίας, εμπορίας, διακίνησης, εξαγωγής, μάρκετινγκ και οικονομικής διαχείρισης. Για τον λόγο αυτό στην περιοχή εδρεύουν και ιδιαίτερης μορφής εξειδικευμένα ΚΕΚ όπως το ΟΓΕΕΚΑ “Δήμητρα” γνωστό ως Γαλακτοκομική Σχολή, όπου προσφέρει ειδικότητες και κατάρτιση στους τομείς της γαλακτοκομίας και της τυροκομίας

Επιπλέον, ζητούνται τα τελευταία χρόνια, κυρίως στην πόλη των Ιωαννίνων όπου έχουν ιδρυθεί διάφορες εργοστασιακές εγκαταστάσεις, εξειδικευμένοι μηχανικοί στις σύγχρονες τεχνολογίες και τα μηχανήματα. Ενώ παράλληλα, στα Ιωάννινα εδρεύει το περιφερειακό ΚΕΚ της ΓΣΕΒΕ με στόχο να επιμορφώσει και να αναπτύξει τις δεξιότητες και ικανότητες των οικείων ελευθέρων επαγγελματιών, βιοτεχνών και εμπόρων.

Ο νομός Ιωαννίνων προσφέρει ικανοποιητικό αριθμό ειδικοτήτων και εξειδικεύσεων, διαθέτοντας Επαγγελματικά λύκεια σε τέσσερις (4) οικιστικές ζώνες: τρία (3) στα Ιωάννινα και από ένα (1) σε Μέτσοβο, Κόνιτσα και Βροσίνα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει αναλυτικά τις διαθέσιμες εξειδικεύσεις για το περασμένο έτος:

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
1ο, 2ο, 3ο & 6ο ΕΠΑ.Λ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ Η/Υ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ Η/Υ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΨΥΞΗΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΤΙΡΥΠΑΝΣΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ
ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΓΕΟΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΕΠΑ.Λ. ΜΕΤΣΟΒΟΥ	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Για τα ΕΠΑΛ Κόνιτσας και Βροσίνας δεν βρέθηκαν ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα προγράμματα σπουδών τους.

Οι τοπικές επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από εξειδικευμένους εργατοτεχνίτες και προσωπικό γραφείου, κατάλληλα εκπαιδευμένο για να μπορεί να διεκπεραιώσει οποιαδήποτε εργασία. Τα ΕΠΑΛ της περιοχής αναλαμβάνουν επιτυχώς την κάλυψη αυτής της ανάγκης.

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Οκτώ (8) Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης δραστηριοποιούνται στην περιοχή και εδρεύουν τόσο στην πρωτεύουσα του νομού, Πρέβεζα, όσο και σε άλλες ημιαστικές περιοχές και δήμους (Νέα Σαμψούντα, Φιλιππιάδα και Λούτσα). Η κύρια απασχόληση στην Πρέβεζα αφορά την γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία καθώς και την μεταποίηση, τυποποίηση και διακίνηση των παραπάνω προϊόντων. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις απασχολούν άτομα με εξειδικευμένες γνώσεις στον αγροτικό και κτηνοτροφικό τομέα, ενώ οι προσφερόμενες δεξιότητες των κέντρων κατάρτισης, περιλαμβάνουν ειδικότητες, οι οποίες σχετίζονται με τις δραστηριότητες μεταποιητικών και τροποποιητικών επιχειρήσεων.

Α/Α	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΣ
1.	Οργάνωση και διοίκηση αγροτουριστικών επιχειρήσεων
2.	Υπάλληλος τουρισμού και εστίασης
3.	Πωλητής
4.	Χρήστης Η/Υ
5.	Υπάλληλος μονάδων υγείας
6.	Χρήστης γεωργικών μηχανημάτων
7.	Τεχνικός Ασφαλείας
8.	Τεχνικός Λογισμικού
9.	Τεχνικός Η/Υ
10.	Τεχνικός Δικτύων
11.	Χειριστής Αγροτικών Μηχανημάτων

A/A	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΣ
12.	Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
13.	Βοηθός Νοσηλευτικής
14.	Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών
15.	Τεχνικός κλιματισμού και αερισμού
16.	Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης
17.	Ειδικό μηχανογραφημένου λογιστηρίου και φοροτεχνικού γραφείου
18.	Τεχνικός σχεδίασης και ανάπτυξης ιστοχώρων (WEB DESIGNER-DEVELOPER)
19.	Φύλακας μουσείων και αρχαιολογικών χώρων
20.	Τεχνικός φαρμάκων, καλλυντικών και συναφών προϊόντων
21.	Αισθητικός ποδολογίας και ονυχοπλαστικής

Στην περιοχή εδρεύει το περιφερειακό τμήμα του ΚΕΚ της ΙΝΕ ΓΣΕΕ που έχει ως στόχο την διεξαγωγή σεμιναρίων για κατάρτιση, δια βίου μάθηση και ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση. Τέλος, η Πρέβεζα διαθέτει επίσης ΚΕΚ Δήμητρα του ΟΓΕΕΚΑ για την κατάρτιση και εκπαίδευση των αγροτών και κτηνοτρόφων του νομού.

Στόχος της τοπικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι η δημιουργία υπαλλήλων και τεχνικών ικανών να ενισχύσουν με τις γνώσεις τους, κάθε τομέα δραστηριότητας της περιοχής. Στην κατεύθυνση αυτή, στην περιφερειακή ενότητα της Πρέβεζας έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν τέσσερα (4) επαγγελματικά, προσφέροντας ειδικεύσεις που γνωρίζουν ανάπτυξη και ζήτηση στην περιοχή, όπως του τεχνικού εφαρμογών πληροφορικής και του υπαλλήλου αποθήκης και συστημάτων εφοδιασμού. Η Πρέβεζα, διαθέτει ημερήσιο και εσπερινό ΕΠΑΛ και από ένα (1) ημερήσιο ΕΠΑ.Λ. η Φιλιππιάδα και το Καναλάκι. Οι προσφερόμενες ειδικότητες είναι οι εξής:

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΗΜΕΡΙΣΙΟ & ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑ.Λ.	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ Η/Υ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ Η/Υ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΨΥΞΗΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΙΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ
ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΓΕΟΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
	ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΕΠΑ.Λ. ΚΑΝΑΛΛΑΚΙΟΥ	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ Η/Υ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΨΥΞΗΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΕΠΑ.Λ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΣ	
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Ο επιχειρηματικός κόσμος της Πρέβεζας είναι στενά συνδεδεμένος με την χρήση της γης, την κτηνοτροφία και τις υδατοκαλλιέργειες. Ειδικότερα, τεχνικότητες με ζήτηση που ανταποκρίνονται στις παραπάνω δραστηριότητες της περιοχής είναι τεχνικό αλιείας και υδατοκαλλιεργειών.

ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΑΣ

Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Άρτα προσφέρουν ποικίλες ειδικότητες, οι οποίες αφορούν τεχνικούς ασφαλείας, λογισμικού, Η/Υ και δικτύων καθώς και πωλητές. Οι δραστηριότητες του νομού όμως επικεντρώνονται στην γεωργική παραγωγή, με προοπτικές ανάπτυξης να εμφανίζονται στον τουρισμό και συγκεκριμένα στον αγροτουρισμό της περιοχής. Οι επιχειρήσεις και η τοπική κοινωνία έχουν ανάγκη από άτομα με γνώσεις της χρήσης γεωργικών μηχανημάτων, φυτοφαρμάκων, διαχείρισης ποιότητας, εμπορίου αλλά και στελέχη ικανά να αναβαθμίσουν την τουριστική υποδομή της περιοχής, οπότε προσφέρονται από τα Κέντρα Κατάρτισης και ειδικότητες που σχετίζονται με τις παραπάνω τομείς .

A/A	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΣ
1.	Οργάνωση και διοίκηση αγροτουριστικών επιχειρήσεων
2.	Υπάλληλος τουρισμού και εστίασης
3.	Υπεύθυνος διαχείρισης ποιότητας
4.	Στέλεχος Μάρκετινγκ
5.	Διαχειριστής Ηλεκτρονικού Εμπορίου
6.	Πωλητής
7.	Χρήστης Η/Υ
8.	Υπάλληλος μονάδων υγείας
9.	Χρήστης γεωργικών μηχανημάτων
10.	Τεχνικός Ασφαλείας
11.	Τεχνικός Λογισμικού
12.	Τεχνικός Η/Υ
13.	Τεχνικός Δικτύων
14.	Χειριστής Αγροτικών Μηχανημάτων
15.	Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
16.	Βοηθός Νοσηλευτικής
17.	Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών
18.	Τεχνικός κλιματισμού και αερισμού
19.	Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης
20.	Τεχνικός αισθητικής τέχνης και μακιγιάζ
21.	Ειδικό μηχανογραφημένου λογιστηρίου και φοροτεχνικού γραφείου
22.	Τεχνικός σχεδίασης και ανάπτυξης ιστοχώρων (WEB DESIGNER-DEVELOPER)
23.	Φύλακας μουσείων και αρχαιολογικών χώρων
24.	Τεχνικός φαρμάκων, καλλυντικών και συναφών προϊόντων
25.	Τεχνικός μαγειρικής - αρχιμάγειρας
26.	Υποκριτική τέχνη
27.	Τεχνικός τουριστικών μονάδων και επιχειρήσεων φιλοξενίας

Επιπρόσθετα, προσφέρονται διάφορα σεμινάρια με θέματα της Εμπορίας και Διακίνησης προϊόντων, Διαχείρισης χρόνου, Στρατηγικής, Επικοινωνίας, Διαπραγματεύσεων και με σκοπό την ενδυνάμωση του τοπικού εργατικού δυναμικού. Και η Άρτα διαθέτει ΚΕΚ Δήμητρα για την εκπαίδευση των τοπικών αγροτών και κτηνοτρόφων.

Σε γενικό βαθμό υπάρχει ικανοποιητική προσφορά ειδικεύσεων που αλλάζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ωστόσο θα πρέπει να είναι συναφής προς τις ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων.

Η Άρτα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ηπείρου. Κύρια εργασία και απασχόληση στην περιοχή προσφέρει ο πρωτογενής τομέας, ενώ πολλά υποσχόμενος είναι και ο εναλλακτικός τουρισμός που μπορεί να αναπτύξει. Ωστόσο, διαθέτει μόλις ένα (1) ενιαίο ημερήσιο και εσπερινό ΕΠΑΛ. Οι προσφερόμενες ειδικότητες είναι ικανοποιητικές για την περιοχή, όντας το αστικό κέντρο του νομού, αλλά φαίνεται να υπάρχει σχετική έλλειψη στην ευρύτερη επαρχία του νομού Άρτας.

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
1ο ΕΠΑ.Λ. (ΗΜΕΡΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟ)	
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ
	ΒΟΗΘΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ	ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Έχοντας αναγνωρίσει την ελλιπή δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, το υπουργείο παιδείας, αποφάσισε πρόσφατα την επαναλειτουργία του ΕΠΑ.Λ. Φιλοθέης και του 2ου ημερησίου ΕΠΑ.Λ. Άρτας, το οποίο αναμένετε να αλλάξει έδρα και να μεταφερθεί στη Γραμμενίτσα, χωριό 1.300 κατοίκων που απέχει 4χλμ από την Άρτα.

ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Τρία (3) ΚΕΚ εδρεύουν στον νομό, δύο (2) από τα οποία δραστηριοποιούνται στην Ηγουμενίτσα. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι τα ΚΕΚ του νομού τις υπηρεσίες τους μέσω ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης σε όλη την περιοχή. Η Ηγουμενίτσα διαθέτει αξιόλογες ιχθυοπαραγωγικές μονάδες με τη δυνατότητα μεταποίησης, εμπορίας και διάθεσης των προϊόντων τους, ενώ παράλληλα διαθέτει εμπορικό αλλά και επιβατικό λιμάνι της χώρας με διεθνή διασύνδεση. Σύμφωνα με τα παραπάνω, το ανθρώπινο δυναμικό, που αναζητεί

εργασία στην περιοχή, οφείλει να διαθέτει γνώσεις σχετικά με τις διαδικασίες της ιχθυοκαλλιέργειας, της τυποποίησης και διακίνησης προϊόντων, μάρκετινγκ και προώθησης αλλά και γνώσεις στον τομέα του τουρισμού.

Οι ειδικότητες που προσφέρονται από τα τοπικά ΚΕΚ είναι οι παρακάτω:

A/A	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΣ
1.	Υπάλληλος τουρισμού και εστίασης
2.	Υπεύθυνος διαχείρισης ποιότητας
3.	Στέλεχος Μάρκετινγκ
4.	Διαχειριστής Ηλεκτρονικού Εμπορίου
5.	Πωλητής
6.	Χρήστης Η/Υ
7.	Υπάλληλος μονάδων υγείας
8.	Χρήστης γεωργικών μηχανημάτων
9.	Τεχνικός Ασφαλείας
10.	Τεχνικός Η/Υ
11.	Χειριστής Αγροτικών Μηχανημάτων
12.	Βοηθός φυσικοθεραπείας
13.	Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων

Τέλος, σημειώνεται ότι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης του νομού προσφέρουν σαφώς λιγότερες ειδικότητες έναντι των ΚΕΚ που εδρεύουν στους υπόλοιπους νομούς της περιφέρειας, κυρίως λόγω της απουσίας αρκετών ειδικοτήτων από το Δημόσιο ΙΕΚ της Ηγουμενίστας που προσφέρει μόνο 2 ειδικότητες (υπ' αριθμόν 12 και 13 στον ανωτέρω πίνακα).

Στην Θεσπρωτία λειτουργούν, τρία (3) επαγγελματικά λύκεια καλύπτοντας όλες τις τοπικές ανάγκες για εξειδικεύσεις σε υπαλληλικό προσωπικό και τεχνικούς. Προσφέρει εξειδικεύσεις για εργασία σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας της Θεσπρωτίας, όπως οι υδατοκαλλιέργειες, η αλιεία, η ζωική παραγωγή αλλά και ο τομέας των υπηρεσιών, ιδίως των μεταφορικών και τουριστικών, λόγω της θέσης της περιοχής. Η Ηγουμενίτσα διαθέτει μία (1) μονάδα όπου λειτουργεί ημερήσιο και εσπερινό ΕΠΑΛ, ενώ από μία (1) αντίστοιχη μονάδα διαθέτουν η Παραμυθιά και η Φιλιάτες. Οι προσφερόμενες ειδικότητες αναλύονται στον παρακάτω πίνακα:

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΗΜΕΡΙΣΙΟ & ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑ.Λ. ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΤΑΣ	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ Η/Υ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ Η/Υ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ Η/Υ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΨΥΞΗΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ
	ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΙΩΝ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ
	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΓΕΟΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
	ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΕΠΑ.Λ. ΦΙΛΙΑΤΩΝ	
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΙΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΕΠΑ.Λ. ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ & ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

5. ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τα Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση αποτελέσαν Δράση που σχεδιάστηκε από το Υπουργείο Εργασίας και την ΕΥΣΕΚΤ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013, στην Κατηγορία Παρέμβασης 1: Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση». Η Δράση υλοποιείται σε όλη τη χώρα με ευθύνη των Ενδιάμεσων Διαχειριστικών Αρχών των 13 Περιφερειών, στις οποίες εκχωρήθηκε η αρμοδιότητα διαχείρισης των σχετικών πράξεων. Ο συνολικός διαθέσιμος προϋπολογισμός για όλη τη χώρα ανήλθε στα 80.000.000€.

Στόχος των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ) είναι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης για ανέργους, με την ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων (Αναπτυξιακές Συμπράξεις).

Οι επιμέρους δράσεις που περιλαμβάνουν τα ΤοπΣΑ αφορούν κατάρτιση και επιμόρφωση, εκπαιδευτική πρακτική άσκηση σε ιδιωτική επιχείρηση στο εσωτερικό ή εξωτερικό, εκπόνηση business plan, εξειδικευμένες υπηρεσίες αξιολόγησης και έρευνας για εκκίνηση επιχειρήσεων, παροχή υποστήριξης σε νομικά και φορολογικά θέματα κ.α.

Οι δράσεις υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο από Αναπτυξιακές Συμπράξεις, οι οποίες λειτουργούν με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας με τη συμμετοχή Δημόσιων και Ιδιωτικών φορέων και έχουν τοπικό χαρακτήρα καθώς επικεντρώνονται στην υποστήριξη συγκεκριμένων ανέργων αλλά και των επιχειρήσεων της κάθε συγκεκριμένης περιοχής.

Ο στόχος των ΤοπΣΑ είναι, οι ωφελούμενοι, αφού ολοκληρώσουν την προετοιμασία τους μέσω των παραπάνω δράσεων, να είναι σε θέση:

- Α) να ιδρύσουν επιχειρήσεις που θα αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής τους
- Β) να αποκτήσουν τις προϋποθέσεις για να επιδοτηθούν/επιχορηγηθούν από άλλα επενδυτικά προγράμματα
- Γ) να αναπτύξουν δεξιότητες που θα καλύψουν τις διαπιστωμένες ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων που θα τους προσλάβουν.

Κατά συνέπεια, η εμπειρία από την υλοποίηση των ΤοπΣΑ μπορεί να συνεισφέρει τόσο στην καταγραφή των αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας και στην σκιαγράφηση των χαρακτηριστικών ενός μόνιμου περιφερειακού μηχανισμού για τη διάγνωση των αναγκών της περιφερειακής αγοράς εργασίας. Ειδικότερα δε καθώς οι Πράξεις των ΤοπΣΑ έχουν ως αντικείμενο την ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για ανέργους, **ως αποτέλεσμα**

διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στις περιοχές παρέμβασης. Οι υλοποιούμενες πράξεις έχουν ως πεδίο αναφοράς τις τοπικές αγορές εργασίας και επικεντρώνονται στην υποστήριξη των ωφελοούμενων αλλά και των επιχειρήσεων μιας οριοθετημένης περιοχής, **για τη σύζευξη της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας.** Για το λόγο αυτό τα Σχέδια Δράσης κάθε ΤοπΣΑ θα πρέπει να τεκμηριώνουν τουλάχιστον ότι:

- (α) οι ωφελοούμενοι που θα συστήσουν τη δική τους επιχείρηση θα προετοιμαστούν κατάλληλα ώστε να ιδρύσουν επιχειρήσεις, οι οποίες θα καλύπτουν διαπιστωμένες ανάγκες της περιοχής παρέμβασης και θα βασίζονται στην αξιοποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής, όπως περιγράφονται στο σχέδιο δράσης ή/και
- (β) οι ωφελοούμενοι που θα προωθηθούν για επιδότηση/επιχορήγηση από άλλα επενδυτικά κλπ προγράμματα θα προετοιμαστούν κατάλληλα για την ένταξή τους στο αντίστοιχο πρόγραμμα ή/και
- (γ) οι ωφελοούμενοι που θα προσληφθούν από επιχειρήσεις θα έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα ώστε να καλύπτουν πραγματικές και διαπιστωμένες ανάγκες των επιχειρήσεων που θα τους προσλάβουν.

Η τεκμηρίωση αυτή αναζητάτε σε κάθε πρόταση ΤοπΣΑ στην υποχρεωτική ανάλυση της τοπικής αγοράς εργασίας, η οποία θα πρέπει να στηρίζεται σε πρόσφατη ανάλυση της τοπικής αγοράς εργασίας με την ανάδειξη των προβλημάτων και των αναπτυξιακών πλεονεκτημάτων της περιοχής παρέμβασης. Η ανάλυση αυτή αποτελεί διακριτή ενότητα του σχεδίου δράσης και συνίσταται στην παρουσίαση εκείνων των στοιχείων και δεδομένων που θα τεκμηριώνουν το περιεχόμενο του σχεδίου δράσης ως προς:

- α) Τον κλάδο/ περιοχή παρέμβασης
- β) Τις ομάδες στόχου
- γ) Τις δράσεις, που απαιτούνται για την επίλυση του διαπιστωμένου προβλήματος ή την σύνδεση με τα αναπτυξιακά πλεονεκτήματα της περιοχής.

Στην Περιφέρεια Ηπείρου η πρόσκληση για την υποβολή πρότασης χρηματοδότησης ΤοπΣΑ δημοσιεύθηκε από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή στις 19.3.2012 με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 4.000.000€.

Οι κατευθύνσεις που δόθηκαν από την σχετική μελέτη της ΕΥΣΕΚΤ «Διερεύνηση των πρόσφατων εξελίξεων της απασχόλησης στην Περιφέρεια της Ηπείρου για υποβοήθηση των Αναπτυξιακών Συμπράξεων στην εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης των πλαίσιο των ΤΟΠΣΑ» ήταν οι εξής:

- ως προς την επαγγελματική κατάρτιση
 - ανειδίκευτων εργατών που προέρχονται από τον κλάδο των κατασκευών,

- ανέργων που δραστηριοποιούνται στο χώρο των ξενοδοχείων και της εστίασης,
- επαγγελματιών που παρέχουν προσωπικές υπηρεσίες φροντίδας και κοινωνικής μέριμνας σε παιδιά και ηλικιωμένους,
- απασχολούμενων στους τομείς της μεταποίησης ,των πωλήσεων και της παροχής λογιστικών υπηρεσιών
- μέτρα κατάρτισης αμέσως μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση για νέους με λίγα προσόντα και όσους εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση
- κατάρτιση σε συνδυασμό με ένταξη στην αγορά εργασίας στο πλαίσιο ειδικών συμβάσεων με εργοδότες για άλλες κατηγορίες επαγγελματιών
- ως προς τις ομάδες – στόχους για διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση
 - πολύ νέα άτομα λόγω έλλειψης επαγγελματικής εμπειρίας και κατάρτισης
 - ώριμα άτομα' ως πιο ευάλωτα σε περίοδο ύφεσης και λιγότερο ανταγωνιστικά
 - ειδικές ομάδες για ορισμένα επαγγέλματα που παρατηρούνται δυσκολίες προσαρμογής του εργατικού δυναμικού στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας
 - απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που είναι άτομα με «γενικές γνώσεις»

Συνοπτικά, στην Περιφέρεια Ηπείρου υλοποιούνται 11 πράξεις ΤοπΣΑ, οι οποίες εγκρίθηκαν στα τέλη του 2012 και με διάρκεια υλοποίησης περί τους 24 μήνες. Το τρέχον συνολικό ύψος των συμβάσεων τους είναι 3.022.303€ και το πλήθος ωφελούμενων 800 άτομα. Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία των ΤοπΣΑ και η πορεία υλοποίησής τους βάσει στοιχείων ΟΠΣ 15.6.2015.

Φορέας	MIS	Π.Ε.	Π/Υ	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών	% υλοπ. οικ. αντικ.	Ημερομηνία ένταξης	Ημερομηνία έναρξης	Μήνες από ένταξη έως έναρξη	Αριθμός ωφελουμένων
Κ.ΙΝ.Ε.Ε.Μ.	380058	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	400000,00	400000,00	0,00	0%	8/10/2012	13/9/2013	11	100
Α. Σ. «ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ»	380056	ΗΠΕΙΡΟΣ	299962,00	299962,00	0,00	0%	8/10/2012	1/7/2013	9	70
Α. Σ. «ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»	380055	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	412000,00	411591,00	0,00	0%	12/10/2012	1/10/2013	12	100
Α. Σ. ΑΡΤΤΑΑ	380062	ΑΡΤΑ	133000,00	133000,00	64505,00	49%	19/9/2012	8/4/2013	7	30
Α. Σ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ – ΙΟΝΙΑ ΠΥΛΗ	380060	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	250000,00	250000,00	0,00	0%	19/12/2012	23/9/2013	9	60
Α.Σ. "ΕΝΔΟΓΕΝΗΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ"	380052	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	372000,00	372000,00	83907,00	23%	2/11/2012	9/4/2013	5	90
Α.Σ. «Α.Ρ.Τ.Α. »	380053	ΑΡΤΑ	490000,00	490000,00	0,00	0%	16/10/2012	9/7/2013	9	120
Α.Σ. «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΙΝΔΟ»	380057	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	357000,00	357000,00	0,00	0%	9/10/2012	7/3/2014	17	80
Α.Σ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ	380061	ΑΡΤΑ	176000,00	175750,00	0,00	0%	20/12/2012	29/8/2013	8	40
Α.Σ. ΑΡΤΑΣ	380050	ΑΡΤΑ	133000,00	133000,00	0,00	0%	15/10/2012	20/11/2013	13	30
Π.ΑΡ.Γ.Α	380054	ΠΡΕΒΕΖΑ	333000,00	333000,00	0,00	0%	8/10/2012	26/1/2014	16	80
ΣΥΝΟΛΟ			3.355.962 €	3.355.303 €	148.412 €	4%				800

Το ποσοστό υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου βάσει πληρωμών ανέρχεται στο 4% ενώ δεν υπάρχουν μέχρι στιγμής καταγεγραμμένα στοιχεία επίτευξης στόχων, δηλαδή αριθμού ωφελουμένων που απασχολήθηκαν ή απασχολούνται. Εξάλλου, μέχρι στιγμής κανένα σχέδιο δε έχει ολοκληρωθεί, αντιθέτως η ημερομηνία ολοκλήρωσης των Πράξεων και επιλεξιμότητας των δαπανών έχει παραταθεί μέχρι τις 30.11.2015. Το γεγονός αυτό οφείλεται στα προβλήματα ετοιμότητας που αντιμετώπισαν οι τελικοί δικαιούχοι – αναπτυξιακές συμπράξεις τόσο κατά την έναρξη υλοποίησης, η οποία κατά μέσο όρο καθυστέρησε κατά ένα έτος από την ημερομηνία ένταξης, αλλά και στην πορεία υλοποίησης, κυρίως στην επιλογή και συμμετοχή των ωφελουμένων.

Η κατανομή των ΤοπΣΑ ανά Περιφερειακή Ενότητα παρουσιάζει σχετική αναλογικότητα ως προς τα πληθυσμιακά και οικονομικά μεγέθη των Ενοτήτων με μια περίπτωση αναντιστοιχίας μεταξύ Θεσπρωτίας και Πρέβεζας.

Πίνακας: Κατανομή ΤοπΣΑ ανά Περιφερειακή Ενότητα

Π..Ε.	ΠΛΗΘΟΣ ΤΟΠΣΑ	Π/Υ ΤΟΠΣΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	%ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ*	4	1.468.553,00	350	44%	167.400
ΑΡΤΑ	4	931.750,00	220	28%	67.870
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	2	622.000,00	150	19%	43.660
ΠΡΕΒΕΖΑ	1	333,000.00	80	10%	57.720
ΣΥΝΟΛΟ	11	3.355.962 €	800	100%	336.650

Πηγή: Τεχνικά Δελτία Πράξεων, ΕΛΣΤΑΤ, 2015 *ιδία επεξεργασία*

*περιλαμβάνεται και η Α.Σ. «ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ» με περιοχή παρέμβασης το σύνολο της Περιφέρειας

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά ο τίτλος κάθε ΤοπΣΑ, η περιγραφή του αντικειμένου της πράξης, ως προς την ομάδα – στόχου ωφελούμενων, περιοχή παρέμβασης και κλάδους προώθησης στην απασχόληση, καθώς και η σύσταση των εταιρικών σχημάτων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων.

Τίτλος	Φορέας	Αντικείμενο	Εταίροι Σύμπραξης
Τοπική πλατφόρμα για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα <u>νέων αποφοίτων ΤΕΙ/ΑΕΙ στην καινοτομία, και την καινοτομική Επιχειρηματικότητα.</u>	Σ.ΙΝ.Ε.Ε.Μ. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΑΝΤ/ΤΗΤΑΣ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧ/ΤΗΤΑΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	Αντικείμενο της παρέμβασης είναι η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης δέσμης ενεργειών, οι οποίες θα έχουν σαν τελικό αποτέλεσμα την ένταξη στην αγορά εργασίας και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας 100 <u>νέων επιστημόνων, αγροτών και ανέργων</u> της περιοχής κυρίως των Δήμων Πωγωνίου και Ζαγορίου. Το σύνολο των ωφελουμένων θα απασχοληθεί σε <u>δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και οι 32 θα συστήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις.	1. ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΔΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "I4G Α.Ε." 2. ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗΣ ΕΥΡΩΕΡΓΑΣΙΑΚΗ Α.Ε. «ΚΕΚ ΕΥΡΩΕΡΓΑΣΙΑΚΗ» 3. ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Α.Ε. 4. ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ 5. ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ 6. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ
Τοπικό Σχέδιο Απασχόλησης <u>Νέων Επιστημόνων</u> στην Ηπειρο	Α. Σ. «ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ»	Στόχος της προτεινόμενης πράξης είναι η ενίσχυση της απασχόλησης για 70 <u>νέους επιστήμονες και ειδικότερα για μηχανικούς, δικηγόρους και οδοντίατρους</u> . Το αποτέλεσμα της προτεινόμενης πράξης θα είναι οι νέοι επιστήμονες να επεκτείνουν την υπάρχουσα δραστηριότητα τους. Από το σύνολο των ωφελουμένων οι 10 θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών και οι 34 θα είναι γυναίκες.	1. ΚΕΚ ΑΠΕΙΡΩΤΑΝ Α.Ε. 2. ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. 3. ΤΕΕ ΤΜΗΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ 4. ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ 5. ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ 6. ΚΕΚ PRACTIKA 7. ΚΕΚ ΚΕΑΑΠ ΑΕ 8. ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ
Τοπικό Σχέδιο Απασχόλησης <u>Ανέργων και Αγροτών</u> στο Λεκανοπέδιο Ιωαννίνων	Α. Σ. «ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»	Στόχος της προτεινόμενης πράξης είναι η εξασφάλιση της δημιουργίας 100 <u>θέσεων απασχόλησης για ανέργους και αγρότες</u> . Από το σύνολο των ωφελουμένων οι 80 θα απασχοληθούν σε <u>δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και οι 7 θα συστήσουν κοινωνική επιχείρηση.	1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ – Αναπτυξιακή ΑΕ ΟΤΑ 2. Δήμος Δωδώνης 3. Δήμος Ζίτσας 4. ΤΕΙ Ηπείρου 5. ΒΙΟ Ηπείρου 6. Επιμελητήριο Ιωαννίνων 7. Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Περιφερειακό Τμήμα Ηπείρου 8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ 9. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ευρωπαϊκή Εταιρεία ΑΕ 10. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ Α.Ε. ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τίτλος	Φορέας	Αντικείμενο	Εταίροι Σύμπραξης
ΑΡχή Τοπικής <u>Τουριστικής Ανάπτυξης</u> & Απασχολησιμότητας	Α. Σ. ΑΡΤΤΑΑ	Η προτεινόμενη πράξη αφορά στην προετοιμασία <u>30 ανέργων</u> ωφελουμένων της Περιφερειακής Ενότητας Αρτας με υποστήριξη των ωφελουμένων και των επιχειρήσεων, <u>στον κλάδο του τουρισμού</u> που έως τώρα δεν έχει αξιοποιηθεί κατάλληλα στην περιοχή. Από το σύνολο των ωφελουμένων το 42,9% θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, το 61,9% θα είναι γυναίκες, και το 100% θα απασχοληθούν σε δυναμικούς κλάδους όπως <u>πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός.</u>	1. «e-Leaders»- Α. ΚΟΚΚΙΝΕΛΗ – Χ.ΜΑΝΙΦΑΒΑ ΟΕ, Συμβουλευτική Εταιρεία Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Επιχειρήσεων και Οργανισμών 2.«ΑΡΑΧΘΟΣ» - Σύλλογος Ιδιοκτητών Ενοικιαζόμενων Δωματίων, Επιπλωμένων Διαμερισμάτων και Ξενώνων Αγροτουρισμού 3.«ΕΡΓΟΜΑΘΗΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης- ΚΕΚ
ΙΟΝΙΑ ΠΥΛΗ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ <u>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ, ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ</u> ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Α. Σ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ – ΙΟΝΙΑ ΠΥΛΗ	Η προτεινόμενη πράξη αφορά στην προετοιμασία <u>60 ανέργων</u> ωφελουμένων. Το συνολικό έργο έχει ως πεδίο αναφοράς την τοπική αγορά εργασίας της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας και επικεντρώνεται στην υποστήριξη της εργασίας στον <u>πρωτογενή τομέα με παράλληλη ενίσχυση του τουρισμού</u> Από το σύνολο των ωφελουμένων το 25% θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, το 25% θα είναι γυναίκες, το 50% θα απασχοληθούν σε <u>δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και το 8% θα συστήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις.	1. Equal society «Κοινωνία Ίσων Ευκαιριών» 2. Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίτσας 3. Σύλλογος Ξενοδόχων Θεσπρωτίας 4. Σύλλογος Ιχθυοκαλλιεργητών Θεσπρωτίας 5. Εμπορικός Σύλλογος Παραμυθιάς 6. Δήμος Σουλίου 7. Επιμελητήριο Θεσπρωτίας 8. ΚΕΚ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	Α.Σ. "ΕΝΔΟΓΕΝΗΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ"	Το προτεινόμενο σχέδιο δράσης αποτελεί μία ολοκληρωμένη παρέμβαση στην Περιφερειακή Ενότητα της Θεσπρωτίας, με την ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων, με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης <u>για 90 ανέργους</u> . Δυνητικοί ωφελοούμενοι είναι οι νέοι επιστήμονες και οι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ. Από το σύνολο των ωφελουμένων οι 45 θα είναι γυναίκες, οι 25 θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, οι 70 θα απασχοληθούν σε <u>δυναμικούς κλάδους όπως εναλλακτικός τουρισμός, πολιτισμός, νέες τεχνολογίες, πράσινη οικονομία</u> και οι 70 θα απασχοληθούν - ιδρύσουν κοινωνικές επιχειρήσεις.	1. ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ 2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ 3. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ 4. ΚΕΚ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ 5. ΟΡΑΜΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ 6. ASSET ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ

Τίτλος	Φορέας	Αντικείμενο	Εταίροι Σύμπραξης
Ένα τοπικό σχέδιο δράσης για την εκκίνηση επιχειρηματικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων στην Περιφερειακή Ενότητα Άρτας	Α.Σ. «Α.Ρ.Τ.Α. – (BUSINESS START-UP) ACTIVITIES REVITALIZING THE AREA»	Στόχος της προτεινόμενης παρέμβασης είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων ενσωμάτωσης στην τοπική αγορά εργασίας της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας <u>120 Ανέργων εγγεγραμμένων στα Μητρώα του ΟΑΕΔ, Νέων Επιστημόνων και Αγροτών</u> . Στο σχέδιο εντάσσονται δράσεις για την σύσταση Κοιν.Σ.ΕΠ με <u>γεωργικό και τουριστικό προσανατολισμό για την αξιοποίηση των ειδικών μορφών τουρισμού</u> στην ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού καθώς και στις ορεινές περιοχές της ΠΕ Άρτας. Επιδιώκεται να δημιουργηθούν <u>νέες θέσεις εργασίας στον πρωτογενή τομέα με νέες γεωργικές καλλιέργειες (φαρμακευτικά φυτά, μανιτάρια κλπ), στη μελισσοκομία, στην μεταποίηση και εμπορεία πτηνο-κτηνοτροφικών προϊόντων και προϊόντων αλιείας.</u> Από το σύνολο των ωφελουμένων το 22,2% θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, το 44,4 % θα είναι γυναίκες, το 33,3% <u>θα απασχοληθούν σε δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και το 33,3% θα συστήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις.	1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ (ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.) 2. ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ 3. ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ 4. ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ 5. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ 6. Κ.Ε.Κ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΤΑΤΣΗΣ Α.Ε. 7. EQUAL SOCIETY-ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ 8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΕ
«Τοπικό Σχέδιο Απασχόλησης <u>Ανέργων και Αγροτών</u> στην Πίνδο»	Α.Σ. «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΙΝΔΟ»	Ο κύριος στόχος του Σχεδίου Δράσης είναι η εξασφάλιση της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων απασχόλησης <u>για 80 ανέργους και αγρότες</u> . Η περιοχή παρέμβασης είναι: Δήμοι: Βορείων Τζουμέρκων, Κόνιτσας, Ζαγορίου, Πωγωνίου, Μετσόβου. Από το σύνολο των ωφελουμένων οι 20 θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, οι 20 θα είναι γυναίκες, οι 20 <u>θα απασχοληθούν σε δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και οι 12 θα δημιουργήσουν-απασχοληθούν σε 2 κοινωνικές επιχειρήσεις.	1. Κέντρο επιχείρησης και Καινοτομίας Ηπείρου (BIC ΗΠΕΙΡΟΥ) 2. Επιμελητήριο Ιωαννίνων 3. Δήμος Β. Τζουμέρκων 4. Δήμος Κόνιτσας 5. Δήμος Μετσόβου 6. Δήμος Πωγωνίου 7. Δήμος Ζαγορίου 8. ΓΕΩΤΕΕ 9. ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε 10. ΚΕΚ ΕΥΡΩΙΔΕΑ 11. ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ
Τοπικά σχέδια για την απασχόληση, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας του ΝΟΜΟΥ	Α.Σ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ	Η προτεινόμενη πράξη αφορά στην προετοιμασία <u>40 ωφελουμένων ανέργων</u> της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας Από το σύνολο των ωφελουμένων το 40% θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, το 60% θα είναι γυναίκες, το 75% θα απασχοληθούν σε	1. ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (Κ.Τ.Ε.) ΗΠΕΙΡΟΥ & ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ – ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΒΑΡΟΥΞΗΣ ΟΕ (δ.τ. ΚΑΠΑ ΛΑΜΔΑ Ο.Ε.)

Τίτλος	Φορέας	Αντικείμενο	Εταίροι Σύμπραξης
ΑΡΤΑΣ		<u>δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και το 10% θα συστήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις	3. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΤΑΣ 4. CONSUL ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΕ 5. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΝΩΣΗΣ & ΕΥΦΥΟΥΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ 6. ΕΕΟ GROUP ΑΕ 7. ΦΩΤΗΣ Μ. – ΜΑΤΑΤΣΗΣ Κ. Ο.Ε (δ.τ. ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ)
ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΤΑΣ	Α.Σ. ΑΡΤΑΣ	Στόχος της παρέμβασης είναι η ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για <u>30 ανέργους εγγεγραμμένους στα Μητρώα Ανεργίας του ΟΑΕΔ και ασφαλισμένους στον ΟΓΑ</u> στην Περιφερειακή Ενότητα Αρτας.. Από το σύνολο των ωφελομένων το 37,5% θα είναι γυναίκες, το 41,3% θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών και το 43,8% θα απασχοληθεί σε <u>δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός νέες τεχνολογίες, πολιτισμός.</u>	1. ΑΡΤΑΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Ο.Τ.Α. 2. ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΑΣ 3. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ICSD) 4. Χ.ΠΕΠΟΝΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., ΚΕΚ ΕΡΕΥΝΑ 5. ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ 6. ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ 7. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Σχέδιο για την Απασχόληση προσαρμοσμένο στις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας του Δήμου Πάργας	Π.ΑΡ.Γ.Α (ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ – ΑΡΩΓΗ – ΓΝΩΣΗ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ)	Η προτεινόμενη πράξη αφορά στην συμβουλευτική υποστήριξη και στην αναβάθμιση των προσόντων <u>80 ανέργων ωφελομένων</u> του Δήμου Πάργας της Π.Ε. Πρέβεζας Από το σύνολο των ωφελομένων οι 15 θα είναι νέοι κάτω των 25 ετών, οι 38 θα είναι γυναίκες, οι 20 θα <u>απασχοληθούν σε δυναμικούς κλάδους όπως πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός</u> και οι 6 θα συστήσουν κοινωνική επιχείρηση. Θέματα κατάρτισης 1) τουριστικών και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων – 20 άτομα, 2) εναλλακτικών μορφών τουρισμού– 20 άτομα, 3) τυποποίησης και εμπορίας αγροτικών και άλλων τοπικών παραδοσιακών προϊόντων– 20 άτομα, 4) Ίδρυση και λειτουργία μικρών επιχειρήσεων – 20 άτομα .	1. ΟΜΙΛΟΣ ΟΡΑΜΑ ΒΑΝΙΔΗΣ Χ. & ΣΙΑ ΕΕ 2. ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ 3. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ: 4. ΕΝΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ- ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ- ΕΜΠΟΡΩΝ Δ.Ε. ΦΑΝΑΡΙΟΥ «ΕΡΜΗΣ» 5. ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΖΥΘΕΣΤΙΑΤΟΡΩΝ- ΚΑΦΕΠΩΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΠΑΡΓΑΣ 6. ΞΕΝΟΔΟΧΟΧΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΓΑΣ 7. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ «ΙΟΝΙΟ» 8. ΚΕΚ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΓΝΩΣΗΣ- ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ 9. ΚΕΚ ΔΥΝΑΜΙΚΗ 10. ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ «ΘΕΣΙΣ»

Πηγή: Τεχνικά Δελτία Πράξεων 2015 ίδια επεξεργασία

Ως προς τις ομάδες – στόχους των ωφελούμενων στην πλειονότητα των ΤοπΣΑ δεν παρατηρείται εξειδίκευση και συγκεκριμένη στόχευση σε πληθυσμιακή ομάδα ανέργων, πέρα από την περιγραφή των επιλέξιμων ομάδων ωφελούμενων βάσει της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε οκτώ περιπτώσεις τίθενται συγκεκριμένες ποσοστώσεις (με εύρος 25%-45%) συμμετοχής νέων κάτω των 25 ετών.

Ως προς τις περιοχές παρέμβασης στην πλειονότητά τους καλύπτουν το επίπεδο της Περιφερειακής Ενότητας και μόνο σε δύο περιπτώσεις επικεντρώνονται σε συγκεκριμένους Δήμους.

Η συντριπτική πλειονότητα των ΤοπΣΑ της Περιφέρειας Ηπείρου αναφέρεται με πανομοιότυπο τρόπο στην προώθηση στην απασχόληση στους κλάδους της πράσινης οικονομίας, εναλλακτικού τουρισμού, νέων τεχνολογιών και πολιτισμού, παρουσιάζοντας μικρή μόνο εξειδίκευση και συγκεκριμένη στόχευση. Σε όσα Σχέδια Δράσης διακρίνεται κάποια επιπλέον εξειδίκευση αυτή αφορά:

- ✓ προώθηση της καινοτομικότητας
- ✓ πρωτογενή και αγροτοδιατροφικό τομέα

Ο αριθμός των εταιρών στα σχήματα των Αναπτυξιακών Συμπράξεων κυμαίνεται μεταξύ 3 έως 11 με το μέσο μέγεθος να είναι το 7,6. Οι επαγγελματικοί φορείς στις περισσότερες συμπράξεις φαίνεται ότι έχουν ικανοποιητική εκπροσώπηση, και σε συνάφεια με την περιοχή παρέμβασης ή/και το αντικείμενο της Πράξης. Σε μια σύμπραξη παρατηρείται υπο-εκπροσώπηση ενώ εντύπωση προκαλεί η απουσία επαγγελματικών φορέων, οργανώσεων, συλλόγων σε 2 από τις 11 Αναπτυξιακές Συμπράξεις.

Φορέας	Ωφελούμενοι	Περιοχή Παρέμβασης	Κλάδος	Σύσταση Α.Σ.
C.IN.E.EM.	Νέοι επιστήμονες, αγρότες, άνεργοι	Δήμος Πωγωνίου Δήμος Ζαγορίου	πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός	2 ιδιωτικές εταιρείες εκτός Περιφέρειας 1 ΚΕΚ 2 ΟΤΑ 1 Ακαδημαϊκό ίδρυμα
Α. Σ. «ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ»	Νέοι επιστήμονες	Όλη η Περιφέρεια		2 Αναπτυξιακές 3 ΚΕΚ 3 Επαγγελματικοί Φορείς
Α. Σ. «ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»	Άνεργοι, αγρότες	Λεκανοπέδιο Ιωαννίνων	πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός	1 Αναπτυξιακή 2 ΟΤΑ 3 ΚΕΚ 3 Επαγγελματικοί φορείς 1 Ακαδημαϊκό ίδρυμα
Α. Σ. ΑΡΤΑ	Άνεργοι	Π.Ε. Άρτας	τουρισμός	1 ιδιωτική εταιρεία 1 Επαγγελματικός φορέας 1 ΚΕΚ

Φορέας	Ωφελούμενοι	Περιοχή Παρέμβασης	Κλάδος	Σύσταση Α.Σ.
Α. Σ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ – ΙΟΝΙΑ ΠΥΛΗ	Άνεργοι	Π.Ε, Θεσπρωτίας	πρωτογενή τομέα με παράλληλη ενίσχυση του τουρισμού	1 ΜΚΟ 4 Επαγγελματικοί Φορείς 1 ΚΕΚ 1 ΟΤΑ 1 Δημόσιος Οργανισμός
Α.Σ. "ΕΝΔΟΓΕΝΗΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ"	Νέοι επιστήμονες, αγρότες,	Π.Ε, Θεσπρωτίας	πρωτογενή τομέα με παράλληλη ενίσχυση του τουρισμού	2 ιδιωτικές εταιρείες 2 Επαγγελματικοί Φορείς 1 ΚΕΚ 1 ΟΤΑ
Α.Σ. «Α.Ρ.Τ.Α. »	Νέοι επιστήμονες, αγρότες, άνεργοι	Π.Ε. Άρτας	πρωτογενή τομέα με νέες γεωργικές καλλιέργειες (φαρμακευτικά φυτά, μανιτάρια κλπ), στη μελισσοκομία, στην μεταποίηση και εμπορεία πτηνο-κτηνοτροφικών προϊόντων και προϊόντων αλιείας	1 Αναπτυξιακή 3 ΟΤΑ 1 ΚΕΚ 1 ΜΚΟ 1 ιδιωτική εταιρεία
Α.Σ. «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΙΝΔΟ»	Άνεργοι, αγρότες	Δήμοι: Βορείων Τζουμέρκων, Κόνιτσας, Ζαγορίου, Πωγωνίου, Μετσόβου	πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός	1 Αναπτυξιακή 3 Επαγγελματικοί Φορείς 5 ΟΤΑ 2 ΚΕΚ
Α.Σ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ	Άνεργοι	Π.Ε. Άρτας	πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός	3 ιδιωτικές εταιρείες 1 ερευνητικός φορέας 1 Επαγγελματικός φορέας 1 ακαδημαϊκό ίδρυμα 1 ΚΕΚ
Α.Σ. ΑΡΤΑΣ	Άνεργοι, αγρότες	Π.Ε. Άρτας	πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός	1 Αναπτυξιακή 1 ΟΤΑ 1 Επαγγελματικός φορέας 1 ΜΚΟ 1 ΚΕΚ 2 Ακαδημαϊκά ιδρύματα
Π.ΑΡ.Γ.Α	Άνεργοι	Π.Ε. Πρέβεζας	πράσινη οικονομία, εναλλακτικός τουρισμός, νέες τεχνολογίες, πολιτισμός	1 ιδιωτική εταιρεία 1 ΟΤΑ 2 ΚΕΚ 5 Επαγγελματικοί φορείς 1 ερευνητικός φορέας

Πηγή: Τεχνικά Δελτία Πράξεων 2015 ίδια επεξεργασία

6. Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2020

6.1. Κύριες Θεσμικές Εξελίξεις

Το 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήλθε σε μια νέα Προγραμματική Περίοδο (2014-2020). Η συζήτηση για το μέλλον της Πολιτικής Συνοχής μετά το 2013, ξεκίνησε με τη δημοσίευση της «5ης Έκθεσης για την Πολιτική της Συνοχής» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το Νοέμβριο του 2010. Ακολούθησαν οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020 τον Ιούνιο του 2011 και για το νομοθετικό/ κανονιστικό πλαίσιο που θα διέπει τη λειτουργία των Ταμείων, τον Οκτώβριο του ίδιου έτους.

Στις 23 Μαΐου 2014 εγκρίθηκε το **νέο ΕΣΠΑ 2014 – 2020** συνολικού προϋπολογισμού **20,84 δις €** (κοινοτική συνδρομή), **26 δις €** (δημόσια δαπάνη), το οποίο συγχρηματοδοτείται από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ.

Βασική διαφοροποίηση της νέας Προγραμματικής Περιόδου έναντι της προηγούμενης (2007-2013) αποτελεί η υιοθέτηση Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου σε επίπεδο Ένωσης, που στοχεύει στον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των Ταμείων, συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας. (ΕΤΘΑ). Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στους έντεκα (11) θεματικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», στους οποίους και θα βασιστούν οι Συμφωνίες Εταιρικής Σχέσης (δηλαδή τα νέα ΕΣΠΑ των Κρατών-Μελών) και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Στις 17 Ιουλίου 2014 υποβλήθηκαν επίσημα από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020. Ο νόμος για τη διαχείριση του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 [Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014 - Μέρος Ι & ΙΙ)], περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Ο νόμος περιλαμβάνει επίσης ρυθμίσεις για το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, τις λαϊκές αγορές κ.ά.

Επίσης εγκρίθηκαν και υπεγράφησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, που υπέβαλε η χώρα και συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ).

Τα εγκεκριμένα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι:

- ΕΠ «Ανταγωνιστικότητας, Επιχειρηματικότητας & Καινοτομίας»
- ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη»
- ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια βίου Μάθηση»
- ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα»
- ΕΠ «Τεχνική Βοήθεια».

Επιπλέον, καθεμία από τις δεκατρείς (13) Περιφέρειες της χώρας έχει υπογράψει το δικό της Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη νέα Προγραμματιστική Περίοδο 2014-2020.

6.2. Εθνικές και Ευρωπαϊκές προτεραιότητες

Με πρωταρχικό στόχο την επίτευξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, η Επιτροπή εισήγαγε μια σειρά από σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο η Πολιτική Συνοχής σχεδιάζεται και εφαρμόζεται, όπως επιβράβευση επιδόσεων, στήριξη ολοκληρωμένου προγραμματισμού, έμφαση στα αποτελέσματα – παρακολούθηση της προόδου για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων, ενίσχυση εδαφικής συνοχής και απλούστευση της διαδικασίας εφαρμογής.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για την Ελλάδα του 2020 αποβλέπει ***«στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχής της αειφόρου ανάπτυξης»***.

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες πέντε (5) χρηματοδοτικές προτεραιότητες με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες που όχι μόνο καλύπτουν τα προβλεπόμενα από τους κανονισμούς ποσοστά, αλλά και θέτουν τον πήχη υψηλότερα.

- 1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- 2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
- 3) Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
- 4) Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- 5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ειδικότερα στη χώρα μας, ο σχεδιασμός και η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγραμματισμού για την περίοδο 2014-2020 βασίστηκε στο «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2011-2014» και στη σχετική Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η Ελλάδα συμμετείχε ενεργά στις διαπραγματεύσεις με τους Ευρωπαίους εταίρους για την εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής στη χώρα, στη βάση των προτάσεων που διαμορφώθηκαν σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο κατόπιν σχετικής διαβούλευσης. Επίσης, συνεχής ήταν η διαβούλευση με τις αρμόδιες γεωγραφικές μονάδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι θέσεις της οποίας αποτυπώθηκαν στις Θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» συμμετείχε ενεργά στις διαδικασίες σχεδιασμού. Στο πλαίσιο αυτό διοργάνωσε αρχικά το Αναπτυξιακό Συνέδριο για την Εκπαίδευση και τη Διά Βίου Μάθηση 2014-2020. Στη συνέχεια, μεταξύ άλλων, συμμετείχε στο «Εθνικό Αναπτυξιακό Συνέδριο για το ΕΚΤ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020» με θεματικό εργαστήριο που αφορούσε στην «Επένδυση στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη Διά Βίου Μάθηση» καθώς και σε τεχνική συνάντηση για τις Θεματικές και Γενικές Αιρεσιμότητες ΕΚΤ. Τέλος, συνδιοργάνωσε – με τη Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΣΕΚΤ)- την και Ημερίδα Διαβούλευσης για το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, στις 15.4.2014.

6.2.1. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020»

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» στοχεύει στη μείωση της ανεργίας, στη δυναμική ανέλιξη της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με εστίαση στη δημιουργία ποιοτικών δυνατοτήτων εκπαίδευσης, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και στη βιώσιμη απασχόληση για όλους.

Πίνακας: Στόχοι ευρωπαϊκής στρατηγικής για το 2020

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	Στόχοι 2020	Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα	Στόχοι της χώρας για το 2020
Ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20-64 ετών)	75%	59,9% (2011)	70%
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (%)	> 10%	13,1% (2011)	9,7%
Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (%)	≤ 40% για 30-34 ετών	30,9% (2012)	32%
Μείωση αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού	20 εκ.	3.795.100 εκ. (2012)	450.000

Βασική πρόκληση για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 είναι η μέγιστη συμβολή των νέων πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων στην αναστροφή του κλίματος ύφεσης και ταυτόχρονα στην ανάπτυξη της χώρας μέσα από στοχευμένες και πολλαπλασιαστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις, σε τομείς που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη δυνατή προστιθέμενη αξία για τη χώρα, βελτιώνουν την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα των Περιφερειών της και δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης. Σύμφωνα με το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020, θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν τη

μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση και να συνδράμουν στην αύξηση της απασχόλησης, οι παρακάτω κλάδοι δραστηριότητας:

1. **Τουρισμός & Πολιτισμός:** Ο τουρισμός αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην προσπάθεια αναγέννησης της Ελληνικής οικονομίας με ισχυρές διατομεακές συνέργειες και συγκεκριμένες πολλαπλασιαστικές επιδόσεις σε περιφερειακή κλίμακα, ιδιαίτερα στην απασχόληση. Ο πολιτισμός μέσω της ανάδειξης και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, η δημιουργική βιομηχανία και ο κλάδος των ΤΠΕ που διαθέτει όλα τα ώριμα χαρακτηριστικά (τεχνογνωσία, ανθρώπινο δυναμικό, γεωστρατηγική θέση) συγκεντρώνουν τα συγκριτικά «άυλα» πλεονεκτήματα της Ελλάδας, και πρόκειται να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
2. **Αγροδοτροφικός τομέας (γεωργία – αλιεία – τρόφιμα):** Θα συμβάλλει μέσω της αύξησης της εγχώριας παραγωγής σε ποιοτικά και ανταγωνιστικά αγροδιατροφικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, στη δημιουργία θετικού εμπορικού ισοζυγίου, κυρίως μέσω αύξησης των εξαγωγών καθώς και στη δημιουργία διατροφικής επάρκειας και ασφάλειας, προάγοντας παράλληλα την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις αγροτικές και παράκτιες αλιευτικές περιοχές.
3. **Μεταποίηση**
4. **Υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις.**

Άλλοι τομείς με ανοδική πορεία, είναι οι υδατοκαλλιέργειες, οι εξειδικευμένες υπηρεσίες υγείας, η φαρμακευτική βιομηχανία, η πληροφορική και οι επικοινωνίες, η διαχείριση των απορριμμάτων, το εμπόριο και οι υπηρεσίες εμπορευματικών μεταφορών.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΠ «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020**» εμπερικλείει και συμβάλλει αποφασιστικά στο συνολικό όραμα της χώρας για την αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας, μέσω της πολύπλευρης και δυναμικής ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου, καθώς εξειδικεύει τις πολιτικές για την προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης και για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της δια βίου μάθησης, με γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Σε γενικές γραμμές, κατά την προγραμματική περίοδο 2014- 2020, απαιτείται η επιτάχυνση των προσπαθειών, ώστε να αποτραπεί η μετατροπή της ανεργίας σε μόνιμη, με εστίαση στην ενίσχυση της ενσωμάτωσης των μακροχρόνια ανέργων, των μειονεκτούντων ατόμων, καθώς και των ατόμων με μεγαλύτερη ανάγκη για στήριξη εισοδήματος, στη μείωση των αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας, στη διευκόλυνση της κινητικότητας των εργαζομένων μεταξύ επαγγελματών και τομέων και στην τόνωση της κοινωνικής οικονομίας.

**Πίνακας: Απασχολούμενοι, άνεργοι, οικονομικά μη ενεργοί και ποσοστό ανεργίας:
Μάρτιος 2010 – 2015**

	Μάρτιος					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Απασχολούμενοι	4.452.731	4.152.357	3.775.731	3.515.205	3.504.802	3.518.858
Άνεργοι	586.307	794.092	1.105.876	1.308.003	1.290.901	1.211.507
Οικονομικά μη ενεργοί	3.352.308	3.371.168	3.388.439	3.373.462	3.354.502	3.368.392
Ποσοστό ανεργίας	11,6	16,1	22,7	27,1	26,9	25,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Μάρτιος 2015

Η αντιμετώπιση της ιδιαίτερα υψηλής ανεργίας αποτελεί θέμα τόσο των εφαρμοζόμενων μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας όσο και των προσπάθειών για μεταρρύθμιση και προσαρμογή και σε άλλους τομείς, οι οποίες αποσκοπούν στην αύξηση της ζήτησης εργασίας και στην υποστήριξη της δημιουργίας απασχόλησης. Αυτό απαιτεί και προϋποθέτει συντονισμένες δράσεις σε θέματα, όπως:

- ✓ η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος,
- ✓ το άνοιγμα αγορών και υπηρεσιών και η
- ✓ ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος.

Ομοίως, ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στην πλευρά της προσφοράς εργασίας, προκειμένου να ανιχνευθούν οι δεξιότητες που απαιτούν σήμερα οι εργοδότες από το ανθρώπινο δυναμικό, βάσει διαπιστωμένων αναγκών.

Ως εκ τούτου, μια από τις μεγάλες προκλήσεις της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού είναι η αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, η οποία φαίνεται να προσλαμβάνει απειλητικές διαστάσεις για την κοινωνική συνοχή, θέτοντας μεγάλο αριθμό νέων αντιμέτωπο με τη φτωχοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Ειδικότερα, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, ο οποίος περιλαμβάνει τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, 1 στους 2 νέους έως 24 ετών είναι άνεργοι για το 2015, ενώ τα προηγούμενα έτη το ποσοστό της ανεργίας κυμαινόταν στα ίδια και υψηλότερα επίπεδα. Βάσει αυτών, η μείωση της ανεργίας των νέων έως 29 ετών, η οποία παρατηρείται στο 33% για την ηλικιακή ομάδα 15-24 ετών, με τη διευκόλυνση της εισόδου τους στην αγορά εργασίας και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους αποτελεί μέγιστη κοινωνική ανάγκη, η οποία πρόκειται να αντιμετωπιστεί μέσω μια σειράς ολοκληρωμένων παρεμβάσεων του νέου Ε.Π., και με την πλήρη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Πίνακας: Ποσοστό ανεργίας, κατά ομάδες ηλικιών: Μάρτιος 2010 – 2015

Ομάδες ηλικιών	Μάρτιος					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
15-24 ετών	30,5	41,8	53,2	59,7	56,4	49,7
25-34 »	14,8	22,0	30,3	35,1	35,4	33,0
35-44 »	9,7	13,1	19,1	23,8	23,7	24,1
45-54 »	7,8	11,0	16,3	20,9	20,6	20,9
55-64 »	6,3	7,9	12,5	16,7	17,6	19,0
65-74 »	0,9	2,5	4,3	8,7	13,4	11,5
Σύνολο	11,6	16,1	22,7	27,1	26,9	25,6

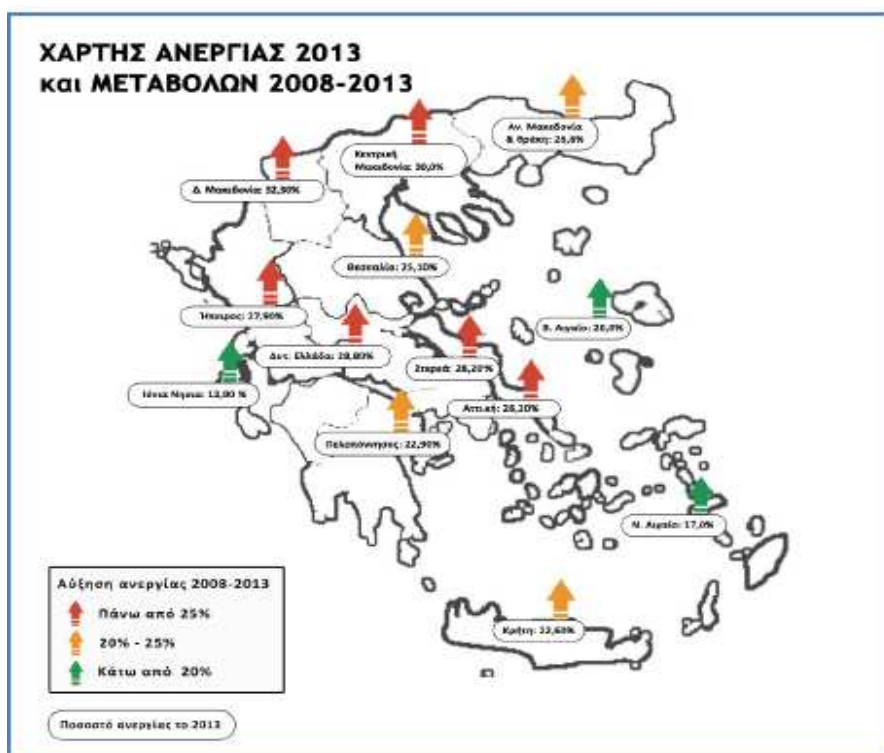
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Μάρτιος 2015

Αναφορικά με την περιφερειακή κατανομή της απασχόλησης και της ανεργίας, σύμφωνα με την Έρευνα του Εργατικού Δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για το Μάρτιο του 2015, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας με ποσοστό 27,2% και στη Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα με 26,9%. Στον αντίποδα, το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στις Περιφέρειες Αιγαίου (21,5%) και Κρήτης (24,1%). Σε ό,τι αφορά τις διακυμάνσεις του ποσοστού ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο τα στοιχεία αναδεικνύουν ότι περιφέρειες με πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας υπάρχουν και στις τρεις (3) κατηγορίες περιφερειών (περισσότερο αναπτυγμένες, λιγότερο αναπτυγμένες, περιφέρειες μετάβασης): Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Αττική και Στερεά Ελλάδα έχουν ποσοστά ανεργίας πάνω από το μέσο όρο της χώρας.

Πίνακας: Ποσοστό ανεργίας τη περίοδο Ιανουάριος 2014 – Μάρτιος 2015, ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση		
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014	ΜΑΡΤΙΟΣ 2015
Μακεδονίας - Θράκης	28,5	26,3
Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας	27,8	27,2
Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας	26,1	26,9
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιόνιων Νήσων	26,4	26,5
Αττικής	27,9	25,9
Αιγαίου	24,3	21,5
Κρήτης	24,2	24,1
Σύνολο Ελλάδας	27,2	25,6

Ενδεικτικά παρουσιάζεται και στον παρακάτω χάρτη η πορεία του ποσοστού ανεργίας στις περιφέρειες της χώρας, κατά τα προηγούμενα έτη.

Σχήμα: Περιφερειακές Μεταβολές Ανεργίας

Σημαντική προτεραιότητα της Προγραμματιστικής Περιόδου 2014-2020, αποτελεί επιπλέον ο εκσυγχρονισμός και η περαιτέρω ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ολοκλήρωση της οργανωτικής και λειτουργικής αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, ως του καθ' ύλην αρμόδιου φορέα για θέματα ανεργίας και ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Η αναγκαιότητα για τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών αυτών αποτυπώνεται και στον παρακάτω πίνακα, ο οποίος παρουσιάζει τα στατιστικά στοιχεία της εγγεγραμμένης ανεργίας από τον ΟΑΕΔ για τον Απρίλιο του 2015, όπου παρατηρούνται υψηλά ποσοστά ανέργων στη χώρα που αναζητούν εργασία, ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα, επίπεδο εκπαίδευσης και υπηκοότητα.

Πίνακας: Κατανομή ανέργων κατά φύλο, ηλικία, εκπαιδευτικό επίπεδο και υπηκοότητα

Κατηγορία Κατανομής		Εγγεγραμμένοι Άνεργοι (Αναζητούντες Εργασία)	Ποσοστό %
ΦΥΛΟ	Άνδρες	334.918	39,86%
	Γυναίκες	505.298	60,14%
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	15-19 ετών	8.992	1,07%
	20-24 ετών	73.382	8,73%
	25-29 ετών	118.086	14,05%
	30-44 ετών	339.002	40,35%
	45-54 ετών	185.689	22,10%
	55-64 ετών	105.988	12,61%
	65 ετών και άνω	9.077	1,08%

Κατηγορία Κατανομής		Εγγεγραμμένοι Άνεργοι (Αναζητούντες Εργασία)	Ποσοστό %
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	Χωρίς εκπαίδευση	19.880	2,73%
	Υποχρεωτική εκπαίδευση (έως 3 ^η Γυμνασίου)	269.656	32,09%
	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	407.393	48,49%
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	143.287	17,05%
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Έλληνες Υπήκοοι	785.886	93,53%
	Υπήκοοι χωρών Ευρωπαϊκής Ένωσης	12.238	1,46%
	Υπήκοοι τρίτων χωρών	42.092	5,01%
ΣΥΝΟΛΟ		840.216	100,00%

Τέλος, ως αναπτυξιακή ανάγκη του Επιχειρησιακού Προγράμματος αναγνωρίζεται, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, η οποία θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας, η οποία θα συνεισφέρει στη διατηρήσιμη οικονομική Ανάπτυξη σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει πληγεί σοβαρά από την εν εξελίξει βαθιά δημοσιονομική και οικονομική κρίση, καθώς και τη μείωση των δημόσιων επενδύσεων στην εκπαίδευση.

Χρόνιες αδυναμίες εξακολουθούν να υφίστανται και σε πολλές περιπτώσεις έχουν επιδεινωθεί, με πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα τη μείωση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ολοένα και πιο δύσκολη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία, τους αδύναμους δεσμούς μεταξύ εκπαίδευσης/ κατάρτισης και αγοράς εργασίας και τέλος την πολύ χαμηλή συμμετοχή στη διά βίου μάθηση.

Σημαντικές μεταρρυθμίσεις, μέσα στα περιορισμένα περιθώρια που επιτρέπει η προσπάθεια για την δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας, έχουν προωθηθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών για την αντιμετώπιση αυτών των αδυναμιών, επιφέροντας σταδιακά βελτιώσεις στον τομέα της εκπαίδευσης.

Η ολοκλήρωση και αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμίσεων παραμένει πρωταρχικής σημασίας και αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Το Ε.Π. αναμένεται να συμβάλλει άμεσα ή έμμεσα στους εθνικούς στόχους που έχουν τεθεί για την απασχόληση, την καταπολέμηση της φτώχειας και την εκπαίδευση, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020», οι οποίοι είναι:

A/A	ΣΤΟΧΟΙ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»
1	Αύξηση του ποσοστού της απασχόλησης στο 70%
2	Μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ή κίνδυνο φτώχειας /ή και κοινωνικού αποκλεισμού κατά 450.000 άτομα
3	Μείωση του ποσοστού της πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου στο 9,7%
4	Αύξηση του ποσοστού ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο 32%.

Οι επιδόσεις της Ελλάδας είναι ελαφρώς καλύτερες από τον μέσο όρο της Ε.Ε. όσον αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη του εκπαιδευτικού συστήματος (11,4% το 2012 έναντι 15,5% το 2006) σε σύγκριση με 12,8% για τον μέσο όρο της ΕΕ το 2012. Παρόλα αυτά εντοπίζονται συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, κοινωνικές ομάδες και εκπαιδευτικές βαθμίδες όπου το φαινόμενο αυτό είναι πιο έντονο⁶. Τα παιδιά που προέρχονται από κοινωνικά στρώματα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο έχουν περισσότερες πιθανότητες να εγκαταλείψουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε σχέση με άλλους νέους.

Επιπλέον, τα άτομα που προέρχονται από φτωχότερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τα παιδιά των μεταναστών και των Ρομά, τα παιδιά και οι νέοι που προέρχονται από αγροτικές περιοχές και περιοχές με εποχικό τουρισμό, λαμβάνουν συνήθως μικρότερη και όχι επαρκή στήριξη από τις οικογένειές τους, αντιμετωπίζοντας διακρίσεις και ανισότητες εντός του εκπαιδευτικού συστήματος και έχοντας περιορισμένες ευκαιρίες πρόσβασης στη μη τυπική εκπαίδευση (αρχική και συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση) και γενικότερα σε εναλλακτικές μαθησιακές διαδρομές εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος (μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση).

Όταν τα παιδιά αυτά εγκαταλείψουν το σχολείο η υποστήριξη για τη διαχείριση των συναισθηματικών, εκπαιδευτικών και επαγγελματικών δυσκολιών που καλούνται να αντιμετωπίσουν είναι ανεπαρκής. Στην Ελλάδα, το φαινόμενο της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης εντοπίζεται κυρίως στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ιδιαίτερα στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση.

Ειδικότερα, παρατηρούνται αυξημένα ποσοστά πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης κυρίως στην Α' Τάξη κάθε επιπέδου εκπαίδευσης (Γυμνασίου, Γενικού ή Επαγγελματικού Λυκείου), επιβεβαιώνοντας το σύννηθες φαινόμενο της «εγκατάλειψης κατά τη μετάβαση». Αντίθετα, τα ποσοστά αδικαιολόγητης διακοπής της φοίτησης στα δημοτικά σχολεία είναι πολύ μικρά και αφορούν κυρίως ειδικές ομάδες του πληθυσμού, όπως παιδιά των Ρομά, των μεταναστών και άλλων ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.

Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, τεκμαίρεται η ανάγκη να σχεδιαστεί μια συνεκτική, ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη πολιτική για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

⁶ Τα στατιστικά στοιχεία για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου προέρχονται από τις σχετικές τράπεζες δεδομένων της Eurostat, βλ.σχ. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

Η πολιτική θα περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης και θα καλύπτει όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, αξιοποιώντας τα υφιστάμενα εργαλεία καταγραφής και παρακολούθησης της σχολικής διαρροής, ενώ παράλληλα θα τεκμηριώνει με επάρκεια και θα αποτιμά την αποτελεσματικότητα στοχευμένων και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε συγκεκριμένες περιοχές και κοινωνικές ομάδες, καθώς και τύπους εκπαίδευσης.

Παράλληλα, μέτρα απαιτούνται για την ουσιαστική ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος σε ότι αφορά την έξοδο και την πρόσβαση των αποφοίτων προς την αγορά εργασίας. Προς την κατεύθυνση της αύξησης της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κινείται το **Εθνικό Σχέδιο Υλοποίησης του Θεσμού της Μαθητείας**, το οποίο σε συνέχεια της πρόσφατης θεσμικής αλλαγής (ν. 4186/2013) ενσωματώνει το σύστημα της Μαθητείας στο τυπικό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, και διευκολύνει την κινητικότητα των νέων τόσο στην εκπαιδευτική όσο και στην εργασιακή τους πορεία, δημιουργώντας γέφυρες μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της αγοράς εργασίας.

Η μαθητεία θα εφαρμόζεται σε πολυάριθμους κλάδους και επαγγέλματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται καινοτόμοι κλάδοι με προοπτικές απασχόλησης, με προτεραιότητα σε καίριους αναπτυξιακούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, όπως είναι ο τουρισμός και τα πράσινα επαγγέλματα. Στο πλαίσιο της αναβάθμισης του θεσμού της μαθητείας θα λειτουργήσουν οι **Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)**, οι οποίες έχουν ως σκοπό την παροχή υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης τόσο σε αποφοίτους της υποχρεωτικής τυπικής εκπαίδευσης (Ημερήσιες ΣΕΚ) όσο και σε άτομα άνω των είκοσι ετών (Εσπερινές ΣΕΚ).

Στον χώρο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, τα **Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.)** θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον πολύ ουσιαστικό τους ρόλο στην κατάρτιση νέων επαγγελματιών σε σημαντικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας. Μια βασική ανάγκη που ανακύπτει σε αυτό το σημείο είναι η βελτίωση της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας μέσα από την εφαρμογή του συστήματος της μαθητείας και της αναβάθμισης της τεχνολογικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Όσον αφορά το τυπικό σύστημα εκπαίδευσης, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά έναντι των χωρών της Ε.Ε. και των χωρών του ΟΟΣΑ, σε σχέση με την «ανταγωνιστικότητα» του προσφερόμενου αποτελέσματος. Με βάση δείκτες του 2012 για τη συμμετοχή, ολοκλήρωση και πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 25% της ηλικιακής κατηγορίας 25-64 ετών στην Ελλάδα κατέχει τίτλο σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος για τις χώρες του ΟΟΣΑ ανέρχεται στο 31%, κατατάσσοντας την Ελλάδα στην 25η θέση ανάμεσα σε 41 χώρες. Το ποσοστό φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αυξήθηκε σε 30,9% το 2012, αλλά εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο 35,8% της ΕΕ το 2012 και έχει αυξηθεί με σχετικά αργούς ρυθμούς την τελευταία δεκαετία (25,4% το 2000).

Ένα ακόμη σημείο στο οποίο η χώρα θα εστιάσει την προσοχή της, κατά τη νέα προγραμματιστική περίοδο, είναι η αναδιοργάνωση του **συστήματος της δια βίου μάθησης**, αφού παρά τις συντονισμένες πολυετείς προσπάθειες, το ποσοστό συμμετοχής των ατόμων ηλικίας 25-64 στα προγράμματα δια βίου μάθησης παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, για το έτος 2012 το ποσοστό συμμετοχής των ατόμων ηλικίας 25-64 στην Ελλάδα δεν ξεπέρασε το 3%, στοιχείο το οποίο κατατάσσει την Ελλάδα μαζί με τη Ρουμανία (1,4%), τη Βουλγαρία (1,5%), την Ουγγαρία (2,8%) και την Κροατία (2,4%), στις τελευταίες θέσεις των χωρών της ΕΕ 27. Αξίζει να αναφερθεί ότι για το έτος 2012 ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν 9,0%. Ένα παράδοξο στοιχείο για τη διά βίου μάθηση στην Ελλάδα είναι η χαμηλή συμμετοχή ατόμων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, τα οποία απειλούνται περισσότερο από την ανεργία και τη φτώχεια και εξαρτώνται περισσότερο από τις κοινωνικές παροχές. Αυτό υποδηλώνει την παγίωση σημαντικών ανισοτήτων πρόσβασης στην εκπαίδευση ενηλίκων στη χώρα μας.

Ωστόσο, σύμφωνα με την αναπτυξιακή πολιτική της «Ευρώπης 2020» ο στόχος σε επίπεδο δεικτών είναι η αύξηση στο 15% του ποσοστού των ενηλίκων ηλικίας 25-65 ετών που συμμετέχουν στη διά βίου μάθηση, ενώ παράλληλα στόχο αποτελεί και ο περιορισμός του αριθμού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στις βασικές δεξιότητες, σε ποσοστό μικρότερο του 15,5% του πληθυσμού της Ευρώπης. Για την Ελλάδα το ποσοστό αυτό είναι σχετικά υψηλό και εκτιμάται στο 27,7%.

Σημαντική πρόκληση στον χώρο της διά βίου μάθησης αποτελεί η σύνδεση όλων των μορφών εκπαίδευσης και μάθησης (τυπική και μη τυπική εκπαίδευση, άτυπη μάθηση), η οποία θα εξυπηρετήσει τη βελτίωση της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού μεταξύ διαφορετικών επιπέδων και τύπων προσόντων, διαμορφώνοντας παράλληλα ισχυρές ζεύξεις μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της αγοράς εργασίας.

Το κύριο μεταρρυθμιστικό εργαλείο για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι το **Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων**, το οποίο κατατάσσει τα προσόντα όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων και όλων των τύπων (γενική, επαγγελματική, μεταδευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση) σε διακριτά επίπεδα και στη συνέχεια τα αντιστοιχεί με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. Η δυναμική διαδικασία κατάταξης των προσόντων στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων θα αποτελέσει μια σημαντική ευκαιρία τόσο για την ενίσχυση της κινητικότητας μεταξύ διαφορετικών μορφών μάθησης όσο και για την επικύρωση προσόντων που έχουν αποκτηθεί από εναλλακτικές μορφές μάθησης (πχ. εργασιακή εμπειρία, αυτομόρφωση κλπ.)

Πέρα από το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στη δια βίου μάθηση, ένα άλλο σημαντικό ζήτημα αποτελεί η σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και τις ανάγκες της σε δεξιότητες, η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ατόμων και η διπλάσια συμμετοχή των κατοίκων αστικών περιοχών έναντι των κατοίκων ημιαστικών και αγροτικών-αλιευτικών περιοχών. Ειδικά στον πρωτογενή τομέα, παρουσιάζονται πολύ μικρά ποσοστά τυπικής κατάρτισης και αυξημένα ποσοστά εμπειρικής. Για να αναπτυχθεί ένα ισχυρό και βιώσιμο αγρο-διατροφικό σύστημα, βασική αναπτυξιακή ανάγκη είναι και η βελτίωση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που το απαρτίζει.

Όσον αναφορά στην κατάρτιση στον πρωτογενή τομέα, με βάση το Farm Structure Survey του 2010, από τους 50.130 γεωργούς κάτω των 35 ετών που διαθέτει η Ελλάδα, μόλις οι 530 έχουν πλήρη αγροτική εκπαίδευση και οι 8.000 αγρότες διαθέτουν βασική γεωργική κατάρτιση. Έτσι, το ποσοστό των καταρτισμένων νέων γεωργών ανέρχεται σε 17% και είναι ένα από τα χαμηλότερα στην ΕΕ-27. Για το λόγο αυτό, διαπιστώνεται η ανάγκη προσέγγισης του ευρωπαϊκού μέσου όρου των 31,5% των καταρτισμένων αγροτών καθώς υπάρχουν εμφανή ελλείμματα στην εκπαίδευση του πληθυσμού, που ασχολείται με τον αγροτικό τομέα, με έμφαση στους νέους, λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτοί είναι πιο ευέλικτοι και δεκτικοί στη χρήση νέων τεχνολογιών, στην εισαγωγή καινοτομίας και στη ανάληψη επιχειρηματικού ρίσκου.

6.2.2. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020

Ο σχεδιασμός της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, συμπίπτει με την χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας επιδιώκεται να τεθούν οι βάσεις και να διαμορφωθεί ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης για τα επόμενα χρόνια στη χώρα. Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης «ΕΣΠΑ 2014-2020» μπορεί να δράσει ως καταλύτης για την επανεκκίνηση της Ελληνικής οικονομίας και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) είναι το μέσο της ενίσχυσης της ποιοτικής επιχειρηματικότητας.

Το ΕΠΑνΕΚ, αξιοποιώντας €3,65 δις Κοινοτικής Συνδρομής (€4,67 δις Δημόσιας Δαπάνης) από τον προϋπολογισμό της Νέας Προγραμματικής Περιόδου, στοχεύει στην δημιουργία ενός νέου αναπτυξιακού υποδείγματος, που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας και υλοποιεί την στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης με στόχο τη σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των υφιστάμενων πλεονεκτημάτων της Ελλάδας και των περιφερειών της ως αναγκαίες προϋποθέσεις για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξή τους και την ευημερία των πολιτών της.

Το ΕΠΑνΕΚ συμβάλλει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», εναρμονίζεται με τη Στρατηγική της ΕΕ για την Γαλάζια Ανάπτυξη (Blue Growth) ενώ λαμβάνει υπόψη τις συστάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα αναφορικά με την επικέντρωση σε μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, δίνουν ώθηση στους δυνητικούς τομείς υψηλής ανάπτυξης και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης και αποτελούν μοχλό για επένδυση ιδιωτικών πόρων.

Οι αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας εστιάζονται στην απαίτηση για ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης το οποίο θα στηριχθεί στην έξυπνη εξειδίκευση, στις υγιείς επενδύσεις και στην εξωστρέφεια. Το μοντέλο αυτό θα πρέπει να ξεπεράσει τις υφιστάμενες στρεβλώσεις, χαμηλή ανταγωνιστικότητα και μέτριες επιδόσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Η νέα επιχειρηματικότητα θα αφορά κυρίως σε δραστηριότητες έντασης γνώσης και θα συνδυάζεται απαραίτητα, άμεσα ή έμμεσα, με τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Η έξυπνη εξειδίκευση θα πρέπει να διαπνέει το νέο επιχειρηματικό περιβάλλον και να αποσκοπεί στον εντοπισμό και την ανάδειξη των χαρακτηριστικών εκείνων της χώρας και των περιφερειών που δημιουργούν βιώσιμα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης επιδρά σε όλες τις πτυχές του μοντέλου ανάπτυξης μέσω της εξεύρεσης των εξειδικευμένων αγορών που διαθέτει η χώρα, την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών σε παραδοσιακούς κλάδους και την αξιοποίηση της «έξυπνης» δυναμικής τους. Θα συμβάλει στην εξωστρέφεια και τη βελτίωση των διασυνδέσεων και της συνεργασίας μεταξύ τομέων και παραγόντων της καινοτομίας στη χώρα αλλά και με άλλες χώρες.

Η στρατηγική του ΕΠΑνΕΚ, με γνώμονα το νέο μοντέλο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οικοδομείται και στηρίζεται σε τέσσερις (4) στρατηγικούς πυλώνες, όπως αναφέρονται στη συνέχεια, στους οποίους εντάσσονται και οι Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος.

1. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Α.Π.2: «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις»

Η ανάδειξη και υιοθέτηση ενός νέου παραγωγικού μοντέλου που θα στηρίζεται στην εξωστρέφεια και την καινοτομία δε μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την προσαρμογή των γνώσεων, δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, κατά κύριο λόγο, μέσω εφαρμογής σχεδίων διαρθρωτικής προσαρμογής των επιχειρήσεων ή συλλογικών επιχειρησιακών/ κλαδικών σχεδίων. Η χώρα χρειάζεται ανθρώπινο δυναμικό καλά εκπαιδευμένο με εξειδικευμένες γνώσεις και οριζόντιες δεξιότητες που θα μπορεί να δημιουργήσει εστίες καινοτομίας, να υποστηρίξει αναπτυξιακούς τομείς προτεραιότητας και να υπηρετήσει ένα νέο επιχειρηματικό υπόδειγμα. Οι ανάγκες προσαρμογής αφού μελετηθούν θα καταδείξουν τα πραγματικά κενά σε όρους κατάρτισης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εργαζομένων, θα υποδείξουν αναδυόμενες δεξιότητες και ικανότητες και θα οδηγήσουν στον σχεδιασμό και υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού.

Με βάση τα παραπάνω, απαιτείται γρήγορη και αποτελεσματική μετάβαση των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στα νέα δεδομένα της εποχής, η εξομάλυνση των οδυνηρών συνεπειών που προκάλεσε η οικονομική κρίση κυρίως στην αγορά εργασίας καθώς και η προσαρμογή της θεσμικής ικανότητας της δημόσιας διοίκησης και των ενδιαφερόμενων φορέων προς την κατεύθυνση βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Τα αποτελέσματα που επιδιώκονται είναι τα εξής:

Ανθρώπινο Δυναμικό	Επιχειρήσεις
Προσαρμογή του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις αλλαγές	
Ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που θα υποστηρίξει την προσαρμογή των επιχειρήσεων στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις	Δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων, βιώσιμων θέσεων απασχόλησης

Ανθρώπινο Δυναμικό	Επιχειρήσεις
Μετατόπιση του κέντρου βάρους από την παραγωγή επαγγελματικής κατάρτισης στην στήριξη των επιχειρήσεων και ειδικότερα των σχεδίων που εκπονούν για διαρθρωτική προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες αναπτυξιακές συνθήκες και στις τεχνολογικές προκλήσεις	Προσαρμογή στο νέο επιχειρησιακό μοντέλο με έμφαση στις παρακάτω περιοχές: – Οργάνωση και λειτουργία – Βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων – Ενίσχυση της εξωστρέφειας και της καινοτομίας – Ανάπτυξη εργαλείων και μεθόδων διοικητικής πληροφόρησης και συγκριτικών αξιολογήσεων – Τεχνολογική αναβάθμιση – Ενίσχυση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών – Αξιολόγηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του προσωπικού – Βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης – Συμμετοχή στα συστήματα εκπαίδευσης

2. ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥΣ

Α.Π.1: «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες»

Ο πυλώνας αυτός περιλαμβάνει ενέργειες για την ενίσχυση των δυναμικών εστιών επιχειρηματικότητας που διαθέτει η χώρα και οι οποίες συγκεντρώνουν σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε όρους τεχνολογίας, καινοτομίας, ποιότητας, δυνατότητας συνεργειών και εξωστρέφειας. Οι τομείς αυτοί συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά εκείνα (κρίσιμη μάζα και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα) με τα οποία θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρει η έξυπνη εξειδίκευση.

Οι στρατηγικοί τομείς που αναγνωρίστηκαν και καταγράφηκαν στο νέο αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας «Ελλάδα 2021» είναι:

1. Αγροδιατροφική/ Βιομηχανία Τροφίμων
2. Ενέργεια
3. Εφοδιαστική Αλυσίδα
4. Πολιτιστικές & Δημιουργικές Βιομηχανίες
5. Περιβάλλον
6. Τουρισμός
7. Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
8. Υγεία
9. Υλικά – Κατασκευές

3. ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ/ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΤΑ ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

Για την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων του Προγράμματος απαιτείται επικέντρωση των επενδύσεων στις επιχειρήσεις που διαθέτουν αναπτυξιακές προοπτικές. Τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που αξιολογούνται θετικά, όσον αφορά στις αναπτυξιακές τους προοπτικές, και διαφοροποιούνται σε μικρό ή μεγάλο βαθμό ανά τομέα, συνοψίζονται ως εξής:

- ✓ Εξωστρέφεια (δημιουργούμενο εξαγωγικό δυναμικό)
- ✓ Καινοτομία/ δημιουργικότητα
- ✓ Σημαντικό μέγεθος σε κύκλο εργασιών και απασχόληση/ επαρκής γκάμα προϊόντων για την αντιμετώπιση του παγκόσμιου ανταγωνισμού
- ✓ Στόχευση σε εξειδικευμένα τμήματα της παγκόσμιας αγοράς (“niche markets”)
- ✓ Θετικά αποτελέσματα και οικονομική προοπτική/ ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων
- ✓ Επανακυκλοφορία των πόρων στην εσωτερική αγορά (μεγιστοποίηση του ποσοστού της εγχώριας προστιθέμενης αξίας)
- ✓ Νέα επιχειρηματικότητα/ δημιουργία νέων επιχειρήσεων (π.χ. start ups)
- ✓ Μικρό αποτύπωμα CO₂, NO₂, SO₂, κλπ/ χαμηλή επιβάρυνση του περιβάλλοντος
- ✓ Συνεργασία επιχειρήσεων κοινού σκοπού με στόχο την ενίσχυση της καθετοποίησης, τη δημιουργία διαπραγματευτικού πλεονεκτήματος και την ολοκλήρωση του προσφερόμενου προϊόντος /υπηρεσίας
- ✓ Προϊόντα/ Υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας (Premium brands)

4. ΕΞΑΣΦΑΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

Α.Π.3: «Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας»

Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις, προσελκύει επενδύσεις. Υπό το πρίσμα αυτό η στρατηγική του προγράμματος θα πρέπει να στοχεύσει στην διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην ενίσχυση των δομών και υποδομών, οι οποίες συνδέονται άμεσα και έμμεσα με την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων μέσα από τις εξής παραμέτρους:

Αναδιάρθρωση της Δημόσιας Διοίκησης προς την κατεύθυνση εξάλειψης των γραφειοκρατικών εμποδίων και την επιτάχυνση των διαδικασιών για τη δημιουργία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Ανάπτυξη δομών και υποδομών νέων με σκοπό την έμμεση ή και άμεση βελτίωση και λειτουργία του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, όπως επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του οικιακού και δημόσιου κτιριακού αποθέματος, αύξηση της εφαρμογής έξυπνων συστημάτων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση της διανομής ενέργειας και τέλος ανάπτυξη ή /και προώθηση οικονομικής δραστηριότητας που βασίζεται στο φυσικό κεφάλαιο και στην πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδος με επίκεντρο τον τομέα του Τουρισμού.

6.2.3. Εγγύηση για τη Νεολαία (Youth Guarantee) & Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (Youth Employment Initiative)

Τέλος, η στρατηγική του ΕΠ, λαμβάνει υπόψη της τη Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ περί της αρχής «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Ειδικότερα, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ψήφισε τη σύσταση για τη «θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία» (Youth Guarantee), με την οποία συστήνει στα κράτη μέλη να «εξασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι ηλικίας κάτω των 25 ετών λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης καλής ποιότητας, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση». Τα κράτη μέλη ενέκριναν επί της αρχής, τον Απρίλιο του 2013 και προχώρησαν στην κατάρτιση Εθνικών Σχεδίων Υλοποίησης των Εγγυήσεων για τη νεολαία.

Αξιοποιώντας και τους σχετικούς πόρους, αφετηρία για τα πρώτα χρόνια της υλοποίησης αποτελεί το «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων 2013-2015», το σχέδιο δράσης «Εγγύηση για τη νεολαία» και η Εθνική Στρατηγική Απασχόλησης, όπως περιγράφεται αναλυτικά στο «Σχέδιο Δράσης για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης & Στήριξης των ανέργων 2013-2015». Η ως άνω Στρατηγική προσδιορίζεται από τους ακόλουθους δύο (2) πυλώνες:

1. Άμεση ανάσχεση της αύξησης της ανεργίας, μέσω βραχυπρόθεσμων δράσεων αντιμετώπισης επειγόντων προβλημάτων της αγοράς εργασίας, προσωρινού και στοχευόμενου χαρακτήρα.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι πάνω από το 66% των ανέργων αναζητούν εργασία για περισσότερο από ένα (1) χρόνο (περίπου το 30% των ανέργων έχουν συμπληρώσει πάνω από δύο (2) χρόνια ανεργίας), καθώς και ότι η παρατεταμένη περίοδος ανεργίας δημιουργεί έντονα κοινωνικά προβλήματα, αλλά και σημαντικές πιέσεις στο σύστημα χρηματοδότησης των επιδομάτων ανεργίας, η χώρα έχει τοποθετήσει τη μείωση του ποσοστού ανεργίας στην πρώτη θέση των προτεραιοτήτων της.

Εκτός από την αντιμετώπιση της συνολικής ανεργίας, υψηλή προτεραιότητα αποτελεί η μείωση του ποσοστού ανεργίας των νέων και των νέων εκτός εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης (NEET). Στο πλαίσιο της Προτεραιότητας για την Απασχόληση των Νέων θα υλοποιηθούν στοχευμένες παρεμβάσεις, τόσο ανά ηλικιακή ομάδα, όσο και ανά επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς και καινοτόμες πρωτοβουλίες για τη στήριξη της εκπαίδευσης, κατάρτισης και των προοπτικών απασχόλησης των νέων NEETS ηλικίας 15-29 ετών, καθώς και της ταχείας και βιώσιμης ένταξής τους στην αγορά εργασίας. Βάσει αυτών, η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, η αναβάθμιση του ρόλου της μαθητείας και η ενίσχυση και πιστοποίηση των δεξιοτήτων των νέων σε κλάδους αιχμής της ελληνικής οικονομίας αποτελούν προτεραιότητες, οι οποίες θα εξειδικεύονται βάσει του Ατομικού Σχεδίου Δράσης και της προσφοράς κατάλληλου πλέγματος υπηρεσιών.

Ειδικότερα, οι πόροι της Προτεραιότητας για την Απασχόληση των Νέων ύψους 171.517.029€ θα διατεθούν για την ηλικιακή ομάδα των νέων NEETS 15-24 ετών και θα αφορούν αποκλειστικά τις παρεμβάσεις του Σχεδίου Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία».

2. Διαμόρφωση βιώσιμων συνθηκών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και ενίσχυσης του αναπτυξιακού αποθέματος της οικονομίας, μέσω μεσο/ μακροπρόθεσμων δράσεων προώθησης στην απασχόληση και δράσεων μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα.

Βασική προτεραιότητα του δεύτερου πυλώνα αποτελεί η βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων με στοχευμένες και καινοτόμες ενεργητικές πολιτικές, ειδικότερα για αυτούς που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Στη βάση του σχεδιαζόμενου Συστήματος Εγγυήσεων για τη Νεολαία (Youth Guarantee), θα αξιοποιηθούν στο μέγιστο οι διατιθέμενοι πόροι για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Στρατηγικές Προτεραιότητες του Συστήματος Εγγυήσεων για την Νεολαία (Youth Guarantee)

1. Ο σχεδιασμός στοχευμένων παρεμβάσεων ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε ομάδας στόχου των νέων (μακροχρόνια άνεργοι, νέοι με χαμηλά τυπικά προσόντα, νέοι που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο, NEET, νέοι με αναπηρίες)
2. Η δημιουργία περισσότερων σημείων εισόδου στην αγορά εργασίας
3. Η ενίσχυση της δυνατότητας των νέων να αναπροσαρμόζουν το επαγγελματικό τους προφίλ ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας
4. Η ενίσχυση της επαγγελματικής κινητικότητας των νέων και η αναχαίτιση της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain) δηλαδή της μετανάστευσης νέων επιστημόνων με υψηλού επιπέδου δεξιότητες στο εξωτερικό
5. Η αναβάθμιση του ρόλου της πρακτικής άσκησης και της μαθητείας μέσω της θεσμικής κατοχύρωσης και της συνακόλουθης αναβάθμισης των μέσων και των μηχανισμών ενίσχυσης της πρακτικής άσκησης με άμεση διασύνδεση με τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Τέλος, έμφαση για δημιουργία θέσεων εργασίας θα πρέπει να δοθεί σε τομείς που παρουσιάζουν δυναμική όπως είναι ο τουρισμός και η ναυτιλία και να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που δημιουργούνται από τη «γαλάζια οικονομία».

6.3. Το Περιφερειακό Πλαίσιο

6.3.1. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, τις εμπειρίες του παρελθόντος, τις επισημάνσεις της Ε.Ε. (position paper), καθώς και τους στόχους που τίθενται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αναδεικνύεται το αναπτυξιακό όραμα για την περίοδο 2014-2020.

Μέσα από μια διαρκή διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, η Περιφέρεια έχει ως όραμα, να καταστεί: **«Αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου».**

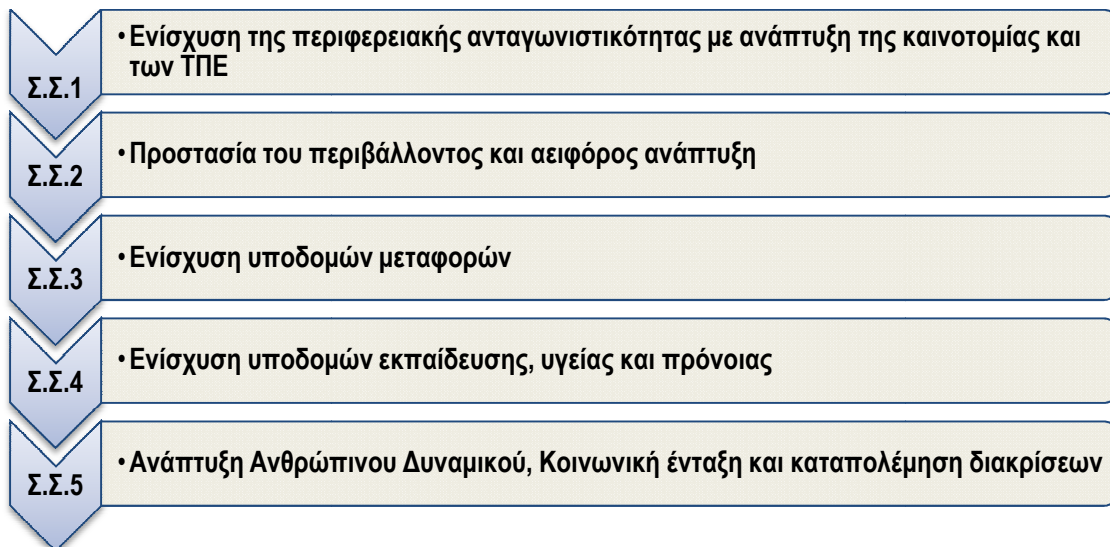
Το αναπτυξιακό όραμα συμπληρώνεται από την επιδίωξη για υλοποίηση μία στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» εστιασμένης σε επιλεγμένους κλάδους στους οποίους η Περιφέρεια διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Οι τομείς εστίασης είναι:

1. Πρωτογενής τομέας – μεταποίηση – αγροδιατροφή – γαστρονομία
2. Βιομηχανία της εμπειρίας: Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργική Οικονομία
3. Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, ΤΠΕ και νεανική επιχειρηματικότητα
4. Υγεία και Ευεξία.

Η επίτευξη του οράματος, θα αποτελέσει σημαντικό σημείο εκκίνησης στο νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο της χώρας που σκιαγραφείται για το 2021, καθώς σε αυτό προσδιορίζονται ως κρίσιμοι τομείς για την επανεκκίνηση της οικονομίας τόσο ο κλάδος του τουρισμού (προσέλκυση επενδύσεων, ανάπτυξη νέων προϊόντων), όσο και ο πρωτογενής τομέας (έμφαση στην αύξηση του ποσοστού μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και στην προώθησή τους στις διεθνείς αγορές).

Επιπρόσθετα, η Περιφέρεια συμμετέχει στην Μακροπεριφερειακή Στρατηγική Αδριατικής Ιονίου – EUSAIR (η οποία εγκρίθηκε από την ΕΕ τον Ιούνιο 2014) στο πλαίσιο της οποίας θα επιδιωχθεί η προώθηση βιώσιμων πρακτικών για την ανάπτυξη στον παράκτιο χώρο στο πλαίσιο ενίσχυσης της γαλάζιας οικονομίας και η αρμονική ένταξη και λειτουργία του τουρισμού, των μεταφορών και των άλλων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο προστασίας και αποδοτικής διαχείρισης των οικολογικών, πολιτιστικών πόρων και του τοπίου. Τέλος, το αναπτυξιακό όραμα περιλαμβάνει μία ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων για προγράμματα τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, για ολοκληρωμένες δράσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη και για ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις (ΟΕΕ).

Για την επίτευξη του Αναπτυξιακού Οράματος, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα πέντε (5) Στρατηγικών Στόχων (Σ.Σ). Ειδικότερα:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η Περιφέρεια ως μια από τις φτωχότερες της Ευρώπης καλείται να διαφοροποιήσει τη στρατηγική για την οικονομική της ανάπτυξη, προσπαθώντας να συνταχθεί μαζί με όλους τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη της, όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη, ο οποίος παρουσιάζει την κατανομή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανά Περιφέρεια για το έτος 2011.

Σχήμα: Περιφερειακή Κατανομή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ

Βασικές στρατηγικές επιλογές προς αυτή την κατεύθυνση αποτελούν η ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, με έμφαση στην καινοτομία και τις ΤΠΕ, η ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών και υποδομών (υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης), καθώς και η ενίσχυση των υποδομών μεταφορών σε συνάρτηση πάντα με την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη.

Ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός της Περιφέρειας διαχωρίζει και εντάσσει τις αναπτυξιακές της ανάγκες σε Άξονες Προτεραιότητας και Θεματικούς Στόχους προκειμένου να υλοποιηθεί επιτυχώς η αναπτυξιακή στρατηγική στο σύνολό της, μέσω της υλοποίησης των επιμέρους στόχων που ορίζονται στους εν λόγω άξονες.

Η παρακάτω ανάλυση επικεντρώνεται στον Άξονα Προτεραιότητας 1, ο οποίος περιλαμβάνει προβλέψεις για την πορεία της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας της Ηπείρου, στοιχεία απαραίτητα για τη Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας της. Παρουσιάζονται επίσης και ορισμένες στρατηγικές που σχετίζονται με την Αγορά Εργασίας της Περιφέρειας και την Εκπαίδευση – Κατάρτιση για την νέα Προγραμματιστική Περίοδο 2014-2020/

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΠΕ»

Θεματικός στόχος 1: «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»

Αναπτυξιακές Ανάγκες

Η Περιφέρεια καταγράφει διαχρονικά σημαντικές επιδόσεις σε θέματα έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας. Αυτό οφείλεται κυρίως στη ύπαρξη κρίσιμης μάζας πανεπιστημιακών φορέων και ερευνητών με έμφαση στους τομείς της πληροφορικής και της υγείας. Η προστιθέμενη τους όμως αξία προς την περιφερειακή οικονομία είναι χαμηλή, καθώς παραμένει σημαντική αδυναμία ο μικρός βαθμός δικτύωσης των ερευνητικών φορέων με τις επιχειρήσεις. Αν και διαχρονικά έχει επενδύσει στον τομέα (πχ με τη δημιουργία του Ε.ΤΕ.Π.Η), εντούτοις τα αποτελέσματα δεν κατευθύνονται προς την πραγματική οικονομία και παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητα.

Στρατηγική

Η Περιφέρεια εστιάζει στην προώθηση της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης και της διασύνδεσης του ερευνητικού συστήματος με τους παραγωγικούς τομείς της (πραγματική οικονομία).

Η ενίσχυση της έρευνας θα αφορά τους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας, ενώ μέρημα θα πρέπει να δοθεί και στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων του τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας.

Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται τα ερευνητικά κέντρα και η πανεπιστημιακή κοινότητα σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις, να συμβάλουν άμεσα στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων και την οικονομική εκμετάλλευση νέων ιδεών:

- ✓ Επενδύοντας στην υποδομή, τον εξοπλισμό, τις πιλοτικές σειρές προϊόντων και τις προηγμένες κατασκευαστικές διαδικασίες απαραίτητες για εφαρμοσμένη έρευνα και δραστηριότητες καινοτομίας, αλλά και την ανάπτυξη αριστείας.
- ✓ Διευκολύνοντας τη συνεργασία, τη δικτύωση δραστηριοτήτων και συμπράξεων (clusters) μεταξύ διαφορετικών παραγόντων καινοτομίας εργαζομένων στον ίδιο τομέα–εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, Ινστιτούτων, τεχνολογικών και ερευνητικών κέντρων, ΜΜΕ και μεγάλων εταιρειών– για την επίτευξη συνεργειών και μεταφορών τεχνολογίας.
- ✓ Επενδύοντας στην καινοτομία των ΜΜΕ ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητά τους.

Επιπλέον, θα αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα του έργου «ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ» (καλή πρακτική για την Ήπειρο), που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΠ «Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα – Ήπειρος 2007-2013». Το έργο απευθυνόταν σε ερευνητικούς φορείς και είχε ως βασικό στόχο την τόνωση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, μέσω της ενδυνάμωσης των ερευνητικών, τεχνολογικών & καινοτομικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας, υποστηρίζοντας τις ανάγκες της κοινωνίας σε τομείς ενδιαφέροντος καθώς και του παραγωγικού δυναμικού, παράγοντας νέα γνώση που μπορεί να αξιοποιηθεί.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής.
2. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
3. Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που παράγουν νέα/ διαφοροποιημένα προϊόντα στην αγορά.
4. Αύξηση της απασχόλησης στον τομέα της έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας.

Θεματικός στόχος 2: «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών»

Αναπτυξιακές Ανάγκες

Βασική αναπτυξιακή ανάγκη στον τομέα των ΤΠΕ, αποτελεί η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας του κλάδου, μέσω του σχεδιασμού και της ανάπτυξης ολοκληρωμένων ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και παράλληλα η ενίσχυση της ζήτησης για ενσωμάτωση εφαρμογών ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα, στη λειτουργία των Ο.Τ.Α. και στην καθημερινότητα του πολίτη. Η ενσωμάτωση ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα εστιάζεται στους προκρινόμενους κλάδους από την περιφερειακή στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης.

Στρατηγική

Στην Περιφέρεια, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται σημαντική προσπάθεια σύγκλισης των ΤΠΕ, η οποία βασίζεται κυρίως στην ευρεία διάδοση της δυνατότητας πρόσβασης στο Internet. Βασική προτεραιότητα αποτελεί η εφαρμογή μιας περιφερειακής στρατηγικής ΤΠΕ με στόχο:

- ✓ Την ενίσχυση της προσφοράς τοπικά σχεδιασμένων και παραγόμενων ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών.
- ✓ Την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα, με προτεραιότητα στους κλάδους που προκρίνει η περιφερειακή στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης.
- ✓ Την ορθολογική διαχείριση και εξοικονόμηση πόρων που διαχειρίζονται οι ΟΤΑ, με έμφαση στους τομείς της ενέργειας, του νερού και των απορριμμάτων.
- ✓ Την οργάνωση και αξιοποίηση/ διάθεση περιφερειακών δεδομένων, για το σχεδιασμό και υλοποίηση αναπτυξιακής πολιτικής και τη βελτίωση των συνθηκών για την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας.
- ✓ Τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου και κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Αύξηση της ανάπτυξης και χρήσης ηλεκτρονικά παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
2. Ενσωμάτωση των ΤΠΕ για την αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού στην αναπτυξιακή διαδικασία.
3. Δημιουργία κατάλληλου υπόβαθρου για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακής πολιτικής και τη βελτίωση συνθηκών ανάπτυξης επιχειρηματικότητας.

Θεματικός στόχος 3: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»

Αναπτυξιακές Ανάγκες

Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ αποτελεί τον κύριο μοχλό για την αναστροφή της σημερινής κατάστασης και την ώθηση της περιοχής σε αναπτυξιακή τροχιά. Οι αναπτυξιακές ανάγκες συνδέονται με την άμβλυνση των δομικών προβλημάτων των ΜΜΕ της Περιφέρειας και ειδικότερα με τα κάτωθι:

- Δυσκολία προσαρμογής στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον.
- Χαμηλός βαθμός εξωστρέφειας.
- Έλλειψη συνεργατικών μοντέλων επιχειρηματικότητας και διασύνδεσης των επιχειρήσεων σε κλαδικό/ διακλαδικό επίπεδο.
- Έλλειψη ρευστότητας και πρόσβασης σε κεφάλαια.
- Υστέρηση ενσωμάτωσης ΤΠΕ στην παραγωγική διαδικασία.
- Χαμηλός βαθμός εφαρμογής καινοτομίας.
- Έλλειψη εξειδικευμένων δομών στήριξης.

Στρατηγική

Βασική προτεραιότητα αποτελεί η εφαρμογή της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης, ώστε να αξιοποιηθούν οι περιορισμένοι πόροι και να επιτευχθούν όροι εκμετάλλευσης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και επίτευξης βιώσιμης ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα η στρατηγική περιλαμβάνει:

- ✓ Ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας, σε συνάφεια με τη στρατηγική της RIS.
- ✓ Επενδύσεις στην εμπορική εκμετάλλευση νέων ιδεών και των αποτελεσμάτων ερευνών και δημιουργία επιχειρήσεων υψηλού επιπέδου γνώσεων.
- ✓ Ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων, περιλαμβανομένων νέων αλυσίδων αξίας και οργάνωσης μάρκετινγκ, ιδίως για τη διευκόλυνση της διεθνοποίησης (εξωστρέφεια).

Η στρατηγική του Θ.Σ.3 παρουσιάζει σημαντικό βαθμό συνέργειας με το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», που χρηματοδοτεί δράσεις και έργα που ενισχύονται κυρίως από το ΕΤΠΑ για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας. Επιπρόσθετα, υπάρχει συνέργεια με το ΕΠ «Αγροτικής Ανάπτυξης» σε ότι αφορά δράσεις στον αγροτικό τομέα και το ΕΠ «Θάλασσας και Αλιείας».

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των υφιστάμενων ΜΜΕ, βασισμένη στην οργανωτική αναδιάρθρωση, την εξωστρέφεια και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό.
2. Ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας στους τομείς που προκρίνει η περιφερειακή στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης.
3. Ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών ή/ και διαδικασιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.
4. Αύξηση της απασχόλησης.

Αγορά Εργασίας

Η Περιφέρεια υστερεί σε σχέση με τις επιδόσεις της στην αγορά εργασίας σε επίπεδο ΕΕ27, αλλά σε εθνικό επίπεδο παρουσιάζει επιδόσεις που προσεγγίζουν το μέσο επίπεδο της χώρας. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται ορισμένα στατιστικά στοιχεία:

Δείκτης Έτους 2012	Περιφέρεια Ηπείρου	Σύνολο Χώρας	ΕΕ27
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 ετών	67,72%	67,93%	71,73%
Ποσοστό Απασχόλησης της ηλικίας 20-64 ετών	56,2%	55,3%	68,4%
Ποσοστό Ανεργίας ηλικίας 20-64 ετών	22,9%	24,1%	10,2%
Ποσοστό ανεργίας των νέων	67%	58,3%	23,4%
Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων	62,9%	67,5%	47,5%

Τα δεδομένα δεν παρουσιάζουν σημαντικές μεταβολές από το 2008- 2012, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι στις γυναίκες απασχολούμενες της Περιφέρειας καταγράφεται σημαντικά μικρότερο ποσοστό απασχόλησης έναντι των ανδρών (46,7% έναντι 65,4% για τους άνδρες), ενώ παράλληλα η ανεργία των γυναικών είναι σημαντικά μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών (27% έναντι 19,7% για τους άνδρες).

Σε ότι αφορά τα βασικά χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας εκτός της δυσμενούς θέσης των γυναικών και των νέων, η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από απασχολούμενους με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, ενώ παρουσιάζει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης στην αυτοαπασχόληση και στην αναλογία των βοηθών απασχόλησης στην οικογενειακή επιχειρηματικότητα (με τάση μείωσης την τελευταία δεκαετία). Ειδικότερα, περίπου 4 στους 10 (37,9%, Eurostat 2012) των απασχολούμενων της Περιφέρειας ηλικίας 25-64 ετών είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και περίπου 3 στους 10 δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το μερίδιο απασχολούμενων που είναι κάτοχοι πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχεται στο 28,3%. Η κατανομή αυτή των απασχολούμενων διαφέρει σημαντικά από τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο χώρας (32,1% πτυχιούχοι τριτοβάθμιας, 39,2% δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 28,7% πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Η εικόνα της απασχόλησης στην Περιφέρεια, έχει επηρεαστεί σε σημαντικό βαθμό από την οικονομική κρίση. Είναι χαρακτηριστικό ότι σωρευτικά την περίοδο 2010-2012 η απασχόληση μειώθηκε κατά 19,2 χιλιάδες άτομα ή κατά 13,8% με την αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 14,3%. Η μείωση αφορά το σύνολο των παραγωγικών τομέων, με την κύρια μείωση να έχει προέλθει από τον τριτογενή τομέα (απώλεια 11,2 χιλ. θέσεις εργασίας ή το 13,2%). Αντίθετα, αντιστάσεις απέναντι στην κρίση καταγράφουν κλάδοι με σημαντική εξαγωγική δραστηριότητα (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες), καθώς και οι κλάδοι χημικής βιομηχανίας, κατασκευής μεταλλικών προϊόντων και παραγωγής φαρμακευτικών σκευασμάτων. Να σημειωθεί ότι και οι πιέσεις που δέχθηκε ο κλάδος της μεταποίησης τροφίμων ήταν ηπιότερες σε σχέση με τη χώρα, γεγονός που συνδέεται με την παραγωγική δυναμική της περιφέρειας στη μεταποίηση τροφίμων.

Εκπαίδευση – Δια Βίου Μάθηση

Θεματικός στόχος 10: «Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση»

Αναπτυξιακές Ανάγκες

Το πλαίσιο αναγκών της Περιφέρειας σε υποδομές εκπαίδευσης συνδέεται με τη σημαντική συγκέντρωση σπουδαστών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τις (αυξημένες ανάγκες υποδομών ΑΕΙ), αλλά και τη χαμηλή συμμετοχή στην εκπαίδευση και τη Δια Βίου Μάθηση. Ειδικότερα, απαιτούνται επενδύσεις σε υποδομές εκπαίδευσης και κατάρτισης, με στόχο τον περιορισμό των εδαφικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της εκπαίδευσης χωρίς διαχωρισμούς, τη βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης, αλλά και τη βελτίωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προκειμένου να υποστηριχθεί η προσπάθεια των φοιτητών, για έρευνα και καινοτομία εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στρατηγική

Η ανάπτυξη των υποδομών εκπαίδευσης συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής E2020 για τη βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης, καθώς αποτελεί βασική προϋπόθεση για την δημιουργία ελκυστικού περιβάλλοντος για την παροχή γνώσης και δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Προς τούτο και σε συνέχεια των προσπαθειών της ΠΠ 2007-2013 λόγω και του δυναμικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης, το ΠΕΠ υιοθετεί συγκεκριμένες δράσεις για την κάλυψη των αναγκών συμπλήρωσης ή επέκτασης των υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης συμπεριλαμβανομένου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές προτεραιότητες του τομέα της παιδείας. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπονται έργα τα οποία θα καλύψουν:

- ✓ τις ελλείψεις στις κτιριακές σχολικές υποδομές για την προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- ✓ τις ανάγκες σε εξοπλισμό των σχολείων της προσχολικής, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και
- ✓ τις ελλείψεις σε κτιριακές υποδομές και κυρίως εξοπλισμό, που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη νέων μεθόδων διδασκαλίας και κατ' επέκταση θα οδηγήσουν στην βελτίωση της προσβασιμότητας σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης.

Η στρατηγική του ΘΣ10 παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνέργειας με το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Περιορισμό των εδαφικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της εκπαίδευσης χωρίς διαχωρισμούς.
2. Βελτίωση της προσβασιμότητας σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης.
3. Βελτίωση της ποιότητας όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

Οι εκπαιδευτικές επιδόσεις του πληθυσμού της Ηπείρου κυμαίνονται στο μέσο όρο των επιδόσεων της χώρας. Αντίθετα, η συνολική κατανομή του μαθητικού πληθυσμού της ανά βαθμίδα εκπαίδευσης διαφέρει σημαντικά, με κύριο χαρακτηριστικό τη μεγαλύτερη συγκέντρωση μαθητικού πληθυσμού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, έναντι των υπολοίπων βαθμίδων εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, συγκεντρώνεται το 4,4% των σπουδαστών ανώτατης εκπαίδευσης της Ελλάδας (ISCED5-6, Eurostat 2008) σε 2 Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (9 Σχολές και 27 Τμήματα). Οι σπουδαστές αποτελούν το 39,1% του μαθητικού πληθυσμού (η καλύτερη επίδοση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας), με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 29,6% (Eurostat 2008).

Η σημαντική συγκέντρωση σπουδαστών σε συνδυασμό με την αναγκαία συμπλήρωση και επέκταση των υποδομών (κυρίως εξοπλισμού) τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια θα συμβάλλει στην περαιτέρω παραγωγή έρευνας και καινοτομίας εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Η δυναμική της στην παραγωγή νέων επιστημόνων σε συνδυασμό με το συγκριτικά με τη χώρα χαμηλότερο ποσοστό του πληθυσμού της (25-64) με τριτοβάθμια εκπαίδευση, καταδεικνύει σημαντική «διαρροή» των νέων επιστημόνων, προς άλλες Περιφέρειες της χώρας ή ακόμα και σε άλλες χώρες.

Επισημαίνεται η σημαντική υστέρηση συμμετοχής σε προγράμματα ΔΒΜ, καθώς μόλις το 1,1% των ενηλίκων (25-64 ετών) συμμετέχουν σε προγράμματα δια βίου μάθησης (Ελλάδα 2,9%, ΕΕ27 9%). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το ποσοστό των νέων που δεν εργάζονται, ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης («άτομα NEET») ανέρχεται σε 32,9%, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο σε σχέση με τη χώρα (28,4%) και πολύ περισσότερο σε σχέση με την ΕΕ27 (17%).

Η χαμηλή συμμετοχή στην εκπαίδευση και την κατάρτιση συνδέεται και με τις ελλείψεις υποδομών εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης στην Περιφέρεια (ανάγκη εκσυγχρονισμού).

6.3.2. Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Ηπείρου

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΝΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

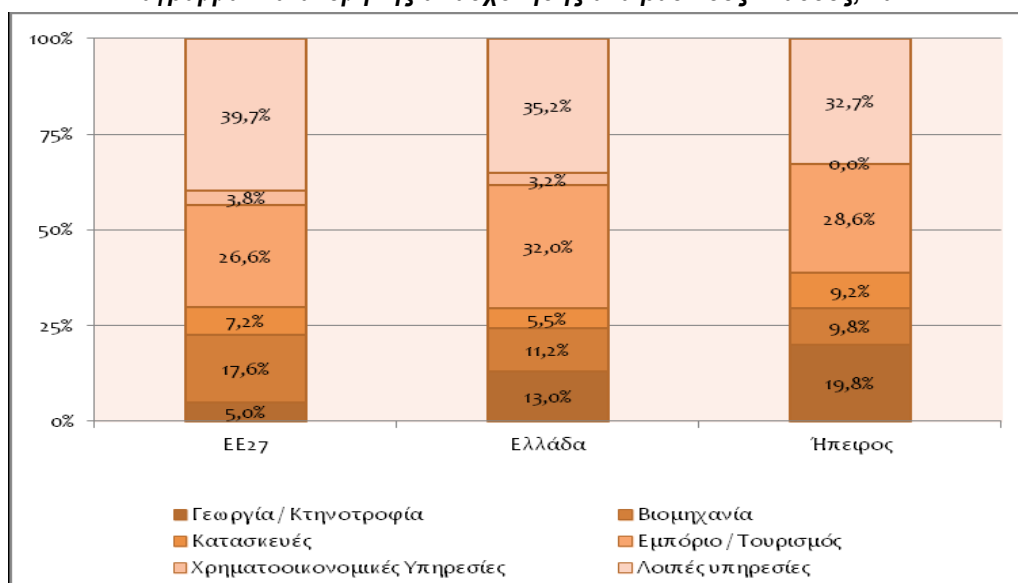
Η Περιφέρεια της Ηπείρου ως μια από τις φτωχότερες της Ευρώπης καλείται να γυρίσει σελίδα στην οικονομική της ανάπτυξη, προσπαθώντας να συντάξει μαζί όλους τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορούν να προσφέρουν στην ανάπτυξη της.

Οι παράγοντες αυτοί είναι άλλοι ενεργοί οικονομικά χώροι/ κλάδοι που προσφέρουν ήδη προστιθέμενη αξία, όπως ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίηση του καθώς επίσης και η τουριστική δραστηριότητα, όπως γίνεται εμφανές και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Αυτοί οι παράγοντες/ κλάδοι καλούνται να εκσυγχρονιστούν, να διεθνοποιηθούν και να παράγουν προϊόντα νέα ή παλιά με χαρακτηριστική ποιότητα, έτοιμα για τις διεθνείς αγορές.

Παράλληλα, η Περιφέρεια θέλει να ενισχύσει την διάδοση της γνώσης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσα από την αναβάθμιση των συσχετιζόμενων με την διάδοση της πληροφορικής υποδομών και την υποβοήθηση της νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας με διεθνή ορίζοντα στον χώρο αυτό.

Παράλληλα, η Περιφέρεια θέλει να ενισχύσει την διάδοση της γνώσης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσα από την αναβάθμιση των συσχετιζόμενων με την διάδοση της πληροφορικής υποδομών και την υποβοήθηση της νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας με διεθνή ορίζοντα στον χώρο αυτό.

Διάγραμμα: Κατανομή της απασχόλησης ανά βασικούς κλάδους, 2012

Παράλληλα, η Περιφέρεια θέλει να ενισχύσει την διάδοση της γνώσης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσα από την αναβάθμιση των συσχετιζόμενων με την διάδοση της πληροφορικής υποδομών και την υποβοήθηση της νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας με διεθνή ορίζοντα στον χώρο αυτό.

Επίσης στόχος αποτελεί η προώθηση της επιχειρηματικής ανακάλυψης, τόσο στους παραπάνω αναφερόμενους χώρους όσο και σε νέους υποσχόμενους, όπως ο χώρος της Υγείας και Ευεξίας, προσβλέποντας σε πιο μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη.

Η Περιφέρεια, πέρα από την απόφασή της για αναδιοργάνωση της ίδιας για καλύτερες και πιστότερες υπηρεσίες προς τον επενδυτή και τον πολίτη, θέλει να προσελκύσει δύο αρωγούς στην προσπάθεια αυτή. Τον ακαδημαϊκό χώρο προσφέροντας την γνώση και αποδεικνύοντας τις ευκαιρίες και τον επιχειρηματικό, ο οποίος καλείται να επενδύσει μέσα από περισσότερο σίγουρες και φιλικές προς τον επιχειρηματία συνθήκες οι οποίες είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η ανάπτυξη μίας στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης σημαίνει ουσιαστικά την υποστήριξη μέτρων και δράσεων οι οποίες εξυπηρετούν ξεκάθαρους αναπτυξιακούς σκοπούς με τους εξής τρόπους:

- ✓ τονίζοντας τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας,
- ✓ ισχυροποιώντας τις υποδομές προς όφελος των ανταγωνιστικών κλάδων ή τεχνολογιών,
- ✓ υποβοηθώντας την βιώσιμη ανάπτυξη και
- ✓ ανακαλύπτοντας νέες επιχειρηματικές προκλήσεις.

Η έξυπνη εξειδίκευση μπορεί κάλλιστα να είναι κάτι το νέο που πηγάζει από τις αναξιοποίητες δυνατότητες ενός πανεπιστημίου ή ενός ερευνητικού κέντρου ή ένας κλάδος που μπορεί να βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση ή να μπορεί μέσα από κάποια υποστήριξη να προσελκύσει νέους επιχειρηματίες ή επενδυτές.

ΤΟΜΕΙΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Η κλαδική εξειδίκευση της Περιφέρειας Ηπείρου, προσδιορίζεται με τον παρακάτω λόγο:

$$\frac{\text{μερίδιο ενός κλάδου στην απασχόληση της περιφέρειας}}{\text{μερίδιο του κλάδου στην απασχόληση της ΕΕ27}}$$

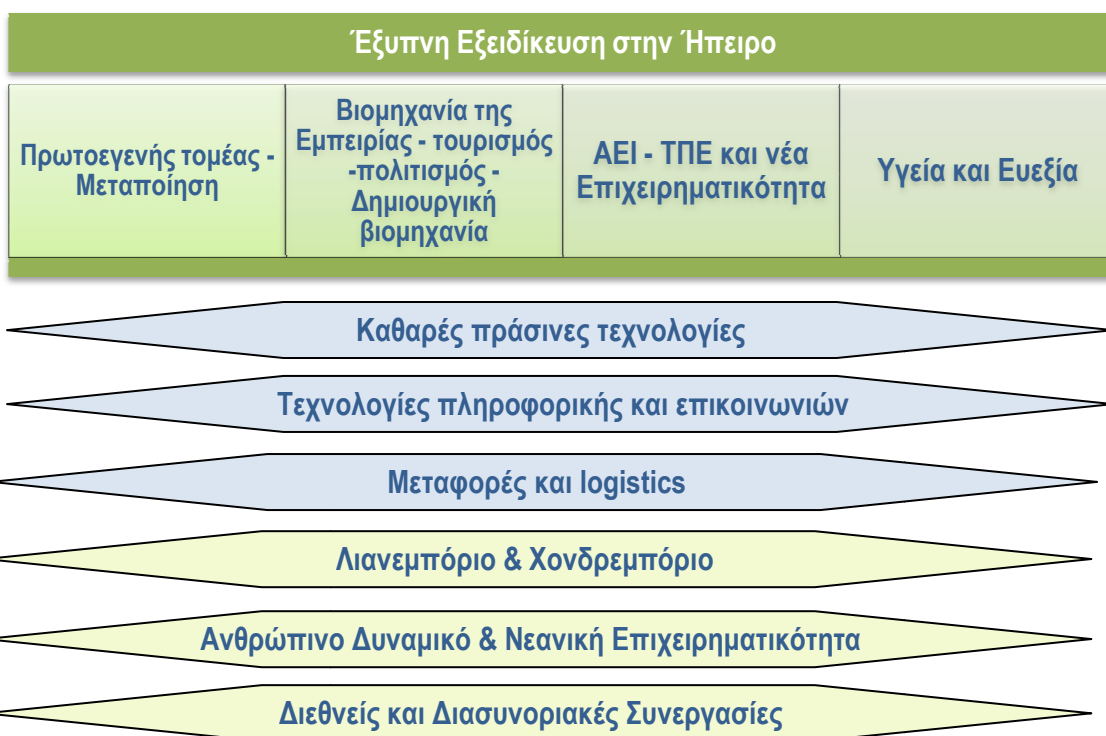
Εάν η Περιφέρεια είναι περισσότερο εξειδικευμένη σε ένα κλάδο από την συνολική Ευρωπαϊκή οικονομία τότε αυτό μπορεί να αποτελεί μια ένδειξη ότι οι οικονομικές επιδράσεις του κλάδου στην Περιφέρεια είναι αρκετά ισχυρές ώστε να προσελκύουν οικονομική δραστηριότητα από άλλες περιφέρειες και ότι η διάχυση (spill-overs) και οι διασυνδέσεις είναι ισχυρότερες. Ως κατώφλι για την εξειδίκευση χρησιμοποιούμε την τιμή 2.

Κλάδοι	Εξειδίκευση
Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	2
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	1
Βιομηχανία τροφίμων	1
Δασοκομία και υλοτομία	1
Εμπόριο	1
Κατασκευές	1
Ποτοποσία	1
Τουρισμός	1

Οι προσπάθειες θα εστιαστούν στην ανάπτυξη «έξυπνης εξειδίκευσης» για την ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, την αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων και τη δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε δυναμικούς κλάδους της περιφερειακής οικονομίας με υψηλή προστιθέμενη αξία (γεωργική παραγωγή και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, υδατοκαλλιέργειες, υγεία, τουρισμός).

Παράλληλα, η Περιφέρεια θα ενισχύσει τη διάδοση της γνώσης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσα από την αναβάθμιση των συσχετιζόμενων με τη διάδοση των ΤΠΕ υποδομών και την υποβοήθηση της νέας και νεανικής βιώσιμης και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας με βάση ένα διεθνή ορίζοντα στον χώρο αυτό. Σε αυτή την προσπάθεια πρωτεύοντα ρόλο θα διαδραματίσει η ακαδημαϊκή κοινότητα που αποτελεί σημαντικό παράγοντα παραγωγής γνώσης και που χαρακτηρίζει την Περιφέρεια λόγω των διεθνούς εμβέλειας και κύρους Ερευνητικών και Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, τα οποία τοποθετούν την Ήπειρο σε ιδιαίτερα ισχυρή θέση στην κατεύθυνση ανάπτυξης της Οικονομίας της Γνώσης.

Το σύνολο των αναλύσεων, δεδομένων και διαβουλεύσεων μέχρι σήμερα οδηγεί σε μία σχηματική παρουσίαση των τομέων της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας της Ηπείρου, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω σχήμα και στη συνέχεια αναλύεται.

Οι τέσσερις (4) παραπάνω περιοχές αποτελούν εν δυνάμει μηχανές δημιουργίας προστιθέμενης αξίας, εργασίας, επιχειρηματικότητας και πλούτου. Οι τρεις (3) πρώτες βραχυπρόθεσμου ενώ η τελευταία μεσοπρόθεσμου στόχου.

Είναι δεδομένο πως ο **Αγροτικός τομέας και η Μεταποίηση (πρωτογενής)** των αγροτικών προϊόντων μπορούν να αποτελέσουν τομέα ανάπτυξης της Περιφέρειας τόσο όσον αφορά την αυτάρκειά της, την κάλυψη αναγκών της υπόλοιπης Ελλάδας αλλά και την υλοποίηση εξαγωγών. Οι ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες της Ηπείρου δίνουν τη δυνατότητα για την διερεύνηση δεκάδων δυνατοτήτων ανάπτυξης νέων προϊόντων τόσο στον τομέα των φυτικών προϊόντων όσο και της κτηνοτροφίας.

Ειδικά στην περίπτωση της φυτικής παραγωγής είναι αναγκαία από τα ευρήματα, η υποστήριξη του συνόλου της αλυσίδας αξίας λόγω της περιορισμένης επεξεργασίας και τυποποίησης των νωπών φυτικών προϊόντων. Επίσης, μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον τουριστικό τομέα μέσα από την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και παραγωγή τοπικών προϊόντων και γαστρονομίας.

Είναι σημαντικό στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι παρά του ότι η έμφαση που δόθηκε στη ζωική παραγωγή έχει υπερτερήσει έναντι της φυτικής παραγωγής τα τελευταία χρόνια, υπάρχουν σημαντικές εδαφικές εκτάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εναλλακτικές καλλιέργειες από την καθολική χρήση τους ως βοσκότοπους μέχρι σήμερα. Είναι επίσης σημαντικό να τονισθεί ότι παρά τη δεσπίζουσα θέση της στον ελληνικό χώρο η ζωική παραγωγή στην Ήπειρο δεν αποτελεί ούτε καινοτόμο κλάδο (π.χ. οργανωτική καινοτομία, cluster) αλλά ούτε και παρουσιάζει καμία σημαντική πρόοδο ως προς το επιχειρηματικό μοντέλο που ακολουθείται.

Κατά συνέπεια τα περιθώρια ανάπτυξης είναι πολλά και σημαντικά. Στον συγκεκριμένο κλάδο όμως, η επιβολή πιο αυστηρών περιβαλλοντικών όρων είναι κρίσιμης σημασίας όχι μόνο για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και οικολογικής ευαισθησίας αλλά και για την προστασία του ίδιου του κλάδου και την ολοκληρωμένη αναδιοργάνωσή του.

Η **βιομηχανία της Εμπειρίας (συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού, του πολιτισμού και της δημιουργικής βιομηχανίας)** μπορεί να είναι βασική κινητήρια δύναμη της οικονομίας της Ηπείρου. Αποτελεί μία δραστηριότητα με μεγάλες ευκαιρίες εφαρμογής ολοκληρωμένων συστημάτων συνδυασμένων τεχνολογιών και επιτρέπει την ανάπτυξη εξειδικευμένων δραστηριοτήτων που βασίζονται στη γνώση. Ο **τουρισμός** απαιτεί ένα ιδιαίτερο είδος πολιτικής για την καινοτομία, που υποστηρίζει την ικανότητα να παράγεται γνώση και προστιθέμενη αξία σε μια βιομηχανία που δεν δημιουργεί την τεχνολογία, αλλά τη χρησιμοποιεί.

Η Ήπειρος χαρακτηρίζεται από σημαντικό πλούτο γεωγραφικά διατεταγμένων φυσικών και **πολιτισμικών χώρων** όπου μπορούν να υποδεχθούν και να ικανοποιήσουν διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Οι μορφές αυτές υπάρχουν σήμερα αλλά σε αρκετά ανοργάνωτη μορφή με σημαντικές ανάγκες οργανωτικών καινοτομιών και εφαρμογών της πληροφορικής. Η χρήση πάλι του πολιτιστικού αποθέματος, της υλικής και άυλης κληρονομιάς αλλά και της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας είναι απαραίτητη και συνιστά τομέα παραγωγής πλούτου. Προϋποθέτει επίσης μια σειρά από παρεμβάσεις οι οποίες πρέπει να σχεδιαστούν κατάλληλα ώστε να αποτελέσουν εργαλεία υποδομής με υψηλό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και εξασφαλισμένη βιωσιμότητα.

Τέλος, είναι αδύνατον η έξυπνη αναπτυξιακή στρατηγική να μην έχει επιπτώσεις και εξάρτηση από το λιανεμπόριο και το χονδρεμπόριο και την ποιότητα των υπηρεσιών τους, ειδικά στις τουριστικές περιοχές. Ειδικά στην περίπτωση του λιανεμπορίου και τη συσχέτισή του με την τοπική χειροτεχνία αλλά και το σύνολο της **δημιουργικής βιομηχανίας**.

Η **ακαδημαϊκή κοινότητα** αποτελεί σημαντικό παράγοντα παραγωγής γνώσης. Η έρευνα που λαμβάνει χώρα στη Ήπειρο εκτελείται κυρίως από τους πανεπιστημιακούς και ερευνητικούς φορείς με ποσοστά άνω του 80% ενώ ο ιδιωτικός τομέας συμμετέχει με ποσοστό μικρότερο του 3%. Πολλά από τα ερευνητικά αποτελέσματα έχουν σημαντική αναγνώριση αλλά μάλλον τις περισσότερες φορές έχουν μικρή έως αμελητέα διεπιφάνεια με την περιφερειακή οικονομία. Το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσα από απλές ενέργειες συνάντησης των ερευνητών με τους επιχειρηματίες και την παραγωγή. Επίσης, οι λύσεις ή οι συνεργασίες δεν βρίσκονται πάντοτε στην πόλη ή στην εν λόγω περιφέρεια. Ο Ελληνικός Ερευνητικός και Ακαδημαϊκός ιστός είναι απλωμένος παντού και σε πολλές περιπτώσεις περισσότερο διαθέσιμος από ότι φανταζόμαστε. Και αν η λύση δεν υπάρχει στη Ελλάδα τότε μπορεί να υπάρχει στην ΕΕ ή σε άλλο μέρος του κόσμου και να ίσως να είναι η απαρχή μίας διεθνούς συνεργασίας ή ενός διεθνούς χρηματοδοτούμενου έργου.

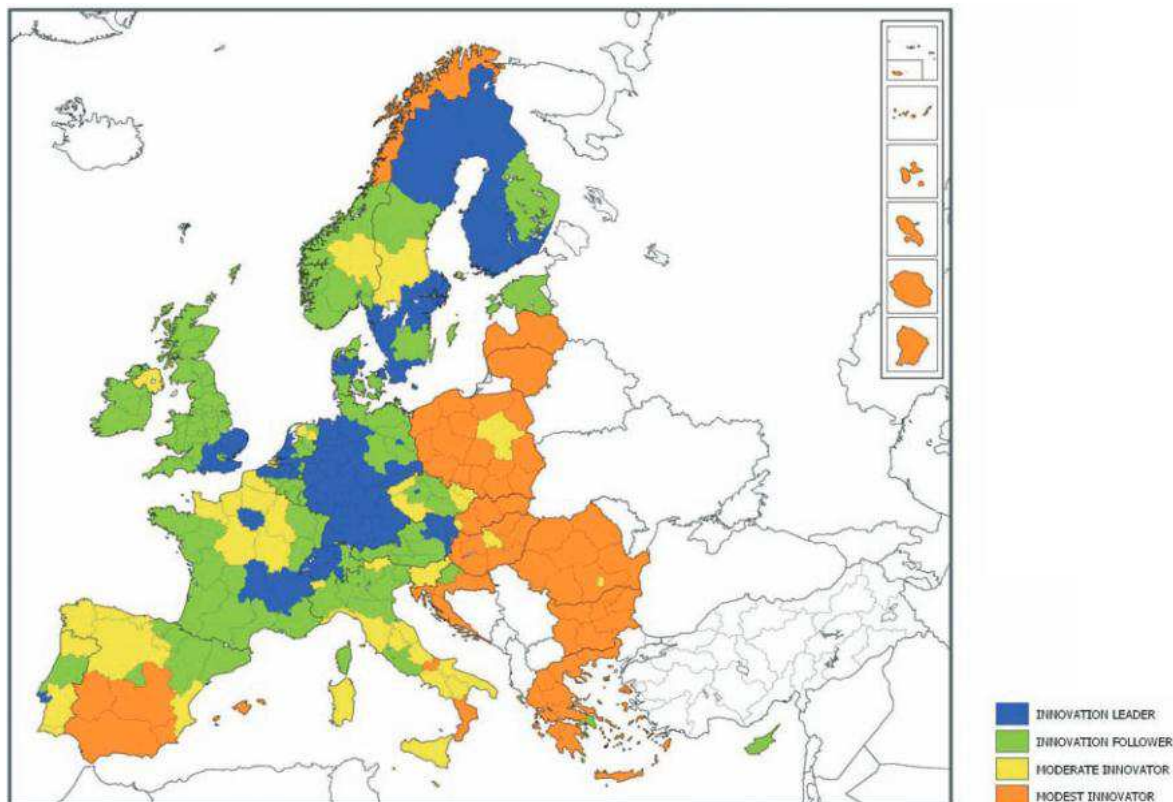
Πίνακας: Λίστα των 16 Επιχειρήσεων και των 3 Ερευνητικών φορέων που Συμμετέχουν στα Ερευνητικά Έργα της Περιφέρειας Ηπείρου

Λίστα Επιχειρήσεων που Συμμετέχουν στα Ερευνητικά Έργα της Περιφέρειας Ηπείρου
Anonymous Dairy Industrial Commercial Company S. Bafas Sons SA
Dairy Industry of Epirus - Karalis SA
DOMAINE GLINAVOS S.A.
GLOBAL DIGITAL TECHNOLOGIES ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
OSTRACON
ΑΡΑΧΘΟΣ ΑΕ
ΑΦΟΙ ΝΙΚΟΥ-ΑΦΟΙ ΣΙΩΧΟΥ & ΣΙΑ ΟΕ
ΑΦΟΙ ΞΥΛΟΓΙΑΝΝΗ ΟΕ ΦΥΤΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΑΦΟΙ ΠΑΠΠΑ ΑΕ
ΑΦΟΙ Χ. ΚΑΣΚΑΝΗ Ο.Ε.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΓΕΡΟΠΙΑΝΝΗΣ
ΚΟΥΤΛΑΣ Α.-ΓΙΑΝΝΑΚΕΑΣ Ν. -ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ Μ. ΟΕ
Κτηνοτροφία και Βιομηχανία Κρέατος Ηπείρου ΒΙΚΗ
NIKI ΜΕΠΕ Computer Technologies
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΗΝΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ & ΣΙΑ ΟΕ
Λίστα Ερευνητικών Φορέων που Συμμετέχουν στα Ερευνητικά Έργα της Περιφέρειας Ηπείρου
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου- ΤΕΙΕΠ

Παρόλα αυτά, σημαντικά ακαδημαϊκά τμήματα δραστηριοποιούνται στους τομείς εξειδίκευσης της Ηπείρου, όπως για παράδειγμα ο πρωτογενής. Ακόμη περισσότερο όμως ο τομέας της πληροφορικής έχει σημαντική ακαδημαϊκή υποστήριξη και έχει δημιουργήσει το 80% τουλάχιστον των νέων εταιρειών που έχουν εγκατασταθεί στο τεχνολογικό πάρκο. Ο χώρος της πληροφορικής μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα τόνωσης της **νεανικής επιχειρηματικότητας** αλλά και κύριο ανασταλτικό παράγοντα στο ισχυρό brain drain που χαρακτηρίζει την περιφέρεια.

Η ανάπτυξη μίας ευρωπαϊκής πλατφόρμας συνεργασίας και καινοτομίας στον χώρο αυτόν είναι πολύ σημαντική και μπορεί να επιφέρει πολύτιμες θετικές επιδράσεις στην περιφέρεια. Οι δαπάνες που γίνονται για Έρευνα και Καινοτομία στην Περιφέρεια, είναι περιορισμένες με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στην ομάδα των Modest Innovators σύμφωνα με το Regional Innovation Scorecard (RIS 2012), μαζί με όλες τις άλλες ελληνικές περιφέρειες εκτός της Αττικής.

Σχήμα: Χάρτης κατάταξης περιφερειών ανάλογα με τις επιδόσεις τους στην καινοτομία

Η **Υγεία και Ευεξία** είναι ίσως ο δυσκολότερος κλάδος για να μπορέσει να δικαιολογηθεί ως περιοχή έξυπνης εξειδίκευσης. Παρόλα αυτά υπάρχουν τα απαραίτητα στοιχεία στην περιφέρεια ώστε να μπορεί να αναπτύξει μία σημαντική εξειδίκευση στον χώρο αυτό. Προκειμένου μία περιοχή να μπορεί να είναι ανταγωνιστική στην συγκεκριμένη παγκοσμιοποιημένη διεθνή αγορά, χρειάζεται πέρα από την αναγκαία οργάνωση να πληροί δύο προϋποθέσεις:

1. τους χώρους που μπορούν να υποδεχθούν αυτού του είδους τον εναλλακτικό τουρισμό
2. την επιστημονική αναγνωρισιμότητα στον χώρο της υγείας.

Η Ήπειρος διαθέτει και τα δύο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι οι δύο χώροι συνεργάζονται σήμερα ή έχουν αναπτύξει συνέργειες μέχρι σήμερα. Ούτε βέβαια ότι δεν μπορεί να συμβεί το αντίθετο εάν οργανωθεί σωστά. Οι φυσικοί χώροι υπάρχουν και είναι απaráμιλλης ομορφιάς.

Είναι όμως επίσης εμφανές από την ανάλυση της τοπικής οικονομίας ότι η ανάπτυξη των συγκεκριμένων τομέων θα πρέπει να υποβοηθείται από την χρήση και εφαρμογή τεχνολογιών και τεχνογνωσίας που βασίζονται σε μία σειρά από οριζόντιες περιοχές δράσεων. Έτσι, ο πλούτος δεν πρέπει να παράγεται ερήμην του περιβάλλοντος γιατί έτσι δεν θα διαρκέσει. Η εφαρμογή καθαρών (πράσινων) τεχνολογιών είναι απαραίτητη. Ένα άλλο στοιχείο εφαρμογών της πληροφορικής και νέων σχετικών επιχειρήσεων είναι η ανάλυση των αναγκών των πόλεων και ανάπτυξη ή η εφαρμογή νέων έξυπνων συστημάτων που υποβοηθούν τον πολίτη μέσα από την χρήση ηλεκτρονικών συσκευών.

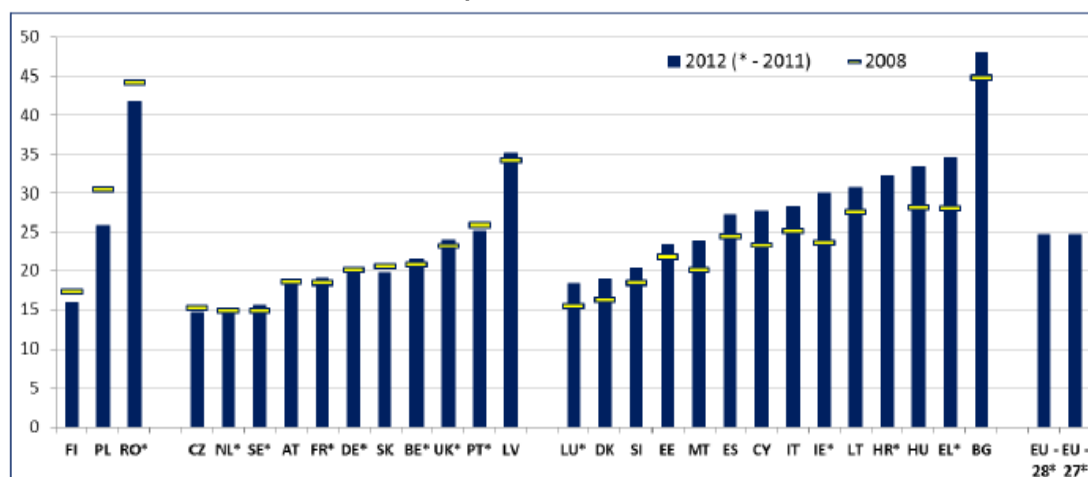
Οι πόλεις πρόκειται να παίξουν σημαντικό ρόλο πολιτικής και εφαρμογής αναπτυξιακών στρατηγικών με δυνατότητες να απορροφήσουν μέχρι και το 5% των διαρθρωτικών ταμείων. Επίσης, η στρατηγική για εφαρμογή των τεχνολογιών της πληροφορικής (π.χ. ψηφιακή σύγκλιση των επιχειρήσεων) θα πρέπει να γίνει με μεθοδικότητα για να έχουμε πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού είναι απαραίτητη όσο επίσης και η προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας. Επίσης, λόγω της γεωγραφικής θέσης της περιφέρειας θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στις διεθνείς διασυνδέσεις και τις διεθνείς τεχνολογικές πλατφόρμες. Παράλληλα, να τονωθούν οι έξυπνες μεταφορές και η ανάπτυξη υπηρεσιών και χώρων logistics.

6.3.3. Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» προτείνεται η Πλατφόρμα για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού, η οποία θέτει ένα δυναμικό πλαίσιο δράσης για να διασφαλιστεί η κοινωνική και εδαφική συνοχή, έτσι ώστε τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης να επιμεριστούν ευρέως σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, και τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό να είναι σε θέση να ζήσουν με αξιοπρέπεια και να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Έκθεσης της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την Απασχόληση (COM (2014) / 906 final/28.11.2014, το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε σημαντικά και οι διαφορές μεταξύ κρατών μελών αυξάνονται. Από την αρχή της κρίσης το 2008 έως το 2012 ο αριθμός των Ευρωπαίων που αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα: Εξέλιξη στο ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE) 2008-2012

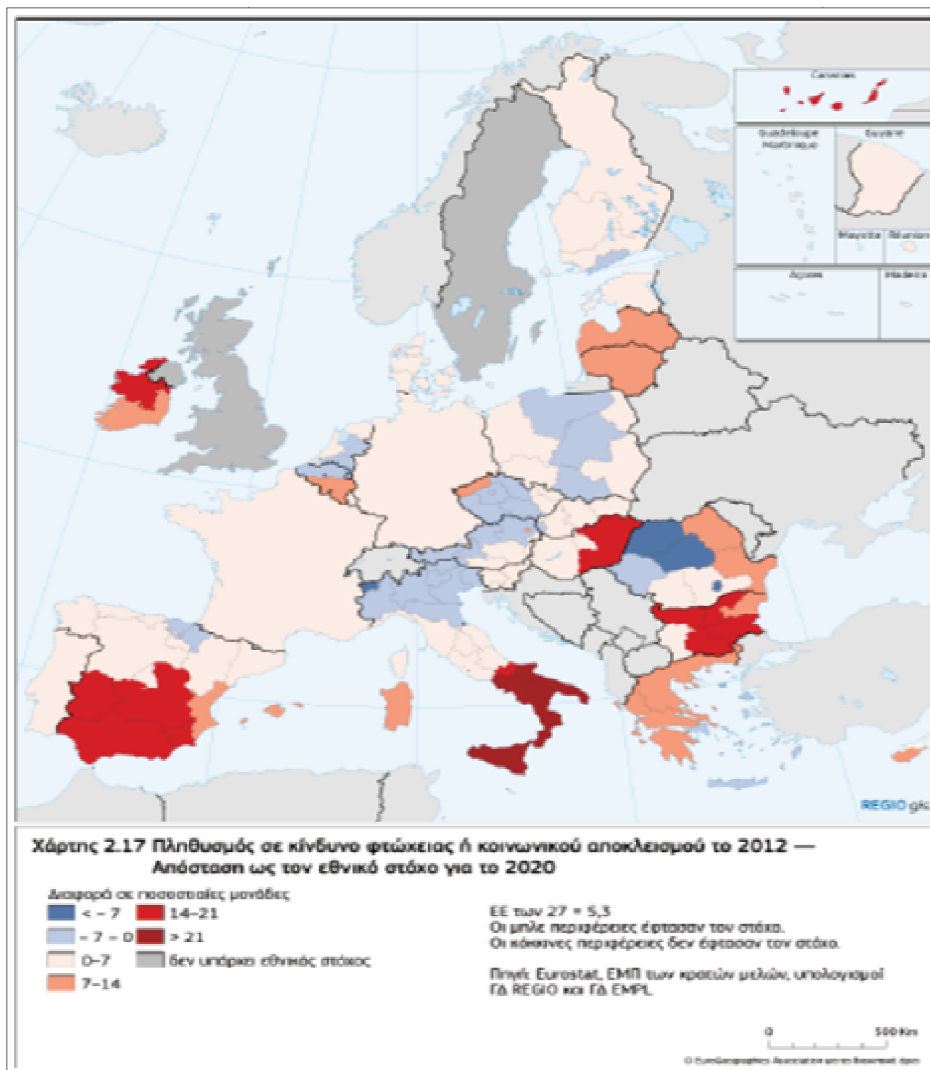

Πηγή: Eurostat, Στατιστικές της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης (EE -SILC) 2013. με αναφορά στο εισοδηματικό έτος 2012. Σημείωση : * - δεδομένα 2011 (δεν υπάρχουν δεδομένα για το 2012 για το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία, τη Σουηδία, το ΗΒ).

Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, σημαίνει περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες, τους νέους και τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας, επενδύσεις σε δεξιότητες και επαγγελματική κατάρτιση, εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Οι στόχοι για την «Ευρώπη 2020», σχετικά με την Κοινωνική Ένταξη και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό παρουσιάζονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα και αποτυπώνεται στο χάρτη που παρουσιάζεται στη συνέχεια:

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΕΥΡΩΠΗ 2020
Ποσοστό Απασχόλησης ανδρών και γυναικών 20-64 ετών	75%
Ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου	< 10%
Ποσοστό ατόμων ηλικίας 30-34 ετών που ολοκληρώνουν την τριτοβάθμια ή ισοδύναμη εκπαίδευση	≥ 40%
Αριθμός ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή απειλούνται με φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό	Μείωση κατά 20 εκ.

Χάρτης: Ποσοστό μέχρι την επίτευξη του στόχου 2020 για τον κοινωνικό αποκλεισμό

Ειδικότερα για την περίπτωση της Ελλάδας, ήδη μέσω του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 2011-2014, έχει αναδειχθεί η ανάγκη δημιουργίας ενός κοινωνικού δικτύου ασφαλείας κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η αύξηση της ανεργίας, η επίδραση των απαραίτητων μέτρων δημοσιονομικής πειθαρχίας προκειμένου να αντιμετωπιστεί το υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, καθώς και η παρατεταμένη ύφεση, έθεσαν επιτακτικά ένα πλαίσιο με σημαντικές προκλήσεις αναφορικά με την κοινωνική προστασία, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι **Στόχοι της Ελλάδας για το 2020** αναφορικά με την Κοινωνική Ένταξη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού είναι οι εξής:

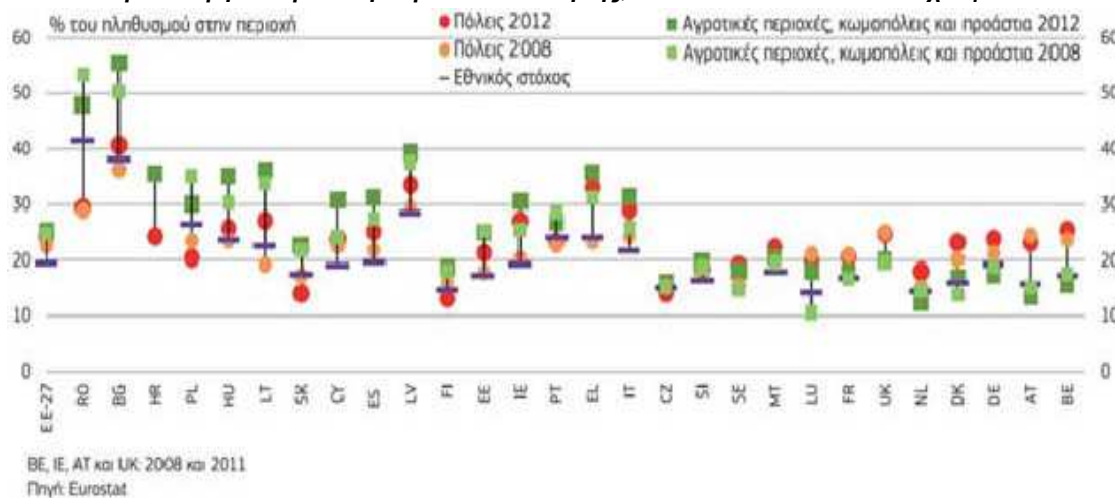
ΔΕΙΚΤΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2020
Αριθμός ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή/ και κοινωνικού αποκλεισμού	Μείωση κατά 450.000
Ποσοστό ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια ή/και τον κοινωνικό αποκλεισμό	24%
Αριθμός παιδιών και νέων (0-17 ετών) που απειλούνται από τη φτώχεια	Μείωση κατά 100.000
Ποσοστό παιδιών και νέων (0-17 ετών) που απειλούνται από τη φτώχεια	18%

Τέλος, στους στόχους περιλαμβάνεται και η δημιουργία ενός «δικτύου κοινωνικής ασφάλειας» κατά του κοινωνικού αποκλεισμού, που περιλαμβάνει δυνατότητα πρόσβασης στους πολίτες σε βασικές υπηρεσίες, όπως η ιατρική περίθαλψη, η στέγαση και η εκπαίδευση και το οποίο θα αποτελέσει προτεραιότητα κατά τη διάρκεια της κρίσης αφού συνεπάγεται τη δραστική μείωση του αριθμού των πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και στέγασης.

Βασική φιλοσοφία της Εθνικής Στρατηγικής είναι η διαφύλαξη του κοινωνικού ιστού της χώρας με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης.

Όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, η υφιστάμενη κατάσταση στη χώρα μας από την αρχή της κρίσης έως σήμερα χρήζει δραστικών λύσεων και αναμένεται η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για το 2020.

Διάγραμμα: Ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού σύμφωνα με τον βαθμό αστικοποίησης, 2008-2012 και Εθνικοί Στόχοι για το 2020

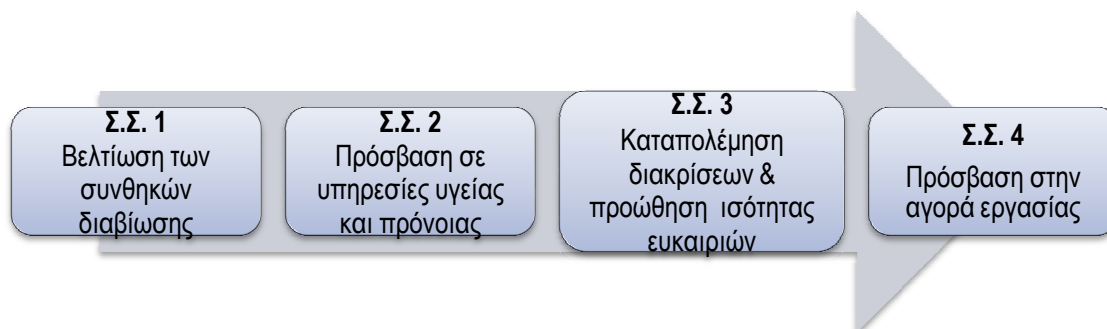
Δεδομένου ότι η Ήπειρος αποτελεί τη φτωχότερη Περιφέρεια της χώρας, όπου καταγράφονται 77.916 άτομα (23,1% του συνολικού πληθυσμού) με εισόδημα μέχρι 6.000 ευρώ και άρα βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας, η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα στην προσπάθεια αναστροφής της κατάστασης αυτής. Ειδικότερα, στο ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 και σε σχέση με την κοινωνική συνοχή, προτεραιότητα αποτελεί η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και των αποτελεσμάτων που έχει επιφέρει. Στις προθέσεις των περιφερειακών αρχών συμπεριλαμβάνεται η εφαρμογή ενός πλαισίου πολιτικών για την αγορά εργασίας με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης, την αποτροπή της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, καθώς και της διασφάλιση υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους των απομακρυσμένων αγροτικών κοινοτήτων, των αραιοκατοικημένων περιοχών και των ορεινών περιοχών μέσω της αξιοποίησης της τεχνολογίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Στρατηγική, η οποία θα εφαρμοστεί την περίοδο 2015-2020, έχει ολιστικό χαρακτήρα και αποσκοπεί να αποτελέσει ένα δίκτυο προστασίας για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού της Ηπείρου που βιώνουν εντονότερα τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας, χαρακτηρίζονται από πολιτισμικές ή άλλες ιδιαιτερότητες και κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό. Επιπλέον, αποσκοπεί στην ενεργοποίηση των ομάδων αυτών και στην προώθηση τους στην απασχόληση (αφορά όσους είναι ικανοί και διαθέσιμοι προς εργασία) και κατ' επέκταση την κοινωνική ένταξη.

Κεντρικός στόχος της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη είναι:

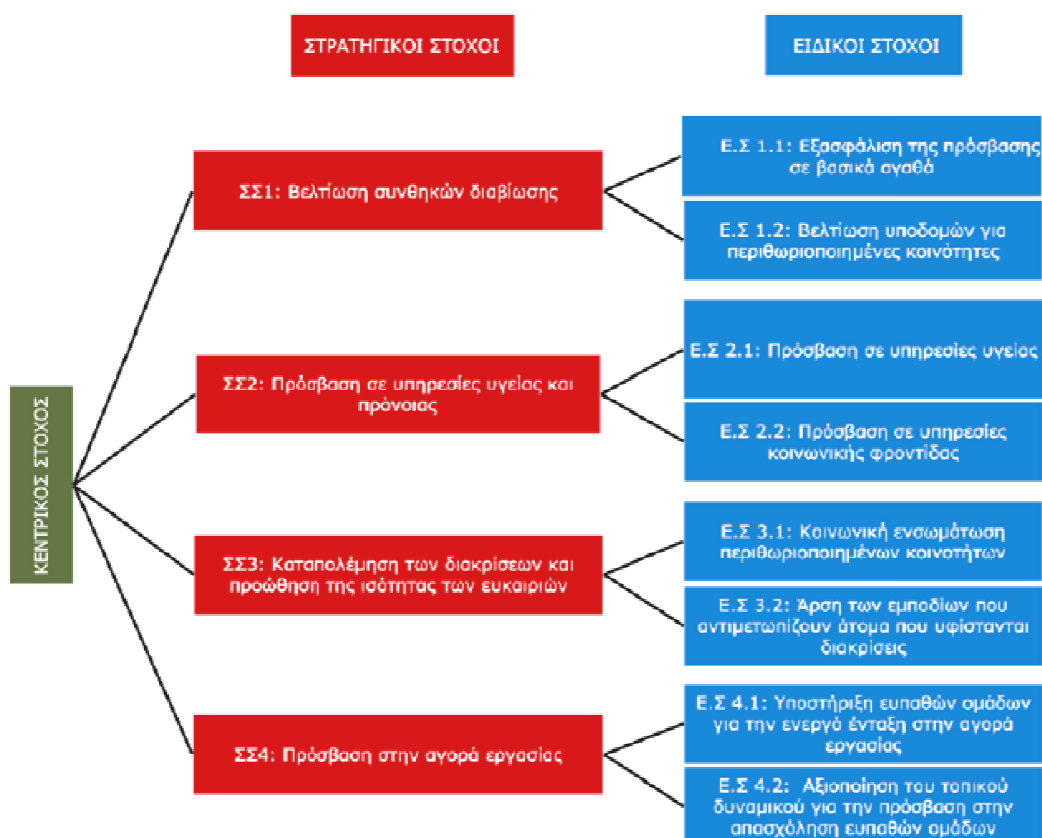
Η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που διαβιούν στην Περιφέρεια και αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα διαβίωσης και κοινωνικής ένταξης.

Για την επίτευξη του Κεντρικού Στόχου, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα τεσσάρων (4) Στρατηγικών Στόχων (Σ.Σ). Ειδικότερα:

Επιπλέον, κάθε Στρατηγικός Στόχος της Περιφερειακής Στρατηγικής περιλαμβάνει και τους Ειδικούς Στόχους για την αποτελεσματικότερη διαχείριση του Προγράμματος, όπως εμφανίζονται στο παρακάτω σχήμα:

Σχήμα: Στρατηγικός Σχεδιασμός Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

Εστιάζοντας στον Στρατηγικό Στόχο 4, ο οποίος συνδέεται με τον Άξονα Προτεραιότητας 4 «Πρόσβαση στην αγορά εργασίας» της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και έχει ως στόχο τη βελτίωση των προϋποθέσεων για την ένταξη των ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας, διακρίνουμε τους δύο (2) παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Οι Ειδικοί Στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 4 είναι οι εξής:

Ειδικός Στόχος 4.1: «Υποστήριξη ευπαθών ομάδων για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας»

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4.1 προβλέπονται παρεμβάσεις όπως:

- Υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και φιλοξενίας τέκνων (όπως βρεφονηπιακοί και ΚΔΑΠ) για την αποδέσμευση των γονέων που έχουν τη φροντίδα εξαρτώμενων μελών ώστε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.
- Συμβουλευτική και επαγγελματική επιμόρφωση – κατάρτιση για την αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την πρόσβαση στην απασχόληση των ευπαθών ομάδων.

Ειδικός Στόχος 4.2: Αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού για την πρόσβαση στην απασχόληση ευπαθών ομάδων

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4.2 προβλέπονται παρεμβάσεις όπως:

- Τοπικά προγράμματα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης ευπαθών ομάδων

Με βάση τα παραπάνω και παράλληλα με της κατεύθυνσης του ΠΕΠ Ηπείρου, η προώθηση της ισότητας πρόσβασης ορθώς δεν περιορίζεται μόνο στη βάση του φύλου, αλλά επεκτείνεται και στη βάση των κοινωνικών στρωμάτων, με έμφαση σε άτομα που απειλούνται με κοινωνικό ή και εργασιακό αποκλεισμό λόγω φτώχειας, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών-αδυναμιών των συγκεκριμένων κοινωνικών στρωμάτων ή γεωγραφικής απομόνωσης (ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές).

Περαιτέρω, για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών και της δυνατότητας πρόσβασης για όλους στις κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές αλλά και στις υποδομές και υπηρεσίες υγείας, κατά το στάδιο της υλοποίησης του ΠΕΠ υπάρχει η πρόθεση προώθησης ειδικά στοχευμένων παρεμβάσεων τόσο για τις περιθωριοποιημένες ομάδες του πληθυσμού (Ρομά, μετανάστες, άστεγοι) όσο και για ΑμεΑ.

Ως, ενδεικτικές επί του παρόντος και ως την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδίου, δράσεις αναφέρονται αυτές του ΑΠ 4 του Προγραμματιστικού Πλαισίου 2014-2020, σε ότι αφορά στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές, σε βασικές υποδομές διαβίωσης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και στις υποδομές εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και κυρίως του ΑΠ 5 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων», οι δράσεις του οποίου αναλύονται στη συνέχεια, ανά θεματικό στόχο.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5

«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ»

Θεματικός στόχος 8: «Πρωώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων»

Αναπτυξιακές Ανάγκες

Για την άμβλυνση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στα μεγέθη της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας είναι ανάγκη να προωθηθούν παρεμβάσεις που σε συνέργεια με τις προωθούμενες παρεμβάσεις σε εθνικό επίπεδο μέσω του ΕΠ «*Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση*» θα συμβάλλουν στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας. Προς αυτή την κατεύθυνση απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις για την άμεση καταπολέμηση των συνεπειών της κρίσης, την ανάσχεση της αύξησης της ανεργίας και τη στήριξη της κοινωνικής συνοχής. Έμφαση πρέπει να δοθεί στις ομάδες του πληθυσμού που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα εισόδου και παραμονής στην αγορά εργασίας (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι, άνεργοι με χαμηλά προσόντα, άνεργοι πτυχιούχοι, άνεργοι με υψηλότερα προσόντα που μπορούν να στηρίξουν τους τομείς προτεραιότητας της RIS, κλπ).

Στρατηγική

Με δεδομένο ότι η εύρεση εργασίας είναι ο ασφαλέστερος τρόπος εξόδου από τη φτώχεια, βασική στρατηγική της Περιφέρειας αποτελεί:

- ✓ Η ενίσχυση επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με έμφαση να δίδεται σε επιχειρήσεις που εντάσσονται στους τομείς της RIS. Σε σχέση με τις ομάδες στόχου, έμφαση θα δοθεί σε ανέργους πτυχιούχους, ειδικότερα σε εκείνους με υψηλότερα προσόντα (χρηματοδότηση από το ΠΕΠ).
- ✓ Η υλοποίηση παρεμβάσεων αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων και ενίσχυσης δεξιοτήτων των εργαζομένων που θα συμβάλλουν στην προσαρμογή των επιχειρήσεων στην αλλαγή και στο περιβάλλον που δημιουργείται από της εφαρμογή της περιφερειακής RIS. Στο πλαίσιο αυτό αναμένεται συνέργεια και με το τομεακό ΕΠ «*Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία*».
- ✓ Η λήψη άμεσων, βραχυπρόθεσμων μέτρων καταπολέμησης της ανεργίας και ενίσχυση της απασχόλησης για το σύνολο του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, με ιδιαίτερη έμφαση σε ειδικές ομάδες με μεγάλα ποσοστά ανεργίας (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι κλπ), με χρηματοδότηση από το τομεακό ΕΠ «*Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση*».

Ο στρατηγικός σχεδιασμός των σχετικών παρεμβάσεων θα λάβει υπόψη τους δυναμικούς ή αναδυόμενους τομείς της οικονομίας, οι οποίοι αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην περιφερειακή ανάπτυξη και να συνδράμουν στην αύξηση της απασχόλησης (αγροδιατροφικός τομέας, πολιτισμός, τουρισμός, υγεία, έρευνα).

Η στρατηγική του Θεματικού Στόχου 8 παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνέργειας με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου

Μάθηση» καθώς και με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Μείωση της ανεργίας.
2. Δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας.
3. Αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε θεματικές που συνδέονται με δυναμικούς ή αναδυόμενους τομείς της περιφερειακής οικονομίας, με έμφαση σε άτομα με υψηλά προσόντα.

Η ύπαρξη μιας Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη συνδέεται με τις δεσμεύσεις της χώρας στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής από τα Μνημόνια Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και συνιστά κριτήριο εκπλήρωσης της αιρεσιμότητας 9.1, στο θεματικό στόχο 9 «προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε μορφής διάκρισης» κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Θεματικός στόχος 9: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης»

Αναπτυξιακές Ανάγκες

Η Ήπειρος είναι από τις φτωχότερες Περιφέρειες της Ευρώπης, με την οικονομική ύφεση να επιδεινώνει το πρόβλημα της φτώχειας, ιδιαίτερα λόγω των σημαντικών ενδοπεριφερειακών διαφορών.

Επιπλέον, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας κυρίως των νέων και των γυναικών σε συνδυασμό με τα υψηλά ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας δημιουργούν την ανάγκη στοχευμένων παρεμβάσεων στήριξης των ομάδων υψηλού κινδύνου. Αντίστοιχη πρόνοια απαιτείται για την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων προκειμένου, η Περιφέρεια να συμβάλει στην σχετική εθνική προσπάθεια.

Επιπρόσθετα, μεγάλο τμήμα του πληθυσμού έχει οδηγηθεί σε απώλεια ασφαλιστικής κάλυψης και σε διαβίωση κάτω του ορίου της φτώχειας, περιορίζοντας έτσι την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, θέτοντας σε επισφάλεια την κατάσταση της υγείας τους και εμποδίζοντας τις προσπάθειές τους για να αποκτήσουν πρόσβαση στην απασχόληση. Αντίστοιχα δυσκολίες πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας αντιμετωπίζουν άλλες ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, καθώς και πολίτες απομακρυσμένων περιοχών. Προς αυτή την κατεύθυνση απαιτείται η ανάπτυξη νέων μοντέλων και μεθόδων παροχής υπηρεσιών υγείας για την προάσπιση της ισότιμης πρόσβασης των πολιτών σε αυτές, με στόχο την εξασφάλιση και παροχή ενός ελάχιστου δυνατού επιπέδου υπηρεσιών σε όλους και ειδικά σε όσους αντιμετωπίζουν αδυναμία πρόσβασης.

Στρατηγική

Η χάραξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού έχει ως στόχο την κοινωνική ευημερία των πολιτών, η οποία

επιτυγχάνεται με την εξασφάλιση ισότιμων ευκαιριών για αξιοπρεπή διαβίωση και ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία, ισότιμη πρόσβαση στην υγεία, την εκπαίδευση και την εργασία καθώς και ενδυνάμωση των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας για όλες τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Με τα παραπάνω δεδομένα διαπιστώνεται η ανάγκη συνέχισης, επέκτασης και αναβάθμισης υποστηρικτικών δράσεων και παρεμβάσεων που θα εστιάσουν:

- ✓ στη διευκόλυνση της ένταξης σε βιώσιμη και ποιοτική εργασία των ατόμων που μπορούν να εργαστούν, συγχρόνως με την υποστήριξη για κοινωνική συμμετοχή των ατόμων εκείνων που δεν μπορούν να εργαστούν, συμπεριλαμβανομένων της εξατομικευμένης υποστήριξης, της παροχής συμβουλών, της καθοδήγησης κλπ,
- ✓ στη διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης και στήριξης των περιθωριοποιημένων ομάδων του πληθυσμού,
- ✓ στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού,
- ✓ στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών φροντίδας για τις ευπαθείς ομάδες μέσω πλέγματος δράσεων για κοινωνικές υπηρεσίες που θα διευκολύνουν άτομα να εισέλθουν στην αγορά εργασίας,
- ✓ στην παροχή υπηρεσιών υγείας η οποία θα λαμβάνει υπόψη την εθνική στρατηγική για την Υγεία,
- ✓ στην προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων με δημιουργία και ανάπτυξη Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και υποστηρικτικών προς αυτές υπηρεσιών και στην στήριξη της κοινωνικής καινοτομίας σε κινητοποίηση των τοπικών φορέων και ανάληψη δράσεων με στόχο την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας μέσω Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Σε κάθε περίπτωση οι προωθούμενες παρεμβάσεις του Θ.Σ. 9 συνδέονται με την Εθνική και την Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη καθώς και με την αντίστοιχη Εθνική και Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

Η στρατηγική του Θ.Σ.9 παρουσιάζει συνέργεια με το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων.
2. Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας για την πρόσβαση στην απασχόληση.
3. Ανάσχεση των εμποδίων πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

Το όραμα της στρατηγικής διατυπώνεται ως εξής:

- ✓ Άμβλυνση των ανισοτήτων με έμφαση στην αποτελεσματική προστασία των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.
- ✓ Εκσυγχρονισμός των δημόσιων πολιτικών ένταξης με έμφαση στον ενεργητικό χαρακτήρα των μέτρων και την αναπτυξιακή διάσταση των κοινωνικών δαπανών.
- ✓ Αναβάθμιση του πλαισίου συνεργασίας κράτους, κοινωνίας των πολιτών και αγοράς με έμφαση στην δημιουργία ισχυρών εταιρικών σχέσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού.

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Για την πρόβλεψη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες αλλά και τον σχεδιασμό κατάλληλων δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων στον ΠΕΠ Ηπείρου 2012-2020 θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κάτωθι, εν πολλοίς αντίθετες, τάσεις:

- Η μεγάλη αύξηση της ανεργίας, η οποία σε συνδυασμό με την σημαντική μείωση των θέσεων απασχόλησης, έχει μειώσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εργοδότες στο να καλύψουν κενές/νέες θέσεις.
- Η μετανάστευση στο εξωτερικό, κυρίως του ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, η οποία ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα στις προσλήψεις προσωπικού.

Βέβαια τα παραπάνω θα πρέπει να αντιμετωπιστούν και σε επίπεδο στρατηγικών επιλογών της Περιφέρειας σχετικά με τις δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης που μπορεί να προσφέρει στο εργατικό δυναμικό της:

- Θα επιδιώξει την προσφορά εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων για τις ανάγκες τις τοπικής αγοράς εργασίας μόνο ή
- θα επιδιώξει την προσφορά γνώσεων και δεξιοτήτων προς τους κατοίκους, που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν επίσης στο εθνικό ή ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Για την υποβοήθηση της λήψης αποφάσεων στις παραπάνω επιλογές, η Ομάδα Μελέτης θεωρεί σκόπιμη την παρουσίαση ορισμένων τάσεων σε ανάγκες/ ελλείψεις δεξιοτήτων και επαγγέλματα τόσο στο εθνικό όσο και στο ευρωπαϊκό επίπεδο. Περαιτέρω δε, η ανάλυση αυτών θα αναδείξει τις πιθανές συνέργιες καθώς και την συνάφεια που αναπτύσσονται με τις ανάγκες που αποτυπώθηκαν στο επίπεδο της Περιφέρειας (Παραδοτέο Α), ώστε να γίνει μια πρόβλεψη προσαρμοσμένη στην Περιφέρεια Ηπείρου η οποία θα καθοδηγήσει και την εξειδίκευση των σχετικών δράσεων του ΠΕΠ.

7.1. Αναντιστοιχίες και δυσχέρειες στην κάλυψη κενών θέσεων εργασίας

Σύμφωνα με το CEDEFOP⁷ η αναντιστοιχία δεξιοτήτων δηλώνει διάφορες μορφές αναντιστοιχίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας. Η μια μορφή, η οποία καταγράφεται κυρίως στις επόμενες έρευνες αφορά την πλευρά των εργοδοτών και την δυσκολία να βρουν τον κατάλληλο εργαζόμενο για τη θέση εργασίας που προσφέρουν. Η δεύτερη μορφή, η οποία δεν είναι τόσο καλά τεκμηριωμένη μέσω ερευνών αφορά την πλευρά των εργαζομένων και παρατηρείται όταν ο εργαζόμενος δέχεται μια θέση στην οποία δεν αξιοποιεί επαρκώς τις γνώσεις και τις δεξιότητες που διαθέτει. Στη συνέχεια καταγράφονται οι διαπιστώσεις, απόψεις και συμπεράσματα των πλέον πρόσφατων και συναφών ερευνών και μελετών για το αντικείμενο.

⁷ Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (European Center for the Development of Vocational Training). Ως οργανισμός της Ε.Ε. στηρίζει την ανάπτυξη πολιτικής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προσφέροντας τις απαραίτητες γνώσεις για να επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ να αναδείξουν τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ως τα καλύτερα του κόσμου.

Αποτελέσματα έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέταξε το 2014 την έκθεση «Χαρτογράφηση και Ανάλυση των συμφορήσεων σε κενές θέσεις εργασίας στις Αγορές Εργασίας της Ε.Ε.». Στην Ελλάδα η έρευνα διεξήχθη στη βάση συνεντεύξεων με εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας, του ΟΑΕΔ, ενώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, επιμελητηρίων, εταιρειών διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού και κέντρα κατάρτισης σε συνδυασμό με την αξιοποίηση βάσης δεδομένων 93.000 αγγελιών εργασίας το διάστημα 2008-2012.

Βάσει της παραπάνω μεθοδολογίας προέκυψαν οι ομάδες επαγγελματιών στις οποίες παρατηρείται ζήτηση αλλά δυσκολία στην πλήρωση των κενών θέσεων στην Ελλάδα, οι οποίες αφορούν τέσσερις βασικές ομάδες:

- επαγγελματίες στις ΤΠΕ
- εξειδικευμένοι εργαζόμενοι στις πωλήσεις
- διευθυντικά στελέχη
- εργαζόμενοι στην χειροτεχνία/βιοτεχνία και συναφή επαγγέλματα

Στον τομέα των ΤΠΕ οι εργοδότες αναζητούν εργαζόμενους με ειδικευση σε συγκεκριμένες γλώσσες προγραμματισμού, ανάπτυξη εφαρμογών και εφαρμογών κινητών, σχεδίαση περιβαλλόντων web, ανάπτυξη web εφαρμογών και ελέγχου συστημάτων πρωτοκόλλων. Οι ελλείψεις που παρατηρούνται αφορούν τα εξής επαγγέλματα κατά ISCO-08:

- Προγραμματιστές λογισμικού(java, J2EE, .NET C#)
- Προγραμματιστές web και πολυμέσων (PHP, Drupal κ.α.)
- Σχεδιαστές και ειδικοί βάσεων δεδομένων
- Διαχειριστές συστημάτων (LINUX)
- Επαγγελματίες δικτύων υπολογιστών

Οι δυσκολίες στην κάλυψη των παραπάνω θέσεων μπορούν να εξηγηθούν εν μέρει λόγω της έλλειψης εργασιακής εμπειρίας και ειδίκευσης των υποψηφίων. Ένας επιπρόσθετος παράγοντας που αυξάνει τη ζήτηση για συγκεκριμένες δεξιότητες είναι ο γρήγορος ρυθμός των τεχνολογικών αλλαγών στο τομέα που επιδρά στην γρήγορη απαξίωση των δεξιοτήτων.

Στον τομέα των πωλήσεων η ζήτηση προκύπτει από την ανάγκη των επιχειρήσεων να εξάγουν τα προϊόντα τους ώστε να αντισταθμίσουν τις συνέπειες από την μείωση της εσωτερικής κατανάλωσης. Κατά συνέπεια υπάρχει ζήτηση για πωλητές με εξειδικευμένες γνώσεις, όπως μηχανικού, on-line πωλήσεων, πολύ καλής γνώσης ξένων γλωσσών. Οι ελλείψεις που παρατηρούνται αφορούν τα εξής επαγγέλματα:

- Επαγγελματίες πωλητές ΤΠΕ
- Επαγγελματίες στη διαφήμιση και marketing on-line πωλήσεων

- Επαγγελματίες τεχνικών και ιατρικών πωλήσεων

Οι δυσκολίες που καταγράφονται στην κάλυψη των παραπάνω θέσεων οφείλονται αφενός στις συχνές αλλαγές θέσεων και την προσωρινή απασχόληση όσων εργάζονται στις πωλήσεις αφετέρου στην έλλειψη επαγγελματικής εμπειρίας και εργασιακών δεξιοτήτων ιδιαίτερα για πωλήσεις στο εξωτερικό.

Αντίστοιχα, λόγω της στροφής των εταιρειών προς τις αγορές του εξωτερικού παρατηρείται **ζήτηση σε διευθυντικά στελέχη με ειδίκευση στις εξαγωγές και σχετικές δεξιότητες** όπως πολύ καλή γνώση ξένων γλωσσών. Επιπλέον υπάρχει σχετική δυσκολία στην κάλυψη θέσεων οικονομικών διευθυντών καθώς οι εταιρείες είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στις προσλήψεις αυτές, αφού θεωρούν την καλή οικονομική διοίκηση ως την πλέον σημαντική σε περιόδους κρίσης. Τα επαγγέλματα στα οποία εντοπίζονται ελλείψεις είναι:

- Διευθυντικά στελέχη λιανικού και χονδρικού εμπορίου
- Διευθυντικά στελέχη οικονομικών
- Διευθυντικά στελέχη έρευνας και ανάπτυξης
- Εκτελεστικοί διευθυντές και διευθύνοντες σύμβουλοι
- Μηχανικοί παραγωγής και διοίκησης
- Ηλεκτρονικοί μηχανικοί
- Μηχανικοί ΤΠΕ

Οι δυσκολίες για την κάλυψη των θέσεων αυτών αποδίδονται στην έλλειψη συγκεκριμένων εργασιακών δεξιοτήτων αλλά και εργασιακής εμπειρίας.

Όμως εκτός από την ζήτηση που καταγράφεται σε επαγγέλματα υψηλής ειδίκευσης οι εταιρείες αντιμετωπίζουν προβλήματα και στην κάλυψη θέσεων τεχνιτών και τεχνικών χαμηλής ειδίκευσης ιδίως στις ακόλουθες θέσεις:

- Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων
- Ηλεκτρολόγοι κτιρίων και συναφή επαγγέλματα
- Ξυλουργοί και επιπλοποιοί.

Στην περίπτωση αυτών των επαγγελμάτων, οι εργοδότες αντιμετωπίζουν δυσκολία στην κάλυψη των θέσεων λόγω έλλειψης τεχνικών ικανοτήτων και επαρκούς επαγγελματικής εμπειρίας.

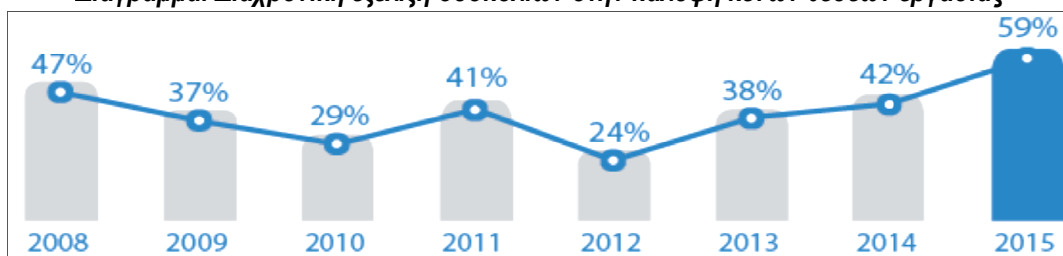
Αποτελέσματα έρευνας της εταιρείας MANPOWER GROUP

Η ετήσια έρευνα της εταιρείας MANPOWER σχετικά με τις προοπτικές απασχόλησης στην Ελλάδα διεξάγεται μέσω συνεντεύξεων σε αντιπροσωπευτικό δείγμα εργοδοτών, παρουσιάζοντας τις βραχυπρόθεσμες τάσεις. Η έρευνα του 2015 επιβεβαίωσε τις τάσεις του προηγούμενου έτους σχετικά με τις 10 θέσεις εργασίας με την μεγαλύτερη δυσκολία κάλυψης. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι για έβδομη συνεχή χρονιά οι εκπρόσωποι πωλήσεων είναι οι θέσεις με την μεγαλύτερη δυσκολία κάλυψης για τους εργοδότες, καθώς επίσης στη δεύτερη θέση, όπως και την προηγούμενη χρονιά βρίσκονται τα διευθυντικά/εκτελεστικά στελέχη. Συνοπτικά οι 10 θέσεις με την μεγαλύτερη δυσκολία κάλυψης είναι οι εξής:

1. Εκπρόσωποι πωλήσεων
2. Διευθυντικά/εκτελεστικά στελέχη
3. Τεχνίτες
4. Μηχανικοί
5. Υπάλληλοι υποστήριξης γραφείου
6. Προσωπικό ΤΠΕ
7. Τεχνικοί
8. Προσωπικό λογιστηρίου και οικονομικών
9. Εργάτες
10. Διευθυντές πωλήσεων

Συνολικά, το 2015 καταγράφεται και το μεγαλύτερο ποσοστό εργοδοτών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κάλυψη κενών θέσεων εργασίας, το οποίο ανέρχεται στο 59%.

Διάγραμμα: Διαχρονική εξέλιξη δυσκολιών στην κάλυψη κενών θέσεων εργασίας

Πηγή: MANPOWER, 2015

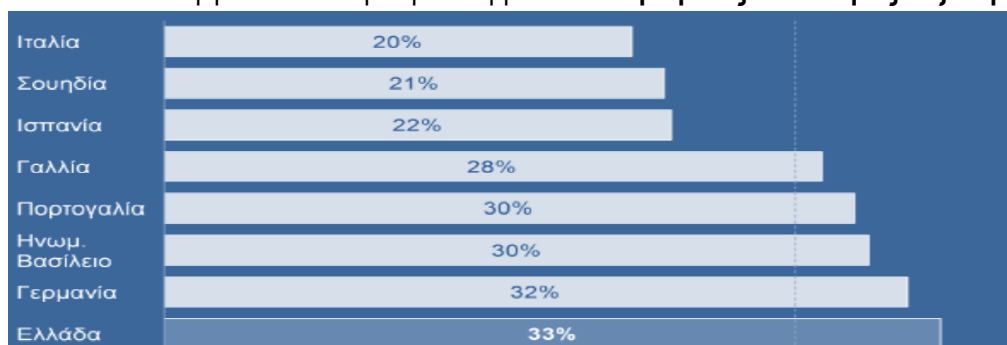
Αναλυτικότερα, η κύρια δυσκολία που αντιμετωπίζουν στην κάλυψη κενών θέσεων είναι η έλλειψη εμπειρίας με ποσοστό 40% και εν συνεχεία η έλλειψη τεχνικών ικανοτήτων σε ποσοστό 31%. Η έλλειψη εργασιακών δεξιοτήτων αποτελεί πρόβλημα για το 18% των περιπτώσεων ενώ τέλος σε ένα ποσοστό 16% δεν υπάρχουν υποψήφιοι ή διαθέσιμοι υποψήφιοι.

Συγκρίνοντας τις παραπάνω απαντήσεις των εργοδοτών στην Ελλάδα, σε σχέση με τα παγκόσμια αποτελέσματα θα παρατηρήσει κανείς τις σημαντικές επιπτώσεις του μεγάλου ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και του φαύλου κύκλου που δημιουργείται. Ενώ λοιπόν η έλλειψη εργασιακής εμπειρίας των υποψηφίων για τις θέσεις είναι η βασική δυσκολία των Ελλήνων εργοδοτών (ποσοστό 40%) στα παγκόσμια αποτελέσματα έρχεται μόλις στην τρίτη θέση (22%). Αντίθετα η έλλειψη υποψηφίων είναι η κύρια δυσκολία στο παγκόσμιο επίπεδο (35%) ενώ στην Ελλάδα μόλις στην πέμπτη θέση.

Αποτελέσματα της έρευνας της McKinsey

Η εταιρεία McKinsey εκπόνησε την μελέτη «Μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση: Ενσωματώνοντας την νεολαία της Ευρώπης στην αγορά εργασίας». Η μελέτη βασίστηκε σε έρευνα ερωτηματολογίου που διεξήχθη το 2012-2013 σε νέους, εργοδότες και παρόχους μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε 8 χώρες (Ελλάδα, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, ΗΒ και Ελλάδα). Ορισμένες χρήσιμες διαπιστώσεις για την Ελλάδα είναι οι εξής:

- Το 33% των εργοδοτών δεν μπορεί να βρει **νέα άτομα με τις κατάλληλες δεξιότητες**

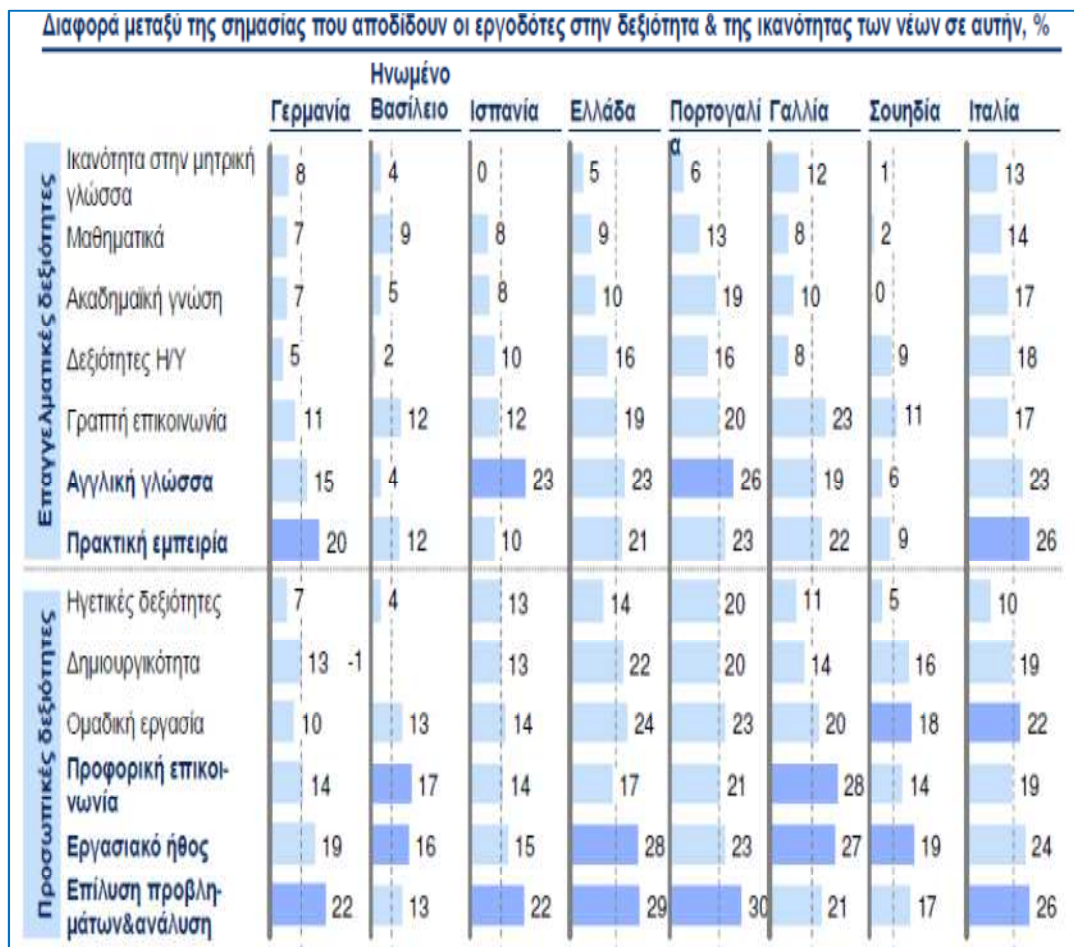
Πηγή: McKinsey, 2013

- Το 42% των νέων στην Ελλάδα δεν εγγράφεται στην μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση λόγω κόστους

Πηγή: McKinsey, 2013

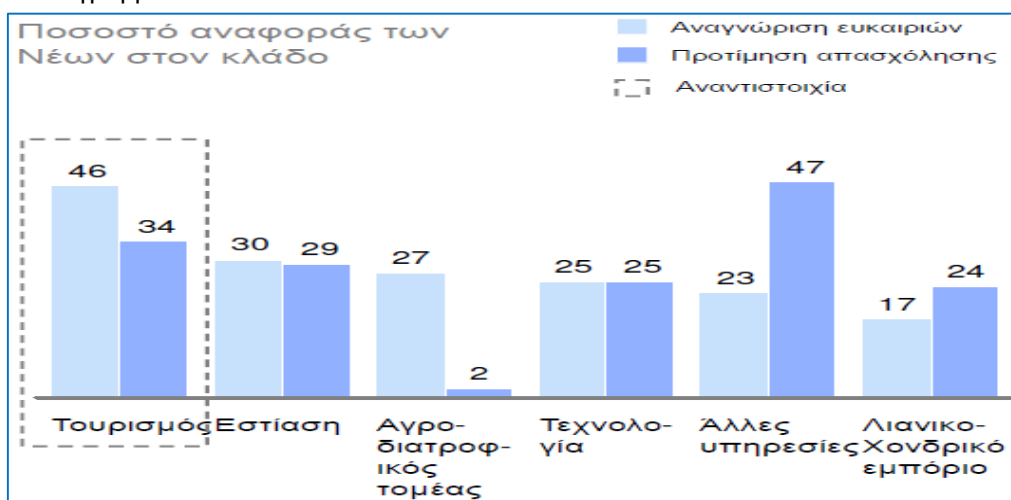
- Οι μεγαλύτερες **ελλείψεις** στις δεξιότητες των **νέων** αφορούν τις **μη τεχνικές (εργασιακές) δεξιότητες** όπως προφορική επικοινωνία, εργασιακό ήθος, ικανότητα ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων.
- Ειδικότερα στην Ελλάδα παρατηρείται σημαντικό χάσμα μεταξύ των δεξιοτήτων που αναζητούν οι εργοδότες και της αντίληψής τους για τις δεξιότητες που κατέχουν οι νέοι. Το χάσμα είναι μεγαλύτερο για το εργασιακό ήθος (28%) και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων (29%).

Πηγή: McKinsey, 2013

- Παρατηρείται χάσμα μεταξύ την αντίληψης των εκπαιδευτικών φορέων σχετικά με την κατάλληλη προετοιμασία των πτυχιούχων για εργασία και της αντίληψης των εργοδοτών, το οποίο στην Ελλάδα καταγράφει την μεγαλύτερη διαφορά (79% έναντι 23%)
- Οι υπηρεσίες καριέρας είναι περιορισμένες στην Ελλάδα καθώς μόνο το 38% των νέων λαμβάνει υποστήριξη για σύνταξη βιογραφικού και το 34% για αίτηση θέσης και προετοιμασία για συνέντευξη.

- Μόνο το 67% των φοιτητών πανεπιστημίων και το 58% των φοιτητών επαγγελματικών σχολών συμμετέχουν σε πρακτική άσκηση. Όσοι συμμετέχουν έχουν 60% περισσότερες πιθανότητες να απασχοληθούν μετά από έξι μήνες.
- Παρατηρείται **σημαντική αναντιστοιχία στην αναγνώριση ευκαιριών απασχόλησης από τους νέους και στην προτίμηση απασχόλησής τους ανά κλάδο**. Η αναντιστοιχία είναι ιδιαίτερα έντονη στον αγροδιατροφικό τομέα και στον κλάδο του τουρισμού με αρνητικό πρόσημο και στις άλλες υπηρεσίες και στον εμπόριο με θετικό πρόσημο ως προς την προτίμηση απασχόλησης, όπως παρουσιάζεται και στο παρακάτω διάγραμμα.

Πηγή: Endeavor "Creating jobs for youth in Greece", 2014

Τέλος ορισμένα ενδιαφέροντα συμπεράσματα για την ζήτηση δεξιοτήτων προσφέρει και η έρευνα του ΠΑΕΠ με τίτλο «Ζήτηση ειδικοτήτων και δεξιοτήτων στην ελληνική αγορά εργασίας. Αποτελέσματα συνεντεύξεων με εκπροσώπους επιχειρήσεων», η οποία δημοσιεύθηκε το 2010. Τα κύρια συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα είναι τα εξής:

- αποτυπώθηκε η αναγκαιότητα της εξειδίκευσης σε όλο το φάσμα των επαγγελματών,
- αναδείχθηκε η **σημασία της επαγγελματικής εμπειρίας, έστω με τη μορφή της πρακτικής άσκησης ή της μαθητείας**,
- προέκυψε σαφώς η χρησιμότητα των οριζόντιων δεξιοτήτων (γνώσεις ξένων γλωσσών, γνώσεις ΗΥ και διαδικτύου, επικοινωνιακές δεξιότητες) και η **σημασία του εργασιακού ήθους**.

Ερμηνευτικές προσεγγίσεις των αναντιστοιχιών

Πολλοί εμπλεκόμενοι στην αγορά εργασίας θεωρούν ότι οι δυσκολίες εύρεσης κατάλληλου προσωπικού για τις προσφερόμενες θέσεις εργασίας οφείλονται σε ανεπάρκειες των νέων πτυχιούχων και λοιπών εργαζομένων και μάλιστα αποδίδουν σε αυτές το φαινόμενο της αυξανόμενης ανεργίας. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τις παρατηρούμενες τάσεις στην προσφορά και ζήτηση δεξιοτήτων η ερμηνεία αυτή δεν είναι απόλυτη. Σε επίπεδο Ε.Ε. οι γενικές τάσεις δείχνουν:

- Ο αριθμός των εργαζομένων χαμηλού μορφωτικού επιπέδου είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των θέσεων εργασίας που απαιτούν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.
- Ο αριθμός των θέσεων εργασίας για τις οποίες απαιτείται τριτοβάθμια εκπαίδευση αντιστοιχεί στον αριθμό των εργαζομένων υψηλού μορφωτικού επιπέδου.
- Ο αριθμός των εργαζομένων μέσου μορφωτικού επιπέδου είναι χαμηλότερος από τον αριθμό θέσεων εργασίας που απαιτούν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.
- Το 30% των εργαζομένων με υψηλού επιπέδου προσόντα εργάζεται σε θέσεις που απαιτούν μεσαίου και χαμηλού επιπέδου προσόντα.

Τα παραπάνω στοιχεία συνηγορούν στο γεγονός ότι η **αναντιστοιχία** που παρατηρείται **δεν οφείλεται σε έλλειψη δεξιοτήτων**. Επιπρόσθετα, στις περισσότερες χώρες της ΕΕ αλλά και στην Ελλάδα και την Περιφέρεια Ηπείρου, δεν παρατηρείται μετά το 2008 υποβάθμιση του επιπέδου δεξιοτήτων αλλά μάλλον το αντίθετο. Επιπρόσθετα στην Ελλάδα **ο δείκτης έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού** σημείωσε **πτώση** κατά τα έτη 2008-2013.

Επίσης πολλοί εργοδότες εκφράζουν την άποψη ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο να βρουν υποψήφιους με «μη τεχνικές δεξιότητες (εργασιακές)» ή υποψηφίους με τα κατάλληλα προσόντα. Αν και κατά κλάδους ή σε καινοτόμες και ηγέτιδες επιχειρήσεις εμφανίζονται παροδικές δυσχέρειες στην εύρεση συγκεκριμένων στελεχών, σε πολλές άλλες περιπτώσεις οι δυσχέρειες οφείλονται σε τριβές της αγοράς εργασίας, όπως:

- ✓ Μικρή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού
- ✓ Εποχικές διακυμάνσεις ζήτησης
- ✓ Έλλειψη πληροφόρησης
- ✓ Μισθολογικές αγκυλώσεις

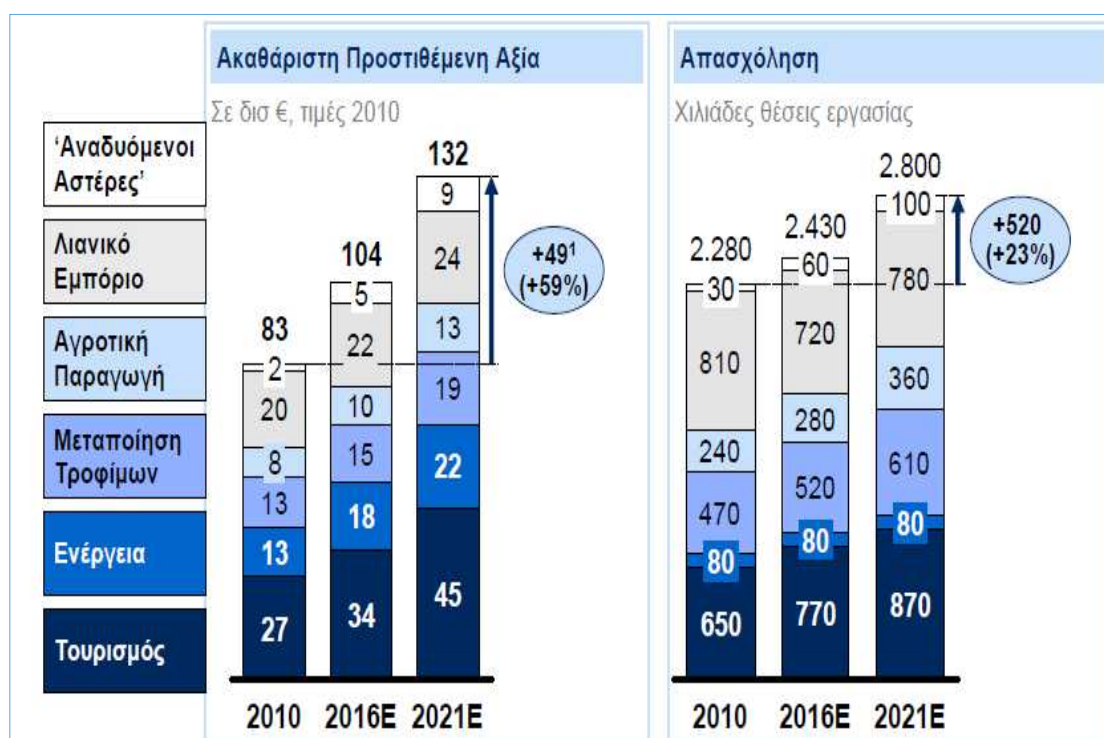
Ένας άλλος λόγος που αναφέρουν οι εργοδότες για τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν είναι απειρία των νέων υποψηφίων στην εργασία. Ωστόσο **μόνο το 33% των εργαζομένων** στην ΕΕ και σημαντικά μικρότερο ποσοστό στην Ελλάδα, **έλαβε το 2010 κατάρτιση από τον εργοδότη ή με έξοδά του**. Οι επιχειρήσεις εμφανίζονται ανελαστικές στον να εφαρμόζουν προγράμματα πρακτικής ή διττής κατάρτισης, ώστε οι νέοι εργαζόμενοι να αποκτήσουν τις απαραίτητες εργασιακές δεξιότητες.

7.2. Προβλέψεις αναγκών σε ειδικότητες και δεξιότητες

Στα πλαίσια της πρόβλεψης των αναγκών της Περιφέρειας Ηπείρου σε ειδικότητες και δεξιότητες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εθνικές εξελίξεις και προβλέψεις. Με αυτόν τον τρόπο αφενός θα επιτευχθεί ένας ρεαλιστικός σχεδιασμός δράσεων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε συνάφεια με τον εθνικό σχεδιασμό και προγραμματισμό, αφετέρου δε θα δοθεί η προοπτική προσαρμογής του εργατικού δυναμικού σε ένα ευρύτερο περιβάλλον ευκαιριών.

Μια εκτίμηση των αναγκών σε ειδικότητες προέρχεται από την μελέτη της McKinsey «Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά» (2011) στην πρόταση της οποίας για το νέο αναπτυξιακό μοντέλο βασίστηκε σε σημαντικό βαθμό και ο εθνικός σχεδιασμός της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η μελέτη οριοθετεί τους κλάδους εκείνους που μπορούν να υποστηρίξουν ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης βασισμένο στην ανταγωνιστικότητα και την εξωστρέφεια. Συνολικά εκτιμάται ότι οι κλάδοι αυτοί μπορούν να δημιουργήσουν 49 δις ΑΠΑ και 520.000 νέες θέσεις εργασίας μέχρι το 2021. Συνοπτικά οι εκτιμήσεις παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Πηγή: McKinsey&Co, 2011

Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επιμέρους κλάδοι που αποτελούν τους «αναδυόμενους αστέρες», οι οποίοι φαίνεται πως θα παρουσιάσουν την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση σε θέσεις εργασίας μέχρι το 2021. Στον επόμενο πίνακα αξιολογείται η συνάφεια τους με τα δυνατά σημεία και τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας και η σημασία τους για την οικονομία της.

Πίνακας: Συνάφεια αναδυόμενων αστέρων με προτεραιότητες Περιφέρειας Ηπείρου

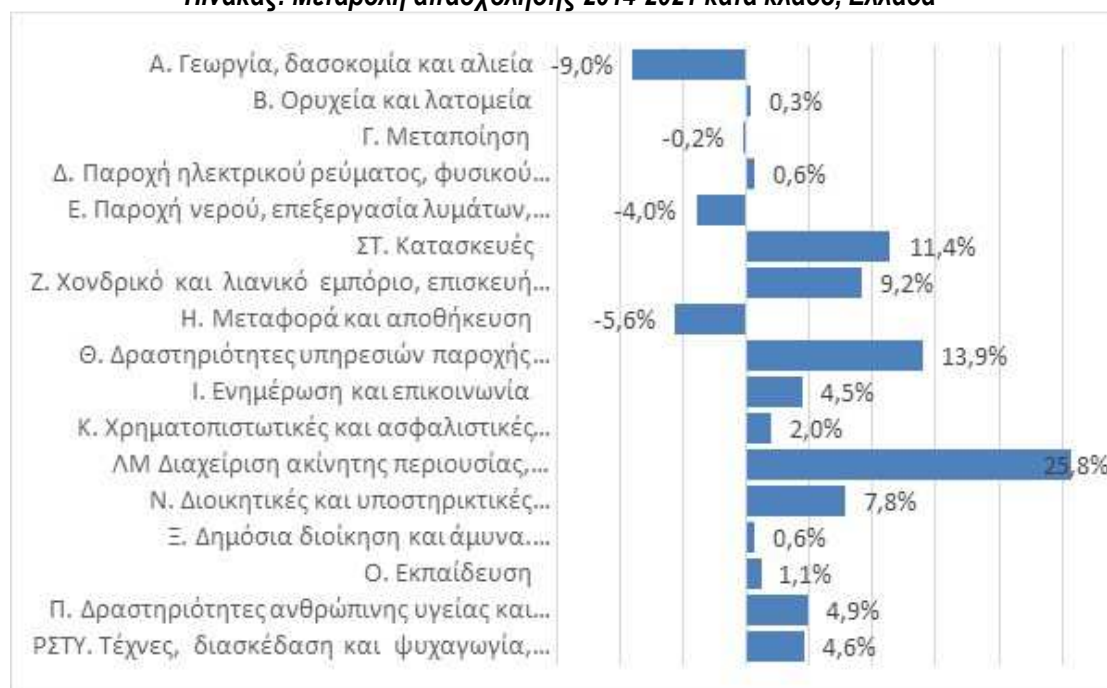
ΚΛΑΔΟΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ / ΣΗΜΑΣΙΑ
Παραγωγή γενοσήμων φαρμάκων	Χαμηλή
Ιχθυοκαλλιέργειες	Υψηλή
Ιατρικός Τουρισμός	Υψηλή
Φροντίδα για την Τρίτη ηλικία και τους χρόνιες ασθενείς	Μέτρια
Δημιουργία περιφερειακών διαμετακομιστικών κόμβων	Μέτρια-υψηλή
Διαχείριση αποβλήτων	Μέτρια

Πηγή: McKinsey&Co, 2011 & ίδια επεξεργασία

Συνολικότερες προβλέψεις ως προς την μεταβολή των χαρακτηριστικών της απασχόλησης για το χρονικό διάστημα 2014-2021 αντλούνται από τις προβολές του CEDEFOP. Σύμφωνα με αυτές ο κλάδος που εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει την μεγαλύτερη θετική μεταβολή μέχρι το 2012 είναι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες και η διαχείριση ακίνητης περιουσίας με 26% αύξηση. Ακολουθεί ο κλάδος του τουρισμού με 14% αύξησης αλλά και η ανάκαμψη στις κατασκευές με 11% αύξηση. Αξιοσημείωτη αρνητική μεταβολή προβλέπεται να παρουσιάσουν μόνο τρεις κλάδοι. Ο πρωτογενής τομέας εκτιμάται ότι θα έχει την μεγαλύτερη μείωση απασχόλησης κατά 9% και ακολούθως ο κλάδος των μεταφορών και αποθήκευσης με μείωση 6%.

Σταθερή προβλέπεται να παραμείνει η απασχόληση στους κλάδους της μεταποίησης και δημόσιας διοίκησης.

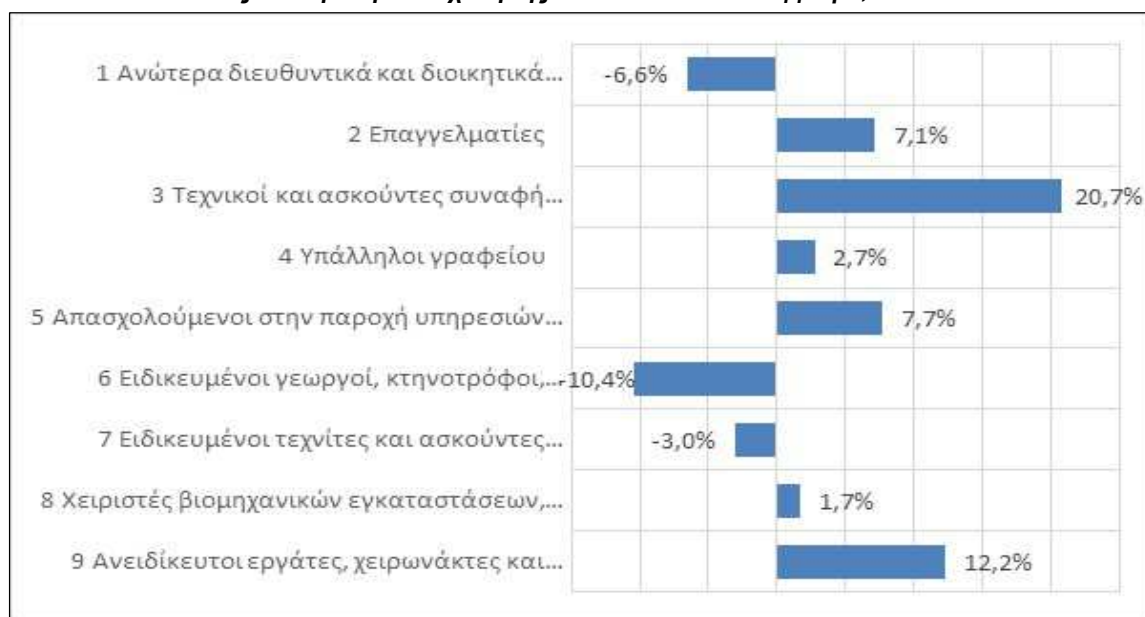
Πίνακας: Μεταβολή απασχόλησης 2014-2021 κατά κλάδο, Ελλάδα

Πηγή: CEDEFOP & ίδια επεξεργασία

Ειδικότερο ενδιαφέρον για την παρούσα μελέτη παρουσιάζει η πρόβλεψη των μεταβολών της απασχόλησης κατά επάγγελμα για το έτος 2021. Την μεγαλύτερη αύξηση αναμένεται να παρουσιάσει η απασχόληση σε Τεχνικούς και συναφή επαγγέλματα, με αξιοσημείωτο ποσοστό 21%. Χαμηλότερη αλλά σημαντική κρίνεται και η προβλεπόμενη αύξηση στην απασχόληση Εργατών με ποσοστό 12%. Τέλος στα επαγγέλματα με θετική προοπτική εντάσσονται οι Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές και οι Επαγγελματίες με 7%. Αντίθετα σημαντική μείωση αναμένεται στους απασχολούμενους σε Επαγγέλματα του πρωτογενούς τομέα (10%) αλλά και στα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη με 7%.

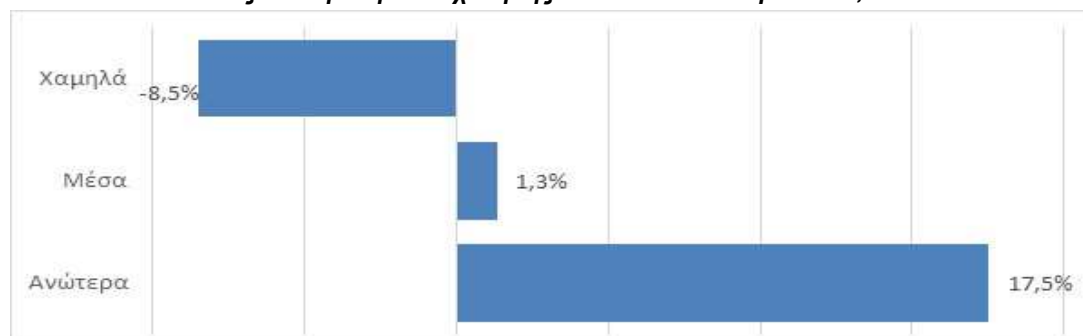
Πίνακας: Μεταβολή απασχόλησης 2014-2021 κατά επάγγελμα, Ελλάδα

Πηγή: CEDEFOP, ίδια επεξεργασία

Οι προβλέψεις του CEDEFOP αναφέρονται και στην μεταβολή στην απασχόληση στις διάφορες κατηγορίες προσόντων μέχρι το 2021. Η μεγαλύτερη αύξηση προβλέπεται να σημειωθεί στην απασχόληση σε θέσεις ανώτερων προσόντων σε ποσοστό 18%. Αντίθετα η απασχόληση σε θέσεις χαμηλών προσόντων αναμένεται να μειωθεί κατά 8,5%. Σε θέσεις μέσων προσόντων δεν αναμένεται αξιοσημείωτη μεταβολή.

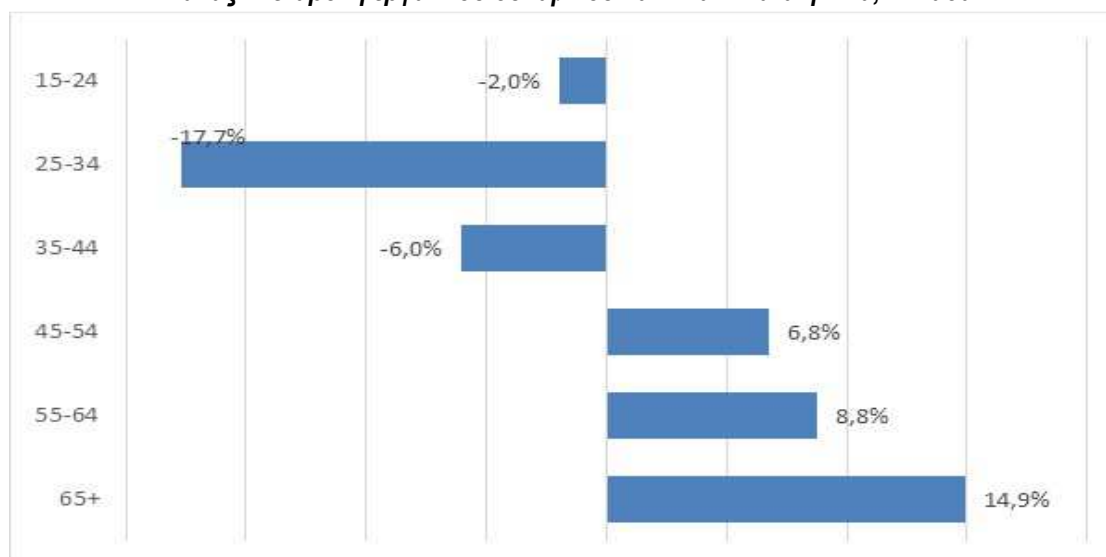
Πίνακας: Μεταβολή απασχόλησης 2014-2021 κατά προσόντα, Ελλάδα

Πηγή: CEDEFOP, ίδια επεξεργασία

Τέλος θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η πρόβλεψη στις μεταβολές των χαρακτηριστικών του εργατικού δυναμικού, ώστε να περιοριστούν κατά το δυνατό οι αναντιστοιχίες. Οι προβλέψεις του CEDEFOP για το 2021 κάνουν λόγο για σημαντική αύξηση κατά 15% του εργατικού δυναμικού άνω των 65 ετών και για σημαντική μείωση του εργατικού δυναμικού της πλέον δυναμικής ηλικιακής ομάδας των 25-34 ετών. Αντίστοιχα αναμένεται μείωση πληθυσμού στις ηλικιακές κατηγορίες μέχρι 44 ετών και αύξηση στις κατηγορίες από 45 μέχρι 64 έτη.

Πίνακας: Μεταβολή εργατικού δυναμικού 2014-2021 κατά ηλικία, Ελλάδα

Πηγή: CEDEFOP & ίδια επεξεργασία

Μια πρόσθετη πηγή πληροφόρησης των εκτιμήσεων της παρούσας μελέτης είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού ο οποίος εκπόνησε το 2014 την μελέτη «Ανερχόμενοι επαγγελματικοί τομείς στην Ελλάδα και νέες απαιτούμενες δεξιότητες» με στόχο τον εντοπισμό νέων ανερχόμενων επαγγελματικών πεδίων, επαγγελμάτων και δεξιοτήτων με προοπτικές απασχόλησης και τη σύνδεσή τους με υπάρχοντα προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και εξειδίκευσης. Η μελέτη αξιοποίησε βιβλιογραφική έρευνα αλλά και τα αποτελέσματα συνεντεύξεων σε ανώτερα στελέχη οργανισμών και επιχειρήσεων, εκπαιδευτικούς, στελέχη κοινωνικών εταίρων, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και εμπειρογνώμονες. Οι κλάδοι/τομείς στους οποίους εστιάστηκε η έρευνα είναι οι εξής: ΤΠΕ, Διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), Πρωτογενής τομέας, Ενέργεια και περιβάλλον, Οικοδομική δραστηριότητα/ Κατασκευές, Κοινωνική οικονομία – Κοινωνική επιχειρηματικότητα, Λιανικό εμπόριο, Υγεία/ Φάρμακο, Τουρισμός/ εστίαση, Μεταποίηση και τεχνικά επαγγέλματα. Τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν είναι:

- Δε διαφαίνεται τόσο η **τάση** για ζήτηση σε νέα επαγγέλματα, αλλά κυρίως για **νέες δεξιότητες**.
- Αναδεικνύεται ένα **προφίλ εργαζόμενου** που διαθέτει μια **κύρια εξειδίκευση** μαζί με **δεύτερη εξειδίκευση** σε συνδυασμό με ευρύτερες γνώσεις και δεξιότητες (προσόντα τύπου 'Π').

- Τα τεχνικά και συναφή επαγγέλματα μεσαίων και υψηλών προσόντων καθίστανται όλο και πιο σημαντικά
- Οι **οριζόντιες δεξιότητες**, οι οποίες αναμένεται να έχουν αυξημένη ζήτηση στην ελληνική αγορά εργασίας ουσιαστικά για όλα τα επαγγέλματα, είναι:

- ο Καλή γνώση της μητρικής γλώσσας
- ο Βασικές γνώσεις αριθμητικής και μαθηματικών
- ο Βασικές γνώσεις οικονομικών (π.χ. κοστολόγηση)
- ο Καλή γνώση αγγλικών
- ο Γνώση της ρωσικής γλώσσας στον τουρισμό και την εστίαση
- ο Ικανότητες συνεργασίας στο πλαίσιο μιας ομάδας
- ο Δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης (στο βαθμό που μπορούν να αποκτηθούν μέσα από εκπαίδευση και συστηματική προσπάθεια)
- ο Δεξιότητα αξιοποίησης του διαδικτύου
- ο Επικοινωνιακές δεξιότητες στον τομέα παροχής υπηρεσιών (στο πλαίσιο στρατηγικών της επιχείρησης με στόχο την ικανοποίηση του πελάτη)

- Οριζόντιες δεξιότητες, όπως τεχνικές εξυπηρέτησης πελατών και marketing, δημιουργία επιχειρηματικών σχεδίων, διαφήμιση και αντιμετώπιση του ανταγωνισμού, δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων, ανάπτυξη δημιουργικότητας, πληροφορική-δεξιότητες υπολογιστών σε αρχικό και εξειδικευμένο επίπεδο, θεωρούνται προτεραιότητα από τις μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα σήμερα.
- Όσον αφορά στην επιχειρηματικότητα, και σε επίπεδο παιδείας και σε επίπεδο δεξιοτήτων υφίσταται σημαντικό έλλειμμα στο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας.

Η Ομάδα Μελέτης θεωρεί σκόπιμη της αξιοποίηση των απόψεων του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων. Ο ΣΕΒ υλοποιεί στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013 την πράξη «Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες». Η μεθοδολογία που ακολουθείται για την εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων περιλαμβάνει την τεκμηρίωση μέσω επεξεργασίας δευτερογενών στοιχείων ανά τομέα, την πραγματοποίηση εργαστηρίων για την επαλήθευση και ανατροφοδότηση της τεκμηρίωσης και την διαβούλευση με επιχειρηματικούς, επιστημονικούς φορείς, τη δημόσια διοίκηση και κοινωνικούς θεσμούς. Το 2013 ο ΣΕΒ δημοσιοποίησε τα αποτελέσματα του έργου του για οκτώ (8) επιχειρηματικούς τομείς της χώρας οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον για την οικονομία τόσο από πλευράς προοπτικών ανάπτυξης, όσο και απασχόλησης: Τρόφιμα, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Ενέργεια, Δομικά Προϊόντα, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Περιβάλλον, Μέταλλο, Υγεία. Τα κρίσιμα επαγγέλματα που αναδεικνύονται σε όρους γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων συνδέονται με την ανταγωνιστική εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας, και με αυτή την έννοια έχουν θετικές προοπτικές απασχόλησης, παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας: Κρίσιμα Επαγγέλματα ΣΕΒ ως το 2020

<u>Τομέας της Ενέργειας</u>	<u>Τομέας των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ)</u>
1. Ενεργειακός Μελετητής	1. Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας [Mobile Applications Developer]
2. Εξειδικευμένο Στέλεχος σε Τεχνολογίες Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	2. Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής [Software Engineer (Developer)]
3. Εξειδικευμένο Στέλεχος σε Συστήματα Ηλεκτρικής Ενέργειας	3. Αναλυτής Συστημάτων/ Σχεδιαστής Δικτύων [Systems Analyst/ Network Planner]
4. Τεχνικός Αυτοματισμών	4. Αναλυτής Επιχειρησιακών Αναγκών και Διαδικασιών [Business Analyst]
5. Τεχνικός Φωτοβολταϊκών Συστημάτων	5. Υπεύθυνος Διαδικτύου [Digital Media Specialist and/or Web Master]
6. Εξειδικευμένο Στέλεχος σε θέματα Αυτοματισμών	6. Μηχανικός Δικτύων [Network Engineer]
7. Σύμβουλος Ενεργειακών Επενδύσεων	7. Σχεδιαστής Ενοποιημένων Συστημάτων [Enterprise and Systems Architect]
8. Εξειδικευμένο Στέλεχος σε θέματα Προστασίας Περιβάλλοντος	8. Υπεύθυνος Τεχνικής Ανάπτυξης και Ανάπτυξης Δικτύων [Development and Network Engineering Management]
9. Εξειδικευμένο Στέλεχος σε θέματα Εξοικονόμησης Ενέργειας	9. Υπεύθυνος Ποιότητας Πληροφοριακών Συστημάτων/ Δικτύων [Quality Assurance Manager]
10. Εξειδικευμένο Στέλεχος στο Βιοκλιματικό Σχεδιασμό & Κτιριακές Εφαρμογές	10. Υπεύθυνος Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων/ & Δικτύων [ICT Security Manager]
11. Εξειδικευμένο Στέλεχος σε Συστήματα - Δίκτυα Αερίων	11. Μηχανικός Υλικού [Hardware Engineer]
12. Τεχνικός Αιολικών Συστημάτων.	12. Ειδικός Εφαρμογής Ελέγχων στην Ανάπτυξη Λογισμικού και στην Εγκατάσταση Υλικού [Test Specialist]
	13. Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών [Product and/or Services Manager]
	14. Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ [ICT Project Manager]
	15. Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων [Database & Data Center Administrator]
	16. Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/ Λειτουργίας & Δικτύου [Business Information/Network Manager].

Τομέας της Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)

1. Υπεύθυνος Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Supply Chain Manager)
2. Υπεύθυνος Μεταφορών (Transportation Manager)
3. Υπεύθυνος Logistics (Logistics Manager)
4. Υπάλληλος Logistics (Logistics Coordinator)
5. Υπεύθυνος Διανομής (Distribution Manager)
6. Υπεύθυνος Εξαγωγών (Export Manager)
7. Υπεύθυνος Αποθηκών (Warehouse Manager)
8. Μηχανικός Logistics (Logistics Engineer)
9. Υπεύθυνος Σχεδιασμού Ζήτησης (Demand Planner)
10. Υπεύθυνος Αγορών/Προμηθειών (Purchasing / Procurement Manager)
11. Υπάλληλος Αποθηκών (Warehouse Coordinator)
12. Υπεύθυνος Εξυπηρέτησης Πελατών (Customer Service Manager).

Τομέας Δομικών Προϊόντων

1. Εξειδικευμένο Στέλεχος Περιβαλλοντικής Προστασίας – Ανακύκλωσης Δομικών Προϊόντων
2. Εξειδικευμένο Στέλεχος Διαχείρισης Ποιότητας Δομικών Προϊόντων
3. Μηχανικός Κατασκευών με έμφαση στη Διαχείριση Ενέργειας
4. Εξειδικευμένο Στέλεχος Παραγωγής Δομικών Προϊόντων
5. Στέλεχος Προώθησης και Πώλησης Ενεργειακά Οικονομικών Δομικών Προϊόντων (Green Marketing).
6. Αρχιτέκτονας Βιοκλιματικής Δόμησης
7. Στέλεχος Έρευνας και Ανάπτυξης Δομικών Προϊόντων
8. Εξειδικευμένο Στέλεχος Οικονομίας Δομικών Προϊόντων

Τομέας του Περιβάλλοντος

1. Ειδικός Αντιρρύπανσης
2. Εξειδικευμένο Στέλεχος Διαχείρισης και Ανακύκλωσης Ειδικών Αποβλήτων (βιομηχανικά κτλ)
3. Υπεύθυνος Παρακολούθησης Υδάτινων Αποδεκτών και Ποιότητας Πόσιμου Νερού
4. Σύμβουλος Βιομηχανικής Συμβίωσης σε θέματα Περιβάλλοντος
5. Οικονομολόγος του Περιβάλλοντος
6. Ειδικός στον Περιβαλλοντικό Έλεγχο και Πιστοποίηση
7. Επαγγέλματα Εφαρμογών στον Τομέα του Περιβάλλοντος
8. Νομικός Περιβαλλοντικών Θεμάτων

Τομέας των Τροφίμων

1. Στέλεχος Διαχείρισης Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων
2. Υπεύθυνος Marketing Τροφίμων
3. Επιστημονικός Σύμβουλος Εταιρειών Τροφίμων
4. Επιστήμονας R&D
5. Στέλεχος Εργαστηρίων Ελέγχου Ποιότητας
6. Υπεύθυνος Νομοθεσίας και Επικοινωνίας
7. Υπεύθυνος Προμηθειών Α' Υλών
8. Εξειδικευμένο Στέλεχος Παραγωγής Τροφίμων
9. Μηχανικός Υποδομών & Συντήρησης.

<u>Τομέας του Μετάλλου</u>	<u>Τομέας της Υγείας</u>
1. Εξειδικευμένο Στέλεχος Περιβαλλοντικής Προστασίας – Ανακύκλωσης Προϊόντων Μετάλλου	1. Χημικός Μηχανικός ή Χημικός –στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων
2. Μηχανικός Εκμετάλλευσης Μεταλλείων και Ορυκτών Πόρων	2. Ιατρός Κλινικός Γενετιστής
3. Μηχανικός Τεχνολογίας Μεταλλικών Υλικών	3. Κλινικός Παθολογανατόμος (Clinical Pathologist)
4. Τεχνίτης Κατασκευών Αλουμινίου	4. Φαρμακοποιός - Φαρμακολόγος
5. Γομωτής	5. Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor)
6. Χειριστής Μηχανημάτων Έργου	6. Μοριακός Βιολόγος
7. Εφαρμοστής, Τεχνίτης – Εφαρμοστής Μηχανημάτων	7. Κλινικός Φαρμακοποιός
8. Ηλεκτρολόγος - Ηλεκτρονικός - Ειδικός Αυτοματισμών	8. Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor- Acute Medicine)
9. Τεχνίτης Μεταλλικών Κατασκευών	9. Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων
10. Συγκολλητής και Κόπτης Μετάλλων - Ηλεκτροσυγκολλητής - Οξυγονοκολλητής	10. Νοσηλεύτης Γηριατρικής
11. Χειριστής Εργαλειομηχανών Κοπής/Μορφοποίησης Μετάλλων.	11. Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics).

Πηγή: ΣΕΒ, 2013

Οι εκτιμήσεις των πολύ μικρών επιχειρήσεων προέρχονται από το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματικών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας το οποίο εκπόνησε το 2014 την μελέτη με τίτλο: «Διερεύνηση αναγκών εκπαίδευσης στις μικρές επιχειρήσεις και επιπτώσεων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων». Στο πλαίσιο της μελέτης έγινε επισκόπηση της κατάστασης των ελληνικών και ευρωπαϊκών ΜμΕ, του ρόλου του ανθρώπινου κεφαλαίου και της διά βίου εκπαίδευσης στις ΜμΕ, της βιβλιογραφίας της διερεύνησης αναγκών εκπαίδευσης και των επιδράσεων της διά βίου εκπαίδευσης στη ζωή των συμμετεχόντων. Επιπλέον διενεργήθηκε έρευνα πεδίου για τον προσδιορισμό των αναγκών εκπαίδευσης αλλά και των σχετικών επιδράσεων. Τα ευρήματα και συμπεράσματα της μελέτης αξιοποιούνται στο παρόν Παραδοτέο για να τροφοδοτήσουν την ανάλυση για την πλευρά των αναγκών των εργοδοτών-επιχειρηματιών μικρών επιχειρήσεων σε εκπαίδευση και κατάρτιση. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κυριότερα χρήσιμα συμπεράσματα της μελέτης του ΙΜΕ-ΓΕΣΕΒΕΕ είναι τα εξής:

- Οι τυπικές δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού των ελληνικών ΜμΕ φαίνεται να υστερούν σε σχέση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Σε σημαντικό βαθμό αυτή η **υστέρηση** αποδίδεται και στην μικρότερη σε σύγκριση με τους αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς μέσους

όρους συμμετοχής των εργαζομένων σε διαδικασίες εκπαίδευσης και κατάρτισης τόσο σε όρους αριθμού καταρτιζόμενων όσο και σε διάρκεια κατάρτισης.

- Προκύπτει **ιδιαίτερο ενδιαφέρον για προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης από νέες και μικρές επιχειρήσεις** δημιουργώντας ένα επιπλέον φάσμα εκπαιδευτικών πολιτικών. Τα αντιλαμβανόμενα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα από τις επιχειρήσεις αποτελούν στοιχεία στα οποία μπορεί να προσανατολιστεί η μελλοντική κατάρτιση.
- Αναδεικνύεται η ανάγκη για κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες και επιχειρηματικότητα, τεχνικές εξυπηρέτησης πελατών, δημιουργία και λειτουργία επιχείρησης σε περίοδο κρίσης, ανάπτυξη καινοτομίας και δημιουργικότητας, προβολής επιχείρησης, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων.
- Γεωγραφικά προσανατολισμένες ανάγκες προκύπτουν στην εκμάθηση ξένων γλωσσών (ρωσικά, τουρκικά, σέρβικα) για εμπορικές και τουριστικές συναλλαγές.

Συνοπτικά, τα παραπάνω δείχνουν ότι οι ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων για εκπαίδευση και κατάρτιση είναι υποστηρικτικές του στόχου της επιβίωσης πρώτιστα παρά της μεγέθυνσης τους.

7.3. Αξιολόγηση Προβλέψεων για την Περιφέρεια Ηπείρου

Η Ομάδα Μελέτης προχώρησε σε συνθετική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας σε σχέση με τα συμπεράσματα ερευνών και μελετών σε επίπεδο χώρας.

Τα βασικά συμπεράσματα ως προς τις θέσεις εργασίας στην Ήπειρο είναι τα εξής:

- Οι περισσότερες θέσεις που δημιουργήθηκαν την τελευταία διετία είναι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές και ανειδίκευτους εργάτες. Ακολουθούν με σημαντική διαφορά οι ειδικευμένοι τεχνίτες και υπάλληλοι γραφείου και στη συνέχεια τα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη. Ως επακόλουθο η πλειονότητα των εργαζομένων στις επιχειρήσεις απασχολούνται στην παροχή υπηρεσιών και πωλήσεις.
- Οι επιχειρήσεις στην πλειονότητά τους θεωρούν ότι οι θέσεις εργασίας τους θα παραμείνουν οι ίδιες, ποσοστό 72% και το 24% ότι θα αυξηθούν βραχυπρόθεσμα. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι το 70% των επιχειρήσεων θεωρούν ως επαρκές το προσωπικό που διαθέτουν για την διεκπεραίωση των λειτουργιών τους.
- Όσες επιχειρήσεις διαθέτουν κενές θέσεις αναζητούν κυρίως πωλητές, λογιστές, υπαλλήλους γραφείου και ειδικούς σε ΤΠΕ (προγραμματιστές, τεχνικούς δικτύων, διαδικτυακές εφαρμογές).
- Η εκτίμηση των επιχειρήσεων για τις μελλοντικές ελλείψεις σε ειδικότητες φέρνει την παροχής υπηρεσιών και πωλητές σε πρώτη θέση, ακολουθούμενη από υπαλλήλους γραφείου και τεχνικούς.

Αξιολογώντας τα ευρήματα για την Περιφέρεια Ηπείρου η Ομάδα Μελέτης διαπιστώνει την ύπαρξη συμβατότητας με τις διαπιστώσεις των ερευνών άλλων φορέων σε επίπεδο χώρας, που παρουσιάστηκαν σε προηγούμενες ενότητες. Ο μεγαλύτερος βαθμός συνάφειας προκύπτει στις θέσεις πωλητών και ακολούθως σε θέσεις ΤΠΕ, ενώ η ζήτηση σε διευθυντικά/διοικητικά στελέχη δεν εμφανίζεται το ίδιο αυξημένη με το εθνικό επίπεδο. Συμβατότητα παρατηρείται και στις ελλείψεις καθώς περίπου το ίδιο ποσοστό επιχειρήσεων εμφανίζεται να παρουσιάζει ελλείψεις σε ειδικότητες.

Τα βασικά συμπεράσματα ως προς τις ζητούμενες δεξιότητες του εργατικού δυναμικού στην Ήπειρο είναι τα εξής:

- Η εργασιακή εμπειρία παίζει γενικά σημαντικό ρόλο στις περισσότερες θέσεις και ειδικότερα πολύ μεγάλο ρόλο στους πωλητές και τεχνίτες.
- Ως προς τις περισσότερο απαιτούμενες γνώσεις ανά θέση αυτές είναι:
 - ο Τεχνίτες: ικανότητα μάθησης
 - ο Υπάλληλοι γραφείου: ικανότητα επικοινωνίας στην ελληνική και σε ξένες γλώσσες και χρήση Η/Υ

- ο Πωλητές: Ικανότητα επικοινωνίας σε ελληνικής και ξένες γλώσσες, ικανότητα μάθησης και χρήση Η/Υ
- ο Τεχνικοί: Χρήση Η/Υ και εξειδικευμένου λογισμικού, ικανότητα μάθησης και επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες
- Ως προς τις περισσότερες απαιτούμενες εργασιακές δεξιότητες (soft skills) ανά θέση αυτές είναι:
 - ο Τεχνίτες: ανάληψη ευθυνών, εργασιακό ήθος
 - ο Υπάλληλοι γραφείου: ανάληψη ευθυνών εργασιακό ήθος, οργανωτικότητα, επίλυση προβλημάτων
 - ο Πωλητές: Εργασιακό ήθος με μεγάλη διαφορά, ανάληψη ευθυνών, διαπροσωπική επαφή
 - ο Τεχνικοί: Οργανωτικότητα, εργασιακό ήθος
- Ως προς τις ζητούμενες ξένες γλώσσες παρατηρείται έλλειψη επαρκούς γνώσης αγγλικών αλλά και απουσία γνώσης γερμανικών και ρωσικών.
- Το κύριο μειονέκτημα που αναφέρουν οι εργοδότες για το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας είναι η έλλειψη εμπειρίας στο αντικείμενο των θέσεων εργασίας.
- Ως προς τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων των επιχειρήσεων στις βασικές επιχειρησιακές λειτουργίες τους οι εργοδότες θεωρούν ότι θα πρέπει να αφορούν τα αντικείμενα διαχείρισης αποθεμάτων, τις πωλήσεις των προϊόντων/ υπηρεσιών και την επικοινωνία.
- Ως προς τις ανάγκες κατάρτισης της διοίκησης των επιχειρήσεων στις βασικές επιχειρησιακές λειτουργίες οι εργοδότες θεωρούν ότι θα πρέπει να αφορούν τα αντικείμενα διοίκησης προσωπικού και μάρκετινγκ.
- Ως προς τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων των επιχειρήσεων σε γνώσεις οι εργοδότες θεωρούν ότι θα πρέπει να αφορούν τη χρήση Η/Υ και εξειδικευμένων προγραμμάτων και στην ξένες γλώσσες.
- Ως προς τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων των επιχειρήσεων σε εργασιακές δεξιότητες (ικανότητες) οι εργοδότες θεωρούν ότι θα πρέπει να αφορούν το εργασιακό ήθος και την ανάληψη ευθυνών.

Η αξιολόγηση των ευρημάτων στην Περιφέρεια Ηπείρου ως προς τα συμπεράσματα και διαπιστώσεις ερευνών σε εθνικό επίπεδο καταδεικνύει συμβατότητα στα ζητούμενα προσόντα και δεξιότητες. Η καλή γνώση και ικανότητα επικοινωνίας στα ελληνικά καθώς και σε κάποια ξένη γλώσσα αποτελούν και στις δυο περιπτώσεις την πρώτη προτεραιότητα. Παράλληλα, οι ικανότητες στον χειρισμό Η/Υ πλαισιώνουν τις πρώτες θέσεις στα απαραίτητα προσόντα.

Σημαντική είναι όμως και η βαρύτητα που δίνεται στις εργασιακές δεξιότητες με ιδιαίτερη επικέντρωση των επιχειρήσεων της Ηπείρου στην ικανότητα ανάληψης ευθυνών και στο εργασιακό ήθος, ενώ στο επίπεδο της χώρας περισσότερο αυξημένη είναι η ζήτηση για ικανότητες ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων.

Τέλος η ύπαρξης πρακτικής/εργασιακής εμπειρίας πάνω στο αντικείμενο της θέσης αποτελεί σε όλες τις περιπτώσεις την περισσότερο επιθυμητή δεξιότητα.

Ως προς τις τάσεις της μεταβολής της απασχόλησης η Ομάδα Μελέτης προχώρησε σε ποιοτική εκτίμηση των προβολών του CEDEFOP σε επίπεδο χώρας για το 2021 ως προς τις παρατηρούμενες τάσεις στην Περιφέρεια μεταξύ 2009-2014.

- ✓ Η μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ηπείρου εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί.
- ✓ Στον τριτογενή τομέα είναι πιθανή μια συνολική αύξηση της απασχόλησης, κυρίως από τον κλάδο του τουρισμού και τις επαγγελματικές, τεχνικές και επιστημονικές δραστηριότητες.
- ✓ Στο δευτερογενή τομέα εκτιμάται ότι υπό όρους είναι δυνατόν να επέλθει αντιστροφή της τάσης κυρίως μέσω μιας θετικής μεταβολής στον κλάδο των κατασκευών.

Ανά επάγγελμα εκτιμάται ότι η απασχόληση για διευθυντικά/διοικητικά στελέχη θα συνεχίσει να φθίνει, όπως και στα επαγγέλματα του πρωτογενούς τομέα. Θετικές αναμένονται να συνεχίσουν να είναι οι προοπτικές στην απασχόληση στην παροχή υπηρεσιών/πωλητές, σε επαγγελματίες και υπαλλήλους γραφείου. Υπό όρους μπορεί να αναστραφεί η μέχρι σήμερα παρατηρούμενη μείωση στην απασχόληση τεχνικών και εργατών.

Ειδικότερα, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι η αυτοαπασχόληση αποτελεί περισσότερο επιλογή ανάγκης και τρόπου ρύθμισης των επαγγελματιών παρά επιλογή αξιοποίησης κάποιας επιχειρηματικής ιδέας. Κατά συνέπεια αναμένεται οι επαγγελματίες να συνεχίσουν να δραστηριοποιούνται ως αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό, με μικρή επίδραση στη δημιουργία πρόσθετων θέσεων εργασίας.

Για την εκτίμηση συγκεκριμένων επαγγελματικών ειδικοτήτων που αναμένεται να διαδραματίσουν ρόλο στην απασχόληση στην Περιφέρεια τα επόμενα έτη, η Ομάδα Μελέτης προχωρά στην υπόθεση εργασίας ότι θα επιτευχθούν οι στόχοι και το αναπτυξιακό μοντέλο που τίθεται στο ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 και στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Κατά συνέπεια για να υποστηριχθούν οι παρεμβάσεις και δράσεις του ΠΕΠ και της RIS 3 με απώτερο στόχο την επίτευξη των δεικτών αποτελέσματος του ΠΕΠ εκτιμάται ότι ανά τομέα /κλάδο θα απαιτηθούν τα ακόλουθα επαγγέλματα.

Πίνακας: Συνάφεια Δράσεων RIS3 με κρίσιμα επαγγέλματα κλάδων

ΤΟΜΕΑΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΑΦΗ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΑΓΡΟΤΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ	
Αξιοποίηση βελτίωση γενετικού υλικού	Επιστήμονας R&D
Εκσυγχρονισμός και εφαρμογή βιώσιμων μεθόδων εκτροφής	Ειδικός στον Περιβαλλοντικό Έλεγχο και Πιστοποίηση
Στήριξη βιολογικών ή και νέων καλλιεργειών	Στέλεχος Διαχείρισης Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων
Τυποποίηση παραδοσιακών μεθόδων τυροκομίας και εκσυγχρονισμός μονάδων	Στέλεχος Διαχείρισης Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων Επιστημονικός Σύμβουλος Εταιρειών Τροφίμων
Πιστοποίηση, τυποποίηση και εισαγωγή καινοτομιών στη μεταποίηση αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων	Στέλεχος Διαχείρισης Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων Στέλεχος Εργαστηρίων Ελέγχου Ποιότητας Επιστήμονας R&D Εξειδικευμένο Στέλεχος Παραγωγής Τροφίμων
Ίδρυση νέων καινοτόμων μεταποιητικών επιχειρήσεων	Αποτελεί οριζόντια δράση
Ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων μάρκετινγκ	Υπεύθυνος Marketing Τροφίμων Υπεύθυνος Προμηθειών Α' Υλών
Ανάπτυξη δικτύων πωλήσεων για την εσωτερική και διεθνή αγορά	Υπεύθυνος Marketing Τροφίμων Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Υπεύθυνος Διαδικτύου
Ανάπτυξη συνεργατικών μοντέλων δράσης στη γεωργία/κτηνοτροφία και μεταποίηση	Επιστημονικός Σύμβουλος Εταιρειών Τροφίμων Υπεύθυνος Προμηθειών Α' Υλών
Διασύνδεση παραγωγικού ιστού με ΑΕΙ με σκοπό την δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών	Επιστήμονας R&D
Εφαρμογή νέων συστημάτων για την διατήρηση των ιχθυοαποθεμάτων & προώθηση της ανάπτυξης των ιχθυοκαλλιεργειών	Επιστήμονας R&D Εξειδικευμένο Στέλεχος Παραγωγής Τροφίμων Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής
Αειφόρα διαχείριση της αλιείας	Ειδικός στον Περιβαλλοντικό Έλεγχο και Πιστοποίηση
Αειφόρα διαχείριση της υδατοκαλλιέργειας	Επιστήμονας R&D
Χρήση πράσινων τεχνολογιών στην αγροτική παραγωγή και μεταποίηση	Ειδικός στον Περιβαλλοντικό Έλεγχο και Πιστοποίηση Εξειδικευμένο Στέλεχος Διαχείρισης και Ανακύκλωσης Ειδικών Αποβλήτων Εξειδικευμένο Στέλεχος σε θέματα Εξοικονόμησης Ενέργειας Επιστήμονας R&D

ΤΟΜΕΑΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΑΦΗ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
Χρήση και Υιοθέτηση ΤΠΕ Στον Αγροδιατροφικό Τομέα	Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Μηχανικός Δικτύων Μηχανικός Υλικού Μηχανικός Υποδομών & Συντήρησης.
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ	
Ανάπτυξη της καινοτόμας επιχειρηματικότητας στη βιομηχανία της εμπειρίας	Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Υπεύθυνος Διαδικτύου
Ανάπτυξη συνεργατικών μοντέλων δράσης σε όλη την αλυσίδα αξίας	Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/Λειτουργίας Υπεύθυνος Εφοδιαστικής Αλυσίδας Υπεύθυνος Προμηθειών Α' Υλών
Υποστήριξη - Microloans μικρών επιχειρήσεων	Αποτελεί οριζόντια δράση υποστήριξης
Ανάπτυξη και Προώθηση cluster Χειροτεχνίας και Πολιτιστικής Βιομηχανίας	Αποτελεί οριζόντια δράση υποστήριξης
Δημιουργία «Εκκολαπτηρίου Πολιτιστικών και Δημιουργικών Επιχειρήσεων	Αποτελεί οριζόντια δράση υποστήριξης
Μηχανισμός ενίσχυσης επιχειρηματικότητας/ Αξιοποίηση ICT στον Τουρισμό-πολιτισμό	Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής
Δημιουργία εργαλείων και εφαρμογών ΤΠΕ για τον εμπλουτισμό της εμπειρίας	Υπεύθυνος Διαδικτύου Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/Λειτουργίας & Δικτύου
Χρήση ΤΠΕ για την αύξηση της παραγωγικότητας, αυτονομίας και ποιότητας υπηρεσιών στη βιομηχανία της εμπειρίας	Υπεύθυνος Διαδικτύου Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/Λειτουργίας & Δικτύου
Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και υπηρεσιών e-learning	Αποτελεί οριζόντια δράση υποστήριξης Για τις υπηρεσίες e-learning: Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή

ΤΟΜΕΑΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΑΦΗ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
	Προγραμματιστής Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/ Λειτουργίας & Δικτύου Μηχανικός Δικτύων Μηχανικός Υλικού
ΕΡΕΥΝΑ, ΤΠΕ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Πρωώθηση των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας	Αποτελεί οριζόντια δράση
Ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων	Αποτελεί οριζόντια δράση
Κατάρτιση, εξειδίκευση και εκπαίδευση του προσωπικού επιχειρήσεων	Αποτελεί οριζόντια δράση
Προγράμματα Νέας Καινοτομικής Επιχειρηματικότητας	Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Υπεύθυνος Διαδικτύου Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/ Λειτουργίας & δικτύου
Αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Απόδειξη, επίδειξη καινοτομιών και νέων τεχνολογιών	Αποτελεί οριζόντια δράση
Διαμόρφωση δομής – χώρου για την υποστήριξη της νεανικής και καινοτομικής επιχειρηματικότητας	Αποτελεί οριζόντια δράση
Ανάπτυξη Συνεργατικών μοντέλων δράσης στον τομέα των ΤΠΕ	Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Υπεύθυνος Διαδικτύου Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/ Λειτουργίας & δικτύου
Δημιουργία στοχευμένου προγράμματος κατάρτισης επιχειρηματιών σε ΤΠΕ, με τη συνεργασία και των επιμελητηρίων	Αποτελεί οριζόντια δράση

ΤΟΜΕΑΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΑΦΗ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
MatchMaking events με πρωτοβουλία φορέων στήριξης επιχειρηματικότητας μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΤΠΕ και επιχειρήσεων άλλων τομέων	Αποτελεί οριζόντια δράση
Ενίσχυση υποδομών ΤΠΕ στην περιφέρεια	Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Υπεύθυνος Τεχνικής Ανάπτυξης και Ανάπτυξης Δικτύων Υπεύθυνος Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων/ & Δικτύων Υπεύθυνος Ποιότητας Πληροφοριακών Συστημάτων/ Δικτύων Μηχανικός Δικτύων Μηχανικός Υλικού
<u>ΥΓΕΙΑ - ΕΥΕΞΙΑ</u>	
Δικτύωση των παρεχομένων υπηρεσιών – Παροχή υπηρεσιών cluster	Αποτελεί οριζόντια δράση
Συγχρηματοδοτούμενες ενέργειες με επενδυτές για ανάπτυξη των υποδομών	Αποτελεί οριζόντια δράση
Προώθηση των υπηρεσιών στο δίκτυο του τουρισμού και της υγείας	Κλινικός Παθολογανατόμος (Clinical Pathologist) Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων Νοσηλεύτης Γηριατρικής Πληροφορικός της Υγείας
Εκπαίδευση προσωπικού	Αποτελεί οριζόντια δράση
Συγχρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα για την ανάπτυξη προϊόντων στον χώρο	Αποτελεί οριζόντια δράση
Προώθηση των προϊόντων στο δίκτυο του τουρισμού και της υγείας.	Κλινικός Παθολογανατόμος (Clinical Pathologist) Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων Νοσηλεύτης Γηριατρικής Πληροφορικός της Υγείας

Πηγή: RIS3 Περιφέρειας Ηπείρου, ΣΕΒ, ίδια επεξεργασία, 2015

8. ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ – ΣΤΟΧΟΙ – ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Τα ζητήματα των δεξιοτήτων και της ποιότητας των ανθρωπίνων πόρων συνδέονται άρρηκτα με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η ποιότητα των ανθρωπίνων πόρων δεν προσδιορίζει μόνο τους ρυθμούς απασχόλησης και την αγορά εργασίας, αλλά ταυτόχρονα επηρεάζει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την ποιότητα της επιχειρηματικότητας και την προσέλκυση επενδύσεων.

Κατά τα τελευταία έτη, οι αναπτυξιακές προσπάθειες στην Ήπειρο στράφηκαν κυρίως στην δημιουργία γενικών ή ειδικών υποδομών και στην τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων, ενώ τα ζητήματα αναβάθμισης του εργατικού δυναμικού αποτέλεσαν δεύτερη προτεραιότητα. Καθώς πλέον ένας σημαντικός αριθμός σύγχρονων υποδομών έχει ολοκληρωθεί, είναι απαραίτητο τα ζητήματα της ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων να έρθουν πιο κοντά στο επίκεντρο των αναπτυξιακών στρατηγικών.

8.1. Προτεινόμενοι Περιφερειακοί Μηχανισμοί Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας

Ο Σύμβουλος μετά την επεξεργασία και την ανάλυση πιθανών σεναρίων-προτάσεων που αφορούν στην ανάπτυξη, εφαρμογή και λειτουργία ενός μόνιμου περιφερειακού μηχανισμού για τη διάγνωση των αναγκών της περιφερειακής αγοράς εργασίας, προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες και τα δεδομένα της Περιφέρειας, κατέληξε σε δύο (2) επικρατέστερα σενάρια, τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στις παρακάτω υποενότητες και είναι τα εξής:

1^ο Σενάριο: Σύσταση Συμβουλίου για την Απασχόληση και την Κατάρτιση στην Ήπειρο

2^ο Σενάριο: Δημιουργία Μηχανισμού Προώθησης της Απασχόλησης

8.1.1. Σύσταση Συμβουλίου για την Απασχόληση και την Κατάρτιση στην Ήπειρο

Σε αυτό το πρώτο σενάριο εξετάστηκε ως προς τη ρεαλιστικότητα και τη δυνατότητα υλοποίησης η πρόταση για τη σύσταση ενός Συμβουλίου για την Απασχόληση και την Κατάρτιση στην Ήπειρο. Η πρόταση αυτή προβλέπει τη δημιουργία μιας σταθερής – μόνιμης δομής σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης αποτελεσματικών και αποδοτικών πολιτικών για την απασχόληση και την αναβάθμιση των ανθρωπίνων πόρων στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Η δομή έχει ως στόχο να συνδέσει όλους τους φορείς που συγκροτούν το περιφερειακό σύστημα απασχόλησης καθώς και της καλλιέργεια των δεξιοτήτων και κατάρτισης του εργατικού δυναμικού.

Η σύνδεση των παραπάνω φορέων αυτών αναμένεται:

1. να βελτιώσει την χάραξη νέων – προσαρμοσμένων στις τοπικές ιδιαιτερότητες - στρατηγικών για την απασχόληση,

2. να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των δράσεων,
3. να δημιουργήσει προστιθέμενη αξία στην αγορά εργασίας της Περιφέρειας,
4. να έχει σημαντικά αποτελέσματα στην καταπολέμηση της ανεργίας και κυρίως στην απορρόφηση από την αγορά εργασίας νέων επιστημόνων,
5. να συμπληρώσει από πλευράς ανθρώπινων πόρων τον σχεδιασμό για την ανάπτυξη της καινοτομίας και της E&TA.

Το Συμβούλιο για την Απασχόληση και την Κατάρτιση στην Ήπειρο θα αποτελέσει ένα μόνιμο μηχανισμό χάραξης, αξιολόγησης και σχεδιασμού πολιτικών για την απασχόληση στην Περιφέρεια. Μέλη του Συμβουλίου θα είναι οι κύριοι φορείς που σχετίζονται με την απασχόληση και την τριτοβάθμια και επαγγελματική εκπαίδευση στην Ήπειρο. Ενδεικτικά, τέτοιοι φορείς είναι το Κέντρο Επιχείρησης & Καινοτομίας Ηπείρου (BIC Ηπείρου), η Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τα Επιμελητήρια των περιφερειακών ενοτήτων, το Ινστιτούτο Εργασίας και το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο καθώς και εκπρόσωποι του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας. Ορισμένοι από τους εν λόγω φορείς και οι εκπρόσωποί τους, συμμετείχαν και στην πρώτη φάση της μελέτης με τη συμπλήρωση των δομημένων ερωτηματολογίων της έρευνας, παρουσίασαν αυξημένο ενδιαφέρον για τη συμμετοχή τους σε έναν τέτοιου είδους περιφερειακό μηχανισμό, όπως προέκυψε από τα σχόλια τους στις συναντήσεις τους με το Σύμβουλο. Στη συνεδρίαση του Συμβουλίου θα παρίστανται επίσης και τα αρμόδια όργανα, τα οποία είναι υπεύθυνα την υλοποίηση των προτάσεων και την εκπόνηση προγραμμάτων για την Απασχόληση, την Αγορά Εργασίας και την Κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Ηπείρου, όπως και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020». Η συμμετοχή τους είναι απαραίτητη προκειμένου να αξιολογείται στα πλαίσια του Συμβουλίου, η ρεαλιστικότητα και η δυνατότητα υλοποίησης των προτεινόμενων δράσεων, να προτείνονται τροποποιήσεις αυτών με βάση τους διαθέσιμους πόρους και να επιλέγεται η βέλτιστη.

Οι φορείς θα δεσμεύονται με **Σύμφωνο Συνεργασίας** για τη συμμετοχή τους στο εν λόγω συμβούλιο, το οποίο θα πραγματοποιείται μία (1) φορά το χρόνο στα γραφεία της Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία εδρεύει στην πόλη των Ιωαννίνων.

Επιπλέον δέσμευση στα πλαίσια του Συμφώνου Συνεργασίας, θα αποτελέσει και η κοινοποίηση και διάθεση ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων στην **Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Συνεργασίας Φορέων – Επιχειρήσεων – Εργατικού Δυναμικού**, η οποία θα συσταθεί και θα αποτελέσει το κύριο εργαλείο της καταγραφής των στοιχείων από τα οποία θα απορρέουν οι ανάγκες της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Η σύσταση και λειτουργία της βασίζεται στις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής σχετικά με τα ανοιχτά δημόσια δεδομένα (Open Public Data) καθώς και στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα “Interchange of Data between Administrations (IDA)”, το οποίο προβλέπει την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ φορέων δημόσιας διοίκησης στις χώρες της ΕΕ27 και τη

χρησιμοποίηση των δικτύων τηλεματικής για τη διασύνδεση των φορέων δημόσιας διοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα θα διαθέτει τα χαρακτηριστικά δικτύου συνεργασίας, στην οποία θα συγκεντρώνονται δεδομένα και πληροφορίες, που θα προέρχονται από φορείς, επιχειρήσεις και λοιπές αρμόδιες δομές για την απασχόληση και την κατάρτιση στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Τα δεδομένα που θα συλλέγονται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και τα οποία θα επικαιροποιούνται σε τριμηνιαία βάση, θα περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικές με:

- ✓ τα στοιχεία του φορέα/ επιχειρηματικής δομής (υποβολή καταστάσεων προσωπικού, τους τομείς, περιοχές και πληθυσμούς της αρμοδιότητάς τους)
- ✓ ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες με στοιχεία για τη συνεισφορά τους στα αποτελέσματα απασχόλησης και κατάρτισης στην Περιφέρεια
- ✓ ποιοτικά δεδομένα, όπως παρατηρήσεις, σχόλια και προβλήματα που εντοπίζουν στα πλαίσια της λειτουργίας τους και της αρμοδιότητάς τους
- ✓ τη δυνατότητα αποτύπωσης σε ημερήσια βάση τον ακριβή αριθμό του συνόλου των μισθωτών εργαζομένων στην Περιφέρεια (δηλαδή το «απόθεμα» της μισθωτής εργασίας), καθώς και την εξέλιξή του ανάλογα με τις ήδη καταγεγραμμένες ροές και μεταβολές.

Επιπρόσθετα, πρόσβαση στην πλατφόρμα, στο σημείο της παρουσίασης των αποτελεσμάτων, θα έχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι πολίτες (εργαζόμενοι και άνεργοι), μετά τη συμπλήρωση ενός ηλεκτρονικού εντύπου το οποίο θα εξασφαλίζει και την είσοδο στην εν λόγω διαδικτυακή τοποθεσία. Το έντυπο αυτό θα περιλαμβάνει:

1. στοιχεία σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους (ηλικία, φύλο, τόπος κατοικίας, εκπαίδευση κτλ.) καθώς και
2. τη σχέση τους με την αγορά εργασίας (αν εργάζονται και σε ποιο τομέα, αν είναι άνεργοι και για πόσο χρονικό διάστημα ή αν είναι άεργοι).

Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η υλοποίηση από την αρμόδια Αρχή δράσεων – προγραμμάτων, οι οποίες θα είναι πλέον στοχευμένες στις πραγματικές ανάγκες της παραγωγής, των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της Περιφέρειας και πρωτίστως των ιδίων των ανέργων.

Αρμόδια αρχή για τη λειτουργία και παρακολούθηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας θα θεωρείται η ίδια επιτροπή, η οποία θα είναι υπεύθυνη και για τη διοργάνωση και το συντονισμό των εργασιών του Συμβουλίου.

Η δομή και η μορφή της εν λόγω επιτροπής υπάγεται στη δικαιοδοσία της Περιφέρειας, στην οποία θα είναι υπόλογη. Ο Σύμβουλος προτείνει τη σύσταση μιας πενταμελούς επιτροπής με διακριτά καθήκοντα και αρμοδιότητες.

Οι εργασίες του Συμβουλίου, των οποίων η διάρκεια μπορεί να είναι από 1-3 ημέρες, θα πραγματοποιούνται σε δύο (2) στάδια:

1ο Στάδιο: Παρουσίαση Ετήσιων Εκθέσεων

Σε αυτό το στάδιο θα πραγματοποιείται η παρουσίαση Ετήσιων Εκθέσεων από τη μεριά των συμμετεχόντων στο Συμβούλιο φορέων, στα πλαίσια των οποίων θα αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου, τμηματικά αναφορικά με τους τομείς δικαιοδοσίας του καθενός από τους φορείς.

Οι Ετήσιες Εκθέσεις θα περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα των δράσεων που υλοποιούνται από τα αρμόδια στελέχη των φορέων σχετικά με την απασχόληση και την κατάρτιση εργαζομένων και ανέργων, τα σχόλια και τις παρατηρήσεις τους καθώς και πιθανά κρίσιμα ζητήματα που προέκυψαν και κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν.

Τα εν λόγω αποτελέσματα θα παρουσιάζονται (σε μορφή PowerPoint), μετά την επεξεργασία τους, με τη με τη μορφή ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων, διαγραμμάτων, εικόνων και σχολίων. Τα στοιχεία θα αντλούνται από οποιαδήποτε έγκυρη και διαπιστευμένη πηγή, κυρίως όμως από τις βάσεις δεδομένων, έρευνες και μελέτες των φορέων καθώς και από την Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Συνεργασίας Φορέων – Επιχειρήσεων – Εργατικού Δυναμικού.

2ο Στάδιο: Διαδικασία Διαβούλευσης

Η διαδικασία της Διαβούλευσης, η οποία θα πραγματοποιείται στα πλαίσια του Συμβουλίου, αναφέρεται στο διάλογο ο οποίος βασίζεται στην ανταλλαγή απόψεων μεταξύ της δημόσιας διοίκησης της Περιφέρειας και των κοινωνικών και θεσμικών αρμόδιων φορέων και την κατάθεση εκ μέρους τους απόψεων και προτάσεων. Μέσω αυτής της διαδικασίας θα επιλέγονται οι καταλληλότερες δράσεις προς υλοποίηση οι οποίες θα αντιμετωπίζουν προβλήματα και ελλείψεις σχετικά με την ανεργία - ειδικότερα των νέων στην Ήπειρο - με την κατάρτιση των ενηλίκων (ανέργων και εργαζομένων) και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Επιπλέον δέσμευση στα πλαίσια του Συμφώνου Συνεργασίας, αποτελεί η παροχή και διάθεση δελτίων τύπου, newsletters, fax και επιστολών σε επιχειρήσεις μέλη των συνδέσμων, ενημερωτικών εντύπων κλπ., σχετικά με τα αποτελέσματα της ετήσιας συνάντησης του Συμβουλίου καθώς και οδηγίες για την υλοποίηση των δράσεων που αποφασίστηκαν στα πλαίσια αυτού.

Συμπερασματικά και με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει ότι η σύσταση ενός τέτοιου είδους μόνιμου μηχανισμού για την Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας αποτελεί μία μεταρρυθμιστική τομή στο πεδίο των πολιτικών απασχόλησης που μέσω της αποτελεσματικότερης σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας θα συμβάλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση της διαρθρωτικής διάστασης της ανεργίας στην Περιφέρεια Ηπείρου και στην Ελλάδα γενικότερα.

8.1.2. Μηχανισμός Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας

Το σενάριο αυτό προβλέπει τη σύσταση ενός Μηχανισμού Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας. Στόχος είναι η δημιουργία ενός δικτύου στο οποίο θα μετέχει το μείγμα εργοδοτών, δημόσιων εκπαιδευτικών οργανισμών και δημόσιων φορέων στο πεδίο των πολιτικών απασχόλησης και θα λειτουργεί υπό την εποπτεία της Αναπτυξιακής Εταιρείας «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», καθώς είναι η μοναδική αναπτυξιακή εταιρεία στην οποία η Περιφέρεια κατέχει την πλειοψηφία στο μετοχικό κεφάλαιο της. Το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό της Αναπτυξιακής Εταιρείας το οποίο θα επιφορτιστεί με τη λειτουργία του εν λόγω Μηχανισμού, θα είναι αρμόδιο για την καθοδήγηση της ατζέντας των εργασιακών δεξιοτήτων και την ανάδειξη ελλείψεων σε σχέση με τις ανάγκες σε κατάρτιση και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού (ανέργων και απασχολούμενων).

Ο Μηχανισμός αυτός θα έχει ως κύριο καθήκον, την παρακολούθηση της λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, των τοπικών κοινωνικών φορέων, των εργοδοτικών οργανώσεων και των μεμονωμένων εργοδοτών, συνδικαλιστικών οργανώσεων και άλλων εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων. Παράλληλα, θα αξιολογεί τις τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, τις θέσεις απασχόλησης και τις απαιτούμενες δεξιότητες για την κάλυψή τους, με κύριο σκοπό όχι μόνο την παροχή πληροφόρησης για την αγορά εργασίας στους καταρτιζόμενους και στα μέλη της ομάδας στόχου γενικότερα, αλλά και την εξασφάλιση για αυτούς των θέσεων εργασίας που προσφέρονται, βελτιώνοντας την πρόσβασή τους στην απασχόληση.

Οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των εμπλεκόμενων μερών του δικτύου θα ορίζονται με άξονα την αποτελεσματική Προώθηση της Απασχόλησης στην Περιφέρεια Ηπείρου, στις μηνιαίες συνδιασκέψεις, οι οποίες θα λαμβάνουν χώρα στα γραφεία της Αναπτυξιακής Εταιρείας.

Ο Μηχανισμός θα είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση και την εποπτεία δράσεων που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της αγοράς εργασίας στην Ήπειρο, μέσα στο πλαίσιο που ορίζουν οι γενικότερες εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές πολιτικές.

Επιπλέον, θα συνδέεται με τον Εθνικό Μηχανισμό Διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας με σκοπό την επικαιροποίηση των στοιχείων που παρέχονται από την Περιφέρεια Ηπείρου αλλά και τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, ώστε να συστηματοποιηθεί η διαδικασία και να παρέχονται με περιοδικότητα, αξιοπιστία και συγκρισιμότητα οι απαιτούμενες πληροφορίες.

Ο εθνικός μηχανισμός θα ζητά ως ελάχιστη πληροφόρηση από τις περιφέρειες, όποτε και θα πρέπει να συγκεντρώνονται από τον περιφερειακό μηχανισμό διάγνωσης, στοιχεία σχετικά με:

1. τις κενές θέσεις στην περιφέρεια (σε ποιους κλάδους, ποια επαγγέλματα εμφανίζονται και για ποιους λόγους)
2. το δυναμισμό των κλάδων και των επαγγελμάτων στην περιφέρεια (ποιοι είναι οι δυναμικοί κλάδοι και τα επαγγέλματα και ποιες είναι οι αναπτυξιακές δυνατότητες υπό προϋποθέσεις – ποιες είναι οι προϋποθέσεις αυτές)

3. πληροφορίες για την αναντιστοιχία δεξιοτήτων στην περιφέρεια (αν εντοπίζονται «οριζόντιες» και/ ή επαγγελματικές δεξιότητες στις οποίες διαπιστώνεται έλλειψη στην περιφέρεια, ποιες είναι οι δεξιότητες αυτές, σε ποια επαγγέλματα και κλάδους διαπιστώνονται οι σχετικές ελλείψεις.

Συγκεκριμένα στο Μηχανισμό θα συμμετέχουν μέρη τα οποία σχετίζονται με:

- ο **την προσφορά εργασίας – ζήτησης δεξιοτήτων:** του τμήματος δηλαδή αυτού που καθορίζει τις απαιτήσεις για το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας. Τέτοιους φορείς αποτελούν οι κλαδικές και επαγγελματικές ενώσεις, οι μεγάλες επιχειρήσεις και βιομηχανίες που εδρεύουν στην Περιφέρεια Ηπείρου και απασχολούν περισσότερους από 200 εργαζομένους, τοπικά επιμελητήρια καθώς και στελέχη επιχειρήσεων-μελών των εταιρών του ΚΕΚ
- ο **τη ζήτηση εργασίας:** των φορέων δηλαδή που διαμεσολαβούν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την πρόσβαση στην εργασία και υλοποιούν δράσεις για την ανάπτυξη της απασχόλησης. Αποτελούνται κυρίως από φορείς του δημοσίου, όπως τα δημόσια γραφεία εργασίας που λειτουργούν υπό τον ΟΑΕΔ (ΚΓΠΑ) καθώς και περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες για την απασχόληση, όπως τα γραφεία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ιδιωτικά γραφεία συμβούλων εργασίας
- ο **την προσφορά δεξιοτήτων:** δηλαδή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων που παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση και γνώση, όπως τα γραφεία διασύνδεσης των ΑΕΙ και ΤΕΙ
- ο **τον σχεδιασμό πολιτικών και προγραμμάτων ανάπτυξης:** δηλαδή των περιφερειακών αρχών και οργανισμών.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Οι αρμοδιότητες του Μηχανισμού Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας θα είναι αναλυτικά:

- η επεξεργασία θέσεων για την απασχόληση και την αναβάθμιση των εργασιακών δεξιοτήτων στην Ήπειρο,
- η διεξαγωγή μελετών και ερευνών για την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του περιφερειακού συστήματος εργασίας,
- η υποβολή προτάσεων για πρακτικές βελτίωσης της απασχολησιμότητας,
- η αξιολόγηση πολιτικών και προγραμμάτων σχετικά με την απασχόληση και κατάρτιση.
- η επεξεργασία των περιφερειακών στρατηγικών για την απασχόληση

Στο πλαίσιο αυτό ο Μηχανισμός θα κληθεί να εξειδικεύσει, σύμφωνα με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και τις τοπικές ιδιαιτερότητες, εφαρμογές όπως:

Επαναπροσδιορισμός του συστήματος κατάρτισης εργαζομένων με τη σταδιακή μετατόπιση του βάρους στη ζήτηση και τις πρωτοβουλίες των εργοδοτών.

Ο Μηχανισμός θα πραγματοποιήσει ενέργειες για την επικαιροποίηση και συνεχή παρακολούθηση των στοιχείων σχετικών με τις απαιτούμενες δεξιότητες που ζητούνται από την αγορά εργασίας της Ηπείρου, οι οποίες θα προκύπτουν από τις διαπιστωμένες ανάγκες των επιχειρήσεων. Οι ενέργειες αυτές έχουν ως στόχο τόσο την προσαρμογή των φορέων κατάρτισης στις απαιτήσεις της αγοράς, όσο και τον προσδιορισμό δια της επιστημονικής έρευνας και της αξιολόγησης πιθανών λανθανουσών αναγκών των επιχειρήσεων. Ο προσδιορισμός δηλαδή, των απαραίτητων αδεξιότητων που θα πρέπει να διαθέτουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να γίνουν πιο ανταγωνιστικές στο διεθνές περιβάλλον και τις οποίες ενδεχομένως οι ίδιες οι επιχειρήσεις αγνοούν.

Παροχή δυνατοτήτων σε επιχειρήσεις και ιδιαίτερα σε ΜΜΕ για αναβάθμιση των γενικών και ειδικών δεξιοτήτων των εργαζομένων τους.

Η αναβάθμιση των γενικών και ειδικών δεξιοτήτων των επιχειρήσεων θα πραγματοποιηθεί με τη χρήση σύγχρονων μεθόδων ειδίκευσης και κατάρτισης (κατάρτιση στο χώρο εργασίας (on the Job training), σκιώδης εργασία (shadow working), εξ' αποστάσεως κατάρτιση, παρακολούθηση επαγγελματικών μεταπτυχιακών σπουδών, ανταλλαγή εμπειριών κ.α.) και πιστοποίηση των αποκτηθέντων γνώσεων και δεξιοτήτων.

Επιπρόσθετα, θα διαμορφωθούν και θα αξιολογηθούν πρότυπες τεχνικές και προγράμματα κατάρτισης, στα οποία οι επιχειρήσεις θα μπορούν να μετέχουν σε εθελοντική βάση. Βασικός στόχος είναι η αύξηση της διεύθυνσης σύγχρονων και καινοτόμων μεθόδων ειδίκευσης και κατάρτισης στις επιχειρήσεις της Ηπείρου.

Ενέργειες ενημέρωσης και εκπαίδευσης για επιχειρηματίες.

Οι ενέργειες ενημέρωσης και εκπαίδευσης των επιχειρηματιών περιλαμβάνουν θέματα τα οποία αναδείχθηκαν στην ανάλυση της έρευνας μέσω δομημένων ερωτηματολογίων, στην πρώτη φάση της μελέτης, μέσω των απαντήσεων που έδωσαν οι ίδιοι οι εργοδότες-επιχειρηματίες που συμμετείχαν.

Ενδεικτικά θέματα για την ενημέρωση των επιχειρηματιών είναι:

- Κατάρτιση σε τεχνολογικές εφαρμογές και χρήση εξελιγμένων συστημάτων
- Πρακτικές προώθησης/ μάρκετινγκ προϊόντων επιχειρήσεων και τοποθέτησής τους στην αγορά
- Πληροφόρηση σχετικά με νέες μεθόδους διοίκησης και ανάπτυξης του προσωπικού
- Μέθοδοι και πρακτικές αύξησης της παραγωγικότητας κτλ.

Τέλος, θα δημιουργηθούν και θα παραχωρηθούν σε όλους τους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες οδηγοί καλών πρακτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις για τα παραπάνω θέματα.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι:

- i. βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των πολιτικών απασχόλησης στην Περιφέρεια Ηπείρου,
- ii. βελτίωση της συμβολής της απασχόλησης στις αναπτυξιακές διαδικασίες της Ηπείρου, μείωση της νεανικής ανεργίας και αύξηση της απασχόλησης νέων επιστημόνων.

9. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Οι δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 εντάσσονται στον **Άξονα Προτεραιότητας 5 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων»** με συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης που ανέρχεται σε **9.788.195,00€**. Συνοπτικά η παρούσα μελέτη θα υποστηρίξει και επιτρέψει την ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του επόμενου πίνακα που αντιστοιχούν στο 23% του προϋπολογισμού του ΠΕΠ που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

Πίνακας: Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης, ανάπτυξης δεξιοτήτων ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	Π/Υ ΔΔ (ΣΕ €)	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ για δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης
ΘΣ8: «Πρώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων»				
ΕΣ 8.1.1.1 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανέργων με υψηλά προσόντα	2.500.000	8.1.1.1 Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία.	Επιχορήγηση των επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων	2.500.000
ΕΣ 8.5.1 Ενίσχυση της ικανότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον της έξυπνης εξειδίκευσης.	688.195	8.5.1.1 Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογή της RIS3.	- Ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας, μέσω δράσεων κατάρτισης, επιμόρφωσης, συμβουλευτικής - Ανάπτυξη δεξιοτήτων των εργαζομένων σε επιχειρήσεις σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας κυρίως μέσω δράσεων κατάρτισης/ επιμόρφωσης. - Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις για διαμόρφωση επιχειρηματικών πλάνων, marketing plan	688.195

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	Π/Υ ΔΔ (ΣΕ €)	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ για δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης
ΘΣ9: «Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης».				
ΕΣ 9.1.1 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση	14.000.000	9.1.1.1 Δράσεις για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.	• Ολοκληρωμένη δέσμη δράσεων επαγγελματικής κατάρτισης-επιμόρφωσης, mentoring, τύπου «κοινωνικού voucher» Ευπαθών Ομάδων για την αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων τους • Υπηρεσίες Κοινωνικής φροντίδας και φιλοξενίας τέκνων	4.500.000
Ε.Σ.9.5.1 Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση ευπαθών ομάδων πληθυσμού μέσω της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας	1.400.000	9.5.1.1. Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό επίπεδο.	• Ανάπτυξη επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας (start ups κοινωνικών επιχειρήσεων) / Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ): Ανάπτυξη νέων και λειτουργία υφιστάμενων • Δράσεις δικτύωσης επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και κατάρτιση στελεχών κοινωνικών επιχειρήσεων • Περιφερειακός μηχανισμός κοινωνικής οικονομίας	600.000
ΕΣ 9.6.1 Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού.	1.500.00	9.6.1.1. Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης.	• Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης ευπαθών ομάδων	1.500.00
ΣΥΝΟΛΟ ΔΔ (σε €)	20.088.195			9.788.195,00

Πηγή: ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020

Το σύνολο των δαπανών του ΕΚΤ του ΠΕΠ Ηπείρου, άρα και των δράσεων που αφορούν την συγκεκριμένη μελέτη, προβλέπεται να γίνει με την μορφή μη επιστρεπτέας επιχορήγησης (Πίνακας 8 του Α.Π.5).

Σε σχέση με την χρήση μηχανισμών εδαφικής υλοποίησης για τις δράσεις του ΕΚΤ και του Α.Π.5 το ΠΕΠ Ηπείρου προβλέπει την χρήση Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης, τόσο για αστικές όσο και για άλλες περιοχές. Ειδικότερα στην Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του αστικού κέντρου των Ιωαννίνων θα κατευθυνθεί το 8% των πόρων του ΕΚΤ, δηλαδή 2.734.138€, μέσω των Θεματικών Στόχων 8 και 9, ενώ 400.000€ από τους πόρους του Ταμείου θα χρηματοδοτήσουν την Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση της πολιτιστικής διαδρομής των αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου, μέσω του Θεματικού Στόχου 8 (Πίνακας 10 του Α.Π.5). Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά οι δράσεις του ΕΚΤ σε σχέση με την συνάφειά τους με την Μελέτη Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας και τη χρήση μηχανισμών εδαφικής υλοποίησης.

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	Π/Υ ΔΔ	Π/Υ ΔΔ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	Π/Υ ΔΔ ΜΕΣΩ ΒΑΑ	Π/Υ ΔΔ ΜΕΣΩ ΟΧΕ
8.1.1.1 Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία.	2.500.000,00	2.500.000,00	(συναφής δράση)	
8.5.1.1 Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογής της RIS3.	688.195,00	688.195,00	(συναφής δράση)	(συναφής δράση)
9.1.1.1 Δράσεις για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.	14.000.000,00	4.500.000,00	(συναφής δράση)	
9.2.1.1. Υποστήριξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων για την κοινωνικοοικονομική τους ενσωμάτωση.	1.387.974,00			
9.3.1.1. Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.	5.300.000,00			
9.4.1.1 Ανάπτυξη δικτύου προστασίας της υγείας των πολιτών της Περιφέρειας.	6.739.148,00			
9.4.2.1 Παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε ευπαθείς ομάδες	8.419.313,00		(συναφής δράση)	
9.5.1.1. Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό επίπεδο.	1.400.000,00	600.000,00	(συναφής δράση)	

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	Π/Υ ΔΔ	Π/Υ ΔΔ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	Π/Υ ΔΔ ΜΕΣΩ ΒΑΑ	Π/Υ ΔΔ ΜΕΣΩ ΟΧΕ
9.6.1.1. Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης.	1.500.000,00	1.500.000,00	(συναφής δράση)	
ΣΥΝΟΛΟ ΔΔ (σε €)	41.934.630,0	9.788.195,00	3.417.672,50	500.000,00

Στην παρούσα φάση η εξειδίκευση των δράσεων εκπαίδευσης κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων δεν μπορεί να περιλαμβάνει την τελική κατανομή της ΔΔ τους σε ΒΑΑ και ΟΧΕ από τη στιγμή που δεν έχουν συγκροτηθεί και προγραμματιστεί οι σχετικές προτάσεις και στρατηγικές. Παρ' όλα αυτά στο σχέδιο εξειδίκευσης παρουσιάζονται ενδεικτικές προτεινόμενες αναφορές.

Τέλος για την κατάρτιση προτάσεων εξειδίκευσης δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων λαμβάνεται υπόψη αφενός η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης αφετέρου δε το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Ηπείρου. Ο προσδιορισμός ομάδων δράσεων γίνεται στη συνέχεια με βάση την αξιολόγηση των συμπερασμάτων από την έρευνα που διεξήχθη στις επιχειρήσεις και φορείς της Περιφέρειας και από λοιπές έρευνες σε εθνικό επίπεδο. Κατά συνέπεια ο επόμενος πίνακας οργανώνει τις δράσεις ανάλογα με τον συνδυασμό αναγκών που εξυπηρετούν.

Πίνακας: Συσχέτιση δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης, ανάπτυξης δεξιοτήτων με Στρατηγικές και ανάγκες		
	RIS 3 Ηπείρου	Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
Εργασιακή Εμπειρία	8.1.1.1 Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία	
Γνώσεις-προσόντα	8.5.1.1 Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογή της RIS3.	9.1.1.1 Δράσεις για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. 9.5.1.1. Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό επίπεδο 9.6.1.1. Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης
Εργασιακές δεξιότητες (soft skills)		9.5.1.1. Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό επίπεδο 9.6.1.1. Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης

Πηγή: ίδια επεξεργασία, 2015

Η παραπάνω κατηγοριοποίηση των δράσεων καταδεικνύει την ύπαρξη ορισμένων κενών. Αφενός δεν φαίνεται να καλύπτεται η ζήτηση για ανάπτυξη των εργασιακών δεξιοτήτων μέσα από τις δράσεις που αφορούν την υποστήριξη των τομέων της RIS3 αφετέρου οι δράσεις που απευθύνονται στην κοινωνική ένταξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων μέσω της πρόσβασής τους στην απασχόληση δεν φαίνεται να προβλέπουν ενέργειες συμμετοχής σε εργασιακό περιβάλλον για την αποκόμιση εργασιακής εμπειρίας. Τα κενά που εντοπίζονται προτείνεται να καλυφθούν από τις δράσεις του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

9.1. Σχέδιο Εξειδίκευσης Δράσεων

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζεται αναλυτικά το Σχέδιο Εξειδίκευσης των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης, ανάπτυξης δεξιοτήτων, με ειδική αναφορά σε κάθε Δράση ξεχωριστά. Η ανάλυση περιλαμβάνει την περιγραφή της Δράσης, τους δείκτες εκροής και τους δυνητικούς δικαιούχους αυτής καθώς και τον χρονοπρογραμματισμό των εργασιών.

ΔΡΑΣΗ 8.1.1.1: «Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία»

Χαρακτηρισμός Δράσης	☒ Νέα Δράση ☐ Εμπροσθοβαρής ☐ Τμηματοποιημένη (phasing) ☐ Μεγάλο έργο ☒ Κρατική ενίσχυση
Ενέργειες που θα αναληφθούν για τα εμπροσθοβαρή, τα μεγάλα και τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	Αφορά σε νέες δράσεις
Τρόπος Υλοποίησης Δράσης	☒ Επιχορήγηση (grant) ☐ Μέσο χρηματοδοτικής τεχνικής ☒ BAA* ☐ OXE ☐ Άλλο:
Συνεισφορά Δράσης στο Πλαίσιο Επίδοσης	☒ Ναι ☐ Όχι
Ενδιάμεσοι Φορείς	Δεν προβλέπεται η υλοποίηση της δράσης μέσω Ενδιάμεσου Φορέα**
Κατηγορία Περιφέρειας	☐ Όλη η χώρα ☐ Περισσότερο ανεπτυγμένες ☐ Σε μετάβαση ☒ Λιγότερο ανεπτυγμένες
Σύνδεση με Αιρεσιμότητες	☒ Ναι ☐ Όχι
Σύνδεση με Αυτοδεσμεύσεις	☒ Ναι ☐ Όχι

Συναφής Δράση RIS3	3.1.1 Προώθηση- Ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας 3.2.1 Κατάρτιση, εξειδίκευση και εκπαίδευση του προσωπικού επιχειρήσεων
---------------------------	---

* εφόσον ενταχθεί σχετικό έργο στο BAA Ιωαννίνων

**Δήμος Ιωαννιτών για το μέρος που θα ενταχθεί στο BAA

Περιγραφή Δράσης

Η Δράση αφορά την επιχορήγηση των επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων. Με τον τρόπο αυτό υποστηρίζονται οι άνεργοι πτυχιούχοι στη προσπάθειά τους για πρόσβαση στην αγορά εργασίας, ωφελούνται οι επιχειρήσεις με εργατικό δυναμικό υψηλών τυπικών προσόντων και η Περιφέρεια κατορθώνει να συγκρατήσει το επιστημονικό προσωπικό της από το φαινόμενο της «μετανάστευσης», συμβάλλοντας έτσι στον ΕΣ. 8.1.1 «Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα» και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να ενταχθεί μια επιχείρηση στη Δράση είναι να δραστηριοποιείται σε τομέα της οικονομίας ο οποίος εντάσσεται στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης:

- Στον αγροδιατροφικό τομέα
- Στον τομέα της Βιομηχανίας της Εμπειρίας
- Στον τομέα των ΤΠΕ και της νεανικής επιχειρηματικότητας
- Στον τομέα της Υγείας και Ευεξίας

Οι άνεργοι που θα προσληφθούν στο πλαίσιο της Δράσης θα πρέπει να είναι πτυχιούχοι σχολών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ελληνικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα ή ισότιμου τίτλου σχολών της αλλοδαπής), και να διαθέτουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ ή βεβαίωση συμμετοχής από τον Ο.Α.Ε.Δ. Ιδιαίτερη προτεραιότητα θα δίδεται στις ειδικότητες κρίσιμων επαγγελμάτων⁸ που συσχετίζονται με κάθε τομέα της έξυπνης εξειδίκευσης, αξιοποιώντας τον επόμενο πίνακα:

Τομέας	Ειδικότητες
Αγροδιατροφή	Στέλεχος Διαχείριση Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων Στέλεχος Εργαστηρίων Ελέγχου Ποιότητας Επιστήμονας R&D Εξειδικευμένο Στέλεχος Παραγωγής Τροφίμων Επιστημονικός Σύμβουλος Εταιρειών Τροφίμων Ειδικός στον Περιβαλλοντικό Έλεγχο και Πιστοποίηση Υπεύθυνος Marketing Τροφίμων Υπεύθυνος Προμηθειών Α' Υλών

⁸ Βλ. σελ. 65

Τομέας	Ειδικότητες
	Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Υπεύθυνος Διαδικτύου Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Μηχανικός Δικτύων Μηχανικός Υλικού Μηχανικός Υποδομών & Συντήρησης. Εξειδικευμένο Στέλεχος Διαχείρισης και Ανακύκλωσης Ειδικών Αποβλήτων Εξειδικευμένο Στέλεχος σε θέματα Εξοικονόμησης Ενέργειας
Βιομηχανία της εμπειρίας	Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Υπεύθυνος Διαδικτύου Μηχανικός Δικτύων Μηχανικός Υλικού Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/ Λειτουργίας Υπεύθυνος Εφοδιαστικής Αλυσίδας Υπεύθυνος Προμηθειών Α' Υλών
ΤΠΕ και νεανική επιχειρηματικότητα	Υπεύθυνος Έργων ΤΠΕ Υπεύθυνος Σχεδιασμού Προϊόντων ή/και Υπηρεσιών Διαχειριστής Βάσεων Δεδομένων και Κέντρων Δεδομένων Ειδικός Ανάπτυξης Εφαρμογών Κινητής Τηλεφωνίας Ειδικός Ανάπτυξης Λογισμικού ή Προγραμματιστής Υπεύθυνος Διαδικτύου Υπεύθυνος Πληροφοριακού Συστήματος/ Λειτουργίας & δικτύου Υπεύθυνος Τεχνικής Ανάπτυξης και Ανάπτυξης Δικτύων Υπεύθυνος Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων/ & Δικτύων Υπεύθυνος Ποιότητας Πληροφοριακών Συστημάτων/ Δικτύων Μηχανικός Δικτύων Μηχανικός Υλικού
Υγεία - ευεξία	Κλινικός Παθολογανατόμος (Clinical Pathologist) Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων Νοσηλεύτης Γηριατρικής Πληροφορικός της Υγείας

Προτείνεται η επιχορήγηση των επιχειρήσεων για την πρόσληψη κάθε ανέργου διαρκεί για 24 μήνες και οι επιχειρήσεις να δεσμεύονται για την διατήρηση της θέσης εργασίας για 27 μήνες, σε συνέχεια της σχετικής ρύθμισης των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ της περιόδου 2007-2013⁹.

⁹ «Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα, έως 35 ετών».

Η Ομάδα Στόχου της Δράσης περιλαμβάνει τους άνεργους με υψηλά τυπικά προσόντα (πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων, κάτοχοι διδακτορικών τίτλων).

Επιμέρους δράση ενδέχεται να ενταχθεί στη στρατηγική ΒΑΑ Ιωαννίνων για την οποία θα εξειδικευτούν περαιτέρω συγκεκριμένοι κλάδοι δικαιούχων επιχειρήσεων και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ανέργων βάσει των επιλογών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θα θέσει η Στρατηγική.

Δείκτες Εκροής

ID	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Κατηγορία Περιφέρειας	Τιμή - στόχος (2023)	Πηγή Στοιχείων	Συχνότητα Μέτρησης	Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Δείκτης RIS3 (ΝΑΙ / ΟΧΙ)
T1632	Συμμετέχοντες άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 ως 8)	ΑΡΙΘΜΟΣ	A	167	ΟΠΣ	ΕΤΗΣΙΑ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Χρηματοδοτικό Σχήμα

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	2.500.000 €
<u>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ</u>	<u>2.500.000 €</u>
Ενωσιακή Συνδρομή	2.000.000 €
Εθνική Συμμετοχή	500.000 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα εμπροσθοβαρή έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για μεγάλα έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για χρηματοδοτικά μέσα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για ΟΧΕ, ΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ (ενδεικτικά για ΒΑΑ Ιωαννίνων)	600.000 €
<u>ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</u>	<u>0 €</u>

Δυνητικοί δικαιούχοι

Δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης 8.1.1.1: «Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία» είναι οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, σε τομείς αιχμής και περιφερειακής καινοτομίας.

Χρονοπρογραμματισμός εργασιών

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Εκπλήρωση αιρεσιμότητας	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
Εκπλήρωση αυτοδέσμευσης	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
Διευθέτηση εκκρεμοτήτων δεικτών εκροής (Συμπλήρωση δελτίων ταυτότητας, Στοχοθέτηση νέων δεικτών και εισαγωγή τους στο ΟΠΣ)	Δεν απαιτείται
Επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων	Δεν απαιτείται
Έγκριση κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξεων	2 ^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης (07/2015)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	(09/2016)

Δράση 8.5.1.1 «Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογής της RIS3»

Χαρακτηρισμός Δράσης	☒ Νέα Δράση ☐ Εμπροσθοβαρής ☐ Τμηματοποιημένη (phasing) ☐ Μεγάλο έργο ☒ Κρατική ενίσχυση
Ενέργειες που θα αναληφθούν για τα εμπροσθοβαρή, τα μεγάλα και τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	Αφορά σε νέες δράσεις
Τρόπος Υλοποίησης Δράσης	☒ Επιχορήγηση (grant) ☐ Μέσο χρηματοδοτικής τεχνικής ☐ BAA ☒ OXE ☐ Άλλο:
Συνεισφορά Δράσης στο Πλαίσιο Επίδοσης	☒ Ναι ☐ Όχι
Ενδιάμεσοι Φορείς	Δεν προβλέπεται η υλοποίηση της δράσης μέσω Ενδιάμεσου Φορέα
Κατηγορία Περιφέρειας	☐ Όλη η χώρα ☐ Περισσότερο ανεπτυγμένες ☐ Σε μετάβαση ☒ Λιγότερο ανεπτυγμένες
Σύνδεση με Αιρεσιμότητες	☒ Ναι ☐ Όχι
Σύνδεση με Αυτοδεσμεύσεις	☒ Ναι ☐ Όχι

Συναφής Δράση RIS3	1.9.1.:Αναζωογόνηση του ανθρώπινου δυναμικού στον αγροτοδιατροφικό τομέα 2.6.1.: Ανάπτυξη και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και υπηρεσιών e-learning στη Βιομηχανία της Εμπειρίας 3.2.1.: Κατάρτιση, εξειδίκευση και εκπαίδευση του προσωπικού επιχειρήσεων 3.5.1.: Δημιουργία στοχευμένου προγράμματος κατάρτισης επιχειρηματιών σε ΤΠΕ, με τη συνεργασία και των επιμελητηρίων 4.1.4.: Εκπαίδευση προσωπικού υπηρεσιών υγείας-ευεξίας
---------------------------	--

** εφόσον ενταχθεί σχετικό έργο στην ΟΕΕ Πολιτιστικής Διαδρομής Αρχαίων Θεάτρων*

Περιγραφή Δράσης

Η Δράση αφορά την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, εργοδοτών για τη βελτίωση της οργάνωσης της εργασίας καθώς και της παραγωγικής διαδικασίας, με επικέντρωση σε τομείς με αναπτυξιακή προοπτική για την Περιφέρεια όπως είναι οι τομείς που αναδείχθηκαν στο πλαίσιο της έξυπνης εξειδίκευσης.

Προβλέπεται η παροχή κατάρτισης η οποία να οδηγεί σε πιστοποίηση και η συμβουλευτική προς τους ωφελούμενους προκειμένου να αναβαθμίζουν τα προσόντα και τις δεξιότητές τους ώστε να διευκολυνθούν στην προσπάθειά τους για προσαρμογή στους τομείς προτεραιότητας.

Στον Αγροδιατροφικό τομέα τα αντικείμενα κατάρτισης θα περιλαμβάνουν:

- Εκπαίδευση αγροτών και ειδικά των νέων αγροτών, ιχθυοκαλλιεργητών & αλιέων σχετικά με τη διαχείριση φυσικών πόρων και την οικολογική (υδρο)-καλλιέργεια:
 - ο Ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης εκτροφής ζώων
 - ο Βιολογικές μέθοδοι εκτροφής
 - ο Βιολογικές καλλιέργειες
 - ο Εισαγωγή νέων καλλιεργειών
 - ο Διαχείριση αποβλήτων
- Εκμάθηση και αναβάθμιση παραδοσιακών τεχνικών παραγωγής τοπικών προϊόντων
 - ο Τυποποίηση παραδοσιακών μεθόδων καλλιέργειας
 - ο Τυποποίηση παραδοσιακών μεθόδων τυροκομίας
- Τυποποίηση και πιστοποίηση αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων
- Ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης (συνοδευτικό αντικείμενο)

Στον τομέα της Βιομηχανίας της Εμπειρίας τα αντικείμενα κατάρτισης θα περιλαμβάνουν:

- Κατάρτιση επαγγελματιών εστίασης (σεφ, μαγείρων, μπάρμαν, γυναικείων συνεταιρισμών κ.α.) στην τοπική κουζίνα
 - ο Χρήση τοπικών και οικολογικών προϊόντων
 - ο Εκμάθηση παραδοσιακής μαγειρικής
 - ο Υπηρεσίες γαστρονομικού τουρισμού
- Κατάρτιση ρεσεψιονίστ, καμαριέρων, υπαλλήλων υποδοχής
 - ο Χειρισμό Η/Υ και εξειδικευμένων εφαρμογών
 - ο Ειδική ορολογία ξένων γλωσσών
 - ο Επικοινωνία και διαπροσωπική επαφή
- Κατάρτιση επαγγελματιών του τουρισμού σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού
 - ο Αγροτουρισμό – δραστηριότητες υπαίθρου (ιδιαίτερα επιθυμητά είναι προγράμματα για οδηγούς βουνού, συνοδούς βουνού, οδηγούς rafting/ kayak/ fly fishing)
 - ο Καταδυτικό τουρισμό
 - ο Ιστιοπλοϊκό τουρισμό
 - ο Θρησκευτικό τουρισμό
- Μάθηση παραδοσιακών τεχνών και τεχνικών και κατάρτιση διδασκόντων
- Ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης (συνοδευτικό αντικείμενο)

Στον τομέα των ΤΠΕ και της Νεανικής Επιχειρηματικότητας τα αντικείμενα κατάρτισης και συμβουλευτικής θα περιλαμβάνουν:

- Πρακτική εφαρμογή καινοτομιών – ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων
- Συμμετοχή σε δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, που βρίσκουν άμεση εφαρμογή στην παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων
- Νέες τεχνολογίες και επιχειρηματικότητα
 - ο Βασικές αρχές επιχειρηματικότητας
 - ο Οργάνωση επιχειρήσεων
 - ο Λύσεις και εργαλεία ΤΠΕ για την υποστήριξη νέων επιχειρήσεων (αξιοποίηση του online marketing, της εξωστρέφειας, της συνεργασίας και της καινοτομίας)
 - διαδραστικά εργαλεία ιστοσελίδων και blog tools,
 - εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης,
 - εργαλεία Online συνεργασίας και διαχείρισης έργου,

- αποτελεσματικά εργαλεία για ηλεκτρονικές καμπάνιες e-campaign

Στον τομέα της Υγείας και Ευεξίας τα αντικείμενα κατάρτισης θα εξειδικευτούν από την RIS3

Σε οριζόντιες δεξιότητες τα αντικείμενα κατάρτισης θα περιλαμβάνουν:

- Χειρισμό Η/Υ και εξειδικευμένων εφαρμογών
- Ειδική ορολογία ξένων γλωσσών (ανά κλάδο ή/και τομέα)
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Πωλήσεις των προϊόντων/ υπηρεσιών
- Επικοινωνία και διαπροσωπική επαφή
- Διοίκηση προσωπικού
- Μάρκετινγκ
- Εργασιακό ήθος και υπευθυνότητα
- Ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών
- Ανάλυση και επίλυση προβλημάτων
- Λειτουργία επιχείρησης σε περιβάλλον κρίσης

Οι Ομάδες Στόχου της Δράσης περιλαμβάνουν εργαζόμενους σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, Επιχειρηματίες, Επιχειρήσεις.

Επιμέρους δράση ενδέχεται να ενταχθεί στην ΟΕΕ Πολιτιστικής Διαδρομής Αρχαίων Θεάτρων για την οποία θα εξειδικευτούν περαιτέρω συγκεκριμένα αντικείμενα κατάρτισης βάσει του σχεδιασμού της ολοκληρωμένης στρατηγικής χωρικής ανάπτυξης.

Δείκτες Εκροής

ID	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Κατηγορία Περιφέρειας	Τιμή - στόχος (2023)	Πηγή Στοιχείων	Συχνότητα Μέτρησης	Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Δείκτης RIS3 (ΝΑΙ / ΟΧΙ)
CO23	Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)	ΑΡΙΘΜΟΣ	A	51	ΟΠΣ	ΕΤΗΣΙΑ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Χρηματοδοτικό Σχήμα

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	688.195 €
<u>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ</u>	<u>688.195 €</u>
Ενωσιακή Συνδρομή	550.556 €
Εθνική Συμμετοχή	137.639 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα εμπροσθοβαρή έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για μεγάλα έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για χρηματοδοτικά μέσα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για ΟΧΕ, ΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ (ενδεικτικά για ΟΧΕ πολιτισμού)	500.000 €
<u>ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</u>	<u>0 €</u>

Δυνητικοί δικαιούχοι

Δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης 8.5.1.1 είναι οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις καθώς και οι αγρότες.

Χρονοπρογραμματισμός εργασιών

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Εκπλήρωση αιρεσιμότητας	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
Εκπλήρωση αυτοδέσμευσης	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
Διευθέτηση εκκρεμοτήτων δεικτών εκροής (Συμπλήρωση δελτίων ταυτότητας, Στοχοθέτηση νέων δεικτών και εισαγωγή τους στο ΟΠΣ)	Δεν απαιτείται
Επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων	Δεν απαιτείται
Έγκριση κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξεων	3 ^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης (10/2015)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	(01/2016)

Δράση 9.1.1.2: «Ολοκληρωμένη δέσμη δράσεων για την αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων των ωφελουμένων»

Χαρακτηρισμός Δράσης	☒ Νέα Δράση ☐ Εμπροσθοβαρή ☐ Τμηματοποιημένη (phasing) ☐ Μεγάλο έργο ☐ Κρατική ενίσχυση
Ενέργειες που θα αναληφθούν για τα εμπροσθοβαρή, τα μεγάλα και τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	Αφορά σε νέες δράσεις
Τρόπος Υλοποίησης Δράσης	☒ Επιχορήγηση (grant) ☐ Μέσο χρηματοδοτικής τεχνικής ☒ BAA* ☐ OXE ☐ Άλλο:
Συνεισφορά Δράσης στο Πλαίσιο Επίδοσης	☒ Ναι ☐ Όχι
Ενδιάμεσοι Φορείς	Δεν προβλέπεται η υλοποίηση της δράσης μέσω Ενδιάμεσου Φορέα**
Κατηγορία Περιφέρειας	☐ Όλη η χώρα ☐ Περισσότερο ανεπτυγμένες ☐ Σε μετάβαση ☒ Λιγότερο ανεπτυγμένες
Σύνδεση με Αιρεσιμότητες	
Σύνδεση με Αυτοδεσμεύσεις	☒ Ναι ☐ Όχι
Συναφής Δράση RIS3	

* εφόσον ενταχθεί σχετικό έργο στο BAA Ιωαννίνων

** Δήμος Ιωαννιτών για το μέρος που θα ενταχθεί στο BAA

Περιγραφή Δράσης

Η Δράση αφορά την αναβάθμιση προσόντων και στη παροχή ίσων ευκαιριών για την κοινωνική και εργασιακή ένταξη/επανένταξη ατόμων του πληθυσμού που βιώνουν (ή κινδυνεύουν με) κοινωνικό αποκλεισμό εξυπηρετώντας έτσι τον ειδικό στόχο Ε.Σ.9.1. «Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση».

Προβλέπεται η παροχή κατάρτισης η οποία να οδηγεί σε πιστοποίηση και η συμβουλευτική προς τους ωφελούμενων προκειμένου να αναβαθμίζουν τα προσόντα και τις δεξιότητές τους ώστε να διευκολυνθούν στην προσπάθειά τους για ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας.

Η δράση θα υλοποιηθεί με την παροχή κουπονιών «κοινωνικού voucher» αξιοποιώντας την σχετική εμπειρία της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 του ΕΠΑΝΑΔ.

Οι Ομάδες Στόχου της δράσης περιλαμβάνουν Ευπαθείς Ομάδες με δυσκολίες ενεργούς ένταξης στην αγορά εργασίας, που ζουν κάτω από το όριο ή σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού:

- ✓ **Ευάλωτες Ομάδες:** άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι και ανήλικοι παραβάτες.
- ✓ **Ειδικές Ομάδες:** Άνεργοι, Μακροχρόνια Άνεργοι, Μη Οικονομικά Ενεργοί, ανασφάλιστοι, Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών που διαβιούν σε νοικοκυριά με παιδιά και πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, Μέλη νοικοκυριών χωρίς κανένα εργαζόμενο, Δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, Γυναίκες θύματα κακοποίησης, Άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (π.χ. ΡΟΜΑ), Μετανάστες, Παλιννοστούντες.

Επιμέρους δράση ενδέχεται να ενταχθεί στη στρατηγική ΒΑΑ Ιωαννίνων για την οποία θα εξειδικευτούν συγκεκριμένες κατηγορίες ομάδων στόχου βάσει των επιλογών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θα θέσει η Στρατηγική.

Δείκτες Εκροής

ID	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Κατηγορία Περιφέρειας	Τιμή - στόχος (2023)	Πηγή Στοιχείων	Συχνότητα Μέτρησης	Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης (NAI / OXI)	Δείκτης RIS3 (NAI / OXI)
T1633	Συμμετέχοντες σε μειονεκτική θέση (όπως μακροχρόνια άνεργοι, άνεργες γυναίκες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, άτομα με εξαρτώμενα μέλη κλπ.)	ΑΡΙΘΜΟΣ	A	1184	ΟΠΣ	ΕΤΗΣΙΑ	NAI	OXI

Χρηματοδοτικό Σχήμα

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	4.500.000 €
<u>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ</u>	<u>4.500.000 €</u>
Ενωσιακή Συνδρομή	3.600.000 €
Εθνική Συμμετοχή	900.000 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα εμπροσθοβαρή έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για μεγάλα έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για χρηματοδοτικά μέσα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για ΟΧΕ, ΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ (ενδεικτικά για ΒΑΑ Ιωαννίνων)	500.000 €
<u>ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</u>	<u>0 €</u>

Δυνητικοί δικαιούχοι

Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και εποπτευόμενοι από αυτό φορείς, Υπουργείο Παιδείας και εποπτευόμενοι φορείς.

Χρονοπρογραμματισμός εργασιών

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Εκπλήρωση αιρεσιμότητας	Δεν απαιτείται
Εκπλήρωση αυτοδέσμευσης	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας
Διευθέτηση εκκρεμοτήτων δεικτών εκροής (Συμπλήρωση δελτίων ταυτότητας, Στοχοθέτηση νέων δεικτών και εισαγωγή τους στο ΟΠΣ)	Δεν απαιτείται
Επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων	Δεν απαιτείται
Έγκριση κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξεων	3 ^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης (10/2015)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	(01/2016)

Δράση 9.5.1.1: «Ανάπτυξη νέων και λειτουργία υφιστάμενων κοινωνικών επιχειρήσεων από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες»

Χαρακτηρισμός Δράσης	☒ Νέα Δράση ☐ Εμπροσθοβαρή ☐ Τμηματοποιημένη (phasing) ☐ Μεγάλο έργο ☐ Κρατική ενίσχυση
Ενέργειες που θα αναληφθούν για τα εμπροσθοβαρή, τα μεγάλα και τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	Αφορά σε νέες δράσεις
Τρόπος Υλοποίησης Δράσης	☒ Επιχορήγηση (grant) ☐ Μέσο χρηματοδοτικής τεχνικής ☒ BAA* ☐ OXE ☐ Άλλο:
Συνεισφορά Δράσης στο Πλαίσιο Επίδοσης	☒ Ναι ☐ Όχι
Ενδιάμεσοι Φορείς	Δεν προβλέπεται η υλοποίηση της δράσης μέσω Ενδιάμεσου Φορέα**
Κατηγορία Περιφέρειας	☐ Όλη η χώρα ☐ Περισσότερο ανεπτυγμένες ☐ Σε μετάβαση ☒ Λιγότερο ανεπτυγμένες
Σύνδεση με Αιρεσιμότητες	
Σύνδεση με Αυτοδεσμεύσεις	☒ Ναι ☐ Όχι
Συναφής Δράση RIS3	

* εφόσον ενταχθεί σχετικό έργο στο BAA Ιωαννίνων

** Δήμος Ιωαννιτών για το μέρος που θα ενταχθεί στο BAA

Περιγραφή Δράσης

Η Δράση αφορά την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη του ειδικού στόχου 9.5.1 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση ευπαθών ομάδων πληθυσμού μέσω της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας».

Η δράση θα υλοποιηθεί μέσω της λήψης ολοκληρωμένης συμβουλευτικής υποστήριξης και καθοδήγησης για την ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων νέων επιχειρήσεων, προσαρμογή σχεδίων δράσεων υφιστάμενων επιχειρήσεων και εξειδικευμένης κατάρτισης στον κλάδο δραστηριοποίησης. Παράλληλα, οι ωφελούμενοι θα λαμβάνουν υπηρεσίες κατάρτισης σε οριζόντιες δεξιότητες ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης της επιχειρηματικής ιδέας-επιχείρησης και τη θέση στην επιχείρηση (θέσεις διοίκησης - θέσεις υλοποίησης έργου).

Τα αντικείμενα κατάρτισης σε **οριζόντιες δεξιότητες** θα περιλαμβάνουν:

- Διοίκηση προσωπικού
- Μάρκετινγκ
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Επικοινωνία και διαπροσωπική επαφή
- Ανάπτυξη καινοτομίας και δημιουργικότητας
- Πωλήσεις των προϊόντων/ υπηρεσιών
- Χειρισμό Η/Υ και εξειδικευμένων εφαρμογών
- Ειδική ορολογία ξένων γλωσσών (ανά κλάδο ή/και τομέα)
- Εργασιακό ήθος και υπευθυνότητα
- Ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών
- Ανάλυση και επίλυση προβλημάτων
- Λειτουργία επιχείρησης σε περιβάλλον κρίσης

Οι Ομάδες Στόχου της δράσης περιλαμβάνουν Ευπαθείς Ομάδες με δυσκολίες ενεργούς ένταξης στην αγορά εργασίας, που ζουν κάτω από το όριο ή σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού:

- ✓ **Ευάλωτες Ομάδες:** άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι και ανήλικοι παραβάτες.
- ✓ **Ειδικές Ομάδες:** Άνεργοι, Μακροχρόνια Άνεργοι, Μη Οικονομικά Ενεργοί, ανασφάλιστοι, Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών που διαβιούν σε νοικοκυριά με παιδιά και πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, Μέλη νοικοκυριών χωρίς κανένα εργαζόμενο, Δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, Γυναίκες θύματα κακοποίησης, Άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (π.χ. ΡΟΜΑ), Μετανάστες, Παλιννοστούντες.

Δείκτες Εκροής

ID	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Κατηγορία Περιφέρειας	Τιμή - στόχος (2023)	Πηγή Στοιχείων	Συχνότητα Μέτρησης	Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Δείκτης RIS3 (ΝΑΙ / ΟΧΙ)
T1633	Συμμετέχοντες που ωφελούνται από συμβουλευτική, κατάρτιση, Mentoring για την ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων	ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	A	210	ΟΠΣ	ΕΤΗΣΙΑ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Χρηματοδοτικό Σχήμα

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	600.000 €
<u>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ</u>	<u>600.000 €</u>
Ενωσιακή Συνδρομή	480.000 €
Εθνική Συμμετοχή	120.000 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα εμπροσθοβαρή έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για μεγάλα έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για χρηματοδοτικά μέσα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για ΟΧΕ, ΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ (ενδεικτικά για ΒΑΑ Ιωαννίνων)	200.000 €
<u>ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</u>	<u>0 €</u>

Δυνητικοί δικαιούχοι

Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Πληθυσμός Περιφέρειας, Υπουργείο Υγείας, Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ), ΜΚΟ.

Χρονοπρογραμματισμός εργασιών

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Εκπλήρωση αιρεσιμότητας	Δεν απαιτείται
Εκπλήρωση αυτοδέσμευσης	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας
Διευθέτηση εκκρεμοτήτων δεικτών εκροής (Συμπλήρωση δελτίων ταυτότητας, Στοχοθέτηση νέων δεικτών και εισαγωγή τους στο ΟΠΣ)	Δεν απαιτείται
Επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων	Δεν απαιτείται
Έγκριση κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξεων	3 ^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης (10/2015)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	(01/2016)

Δράση 9.6.1.1: «Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης»

Χαρακτηρισμός Δράσης	☒ Νέα Δράση ☐ Εμπροσθοβαρής ☐ Τμηματοποιημένη (phasing) ☐ Μεγάλο έργο ☐ Κρατική ενίσχυση
Ενέργειες που θα αναληφθούν για τα εμπροσθοβαρή, τα μεγάλα και τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	Αφορά σε νέες δράσεις
Τρόπος Υλοποίησης Δράσης	☒ Επιχορήγηση (grant) ☐ Μέσο χρηματοδοτικής τεχνικής ☐ BAA ☐ OXE ☐ Άλλο:
Συνεισφορά Δράσης στο Πλαίσιο Επίδοσης	☒ Ναι ☐ Όχι
Ενδιάμεσοι Φορείς	Δεν προβλέπεται η υλοποίηση της δράσης μέσω Ενδιάμεσου Φορέα
Κατηγορία Περιφέρειας	☐ Όλη η χώρα ☐ Περισσότερο ανεπτυγμένες ☐ Σε μετάβαση ☒ Λιγότερο ανεπτυγμένες
Σύνδεση με Αιρεσιμότητες	
Σύνδεση με Αυτοδεσμεύσεις	☒ Ναι ☐ Όχι
Συναφής Δράση RIS3	

Περιγραφή Δράσης

Η Δράση αφορά την ενεργοποίηση των τοπικών κοινοτήτων για την αντιμετώπιση των εμποδίων πρόσβασης στην απασχόληση και την καταπολέμηση της φτώχειας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της Περιφέρειας, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη του ειδικού στόχου 9.6.1 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού».

Στο πλαίσιο της δράσης προβλέπονται:

- Υποστήριξη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων
- Ανάπτυξη δράσεων τοπικού χαρακτήρα από αντίστοιχα εταιρικά σχήματα που απευθύνονται σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού μιας συγκεκριμένης περιοχής και συνδυάζουν την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη του συγκεκριμένου πληθυσμού με

την αξιοποίηση των τοπικών πόρων.

- Ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού από υπάρχοντα και δημιουργούμενα σχήματα του κοινωνικού τομέα της οικονομίας.
- Ανάπτυξη δράσεων οριζόντιου χαρακτήρα / παροχή συμβουλευτικών – υποστηρικτικών υπηρεσιών για την εμφύχωση – ενδυνάμωση των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και τη διασύνδεσή τους με εργασιακά περιβάλλοντα. Δικτύωση φορέων που παρέχουν συμβουλευτική, επαγγελματικό προσανατολισμό και υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση ευάλωτων κοινωνικά ομάδων
- Ανάπτυξη Δικτυώσεων και Συμπράξεων

Οι Ομάδες Στόχου της δράσης περιλαμβάνουν Ευπαθείς Ομάδες με δυσκολίες ενεργούς ένταξης στην αγορά εργασίας, που ζουν κάτω από το όριο ή σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού:

- ✓ **Ευάλωτες Ομάδες:** άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι και ανήλικοι παραβάτες.
- ✓ **Ειδικές Ομάδες:** Άνεργοι, Μακροχρόνια Άνεργοι, Μη Οικονομικά Ενεργοί, ανασφάλιστοι, Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών που διαβιούν σε νοικοκυριά με παιδιά και πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, Μέλη νοικοκυριών χωρίς κανένα εργαζόμενο, Δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, Γυναίκες θύματα κακοποίησης, Άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (π.χ. ΡΟΜΑ), Μετανάστες, Παλιννοστούντες.

Δείκτες Εκροής

ID	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Κατηγορία Περιφέρειας	Τιμή - στόχος (2023)	Πηγή Στοιχείων	Συχνότητα Μέτρησης	Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Δείκτης RIS3 (ΝΑΙ / ΟΧΙ)
CO013	Συμμετέχοντες άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	ΑΡΙΘΜΟΣ	A	375	ΟΠΣ	ΕΤΗΣΙΑ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Χρηματοδοτικό Σχήμα

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	1.500.000 €
<u>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ</u>	<u>1.500.000 €</u>
Ενωσιακή Συνδρομή	1.200.000 €
Εθνική Συμμετοχή	300.000 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα εμπροσθοβαρή έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για τα τμηματοποιημένα (phasing) έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για μεγάλα έργα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για χρηματοδοτικά μέσα	0 €
εκ της οποίας (ΔΔ) για ΟΧΕ, ΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ	0 €
<u>ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ</u>	<u>0 €</u>

Δυνητικοί δικαιούχοι

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι η Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες.

Χρονοπρογραμματισμός εργασιών

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Εκπλήρωση αιρεσιμότητας	Δεν απαιτείται
Εκπλήρωση αυτοδέσμευσης	Έχει εγκριθεί η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας
Διευθέτηση εκκρεμοτήτων δεικτών εκροής (Συμπλήρωση δελτίων ταυτότητας, Στοχοθέτηση νέων δεικτών και εισαγωγή τους στο ΟΠΣ)	Δεν απαιτείται
Επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων	Δεν απαιτείται
Έγκριση κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξεων	^{3η} Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης (10/2015)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	(1/2016)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ερωτηματολόγια προς Φορείς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: Ερωτηματολόγια προς Επιχειρήσεις